

İLETİŞİM ve DİPLOMASİ

Communication and
Diplomacy

Yıl/Year: Aralık/December 2025 Sayı/Issue: 15

ISSN: 2147-6772 e-ISSN: 2791-7649

İLETİŞİM ve DİPLOMASİ
Communication and Diplomacy

İLETİŞİM ve DİPLOMASI

Communication and Diplomacy

ISSN: 2147-6772 e-ISSN: 2791-7649 Yıl/Year: Aralık/December 2025 Sayı/Issue: 15

SAHİBİ / OWNER

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı adına sahibi Prof. Dr. Burhanettin Duran (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı)
On behalf of the Presidency of the Republic of Türkiye Directorate of Communications, the owner Prof. Burhanettin Duran (Presidency's Director of Communications Republic of Türkiye)

BAŞEDİTÖR / EDITOR-in-CHIEF

Prof. Dr. Burhanettin Duran (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)

BAŞEDİTÖR YARDIMCISI / Co-EDITOR-in-CHIEF

Dr. Zeynep Zelan (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)

YAYIN KURULU / PUBLICATIONS BOARD

Prof. Dr. Ferhat Pirinççi (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)
Dr. Zeynep Zelan (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)

DANIŞMA KURULU / ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Abdullah Özkan (İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet Kalender (Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye)
Prof. Dr. Bayram Ünal (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye)
Prof. Dr. Cengiz Anık (Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Eidiye Sözen (Maltepe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Emine Yavaşgel (İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Enderhan Karakoç (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Konya, Türkiye)
Prof. Dr. Fatih Keskin (Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye)
Prof. Dr. Gül Rengin Küçükeroğan (Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye)
Prof. Dr. Haluk Alkan (İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye)

Editöryal İlişkiler Yöneticileri / Editorial Relations Mgr.

Dr. Serkan Ökten (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)
Soner Dutucu (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)

Türkçe Yazım ve Dil Editörleri Turkish Spelling and Language Editors

Gökhan Saday (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)
Nurbay Coşkunoğlu (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)

ALAN EDİTÖRLERİ

Prof. Dr. Mustafa Bostancı
Prof. Dr. Emrah Aydemir
Doç. Dr. Mehtap Uyar
Doç. Dr. Nil Çokluk
Dr. Öğr. Üyesi Özkan Avcı
Dr. Öğr. Üyesi Recep Şehitoğlu
Dr. Serkan Ökten

Doç. Dr. Oğuzhan Bilgin (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye)
Doç. Dr. Oğuz Güner (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet Sezai Türk (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye)
Prof. Dr. Mete Çamdereli (İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Seda Mengü (İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Serra Görpe (Sharjah Üniversitesi, Sharjah, Birleşik Arap Emirlikleri)
Prof. Dr. Suat Gezgün (Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Şükrü Balcı (Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye)
Prof. Dr. Şükrü Sim (İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Veysel Bozkurt (İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Yusuf Adıgüzel (Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye)
Prof. Dr. Zakir Avcı (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye)

Yabancı Dil Editörleri / Foreign Language Editors

Başak Telli (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)
Güliz İbrikioğlu (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ankara, Türkiye)

Grafik Tasarım Editörü / Graphic Design Editor

Hasan Suat Olgun (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, İstanbul, Türkiye)

"İLETİŞİM VE DİPLOMASI" dergisi Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının uluslararası hakemli akademik yayınıdır. Temmuz ve aralık aylarında, yılda iki sayı olarak yayımlanan açık erişimli bilimsel bir dergidir. Yayın Kurulu, yazının özüne dokunmaksızın gerekli yazım ve cümle değişiklikleri yapma hakkını saklı tutar. Dergiden yapılan alıntılarda kaynak göstermek mecburidir. Dergide yer alan yazılardan ve aktarılan görüşlerden yalnızca yazarlar sorumludur.

"COMMUNICATION AND DIPLOMACY" is a peer-reviewed international academic journal of the Presidency's Directorate of Communications. This is a scholarly and open-access journal published biannually in July and December. The Editorial Board reserves the right to make the required spelling and sentence corrections, without distorting the essence of the text. The published contents in the articles cannot be used without being cited.

DİZİNLER/INDEXES

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor

İlhami Giray Şahin

Yayıncı / Publisher

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı / The Presidency's Directorate of Communications
Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları / Publications by Presidency's Directorate of Communications

Kızılırmak Mah. Mevlana Bulvarı No: 144 Çankaya / Ankara – Türkiye

Phone / Telefon: +90 (312) 590 20 00 / 2710

Yayın Türü / Publication Type

Yaygın Süreli / Periodical

Yazışma Adresi / Correspondence Address

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Kızılırmak Mah. Mevlana Bulvarı No: 144
Çankaya / Ankara – Türkiye

Telefon / Phone: +90 (312) 590 20 00 / 2710

Faks / Fax: +90 (312) 473 64 55

e-mail: iletisimvediplomasi@iletisim.gov.tr

Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iletisimvediplomasi>

Basım Yeri / Print

Ankara

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Başeditörden / From the Editor-in-Chief

Prof. Dr. Burhanettin DURAN.....1

Araştırma Makalesi / Research Article

Dijital Yalnızlık ve Aile İçi İletişim Kopukluğu:

Eighth Grade Filminde Ebeveyn-Çocuk Yabancılaşması

Digital Loneliness and Communication Breakdown within the Family:

Parent-Child Alienation in the Movie Eighth Grade

Semra KOTAN.....5

Bilişsel ve Davranışsal Boyutlar Açısından Dijital Ebeveynlik Farkındalığının Çocukların

Problemlili İnternet Kullanımı ile İlişisine Yönelik Ampirik Bir Araştırma

An Empirical Study on the Relationship between Digital Parenting Awareness (in Terms of Cognitive and Behavioural Dimensions) and Children's Problematic Internet Use

Mehmet ULAŞ 27

Kardeşlik Bağının Sinemadaki Yolculuğu:

Uncharted Dijital Oyununun Sinemaya Uyarlanmasında Aile Anlatısının Dönüşümü

The Journey of Brotherhood in Cinema: The Transformation of the Family Narrative in the Cinematic Adaptation of the Uncharted Digital Game

Leyla TURĞAL, Gül Rengin KÜÇÜKERDOĞAN, Bilge KALKAVAN.....55

Dijital Ebeveynlik ve Gözetim Kapitalizmi: Ailede Bedensel Disiplinin Yeni Biçimleri

Digital Parenting and Surveillance Capitalism: New Forms of Bodily Discipline in the Family

Mustafa GÜLTEPE77

Family Representation in Local Media: The Case of Trabzon Local Newspapers

Yerel Medyada Aile Temsili: Trabzon Yerel Gazeteleri Örneği

Esra OĞUZHAN99

Ailenin Korunmasında Jandarma Genel Komutanlığının Rolü:

Halkla İlişkiler Perspektifinden Bir Araştırma

The Role of the Gendarmerie General Command in Protecting the Family:

A Research from a Public Relations Perspective

Ali YILDIRIM.....119

**Families Going Silent: Digital Silence as a Form of
Communication among Newlywed and Divorced Couples**

**Sessizleşen Aileler: Yeni Evli ve Boşanmış Çiftlerde
Dijital Sessizliğin İletişim Biçimi Olarak Görünümü**

Feyza DALAYLI.....145

**Türkiye's Public Diplomacy Tools in Central Asia:
An Inter-Institutional Comparative Analysis**

**Türkiye'nin Orta Asya'daki Kamu Diplomasisi Araçları:
Kurumlar Arası Karşılaştırmalı Bir Analiz**

İbrahim Halil YAŞAR.....167

The World Ethnospor Union as a Rising Actor in Turkish and Global Public Diplomacy

Türk ve Küresel Kamu Diplomasisinde Yükselen Bir Aktör Olarak Dünya Ethnospor Birliği

Sinan YAMAN.....189

Derleme Makalesi / Review Article

Kamu Diplomasisi ve Uluslararası İlişkiler: Bir Kavramsal Yaklaşım

Public Diplomacy and International Relations: A Conceptual Approach

Hakan AYDIN.....207

ETİK İLKELER VE YAYIN POLİTİKASI227

YAZIM KURALLARI235

Başeditörden

Yaşadığımız çağın belki de en sarsıcı devrimi olan dijitalleşme; sadece bilim ve teknoloji dünyasında çığır açan bir gelişmeyi değil, aynı zamanda toplumsal hayatın her alanında gerçekleşen köklü değişim ve dönüşümleri temsil etmektedir. Dijitalleşme, sağladığı sayısız faydanın yanı sıra yeni sınamaları da beraberinde getirmektedir. Dijitalleşen toplumun gündelik yaşam pratikleri değiştiği gibi duygu ve düşünceleri, alışkanlık ve ihtiyaçları, normları ve ilişki biçimleri de dönüşmektedir.

Bu köklü dönüşümden “aile” de etkilenmektedir. Günümüzde geleneksel aile yapısı, yerini yeni nesil aile bağları ve dinamiklerine bırakmaktadır. Anayasamızda “toplumumuzun temel kurumu” olarak tanımlanan aile mefhumunun bu değişim ve dönüşüm sürecini sağlıklı ve dirençli bir şekilde tamamlaması, yeni dinamiklerin iyi anlaşılmasına ve aile kurumunun dijitalleşmenin zararlı etkilerinden muhafaza edilmesine bağlıdır. “Dijitalleşme ve aile” konusu, bu maksatla 12. Kalkınma Planı’nın hedefleri arasında yer almıştır. Diğer yandan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın tensipleri ile 2025 yılı “Aile Yılı” ilan edilmiş, ilgili faaliyet ve etkinliklerde ebeveynler ve çocuklar için “dijital farkındalık” çalışmaları önemli bir yer tutmuştur.

Bu çerçevede İletişim ve Diplomasi Dergimizin yeni sayısında “Aile ve Dijital Çağda İletişim” temasını ilgilendiren konularda orijinal araştırma ve derleme makalelere yer verilmiştir.

Dijital Yalnızlık ve Aile İçi İletişim Kopukluğu: Eighth Grade Filminde Ebeveyn-Çocuk Yabancılaşması başlıklı çalışmada yazar Semra Kotan, dijital teknolojilerin ebeveynlik pratikleri ve gençlerin psikososyal gelişimi üzerindeki etkilerini sinemada sunulan temsiller üzerinden incelemektedir.

Mehmet Ulaş, *Bilişsel ve Davranışsal Boyutlar Açısından Dijital Ebeveynlik Farkındalığının Çocukların Problemlili İnternet Kullanımı ile İlişkinine Yönelik Ampirik Bir Araştırma* başlıklı makalesinde, anne ve babaların dijital ebeveynlik farkındalıkları ile çocuklarının problemlili internet kullanımı arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Leyla Turğal, Gül Rengin Küçükeroğan ve Bilge Kalkavan, *Kardeşlik Bağının Sinemadaki Yolculuğu: Uncharted Dijital Oyununun Sinemaya Uyarlanmasında Aile Anlatısının Dönüşümünü* başlıklı çalışmasında, dijital oyun uyarlamalarında aile temsillerinin dönüşümünü Uncharted (2022) filmi üzerinden incelemektedir.

Dijital Ebeveynlik ve Gözetim Kapitalizmi: Ailede Bedensel Disiplinin Yeni Biçimleri başlıklı çalışmasında, yazar Mustafa Gültepe, dijital ebeveynlik uygulamalarının aile içi gözetim pra-

tikleriyle nasıl kesiştiğini ve gözetim kapitalizminin mikro ölçekte işleyen bir mekanizması olarak nasıl konumlandığını incelemektedir.

Esra Oğuzhan, *Yerel Medyada Aile Temsili: Trabzon Yerel Gazeteleri Örneği* başlıklı çalışmasında aile kavramının sosyolojik bakımdan önemli ve belirleyici olduğu Anadolu'daki yerel basında, aile temalı haberlere ne ölçüde yer verildiğini araştırmaktadır.

Ailenin Korunmasında Jandarma Genel Komutanlığının Rolü: Halkla İlişkiler Perspektifinden Bir Araştırma başlıklı makalesinde yazar Ali Yıldırım, Jandarma Genel Komutanlığının, ailenin korunması ile ilgili faaliyetlerini halkla ilişkiler perspektifinden incelemektedir.

Sessizleşen Aileler: Yeni Evli ve Boşanmış Çiftlerde Dijital Sessizliğin İletişim Biçimi Olarak Görünümü başlıklı makalede, yazar Feyza Dalaylı, dijital sessizliğin bireylerce nasıl algılandığını, duygusal ve ilişkisel anlamda nasıl deneyimlendiğini ve bu durumla başa çıkma stratejilerinin neler olduğunu sorgulamaktadır.

İbrahim Halil Yaşar, *Türkiye'nin Orta Asya'daki Kamu Diplomasisi Araçları: Kurumlar Arası Karşılaştırmalı Bir Analiz* başlıklı çalışmada kamu diplomasisinin yalnızca imaj yönetimi değil, aynı zamanda kimlik inşası ve stratejik meşruiyet üretimi bağlamında işlevsel bir dış politika aracı olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Sinan Yaman, *Türk ve Küresel Kamu Diplomasisinde Yükselen Bir Aktör Olarak Dünya Etnospor Birliği* başlıklı çalışmasında, Dünya Etnospor Birliğinin yapısını ve misyonunu ortaya koyarak, geleneksel spor ve oyunlarla ilgili düzenlediği tüm faaliyetleri kültürel diplomasi yönünden değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Kamu Diplomasisi ve Uluslararası İlişkiler: Bir Kavramsal Yaklaşım başlıklı çalışmasında yazar Hakan Aydın, kamu diplomasisi metodolojisinin incelenmesiyle birlikte, kavramın uluslararası ilişkiler açısından nasıl araçsallaştırıldığını ortaya koymakta, aynı zamanda kamu diplomasisi politikaları oluşum sürecini değerlendirmektedir.

İletişim ve Diplomasi Dergisi'nin "Gastrodiplomasi" temasıyla Mayıs 2026'da yayımlanacak 16. sayısı için makale gönderimi, 1 Şubat-1 Mart 2026 tarihleri arasında yapılacaktır. Tema kapsamında, orijinal araştırma, derleme, olgu sunumu, kitap incelemesi ve uzmanlık tezlerinden üretilen güncel makalelerinizi DergiPark üzerinden gönderebilirsiniz.

Prof. Dr. Burhanettin Duran
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı

From the Editor-in-Chief

Digitalisation—arguably the most profound revolution of our era—represents not only a groundbreaking development in science and technology but also profound changes and transformations across every sphere of social life. While delivering countless benefits, digitalisation simultaneously introduces new challenges. As societies become increasingly digitalised, daily life practices change, as do emotions and modes of thought, habits and needs, norms, and patterns of social relations.

The “family”, too, is affected by this deep-rooted transformation. Today, the traditional family structure is increasingly being replaced by new forms of family ties and dynamics. For the concept of the family—defined in our Constitution as “the fundamental institution of our society”—to complete this process of change and transformation in a healthy and resilient manner, it is essential to develop a sound understanding of these new dynamics and to safeguard the institution of the family against the harmful effects of digitalisation. With this objective in mind, the theme of “digitalisation and the family” has been included among the targets of the 12th Development Plan. Moreover, with the approval of our President, Recep Tayyip Erdoğan, the year 2025 was declared the “Year of the Family”, during which activities and events placed particular emphasis on “digital awareness” initiatives for parents and children.

Within this framework, the new issue of Communication and Diplomacy features original research articles and review studies addressing themes related to “Family and Communication in the Digital Age.”

In the article titled “*Digital Loneliness and Communication Breakdown within the Family: Parent-Child Alienation in the Movie Eighth Grade*”, Semra Kotan examines the impact of digital technologies on parenting practices and the psychosocial development of young people through cinematic representations.

In his article titled “*An Empirical Study on the Relationship between Digital Parenting Awareness (in Terms of Cognitive and Behavioural Dimensions) and Children’s Problematic Internet Use*”, Mehmet Ulaş aims to reveal the relationship between parents’ levels of digital parenting awareness and their children’s problematic internet use.

Leyla Turğal, Gül Rengin Küçükerdoğan, and Bilge Kalkavan, in their article titled “*The Journey of Brotherhood in Cinema: The Transformation of the Family Narrative in the Cinematic Adaptation of the Uncharted Digital Game*”, analyse the transformation of family representations in digital game adaptations through the film *Uncharted* (2022).

In his article titled “*Digital Parenting and Surveillance Capitalism: New Forms of Bodily Discipline in the Family*”, Mustafa Gültepe explores how digital parenting practices intersect with

family-based surveillance practices and how they are positioned as a micro-level mechanism of surveillance capitalism.

In her article titled *“Family Representation in Local Media: The Case of Trabzon Local Newspapers”*, Esra Oğuzhan explores the extent to which family-themed news coverage is featured in the local press of Anatolia, where the concept of the family holds significant sociological importance and influence.

In the article titled *“The Role of the Gendarmerie General Command in Protecting the Family: A Research from a Public Relations Perspective”*, Ali Yıldırım examines the activities of the Gendarmerie General Command related to family protection through the lens of public relations.

In her article titled *“Families Going Silent: Digital Silence as a Form of Communication among Newlywed and Divorced Couples”*, Feyza Dalaylı questions how digital silence is perceived by individuals, how it is experienced in both emotional and relational contexts, and what coping strategies are employed in response to this phenomenon.

In his article titled *“Türkiye’s Public Diplomacy Tools in Central Asia: An Inter-Institutional Comparative Analysis”*, İbrahim Halil Yaşar seeks to demonstrate that public diplomacy serves not merely as an image management tool but also as a functional foreign policy instrument in the context of identity construction and the production of strategic legitimacy.

In his article titled *“The World Ethnosport Union as a Rising Actor in Turkish and Global Public Diplomacy”*, Sinan Yaman aims to present the structure and mission of the World Ethnosport Union and to evaluate all its activities related to traditional sports and games from the perspective of cultural diplomacy.

In the article titled *“Public Diplomacy and International Relations: A Conceptual Approach”*, Hakan Aydın examines the methodology of public diplomacy, reveals how the concept is instrumentalised within the field of international relations, and evaluates the process through which public diplomacy policies are formulated.

Article submissions for the 16th issue of Communication and Diplomacy, to be published in May 2026 with the theme “Gastrodiplomacy,” will be accepted between February 1 and March 1, 2026. You can submit your current articles produced from original research, compilations, case reports, book reviews and speciality theses under this theme via DergiPark.

Prof. Burhanettin Duran

Director of Communications of the Presidency of the Republic of Türkiye

Dijital Yalnızlık ve Aile İçi İletişim Kopukluğu: Eighth Grade Filminde Ebeveyn-Çocuk Yabancılaşması

Digital Loneliness and Communication Breakdown within the Family: Parent-Child Alienation in the Movie Eighth Grade

Araştırma Makalesi / Research Article

Sorumlu yazar/
Corresponding author:
Semra Kotan

ORCID:
0000-0002-1583-3772

Geliş tarihi/Received:
21.09.2025

Son revizyon teslimi/Last
revision received:
01.12.2025

Kabul tarihi/Accepted:
01.12.2025

Yayın tarihi/Published:
25.12.2025

Atıf/Citation:
Kotan, S. (2025). Dijital
Yalnızlık ve Aile İçi İletişim
Kopukluğu: Eighth Grade
Filminde Ebeveyn-Çocuk
Yabancılaşması. *İletişim ve
Diplomasi*, 15, 5-25.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1788535

Semra KOTAN¹

ÖZ

Dijital çağın hızla gelişen teknolojileri, hem bireylerin günlük yaşam alışkanlıklarını hem de aile içi iletişim biçimlerini köklü biçimde dönüştürmektedir. Sosyal medya kullanımının artması, mobil cihazlar aracılığıyla sürekli çevrim içi olma hali ve dijital kültürün gündelik pratiklere yerleşmesi, özellikle ergenlik dönemindeki gençlerin kimlik oluşturma, görünür olma, beğenilme ve aidiyet geliştirme süreçlerini derinden etkilemektedir. Bu durum, ebeveyn-çocuk ilişkilerinde daha önce bu ölçekte görülmeyen bir uzaklaşma ve yabancılaşma biçiminin ortaya çıkmasına neden olmakta; beraberinde aile içinde teknoloji aracılı bir iletişim zayıflığına yol açmaktadır.

Buradan hareketle çalışma, dijital teknolojilerin ebeveynlik pratikleri ve gençlerin psikososyal gelişimi üzerindeki etkilerini sinemada sunulan temsiller üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Bo Burnham'ın Eighth Grade (2018) filmi, çevrim içi dünyada görünür olma çabası veren ergen bir kızın dijital kimliği ile gerçek yaşamda hissettiği yalnızlık duygusu arasındaki çatışmayı merkeze almaktadır. Filmde baba-çocuk ilişkisi, dijital ekranların oluşturduğu mesafe ve duygusal kopukluk bağlamında ele alınmaktadır. Çalışmada nitel film çözümlemesi yöntemi kullanılarak anlatı yapısı, karakter inşası, kamera açıları, sessizlik ve görsel semboller değerlendirilmiş; ekranların yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda duygusal bağları zayıflatan sembolik bir bariyer olarak konumlandırıldığı ortaya konmuştur. Bu bağlamda çalışma, dijital çağda aile içi ilişkilerin dönüşümüne dair özgün bir katkı suna-

¹ Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Erzurum, Türkiye, semra.kotan@atauni.edu.tr

rak konuyla ilgili alanyazındaki tartışmaları daha bütünlüklü bir perspektiften değerlendirmeye imkân tanımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital yalnızlık, aile içi iletişim, ergenlik, film çözümlemesi, ebeveyn-çocuk ilişkisi

ABSTRACT

The rapidly evolving technologies of the digital age are radically transforming both individuals' daily life habits and family communication patterns. The rise of social media use, constant online presence via mobile devices, and the ingraining of digital culture in daily practices are profoundly impacting the processes of identity formation, visibility, admiration, and belonging, particularly among adolescents. This situation is leading to a form of alienation and estrangement in parent-child relationships never seen before, leading to a technology-mediated communication deficit within the family. Based on this principle, this study aims to examine the effects of digital technologies on parenting practices and the psychosocial development of young people through representations presented in cinema. Bo Burnham's film *Eighth Grade* (2018) centers on the conflict between the digital identity of an adolescent girl striving to be visible in the online world and the loneliness she feels in real life. The film explores the father-child relationship within the context of the distance and emotional disconnect created by digital screens. Using qualitative film analysis, the study evaluated narrative structure, character development, camera angles, silence, and visual symbols, revealing that screens are positioned not only as a communication tool but also as a symbolic barrier that weakens emotional bonds. In this context, the study offers a unique contribution to the transformation of family relationships in the digital age, enabling a more holistic assessment of relevant debates in the literature.

Keywords: Digital loneliness, family communication, adolescence, film analysis, parent-child relationship

EXTENDED ABSTRACT

Loneliness is a multi-layered experience in which an individual feels disconnected from social ties, emotionally isolated, and misunderstood. While it can sometimes offer an opportunity for introspection and self-discovery, which is a conscious choice, long-term and chronic loneliness can have negative consequences on an individual's psychological and social functioning. According to Carl Gustav Jung, loneliness stems not from the absence of others in the physical environment, but from an individual's inability to communicate meaningful and profound thoughts to others. The fundamental cause of true loneliness is the lack of acceptance—that is, the lack of respon-

se—to the ideas one values. (Jung, 1989, p. 356). The growing feeling of loneliness in modern societies, even among crowds, demonstrates that this phenomenon must be addressed primarily psychologically, not spatially.

With the permeation of digital technologies into every aspect of daily life, loneliness has become far more complex than a mere individual emotion. While increasing online connectivity has enabled individuals to be constantly accessible, it has also led to a decrease in face-to-face communication, a superficialisation of emotional interactions, and a new form of alienation called “digital loneliness.” This situation points to a social structure in which even physically present individuals are alienated from one another, and family relationships, in particular, are symbolically divided through screens.

Digital loneliness transforms not only the individual's psychological state but also family communication dynamics, parenting styles, and childhood experiences. Indeed, Sherry Turkle (2011) argues that individuals feel lonelier as they become more connected in digital environments; Jean Twenge (2017) empirically demonstrates that young people exposed to social media at an early age experience a significant increase in depression and loneliness. Danah Boyd (2014) notes that young people's relationships with their parents become strained as they develop digital identities; Livingstone and Sefton-Green (2016) demonstrate the impact of digitalisation on family roles and learning practices. Furthermore, researchers such as James (2014), Couldry and Hepp (2018), and Lanier (2018) emphasise that the digital age reshapes interpersonal relationships and weakens emotional bonds.

Similar trends are also noted in the domestic literature. Alkış (2020) shows that social media addiction in adolescents leads to a lack of empathy and weakened communication skills; Bilgin, Şahin, and Togay (2020) show that parents' turn to digital media also causes children to become disconnected from the real world. Alp (2021) found that frequent social media use negatively affects the quality of family communication and increases feelings of loneliness. Tuncay, Bozdoğan, and Bozdoğan (2023) report a significant decrease in family communication due to digital game addiction; Aydoğdu and Koçtürk (2023) reveal that parents who turn to digital media create loneliness, introversion, and psychological tension in their children. Atar Keskin and Demirbaş (2024) argue that social media addiction weakens not only peer relationships but also the parent-child bond.

However, the existing literature mostly addresses these issues through theoretical and quantitative data; the transformation the digital age has wrought on family structure and the identity development of young people has not been sufficiently examined through artistic representations. In this context, visual narrative tools like cinema offer a significant opportunity to make visible the ruptures created by the digitalised social structure in the emotional world. The unique contribution of this study is the qualitative film analysis of the film *Eighth Grade*.

In this context, the main purpose of the study is to examine the effects of digital media on adolescents and the emotional distance that emerges in parent-child relationships through cinematographic indicators. In the film, silence, frame gaps, screen representations, and the character's search for social approval are considered visual representations of digital loneliness and communication deprivation. Therefore, cinema is not merely a narrative form; it is positioned as a critical representational space in making sense of the contemporary family crisis.

Giriş

Dijital teknolojilerin gündelik yaşamın merkezine yerleşmesi, bireylerin kimlik deneyimlerini ve aile içi iletişim pratiklerini önemli ölçüde dönüştürmektedir. Sosyal medya ve çevrim içi kültür, gençlere görünürlük ve kendini ifade imkânı sunarken aynı zamanda derin bir yalnızlık ve yabancılaşma duygusunu da beraberinde getirmektedir. Bu durum, özellikle ergenlik döneminde daha görünür hâle gelmekte² ve ebeveyn-çocuk ilişkilerinde yeni gerilimler yaratmaktadır.

Yalnızlık, tarih boyunca bireyin varoluşsal deneyimlerinin bir parçası olmuştur; ancak dijital çağda bu olgu, sürekli çevrim içi bağlantılara rağmen yüzeyselleşen ilişkiler ve zayıflayan aidiyet bağları üzerinden yeni bir anlam kazanmaktadır. Sherry Turkle'in "birlikte yalnız" kavramı ve Castells'in "ağ toplumu" yaklaşımı, bu yeni yalnızlık biçimlerini anlamak için önemli bir teorik çerçeve sunmaktadır. Bauman'ın "akışkan modernite" çözümlemesi ise modern bireyin geçici bağlara yönelmesini açıklamaktadır. Böylece dijital yalnızlık (sanal, çevrim içi, teknolojik izolasyon) hem bireysel hem de toplumsal düzeyde yeniden üretilen bir olgu olarak görünürlük kazanmaktadır.

Bu bağlamda sinema, dijitalleşmenin birey ve aile üzerindeki etkilerini somutlaştıran güçlü bir temsil alanı işlevi görmektedir. Her (2013), Men, Women & Children (2014) ve Disconnect (2012) gibi filmler, modern toplumda iletişim krizlerini farklı yönleriyle görünür kılmaktadır. Benzer biçimde Bo Burnham'ın Eighth Grade filmi, sosyal medya aracılığıyla görünürlük kazanmaya çalışan Kayla karakteri üzerinden dijital yalnızlığın ve ebeveyn-çocuk yabancılaşmasının güncel bir temsilini sunmaktadır.

² Ergenlik dönemi, bireyin çocukluktan yetişkinliğe geçiş sürecinde yaşadığı yoğun fiziksel, bilişsel ve psiko-sosyal değişimlerin bir arada görüldüğü kritik bir gelişim evresidir (Derman, 2008). Bu dönem, yalnızca bedensel olgunlaşmayı değil, aynı zamanda bireyin kendi kimliğini oluşturma, bağımsızlık kazanma ve toplumsal rollerini yeniden tanımlama süreçlerini de kapsamaktadır. Ergen bu süreçte hem kendine hem de çevresine yönelik farkındalığını artırırken aileden duygusal olarak ayrışma ve sosyal çevreyle yeni ilişkiler kurma eğilimi gösterir. Ancak bu yeniden yapılanma süreci, çoğu zaman duygusal dalgalanmalar, kimlik karmaşası, aidiyet arayışı ve toplumsal kabul görme isteğiyle birlikte ilerler. Bu dönemde yaşanan yoğun içsel çatışmalar ve dışsal beklentiler arasındaki dengesizlik, ergenin ruhsal dayanıklılığını zorlayabilir. Kimi durumlarda ergen, karşılaştığı sorunlarla başa çıkmakta güçlük çektiğinde ya da duygusal destek bulamadığında, içine kapanma, iletişimden kaçınma ve çevresiyle arasına mesafe koyma davranışları geliştirebilir. Bu durum, yalnızca bireysel bir içe dönüş değil; aynı zamanda aile, arkadaş çevresi ve toplumla kurulan ilişkilerin zayıflamasıyla sonuçlanan bir yabancılaşma sürecinin de başlangıcını oluşturur. Böylece ergen, kimlik arayışının getirdiği belirsizlikle birlikte kendisini hem kendi benliğine hem de sosyal çevresine karşı mesafeli bir konumda bulabilir (Dal ve Kalaycı, 2023).

Çalışma, söz konusu filmi nitel film çözümlemesi yöntemiyle ele alarak çevrim içi yalnızlık ve aile içi izolasyon temalarını incelemektedir. Hem anlatısal düzeyde hem de sinematografik özellikleri dolayısıyla analiz edilen film dijital çağın bireyler arası ilişkilerde yarattığı kırılmaları açığa çıkararak modern toplumun iletişim krizine dair eleştirel bir okuma imkânı sunmaktadır.

Dijital Yalnızlık Kavramına Kuramsal Bir Yaklaşım

Yalnızlık, insanlık tarihi boyunca bireyin varoluşsal deneyiminin temel bir bileşeni olarak kabul edilmiştir. Ancak dijitalleşmeyle birlikte bu duygu daha karmaşık ve genellikle tanınması zor hâle gelmiştir. Dijital çağın dönüştürdüğü iletişim ve sosyal ilişki biçimleri, yalnızlık olgusunun yeni şekillerde ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu bağlamda, dijital izolasyon, bireyin çevrim içi ortamlarda kurduğu çoklu sosyal bağlantılara rağmen deneyimlediği derin bir içsel kopukluk ve yalnızlık hissi olarak tanımlanmaktadır (Turkle, 2011). Bu sürekli bağlantı hâli, tersine bireyin kendini daha da bir başına hissetmesine neden olabilir. Bu yalnızlık biçimi salt bireysel bir psikolojik durum değil, aynı zamanda çağdaş toplumun yapısal dönüşümleriyle yakından bağlantılı sosyokültürel bir olgudur. Bu nedenle dijital izolasyon olgusu, bireyin teknolojiyle etkileşiminin ötesinde toplumsal yapılar, iletişim normları ve kimlik oluşturma süreçleri bağlamında ele alınmalıdır.

Bu çok yönlü yapıyı anlamak, dijital yalnızlığın farklı teorik düzeylerde incelenmesini gerekli kılmaktadır. Sosyolojik açıdan bakıldığında, çevrim içi yalnızlık yalnızca bireyin teknolojiyle ilişkisini değil, aynı zamanda dijital ağlarla kurduğu bağlantıların kalitesini de sorgulamaktadır. Manuel Castells'in (2008) "ağ toplumu" teorisi, bireylerin artık zaman ve mekândan bağımsız olarak etkileşim kurabildiği yeni bir toplumsal yapı önermektedir. Ancak bu ilişkiler genellikle yüzeysel, geçici ve araçsal olup bireyin anlamlı bağlantılar kurma kapasitesini zayıflatmaktadır. Burada bireyin bağlantılar içerisinde varlığını her ne kadar sürdürdüğü görülse de bu bağlantıların kalitesi yetersiz olduğu için birey, daha derin bir varoluşsal yalnızlık deneyimlemektedir.

Bu sosyolojik çerçeve, dijital yalnızlığın sadece dışsal bir olgu olmadığını, aynı zamanda bireyin içsel deneyimleriyle de doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla dijital ortamda kurulan yüzeysel ve geçici bağlantılar, bireyin öz algısını ve duygusal tatminini de etkilemektedir. Başkalarının bakışları ve geri bildirimleriyle sürekli şekillenen dijital benlik, bireyin içsel arzuları ve psikolojik ihtiyaçlarıyla çatışarak hem tatminsizliği hem de öznel yalnızlık duygularını beslemektedir. Bu bağlamda, dijital ortamda ilişkilerin nasıl kurulup sürdürüldüğünü belirleyen iletişim normları da önemli bir rol oynamaktadır. İletişim normları, bireylerin sosyal etkileşimlerde nasıl iletişim kurmaları gerektiğine dair yerleşik kuralları ve kültürel beklentileri ifade ederken dijitalleşme bu normları kökten değiştirmiştir.

Çevrim içi görünürlük, hızlı yanıt verme zorunluluğu, beğeniler ve yorumlar yoluyla onay arayışı gibi uygulamalar artık yeni iletişim normları olarak kabul edilmektedir (Baym, 2015). Bu normlar bireyleri sürekli bağlantıda tutarken aynı zamanda ilişkilerin yüzeyselleşmesine ve iletişimin araçsallaşmasına da yol açmaktadır. Örneğin; bir mesajın yanıt verme süresi, çevrim içi varlığın göstergeleri veya sosyal medya etkileşimleri, bir bireyin sosyal aidiyetini belirleyen kriterler hâline gelmiştir.

Sosyolojik Yaklaşım: Seçilmiş İzolasyon ve Duygusal Yoksunluk

Dijital yalnızlık, günümüz toplumunda yalnızca bireysel bir deneyim değil, aynı zamanda modern toplumsal yapılar ve teknolojik araçlarla iç içe geçmiş bir olgu olarak görünürlük kazanmaktadır. Postmodern toplumda yalnızlık artık yalnızca çevresel koşulların bir sonucu değil, bireyin bilinçli veya yarı bilinçli olarak benimsediği izolasyon stratejileriyle şekillenmektedir. Zygmunt Bauman'ın "akışkan modernite" kavramı, bu dönüşümü anlamak için önemli bir çerçeve sunmaktadır. Bauman, modern bireylerin kalıcı bağlar yerine geçici ve gevşek ilişkileri tercih ettiğini, çünkü bağlanmanın yük ve sorumluluk yarattığını savunmaktadır. Bu bağlamda, geçici ilişkiler kısa süreli güvenlik ve rahatlık alanları ortaya çıkarmaktadır (Bauman, 2019, s. 16).

Dijital ortamlar bu eğilimi yalnızca görünür kılmakla kalmamakta, aynı zamanda pekiştirmektedir. Sosyal medya ve çevrim içi platformlar, bireylerin bağlanmadan ilişkiler kurmasına olanak tanırken sürekli bir etkileşim hissi ve ihtiyacı da sunmaktadır. Böylece modern birey, derin ve anlamlı bir bağ kurma ihtiyacını erteleyerek gönüllü bir izolasyon biçimi olan "seçilmiş yalnızlık" durumuna yönelmektedir. Bu yalnızlık biçiminin sosyolojik kökenlerini anlamak, bireysel tercihleri incelemekle sınırlı değil, aynı zamanda sosyal yapıların, kültürel uygulamaların ve teknolojik alışkanlıkların etkileşimini de göz önünde bulundurmaya gerektirmektedir. Pierre Bourdieu'nün "habitus" kavramı bu konuda anlamlı bir örnektir. Habitus, bireyin sosyal çevresinde edindiği ve zamanla içsel hâle gelerek düşünme, hissetme ve davranış biçimlerini şekillendiren uygulamaları ifade etmektedir (Bourdieu'den aktaran Kaplan & Yardımcıoğlu, 2020, s. 27).

Dijitalleşmiş yaşam tarzları bu noktada bireylerde yeni alışkanlıklar ve ilişki kurma pratikleri oluşturarak dijital bir habitus yaratmaktadır. Örneğin, sürekli çevrim içi olma hâli, sosyal medya aracılığıyla iletişim ve yüz yüze etkileşimin yerini alan sanal temsiller, bireyin sosyal kodlarını dönüştürmekte ve dijital yalnızlığın sosyal boyutunu görünür kılmaktadır. Burada önemli olan yalnızca teknolojik araçların sağladığı iletişim olanakları değildir. Bireyin sosyal algısı, duygusal deneyimi ve ilişkisel beklentileri üzerindeki derin etkileri de önemlidir.

Bu bağlamda, iletişim teknolojilerinin sadece sosyal pratikleri değil, aynı zamanda düşünme ve algılama biçimlerini de dönüştürdüğü söylenebilir. İletişim araçları yalnızca içerik taşıyan edilgen kanallar değildir; aksine, bireyin düşünme, algılama ve dünyayla ilişki kurma biçimini yeniden şekillendirmektedir (Güngör, 2018, s. 190).

Dijital ortamda ilişkiler hızla, anlık tepkiye ve görselliğe dayanmaktadır. Bu nedenle iletişim biçimi içerikten daha belirleyici hâle gelmektedir. Bu durum, etkileşimin yüzeyselleşmesine, duygusal bağların zayıflamasına ve kalıcı ilişkilerin geçici temaslara yer değiştirmesine yol açmaktadır. Bir birey sürekli bağlantıda görünse de onun anlamlı ve derin bağlantılar kurma kapasitesi giderek azalmakta ve bu durum yalnızlık hissini yoğunlaştırmaktadır. Zamanla yüz yüze etkileşimlerin yerini ekranlar aracılığıyla sürdürülen ilişkiler aldıkça bireyde bir tür “duygusal yoksunluk” gelişmektedir. Bu yoksunluk yalnızca sosyal destek eksikliğinden değil, aynı zamanda bireyin artık bu desteklere ihtiyaç duymadığı algısından da kaynaklanmaktadır. Bu noktada, teknolojik yalnızlık bireysel bir durum olmanın ötesine geçerken sosyal, kültürel ve teknolojik etkileşimler aracılığıyla sürekli yeniden üretilen toplumsal bir olgu hâline gelmektedir.

Ayrıca sanal izolasyon kavramı bizi modern yaşamın birey üzerindeki etkisini yeniden düşünmeye zorlamaktadır. Seçilmiş izolasyon ve duygusal yoksunluk yalnızca bireysel tercihler değil, aynı zamanda toplumsal yapılar ve teknolojik dinamikler tarafından şekillendirilen toplumsal bir gerçekliktir. Bu çerçevede, dijital yalnızlık, modern bireyin ilişkisel deneyimlerini anlamada hem sosyolojik hem de kültürel olarak merkezî bir kavram olarak değerlendirilmelidir.

Psikolojik Yaklaşım:

Dijital Benlik, Onaylanma Arzusu ve Yabancılaşma

Dijitalleşme süreci, bireyin öz algısını yalnızca toplumsal düzeyde değil, aynı zamanda psikodinamik bir bakış açısıyla da dönüştürmektedir. Dijital medyada kendini sunma ihtiyacı, bireyin içsel arzuları, çatışmaları ve özdeşleşmeleriyle doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda dijital benlik yalnızca bir iletişim biçimi olarak değil, aynı zamanda psikanalitik bir çalışma alanı olarak da ele alınmalıdır. Bireyin bilinç dışı arzuları, içsel çatışmaları ve öz deneyimi, dijital yalnızlığın psikolojik boyutunu anlamada merkezî role sahiptir.

Sigmund Freud'un psikanalitik teorisi çerçevesinde yalnızlık, bireyin tatmin edilmemiş arzularla baş başa bırakıldığı ve bastırılmış dürtülerin yüzeye çıktığı bir deneyim alanı olarak tanımlanmaktadır. Freud'a göre insanlar sürekli olarak haz ilkesine dayalı bir tatmin arayışındadır. Ancak sosyal baskılar bu tatmini geciktirmekte veya kısmen engellemektedir (Freud, 1930). Dijital ortamlar ise bireye anında tatmin sunarak bu baskıyı geçici olarak askıya almaktadır. Ancak bu haz deneyimi genellikle yü-

zeysel ve derinlikten yoksundur. Bu nedenle tatmin duygusu zamanla yerini olumsuz hislere bırakmaktadır. Sonuç olarak birey her ne kadar arzularının tatminine yaklaşıyor gibi görünse de bu tatminin geçici ve yetersiz doğası, dijital yalnızlığın sürekli yeniden yeniye inşa edilmesine yol açmaktadır.

Freud'un arzusunun doyumsuz doğasına yaptığı vurgu, Jacques Lacan'ın benlik kuramında öznenin ötekiyle olan bağıyla da ilişkilendirilmektedir. Lacan'a göre, özne benliğini her zaman ötekinin bakışı aracılığıyla inşa ederken birey "ayna metaforuyla" kendini başka bir imge aracılığıyla tanımaktadır (Kotan, 2022, ss. 136-137). Ancak dijital platformlar bu aynayı çoğaltarak, öz-imgenin idealize edilmiş yansımalarıyla dolu yapay bir evren yaratmaktadır. Birey başkalarının beğenileri, yorumları ve geri bildirimleriyle kendini inşa ettikçe, kendi arzusunun öznesi olmaktan çıkarken "ötekinin arzu nesnesi" hâline gelmektedir. Bu süreç, Lacancı düzeyde dijital yalnızlığın temelini oluşturmaktadır. Öznel gerçekliğinden yabancılaşan birey sürekli "başkası olma" çabasıyla yabancılaşırken eksiklik, yetersizlik ve yalnızlık duyguları pekişmektedir. Dijital medyanın sunduğu geçici tatminler, gerçek bir özneleştirme süreci yerine, simülasyonlar aracılığıyla parçalanmış bir benlik deneyimi üretmektedir. Bu bağlamda, Lacan'ın öteki aracılığıyla benliğe yaptığı vurgu, bireyin kendi kimliğini ve arzularını sosyal ilişkiler üzerinden nasıl inşa ettiğine dair önemli bir kavramsal çerçeve sunar.

Benlik deneyiminin sosyal ve toplumsal bağlamda nasıl şekillendiği düşünüldüğünde, Lacan'ın bireysel odaklı yaklaşımı, Marx'ın yabancılaşma kavramıyla toplumsal düzeye taşınabilir. Marx'a göre klasik anlamda yabancılaşma, bireyin emeğinden ve üretim sürecinden kopmasıyla başlamaktadır (Marx, 1976). Günümüzün dijital toplumlarında bu ayrışma, bireyin kimliğine, bedenine ve toplumsal ilişkilerine olan bağlarının zayıflaması olarak kendini göstermektedir. Sürekli çevrim içi olma hâli bireyin öznel zaman ve mekân algısını bozarak toplumsal onaya dayalı bir benlik üretilmesine yol açmaktadır. Bu durum, bireyin iç dünyasından uzaklaşmasına neden olurken dış etkiler tarafından şekillendirilen birey, kendisini sürekli bir performans nesnesi olarak görmektedir.

Bu bağlamda, dijital ortamda yaşanan yabancılaşma yalnızca bireysel bir fenomen olmaktan çıkıp toplumsal ve duygusal ilişkiler düzeyine taşınmaktadır. Erich Fromm'un modern bireyin hem kendi benliğinden hem de çevresinden yabancılaşmasına ilişkin gözlemleri, bu dijital yabancılaşma olgusunu daha da derinleştirmektedir. Fromm'a göre yabancılaşma yalnızca bireyin toplumdaki kopmasını değil, aynı zamanda duygusal ilişkilerdeki içerik kaybını ve her iki tarafın da birbirinden kopuşunu içermektedir. Modern yaşamın getirdiği başarı arzusu, rekabet ve sahip olma tutkusunu; sevgi, arkadaşlık ve toplumsal dayanışma gibi insani değerlerin yerini alırken bu da kişiler arası ilişkilerin derinleşmesini engellemekte ve yalnızlığı pekiştirmektedir (Fromm, 1982, s. 135).

Öte yandan dijital yabancılaşma, özellikle aile ilişkilerinde kendini göstermektedir. Bu yönüyle okunduğunda aile artık yalnızca biyolojik bir birlik değildir. Aile aynı zamanda duygusal paylaşımın, kültürel aktarımın ve iletişim pratiklerinin üretildiği bir toplumsal yapı işlevi de görmektedir. Ancak modern bireyselleşme eğilimleri ve dijital medyanın etkisi, bu yapının iç dinamiklerini zayıflatmaktadır. Özellikle ebeveyn-çocuk ilişkilerinde karşılıklı anlayış ve duygusal temasın yerini artık mesafeler almaktadır. Bu bağlamda, ebeveyn ve çocuk arasındaki duygusal birlikteliğin ya da bağın eksikliği, her iki taraf için de yalnızlık deneyimini derinleştirmektedir. Bu süreçte ise taraflar birbirlerini özne olarak algılamayı bırakırken kendilerini bir yükümlülük veya otorite figürü olarak görmeye başlamaktadır.

Ebeveynin baskıcı tutumu veya aşırı beklentileri, çocuğun kendi benliğiyle kendini zedelerken çocuğun dijital ortamda kurduğu alternatif dünyalar ebeveyni deneyimsel, erişilemez veya baskın bir figüre dönüştürmektedir. Bu çift yönlü ayrışma, özellikle kimlik oluşumunun daha hassas hâle geldiği ergenlik döneminde derinleşerek bireylerin aynı ev içinde farklı dijital ve duygusal gerçekliklerde yaşamasının ana nedenlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Sonuç olarak yalnızlık, onaylanma arzusu ve yabancılaşmanın keştiği noktadaki dijital benlik, modern bireyin psikolojik ve sosyal deneyimini anlamak için temel bir çerçeve sunmaktadır.

Sinemada Dijital Yabancılaşmanın Temsili

Sinemanın tarihsel süreci teknolojik yeniliklerle paralel ilerlemiş ve her dönem toplumsal yapının bir yansıması olmuştur. Duygusal mesafelenme, yalnızlık ve aidiyet krizi gibi modern insanlığın karşı karşıya olduğu sorunlar, özellikle 21. yüzyıl sinemasında dijital medyanın etkisiyle yeni bir boyut kazanmıştır. Toplumsal değişimleri yansıtan ve eleştirel inceleyen bir sanat formu olarak sinema, dijital yabancılaşma temalarını yoğun olarak ele almaktadır.

Dijital yabancılaşmanın sinemadaki en önemli temsillerinden biri, Spike Jonze'un "Her" (2013) adlı filmidir. Yapay zekâ tabanlı bir işletim sistemine âşık olan Theodore'un hikâyesi üzerinden film, dijital çağın duygusal ilişkileri nasıl dönüştürdüğünü sorgulamaktadır. Theodore'un yalnızlığı ve başkalarıyla kuramadığı derin bağları dijital bir varlıkla değiştirme girişimi, modern bireyin dijital ortamlarda anlam arayışını sembolize etmektedir. Benzer şekilde, Jason Reitman'ın "Men, Women & Children" (2014) filmi, dijital çağın çok katmanlı bir anlatı aracılığıyla aile iletişimini nasıl dönüştürdüğünü incelemektedir. Filmde, ebeveynler ve çocuklar dijital medya aracılığıyla çeşitli bağımlılık biçimlerine çekilirken aile bağları yüz yüze iletişimin azalmasıyla zayıflamaktadır. Teknoloji, filmde yalnızca bir araç olarak değil, aynı zamanda izolasyonu yeniden üreten ideolojik bir aygıt olarak da konumlandırılmaktadır. Bu bağlamda, dijital medya bireyleri belirli normlara, arzulara ve tüketim kalıplarına yönlendirerek yabancılaşmayı pekiştirmektedir.

Bu bağlamda, sinemada dijital yabancılaşma yalnızca bireysel bir sorun olarak değil, aynı zamanda toplumsal bir kopuş olarak da ele alınmaktadır. Örneğin, Henry Alex Rubin'in "Disconnect" (2012) filmi, modern toplumdaki iletişim krizini çeşitli karakterlerin dijital bağımlılığı ve kimlik sorunları aracılığıyla çoklu perspektiflerden yansıtmaktadır. Filmde internetin sunduğu anonimlik, bireylerin kimliklerini farklı şekillerde yeniden inşa etmelerine olanak tanımaktadır. Ancak bu süreç nihayetinde daha büyük bir yalnızlığa ve iletişim eksikliğine yol açmaktadır. Bireyler sürekli olarak dijital ağlara bağlı olsalar da iletişimden, bağ kurma ediminden ve empatiden fiilen kopukturlar.

Sinema, dijital yabancılaşmanın farklı boyutlarını görünür kılan ve bu konuda tartışmalara kapı aralayan önemli bir alandır. Eighth Grade, Men, Women & Children, Her ve Disconnect gibi filmler, dijitalleşmenin bireysel kimlik, aile ilişkileri ve sosyal bağlar üzerindeki etkisini inceleyerek çağımızın önemli varoluşsal sorunlarından birine ışık tutmaktadır. Bu filmler, teknolojinin sunduğu sınırsız olanakların yanı sıra, bize kendimizden ve başkalarından ayrışma riskini de hatırlatır. Böylece sinema, dijital çağda anlam, aidiyet ve iletişim arayışının felsefi ve sosyolojik boyutları hakkında tartışmalara zemin hazırlamaktadır.

Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma yöntemleri çerçevesinde yürütülmüştür. Nitel araştırma, toplumsal olguları anlama ve yorumlamayı amaçlayan derinlemesine veri toplama ve analiz süreçlerini içermektedir (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 39). Film analizi, görsel-işitsel metinleri belirli kuramsal ve tematik çerçeveler içinde inceleyerek anlam oluşturma süreçlerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Monaco, 2001; Bordwell & Thompson, 2013).

Bo Burnham'ın yönettiği Eighth Grade filmi üzerinden yapılan analiz ile karakter temsilleri, anlatı yapısı, kamera kullanımı, kadraj seçimleri, sessizlik ve görsel semboller gibi göstergeler dikkate alınmıştır. Görsel ve işitsel öğelerin analizi, filmdeki anlam katmanlarını ortaya çıkarmak için temel bir yöntem olarak kabul edilmiştir. Çalışmanın uygulama sürecinde, öncelikle çevrim içi yalnızlık ve aile içi yabancılaşma kavramlarına ilişkin teorik bir çerçeve geliştirilmiş, ardından Eighth Grade filmi bu temalar üzerinden sahne sahne analiz edilmiştir. Bu süreçte, filmdeki görsel ve işitsel göstergeler nitel veri toplama yöntemi olarak incelenmiş ve bulgular ilgili teorik tartışmalarla ilişkilendirilmiştir. Böylece, film analizi hem bireysel deneyimlerin hem de toplumsal bağlamın anlaşılmasına katkıda bulunmak için metodolojik bir araç olarak kullanılmıştır (Büker, 1985). Aşağıda nitel film çözümlemesi sürecini daha açık ve sistematik biçimde görünür kılmak amacıyla hazırlanmış tablo, araştırmanın kuramsal temelleri ile filmde incelenen anlatsal ve görsel göstergeler arasındaki ilişkiyi aşamalı biçimde ortaya koymaktadır.

Tablo 1. Eighth Grade Filmine İlişkin Tematik ve Görsel Çözümleme Modeli		
Analiz Düzeyi	İncelenen Unsurlar	Beklenen Anlam Katmanı
Anlatı Yapısı	Olay Örgüsü, Karakter Motivasyonları	Dijital aidiyet, geçici bağlar
Görsel Düzlem	Kamera açıları, Çerçeveleme, Sessizlik	Dijital yalnızlık, duygusal yoksunluk
Sembolik Düzlem	Ekran kullanımı, Işık, Renk	Yabancılaşma, modern bireyin içsel çatışması

Çalışmadaki kuramsal tartışmalar, teknolojik yalnızlık ve ayırışma olgularının yalnızca bireysel ya da toplumsal düzeyde değil, aynı zamanda sinemasal temsil düzeyinde de çözümlenebilir olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda çalışma, Turkle'in "birlikte yalnız", Bauman'ın "akışkan modernite" ve Castells'in "ağ toplumu" yaklaşımlarını Eighth Grade filmindeki anlatısal ve görsel göstergelerle ilişkilendirerek kuramsal kavrayışın sinematografik okumayla keşiştiği bir analitik düzlem oluşturmayı amaçlamaktadır. Böylece kuram-analiz bağlantısı hem sosyolojik hem psikolojik katmanlarda filmin temsil ettiği çağdaş aile krizine eleştirel bir bakış sağlamaktadır.

Eighth Grade Filminin Analizi

Bo Burnham'ın 2018 yapımı filmi ergenliğin hassas duygularına ve dijital çağın yarattığı sosyal baskılara değinmektedir. Hikâye, sekizinci sınıf öğrencisi Kayla Day'ın (Elsie Fisher) içe dönük dünyasına odaklanırken sosyal açıdan utangaç olan ve okulda arkadaş edinmekte zorlanan Kayla'nın, YouTube kanalında izleyicilerine hayat tavsiyeleri verdiği sahneler filmin ana temasıyla çelişkiyel bütünlük sağlamaktadır. Çünkü ana karakterin bu sanal ortamda sergilediği öz güven, gerçek hayattaki sessiz ve içine kapanık tavrıyla keskin bir tezat oluşturmaktadır.

Öte yandan film, dijital çağda büyümenin getirdiği yalnızlığı, kaygıyı ve aidiyet arayışını yansıtmaktadır. Kayla'nın sosyal medyadaki aktif varlığı ile gerçek hayattaki çekingенliği arasındaki fark, dijital ve gerçek kimliği arasındaki uçurumu ortaya koymaktadır. Filmde mezuniyetin yaklaşmasıyla Kayla hem kendini hem de dünyadaki yerini bulmak için içsel bir yolculuğa çıkmaktadır. Aslında filmin ana kırılma noktası da tam burasıdır. Bu yönüyle film, sosyal medyanın gençler üzerindeki psikolojik etkisini, aile bağlarının önemini ele alırken bireysel gelişim sürecine dair önemli içgörüler sunmaktadır. Özellikle Kayla ile babası arasındaki ilişki, dijital çağda ebeveyn-çocuk iletişiminin anlamlı bir temsili sunmaktadır.

Anlatı Yapısı

Bo Burnham'ın Eighth Grade adlı filmi, özellikle ergenlik döneminin kırılğanlıklarıyla bağlantılı olarak dijital çağın bireyler üzerindeki etkilerini yansıtmaktadır. Film, anlatı yapısı açısından Kayla'nın sekizinci sınıftan mezun olmadan önceki son günlerine odaklanan bir öykü kurgusuna sahiptir. Bu dar zaman aralığı, karakterin içsel dönüşümünü yoğun biçimde görünür kılmaktadır. Öykü düzeyinde film, Kayla'nın sosyal çevresiyle kurduğu ilişkiler, okul ortamı ve aile içi iletişimi üzerinden dijital kimlik inşasını konu edinirken; söylem düzeyinde, uzun planlar, doğal ışık ve yakın çekimlerle karakterin içe kapanıklığını sinemasal biçimde ifade etmektedir.

Kayla karakteri filmde, sürekli çevrim içi olmasına rağmen derinleşen yalnızlık duyguları yaşayan bireylerin somut bir örneğidir (Turkle, 2011). YouTube videoları aracılığıyla kendini ifade etme çabaları, dijital benliğin inşasının göstergesidir. Ancak bu dijital persona, gerçek benliğiyle çelişmektedir. Yönetmen, Kayla'nın çevrim içi varlığını anlatırken parlak renkler ve yapay ışık kullanmakta; gerçek yaşam sahnelerinde ise loş tonlara ve uzun sessizliklere yer vererek bu gerilimi biçimsel olarak yansıtmaktadır. Böylece anlatı, bireyin özgün benliği ile dijital ortamda inşa ettiği alternatif benlikler arasındaki çatışmayı görsel düzeyde de görünür kılmaktadır.

Film ayrıca Manuel Castells'in (2008) "ağ toplumu" kavramsallaştırmasının bireysel sonuçlarını dramatik biçimde somutlaştırmaktadır. Kayla'nın sosyal medyadaki varlığını sürdürme mücadelesi, bireyselliğini güçlendirmek yerine onu kitlesel onay mekanizmalarına bağımlı kılmaktadır. Bu durum, filmin öyküsel düzleminde karakterin arkadaş edinme ve kabul görme arzusuyla; biçimsel düzlemdeyse ekran, bildirim sesi ve video görüntüleri aracılığıyla temsil edilmektedir. Böylece filmdeki anlatı, kalıcı bağlardan kaçınma ve geçici ilişkiler kurma üzerinden ilerlemektedir.

Onaylanma arzusu, Kayla'nın filmdeki en belirgin motivasyonlarından biridir. Sosyal medyada aldığı beğeniler, yorumlar ve görüntülemeler, yaşatlarının öz değerlerini belirleyen ölçütlere dönüşmektedir. Bu bağlamda, yönetmen anlatsal yapıyı tekrarlayan simgelerle (örneğin sürekli bildirim sesi, boş ekran bakışları, "like" ikonları) kurarak modern bireyin dışsal onay bağımlılığını âdeta eleştirmektedir. Kayla'nın yalnızlık duygularını geçici olarak maskeleyen bu onay arayışı, aslında daha derin bir tatminsizlik ve yetersizlik duygusunu tetiklemektedir.

Kayla'nın hem iç dünyasından hem de çevresinden uzaklaşması, Karl Marx'ın (1976) yabancılaşma kavramıyla örtüşmektedir. Dijital kimliği ile gerçek hayatı arasındaki uçurum, gerçek benliğiyle bağını zayıflatırken aile içi iletişimdeki kopukluk bu izolasyonu derinleştirmektedir. Filmde sıkça kullanılan yakın plan baba-kız diyalogları ve uzun sessizlik anları, bu iletişim eksikliğini sinematografik olarak ifade etmektedir. Bu sahneler, dijital ekranların aile bağlarında sembolik bir duvar işlevi gördüğünü ima etmektedir.

Görsel 1. Yemek Masasında Baba ve Kızı Arasındaki Sınırlı İletişim

Kayla'nın sosyal ortamlardan uzaklaşarak ekran karşısında vakit geçirmesi, Bauman'ın (1998) modern bireyin "seçilmiş izolasyon" eğilimini doğrular niteliktedir. Yönetmen, bu izolasyonu zaman zaman sabit kamera ve sessiz atmosferle destekleyerek karakterin içe kapanışını görsel bir dile dönüştürmektedir.

Filmdeki bir diğer tema ise duygusal yoksunluktur. Kayla'nın babasıyla iletişiminde gözlemlenen uzun sessizlikler, Pierre Bourdieu'nun habitus kavramı bağlamında yeni bir iletişim pratiğine işaret etmektedir. Dijitalleşmiş yaşam tarzları, bireylerin duygularını ifade etme biçimlerini dönüştürmekte; ekranların yoğun biçimde yer aldığı sahneler, aile içi iletişimde bu yoksunluğu pekiştirmektedir. Yönetmen, özellikle sessiz yemek sahneleri ve dijital ekran aydınlatmasıyla bu duygusal kopukluğu vurgulamaktadır. Sürekli iletişim hâlinde olmasına rağmen Kayla, gerçek anlamda duygusal bir temas kuramaz. Böylece film, kalabalıklar içinde yalnızlaşan bireyin çağdaş temsilini hem öykü hem de söylem düzeyinde bütünlüklü biçimde yansıtır.

Karakter Temsilleri

Eighth Grade filmi, dijital çağın gençlik deneyimini ve aile içi iletişim krizlerini karakterleri aracılığıyla da gözler önüne sermektedir. Filmdeki karakterler yalnızca kişilikleriyle değil, aynı zamanda toplumsal dönüşümlerin, dijital kültürün ve aile içi duygusal uzaklığın sembolik temsilleri olarak da işlev görmektedir.

Kayla Day: Kayla, filmin merkezinde yer alan ana karakter olan ve dijital çağın çelişkilerini somutlaştıran bir karakterdir. Aktif, kendine güvenen ve sosyal medyada görünürlük arzusuyla hareket eden Kayla, gerçek hayatta ise içine kapanık, yalnız ve yetersiz hisseden bir birey görüntüsü çizmektedir. Bu ikilik, dijital benlik ile gerçek benlik arasındaki uçurumu temsil etmektedir. Kayla'nın karakteri, gençlerin dijital çağda kimliklerini inşa ederken yaşadıkları kırılmalı ve yabancılaşmayı sembolize eder niteliktedir.

Mark Day (Baba): Kayla'nın babası filmde hem sevgi dolu hem de iletişim sorunları yaşayan bir ebeveyn figürü olarak tasvir edilmektedir. Mark, kızına destek olmak istese

de Kayla'nın dijital dünyada yarattığı alternatif evren nedeniyle çabalarının çoğu yetersiz kalmaktadır. Sessizlikle dolu baba-kız ilişkisi, dijital çağda ebeveyn ve çocuk arasındaki duygusal kopukluğu ortaya koyması bakımından anlamlıdır. Mark'ın karakteri, modern ebeveynliğin sınırlamalarını ve aile içi iletişimin kırılmasını yansıtmaktadır.

Okul Arkadaşları: Kayla'nın okul ortamında karşılaştığı akranları, onun sosyal onay arayışını ve dışlanmışlık hissini pekiştirmektedir. Popüler öğrenciler sosyal medyanın sunduğu görünürlük sayesinde güç ve prestij kazanırken Kayla gibi içe dönükler bu sistemin dışında kalmaktadır. Bu karakterler, dijital çağda gençler arasındaki statü farklılıklarını ve aidiyet zorluklarını temsil etmektedir.

Olivia: Kayla'ya geçici bir aidiyet duygusu sunan olumlu ve destekleyici bir karakterdir. Kayla'nın sosyal dünyaya katılımını kolaylaştırmaya çalışan Olivia, dijital çağdaki arkadaşlıkların geçici ve yüzeysel doğasını da yansıtmaktadır. Ayrıca Olivia, ergenlik döneminde akran desteğinin önemini gösteren bir karakter olarak sembolize edilirken bu desteğin genellikle kalıcı bir bağ kurmak için yetersiz olduğu da filmde ortaya konulmaktadır.

Aiden ve Trevor: Aiden ve Trevor gibi erkek karakterler, Kayla'nın ergenlik dönemindeki kırılmasını ortaya koymaktadır. Kayla'nın romantik ilgisini yönlendirdiği popüler bir erkek olan Aiden onun onaylanma arzusunu temsil ederken Trevor ise dijital çağın genç kızlar üzerindeki baskılarını rahatsız edici talepler ve manipülatif davranışlarla gözler önüne sermektedir. Bu karakterler, dijitalleşmiş sosyal ilişkilerin aynı zamanda cinsiyet rollerini ve güç ilişkilerini nasıl şekillendirdiğini de temsil etmesi bakımından önemlidir.

Eighth Grade filmindeki karakter temsilleri, dijital çağın bireyler üzerindeki çok yönlü etkilerini yansıtmaktadır. Kayla'nın kırılmalı dijital benliği, Mark'ın iletişimsel ebeveynliği, akran grubunun dışlanması ve Olivia'nın geçici desteği, modern toplumun genç bireyler üzerindeki yabancılaştırıcı etkilerini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla filmdeki karakterler yalnızca bireysel kimlikler olarak değil, aynı zamanda çağdaş aile krizinin ve dijital yalnızlığın sembolleri olarak da işlev görmektedirler.

Tablo 2. Eighth Grade Filmindeki Karakter Temsilleri

Karakterler	Temsil	Teorik Bağlam	Filmdeki İşlevi
Kayla Day	Dijital çağın gençliği, kimlik çatışması, dijital yabancılaşma	Öteki aracılığıyla benlik (Lacan). Bireyin kendi benliğinden ve sosyal çevreden yabancılaşması (Fromm)	Gençlerin sosyal medya üzerinden benlik kurma sürecindeki kırılmalı

Mark Day	Modern ebeveynlik, iletişim kopukluğu	Toplumsal yabancılaşma (Marx)	Dijital çağda ebeveyn-çocuk ilişkilerindeki sınırlılıklar
Okul Arkadaşları	Sosyal statü ve aidiyet farklılıkları	Toplumsal yabancılaşma (Fromm)	Kayla'nın dışlanmışlık hissi ve sosyal medyanın görünürlük sistemi üzerindeki etkileri
Olivia	Akran desteği, geçici aidiyet	Geçici sosyal bağlar (Fromm)	Sosyal katılımın kolaylaştırılması, kalıcı bağ kurmada yetersizlik
Aiden ve Trevor	Onaylanma arzusunun ve dijital çağın sosyal baskıları, manipülasyonun temsili	Ötekinin gözünden kendini tanımlama (Lacan)- Sosyal güç ilişkileri (Marx)	Popülerlik, sosyal statü ve güç ilişkileri üzerinden gençlerin ilişkilerinin şekillendirilmesi

Filmde Kamera Kullanımı ve Karakter Psikolojisinin Görselleştirilmesi

Film, dijital çağda ergenlik deneyimini ve aile içi iletişim krizlerini yansıtmak için kamera kullanımını bilinçli bir görsel araç olarak kullanmaktadır. Filmdeki her çekim tekniği, yalnızca olayları aktarmakla kalmayıp karakterlerin psikolojik durumlarını, toplumsal yabancılaşmayı ve dijital yalnızlığı görsel olarak ifade etmektedir. Kamera tekniklerinin işlevleri ve etkileri, aşağıdaki başlıklar çerçevesinde analiz edilmektedir:

Yakın Plan (Close-up): Yakın plan, karakterin yüzünü ve küçük ayrıntılarını öne çıkararak içsel duyguların izleyiciye doğrudan aktarılmasını sağlar. Eighth Grade filminde, Kayla'nın sosyal medya içerikleri oluşturduğu ve akranlarıyla iletişim kurmaya çalıştığı sahnelerde kullanılan yakın planlar, onun kaygı, belirsizlik ve yalnızlık duygularını doğrudan iletmektedir. Bu teknik, psikolojik göstergebilim perspektifinden karakterin iç dünyasını görünür kılar (Chandler, 2007; Eco, 1976).

Statik Kamera ve Durağan Planlar: Statik kamera, açı veya konum değiştirmeyen çekimlerdir ve karakterler arasındaki mesafeyi veya iletişim eksikliğini vurgulamak için kullanılır. Filmde baba-kız sahnelerinde sıkça tercih edilen statik planlar, uzun sessizliklerle birlikte karakterler arasındaki duygusal yoksunluğu güçlendirmektedir. Bu teknik, izleyiciye karakterler arasındaki duygusal mesafenin görsel bir temsilini sunar.

Alan Derinliği ve Perspektif Kullanımı: Sığ alan derinliği ile yapılan çekimler, karakteri ön planda izole ederek arka plandaki sosyal ortamdan kopuk hâle getirir. Filmde bazı sahnelerde Kayla'nın yalnızlığı bu yöntemle görselleştirilmiştir. Derinlik ve perspektif kullanımı, karakterin sosyal aidiyet eksikliğini ve seçtiği izolasyonu sinematik olarak yansıtır.

Dijital Ekranların Çerçeveselenmesi: Bilgisayar, telefon ve tablet ekranlarının filmde sıkça öne çıkarılması, karakterin dijital dünyayla kurduğu bağ ile gerçek bağlantılardan kopuşunu sembolize eder. Kameranin ekranlar aracılığıyla Kayla'yı aydınlatması, dijital dünyanın kimlik inşasında oynadığı baskın rolü görsel olarak ifade etmektedir. Bu kullanım, modern ergenlik deneyimini ve dijital yalnızlığı temsil eden önemli bir estetik tercihtir.

Görsel 2. Kayla'nın Dijital Yalnızlığı

Hareketli Kamera ve Perspektif: Filmdeki hareketli çekimler, karakterin mekân-daki hareketliliğini ve sosyal çevreyle etkileşimdeki huzursuzluğunu yansıtmak için sınırlı ve kontrollü kullanılmaktadır. Özellikle omuz üstü veya elde taşınabilir kamera teknikleri, karakterin bireysel deneyimini ve içsel kaygısını destekleyen bir perspektif sağlamaktadır. Ancak bu kullanım, yalnızca karakterin psikolojisine ve mekân ilişkisine hizmet edecek şekilde sınırlıdır.

Görsel 3. Kayla'nın Kaygısı

Çerçeve Seçimleri

Filmdeki çerçeve seçimleri anlamın oluşmasında önemli bir araç olarak (Özön, 1985, s. 12) karakterlerin yalnızlığını, ayrışmasını ve dijital dünyanın yarattığı sınırları temsil eden güçlü öğelerdir. Dar kareler karakterlerin psikolojik durumları ile ilgili (Ceran, 2023, s. 313) sınırlandırılmışlık hissi verirken geniş kareler sosyal mesafeyi göstermektedir. Diğer taraftan ekranların öne çıkması dijital çağın bireyler üzerindeki belirleyici etkisini ortaya koymaktadır. Bu seçimler, filmin dijital izolasyon ve aile içi yabancılaşma temalarını destekleyen temel sinematografik unsurlar arasındadır.

Sıkıştırılmış Kareler: Kayla'nın filmde yalnız kaldığı anlarda dar ve sıkıştırılmış kareler kullanılmıştır. Bu görsel tercih, karakterin hem fiziksel hem de duygusal olarak kısıtlanmışlığını, baskılanmışlığını vurgulamaktadır. Özellikle Kayla'nın odasında telefonu vakit geçirdiği sahnelerde kullanılan dar kareler, dijital dünyanın sınırları içindeki sınırlandırılmışlığını simgelemektedir.

Geniş Kareler: Okul ve sosyal ortamlarda kullanılan geniş kareler, Kayla'nın çevresinden uzaklığını vurgulaması bakımından anlamlıdır. Bu çerçeveleme biçimiyle Kayla arkadaş gruplarına dâhil olmasına rağmen genellikle merkezden uzakta, kenarda gösterilmektedir. Bu da onun sosyal aidiyet eksikliğini ve seçtiği izolasyonu yansıtmaktadır.

Filmdeki bir diğer dikkat çekici unsur ise karelerde bırakılan boşluklardır. Kayla genellikle karenin merkezinde değil, kenarlardadır veya boşluklarla çevrilidir. Bu seçim, sosyal çevresinden dışlanmasını ve görünür olma çabalarının başarısızlığını sembolik olarak ifade etmektedir. Öte yandan, telefon, bilgisayar ve tablet ekranlarının sık sık ön plana çıkması, Kayla'nın dijital dünyayla bağlantısını görünür kılarken bu ekranlardan gelen ışığın Kayla'nın yüzünü aydınlatması, dijital medyanın kimlik inşasındaki baskın rolünü pekiştirmektedir. Kayla ve babasının sahnelerinde kullanılan çerçeveleme, iki karakter arasındaki mesafeyi de vurgular niteliktedir. Sıklıkla aynı karede olsalar da aralarındaki boşluk, iletişim eksikliğini ve duygusal yoksunluğu görsel olarak resmetmektedir.

Sessizlik ve Görsel Semboller

Eighth Grade filmi, dijital çağın yalnızlığını ve kopukluğunu yalnızca diyaloglarla değil, aynı zamanda sessizlik ve görsel sembollerle de görünür kılmaktadır. Filmdeki sessizlik, karakterler arasındaki iletişim eksikliğini ve duygusal boşluğu temsil ederken dramatik etkiyi güçlendiren güçlü bir sinematik araç olarak öne çıkmaktadır (Sözen, 2015, s. 58).

Filmde, Kayla'nın babasıyla olan sahnelerinde sessizlik, duygusal mesafeyi vurgulamak için sıklıkla kullanılmaktadır. Baba ve kız arasındaki uzun sessizlikler, kelimelerle ifade edilemeyen duyguların yoğunluğunu ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, bu sessizlikler aile içindeki iletişim eksikliğinin ve dijital çağdaki duygusal bağ eksikliğinin bir

yansıması olarak işlev görmektedir. Kayla'nın yalnız olduğu sahnelerde sessizlik, içsel yalnızlığını pekiştirmektedir. Sosyal medyada aktif ve sürekli konuşan bir figür olsa da gerçek dünyadaki çekingen ve içine kapanık yapısı, sessizlik aracılığıyla daha da belirgin hâle gelmektedir. Böylece sessizlik, filmde Kayla üzerinden dijital benlik ile gerçek benlik arasındaki kopukluğu temsil etmektedir. Ayrıca filmde ekranların, telefonların ve bilgisayarların sürekli varlığı en önemli görsel semboller arasındadır. Bu nesnelere yalnızca iletişim araçları olarak değil, aynı zamanda Kayla'nın duygusal yalnızlığını daha da kötüleştiren unsurlar olarak da yorumlanmaktadır. Ekran ışığının Kayla'nın yüzünü aydınlatma biçimi, dijital dünyanın onun kimliğini şekillendiren baskın bir güç olduğunu sembolik olarak ifade etmektedir.

Filmde havuz sahnesi, Kayla'nın kalabalıklar arasındaki sosyal kaygısını ve yalnızlığını sembolize etmektedir. Burada su hem özgürlüğü hem de boğulma ikilemini temsil ederken ergenliğin karmaşık duygularına işaret etmektedir. Kayla'nın havuza girerken hissettiği endişe, sosyal kabul görme arzusu ile yalnızlık korkusunun bir arada var olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde filmdeki boş sınıflar, uzun koridorlar ve Kayla'nın kendini yalnız bulduğu mekânlar, sosyal dünyadan kopukluğunu ve seçtiği izolasyonu görsel semboller aracılığıyla yansıtmaktadır.

Sonuç

Bu çalışma, dijital çağın aile içi iletişim dinamikleri üzerinde yarattığı kırılmaları sinema aracılığıyla görünür kılmaktadır. Bo Burnham'ın Eighth Grade filmi üzerinden yapılan çözümleme, ergenlik döneminde yoğunlaşan dijital yalnızlığın yalnızca bireysel bir deneyim değil, aynı zamanda aile ilişkilerini yeniden tanımlayan toplumsal bir olgu olduğunu ortaya koymuştur. Kayla karakterinin sanal görünürlüğü ile gerçek hayattaki yalnızlığı arasındaki çelişki, dijital çağda benlik inşasının kırılgan yapısını gözler önüne sermekte; film, modern bireyin psikolojik dünyasında ve aile bağlarında ortaya çıkan dönüşümlerin güçlü bir temsilini sunmaktadır.

Araştırma bulguları, dijital medyanın bireylere görünürlük ve iletişim imkânı sunmakla birlikte, duygusal bağların yüzeyselleşmesine ve ebeveyn-çocuk ilişkilerinde mesafelerin derinleşmesine neden olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, Sherry Turkle'in "birlikte yalnız", Castells'in "ağ toplumu" ve Bauman'ın "akışkan modernite" yaklaşımlarının filmdeki anlatısal ve görsel göstergelerle somutlaştığını ortaya koymaktadır. Ancak çalışma, bu kuramların ötesine geçerek dijital çağda iletişimin yalnızca teknik bir süreç değil, duygusal ve varoluşsal bir etkileşim alanı olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle, film çözümlemesi iletişim kuramlarına "duygusal etkileşim" ve "sanal bağlanma" gibi kavramları dâhil eden yeni bir okuma biçimi önermektedir.

Bu çerçevede, film çözümlemesinden elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda özetlenmiştir. Tablo, dijital çağın bireysel, toplumsal ve sembolik düzeyde yarattığı kırılma-

ları, Eighth Grade filmi özelinde görsel göstergelerle ilişkilendirerek kuram ve analiz arasındaki bağı görünür kılmaktadır.

Tablo 3. Eighth Grade Filminde Dijital Yalnızlık ve Aile Krizinin Temsili: Kuram–Analiz Özeti		
Analiz Düzeyi	Filmdeki Temsiller	Sonuç
Anlatısal Düzlem	Kayla'nın çevrim içi görünürlüğü ile gerçek yalnızlığı arasındaki tezat	Dijital bağlantılar görünürlük sunsa da bireyi derin yalnızlığa iter.
Sosyolojik Düzlem	Ekranların aile içi iletişimde “duvar” işlevi görmesi	Teknoloji, duygusal bağları zayıflatır; aile iletişimini yüzeyselleştirir.
Psikolojik Düzlem	Kayla'nın onaylanma arzusu ve babasıyla sessiz ilişkisi	Dijital benlik, ötekilerin onayına bağımlı hâle gelerek özünden uzaklaşır.
Sembolik Düzlem	Ekran ışığı, boş kadrajlar, sessizlik ve su imgesi	Sinema, dijital yalnızlığı estetik bir deneyim hâline getirir ve bireyin içsel çatışmasını görünür kılar.

Tablo, Eighth Grade filminin dijital çağda yalnızlık, aidiyet ve aile bağlarına dair çok katmanlı bir çözümleme sunduğunu göstermektedir. Film, teknolojik bağlantıların insan ilişkilerini güçlendirmekten çok, onları sessizlik ve mesafe içinde yeniden tanımladığını vurgular. Çalışmanın özgün yönü, dijital yalnızlık ve aile yabancılaşması temalarını nitel film çözümlemesiyle birleştirerek kuramsal tartışmaları görsel göstergeler üzerinden somutlaştırmış olmasıdır. Bu yaklaşım, sinemanın toplumsal dönüşümleri anlamada yalnızca estetik bir alan değil, aynı zamanda sosyolojik bir okuma imkânı sunduğunu göstermektedir. Bundan sonraki çalışmalarda dijital yalnızlık olgusunun farklı kültürel bağlamlarda, özellikle Türk sinemasında, nasıl temsil edildiği incelenebilir. Toplumsal cinsiyet, sınıf ve kültürel kimlik gibi etkenlerin dijital uzaklaşmayla nasıl keşiştiği araştırılarak dijital medyanın yalnızca yabancılaştırıcı değil, aynı zamanda dayanışma ve alternatif aidiyet biçimlerini nasıl mümkün kıldığı da tartışılabilir.

KAYNAKÇA

- Alkış, S. (2020). Ergenlerde sosyal medya bağımlılığı ve iletişim becerileri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Alp, F. (2021). Z kuşağının sosyal medya kullanım alışkanlıklarının aile içi iletişime etkisi: Sakarya Üniversitesi İletişim Fakültesi örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atar Keskin, Ş., & Demirbaş, E. (2024). Gençlerde sosyal medya bağımlılığında aile ve arkadaş ilişkilerinin rolü üzerine bir inceleme. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 165-184. <https://doi.org/10.61861/Sphcd.1519905>
- Aydoğdu F., & Koçtürk N. (2023). Ebeveyn sosyotelizminin ergenlerdeki olumsuz yansımaları: Sistematik bir derleme. *Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health*, 30(1):11-19. Doi: 10.4274/Tjcamh.Galenos.2022.05925.
- Bauman Z., (2019). *Akışkan modernite*. (Sinan Okan Çavuş, Çev.), İstanbul: Can Yayınları.
- Bauman, Z. (1998). *Sosyolojik düşünmek*. (A. Yılmaz Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baym, N. K. (2015). *Personal connections in the digital age*. New York: John Wiley & Sons Press.
- Bilgin, M., Şahin, İ., & Togay, A. (2020). Ergenlerde sosyal medya bağımlılığı ve anne-baba ergen ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 45(202), 1-15.
- Bordwell, D., & Thompson, K. (2013). *Film art: An introduction* (10th Ed.). New York: Mcgraw-Hill.
- Boyd, D. (2014). *It's complicated: The social lives of networked teens*. London: Yale University Press.
- Büker, S. (1985). *Sinemada anlam yaratma*. Eskişehir: Milliyet Yayınları.
- Castells, M. (2008). *Ağ toplumunun yükselişi*. (Ebru Kılıç Çev.). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Ceran, M. (2023). Sıkıştıran manzaralar: "Kız Kardeşler" filminin mizansen eleştirisi. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi* (11), 309-326. <https://doi.org/10.56676/kiad.1164972>
- Chandler, D. (2007). *The basics of semiotics* (2nd ed.). London: Routledge Press.
- Couldry, N., & Hepp, A. (2018). *The mediated construction of reality*. New York: John Wiley & Sons.
- Dal, E., & Kalaycı, E. (2023). Ergenlerde yabancılaşmaya ilişkin yapılan çalışmaların sistematik derlemesi. *Social Sciences Research Journal*, 12 (9), 1053-1065.
- Derman, O. (2008). Ergenlerde psikososyal gelişim. *Adolesan Sağlığı II Sempozyum Dizisi*, 63(1), 19-21.
- Eco, U. (1976). *A theory of semiotics*. Bloomington: Indiana University Press.
- Freud, S. (1930). *Civilization and its discontents*. (Standard Edition), London: Hogarth Press 21, 59-145.
- Fromm, E. (1982), *Sağlıklı toplum*. (Y. Salman & Z. Tanrısever, Çev.), İstanbul: Payel Yayınları.
- Güngör, N. (2018). *İletişim, kuram ve yaklaşımlar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- James, C. (2014). *Disconnected: youth, new media, and the ethics gap*. London: The MIT Press.

- Jung, G. C. (1989). *Memories, dreams, reflections*. New York: Vintage Books.
- Kaplan, M., & Yardımcıoğlu, M. (2020). Alan, habitus ve sermaye kavramlarıyla Pierre Bourdieu. *Habitus Toplum Bilim Dergisi* (1), 23-37.
- Kotan, S. (2022). *Korku filmlerinin ideolojisi ben'in içindeki öteki*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Lanier, J. (2018). *Ten arguments for deleting your social media accounts right now*. New York: Random House.
- Livingstone, S. & Sefton-Green, J. (2016). *The class: Living and learning in the digital age*. New York: New York University Press.
- Marx, K. (1976). *1844 El yazmaları ekonomi politik ve felsefe*. (K. Somer, Çev.), Ankara: Sol Yayınları.
- Monaco, J. (2001). *Bir film nasıl okunur?* (E. Yılmaz, Çev.), İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Özön, N. (1985). *Sinema: uygulayımı-sanatı-tarihi*. İstanbul: Hil Yayınları.
- Sözen, M. (2015). Günümüz sinemasında dramatik bir olgu olarak sessizliğin kullanımı: kavramlar, analizler. *The Journal of Academic Social Science*, 16(16), 40-68.
- Tuncay, P. Y., Bozdoğan, K. E., & Bozdoğan, E. (2023). Ergenlerde dijital oyun bağımlılığı ve aile içi iletişim arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 177-195. <https://doi.org/10.51725/Etat.1334923>
- Turkle, S. (2011). *Life on the screen*. New York: Simon & Schuster Paperbacks.
- Twenge, J. M. (2017). *Igen: why today's super-connected kids are growing up less zeblious, more tolerant, less happy – and completely unprepared for adulthood*. New York: Atria Books.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

Çıkar çatışması/Conflict of interest:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir/The author have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The author declared that this article has received no financial support.

Bilişsel ve Davranışsal Boyutlar Açısından Dijital Ebeveynlik Farkındalığının Çocukların Problemlili İnternet Kullanımı ile İlişisine Yönelik Ampirik Bir Araştırma

An Empirical Study on the Relationship between Digital Parenting Awareness (in Terms of Cognitive and Behavioural Dimensions) and Children's Problematic Internet Use

Araştırma Makalesi / Research Article

**Sorumlu yazar/
Corresponding author:**
Mehmet Ulaş

ORCID:
0000-0002-6131-7509

Geliş tarihi/Received:
15.09.2025

**Son revizyon teslimi/Last
revision received:**
02.12.2025

Kabul tarihi/Accepted:
08.12.2025

Yayın tarihi/Published:
25.12.2025

Atıf/Citation:
Ulaş, M. (2025). Bilişsel ve Davranışsal Boyutlar Açısından Dijital Ebeveynlik Farkındalığının Çocukların Problemlili İnternet Kullanımı ile İlişisine Yönelik Ampirik Bir Araştırma. *İletişim ve Diplomasi*, 15, 27-54.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1784141

Mehmet ULAŞ¹

ÖZ

Dijital ebeveynlik, çocuklar tarafından internetin güvenli ve verimli kullanımını sağlamakla beraber, problemlili internet kullanımının da önleyici bir mekanizması olarak önemli bir işlevsellik olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın amacı, ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıkları ile çocuklarının problemlili internet kullanımı arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılmasıdır. Bahsi geçen amaç Albert Bandura'nın bireylerin davranış pratiklerinin çevresel, davranışsal ve kişisel tüm argümanların karşılıklı etkileşiminin sonucu olduğunu savunduğu 'sosyal bilişsel kuram' etrafında, bilimsel araştırma yöntemlerinden nicel araştırma yöntemi kullanılarak, "tarama araştırması" deseninden hareketle "ilişkisel tarama modeli" esas alınarak yapılandırılmıştır. Araştırmanın evrenini Malatya'da yaşayan evli ve 0-6 yaş aralığında en az bir çocuk sahibi olan anne ve babalar oluştururken, örneklemi ise olasılıksız örneklem türlerinden 'yargısal (amaçlı) örneklem' tekniği ile belirlenen 385 kişi oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada kişisel bilgi formunun yanı sıra veri toplama aracı olarak Furuncu (2020) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan "Problemlili Medya Kullanım Ölçeği"nin 9 ifadeden oluşan kısa formu ile Manap ve Durmuş (2021) tarafından geliştirilen ve 16 ifadeden oluşan "Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analiz edilme sürecinde ise SPSS 26.0 programı kullanılmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların dijital ebeveynlik farkındalıkları ile çocuklarının problemlili internet kullanımı arasında orta düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Malatya, Türkiye, mehmet.ulas@inonu.edu.tr

çalışmada problemlili internet kullanımı ile olumsuz model olma ve dijital ihmal arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı; verimli kullanım ile arasında da düşük düzeyde, negatif ve anlamlı; risklerden koruma ile arasında ise orta düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital, dijital ebeveynlik, internet, problemlili internet kullanımı, aile

ABSTRACT

Digital parenting is regarded as a mechanism that not only enables children to use the internet safely and efficiently but also acts as a preventive factor against problematic internet use. The study sought to identify the relationship between parents' digital parenting awareness and their children's problematic internet use. Grounded in Bandura's social cognitive theory, which posits that behaviour results from the reciprocal interaction of environmental, behavioural and personal components, the research was designed within a quantitative framework using a relational survey model. The population consisted of married mothers and fathers living in Malatya who had at least one child aged 0–6, and the sample comprised 385 participants selected through purposive, non-probability sampling. Data were gathered by means of a personal information form, the 9-item short form of the Problematic Media Use Measure validated by Furuncu (2020), and the 16-item Digital Parenting Awareness Scale developed by Manap and Durmuş (2021). Data were analysed with SPSS 26.0. The findings revealed a moderate, negative and significant relationship between parents' digital parenting awareness and their children's problematic internet use. Moreover, problematic internet use was moderately, positively and significantly associated with negative modelling and digital neglect; weakly, negatively and significantly associated with efficient use; and moderately, negatively and significantly associated with protection from online risks.

Keywords: Digital, digital parenting, internet, problematic internet use, family

EXTENDED ABSTRACT

The rapid advancements and transformations in the digital realm necessitate that the sociological fabric, at both individual and societal levels, adapts to these evolving dynamics. As the opportunities and threats presented by the digital world proliferate daily, parents, in particular, face an urgent imperative to integrate into this adaptation process. Accelerating parents' assimilation into the digital order is vital to minimising potential harm to their children. This expedited adaptation requires specific competencies and heightened awareness, among which the conceptualisation of "digital parenting" is gaining increasing prominence.

Domoff et al. (2019) define digital parenting as a dual concept. It encompasses both parents' deliberate efforts to regulate their children's use of digital platforms and their own capacity to integrate their personal digital engagement into their parenting practices. A critical aspect of digital parenting is the degree to which parental awareness of digital platforms contributes to their children's development. Equally important is how this developmental awareness, facilitated by parental mediation, manifests concretely in children's digital engagement and the extent to which they are shielded from potential online harms.

Problematic internet use poses significant challenges at individual and societal levels. Manifestations of this unhealthy engagement include excessive and uncontrolled usage, social isolation, and individual tolerance (Block, 2008, pp. 306-307). Another issue stemming from problematic use is the inability to manage time, driven by a persistent desire to interact with internet technologies (Kırık, 2013, pp. 89-90). In essence, problematic internet use represents a pervasive threat with the potential to inflict professional, psychological, sociological, and familial problems across individual and societal spheres (Nakayama, Ueno, Mihara, Kitayuguchi, & Higuchi, 2020, pp. 129-133). Consequently, this study aims to elucidate the relationship between parents' digital parenting awareness and their children's problematic internet use.

To achieve this aim, the following research questions were formulated and investigated:

Q1. Do participants' digital parenting awareness levels vary according to demographic characteristics such as gender, age, educational attainment, marital duration, occupational group, and number of children?

Q2. Is there a difference in participants' digital parenting awareness based on their daily time spent on digital platforms?

Q3. Does a relationship exist between the sub-dimensions of participants' digital parenting levels and problematic internet use?

Q4. Is there an association between participants' digital parenting awareness and their children's problematic internet use?

This study employed a quantitative research methodology, adopting a "relational survey model" within a "survey research" design. For sampling, a purposive (judgmental) technique, a non-probability method, was utilised. The research population comprised married mothers and fathers residing in Malatya, each having at least one child aged 0-6 years. Following the guideline that a population size exceeding 1,000,000 warrants a sample of 384 or more (Can, 2017, p. 28), the sample for this study consisted of 400 individuals selected via the purposive sampling technique. Beyond the criteria of residing in Malatya, being married, and having at least one child aged 0-6 years, no further limitations were imposed on sample selection.

Data collection involved a personal information form, the 9-item short form of the Problematic Media Use Scale (developed by Domoff et al., 2017, and validated by Furuncu, 2020), and the 16-item Digital Parenting Awareness Scale (developed by Manap and Durmuş, 2021). Data acquisition was conducted using the survey technique, characteristic of quantitative research. For data analysis, SPSS 26.0 was used to conduct normality tests, reliability analyses, exploratory and confirmatory factor analyses, frequency analyses, independent samples t-tests, and correlation coefficient analyses. An examination of differences in participants' digital parenting and problematic internet use by gender revealed a significant differentiation between the gender variable and digital parenting.

The findings indicate that digital parenting is associated with a notable level of awareness among younger parents. However, paradoxically, it also contributes to an increase in problematic internet use among children. Higher educational attainment among parents appears to mitigate children's problematic internet use, suggesting that digital literacy and awareness can be enhanced through education. Regarding occupational groups, the higher incidence of problematic internet use observed among children of housewives may be linked to mothers spending more intensive time with their children. An increase in the number of children correlated with a corresponding rise in problematic internet use, implying that each additional child introduces new digital responsibilities for families. Furthermore, longer marriage duration and greater daily use of digital platforms by parents were found to expose children to greater online risks, underscoring the issue of digital neglect. The effective use of digital platforms and conscious efforts to protect children from online risks were shown to reduce problematic internet use, thereby highlighting the preventive and protective functions of digital parenting awareness. In conclusion, the study suggests that the quality of digital parenting strategies is a critical determinant of whether children's online behaviours are healthy or problematic.

Giriş

Teknoloji merkezli gelişmelerin zaman ve mekân mefhumunu ortadan kaldırması (Suhail & Bargees, 2016, ss. 297-300), birey ve toplum açısından belirgin farklılıklar taşıyan çok yönlü sonuçları beraberinde getirmiş (Giddens, 2014, s. 15) ve dijitalleşme sürecini yönetebilmek, önemli bir gerekliliğe dönüşmüştür (Ünal & Er, 2024, s. 74). Sosyal yaşam içerisindeki aktif varoluşsal pratiği, bu teknolojinin içerisine doğan dijital yerlilerin (Aydın, 2025, s. 1266) mevcut teknolojiyi nasıl, nerede ve ne şekilde kullanabilecekleri gibi sorunsalları önemli konu başlıkları hâline getirirken (Günlü & Ceyhan, 2017, ss. 76-78) özellikle 0-6 yaş çocukların bu dijital ortamlarda zaman geçirmeleri (Aral & Doğan Keskin, 2018, s. 335) çocukların dijital teknolojiler ile yoğun ilişkiselliklerinin detaylı olarak ele alınması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Sosyal bilişsel kurama göre özellikle çocukların öğrenme pratiklerinin sosyal çevrelerinde yer alan bireylere yönelik göz-

lemleri üzerinden şekillenmesi, bu durumun önemini yansıtmaktadır (Ayıtgu Metin, Zengin, & Erkoç, 2022, s. 48). Çocukların dijital platformları aktif kullanımlarının ebeveynler açısından kolaylaştırıcı yönü fazla gibi dursa da (Ünal Tokpunar & Koçak, 2025, s. 503) ebeveynlerin dijital platformlara yönelik olası bağımlılıkları, çocuklar üzerinde önemli olumsuz etkilere neden olabilmekte (Ünlü Dalaylı, 2021, s. 201) ve bu yaklaşım platformların olası zararlarının görmezden geldiği indirgemeci bir bakış açısını temsil etmektedir (Filiz, 2025, s. 132).

Yaşanan teknolojik gelişmeler, aile ve ebeveynlik kavramlarının da formunu değiştirmiş ve bu kavramları dijital bir boyuta evirmiştir. Dijital ebeveynler, dijital teknolojilerin merkezi konumda yer aldığı olası risk ve faydalara yönelik farkındalık düzeyi yüksek olan, çocuklarının bu teknolojileri sorunlu kullanım pratiklerini göz ardı etmeyen, dijital dünya düzeni içerisinde çocuklarına yönelik bir kontrol mekanizması inşa edebilen ve olumlu anlamda rol model olma özelliği taşıyan kişiler şeklinde tanımlanabilir (Manap & Durmuş, 2021, s. 142). Bir başka tanımlamada ise dijital ebeveynlik kavramını, bütüncül bir yeterlilik süreci şeklinde tanımlamıştır (Huang vd., 2018, s. 1190). Bir başka ifade ile dijital ebeveynlik, ebeveynlerin çocuklarına internet ve dijital platformları nasıl doğru kullanabilecekleri hakkında bilgi sağlamaları, rehberlik ederek yol göstermeleri ve olası risklerden koruyup bu platformları kullanımının takip edilmesine kadar kapsayıcı bir süreci gerektirdiğinden ötürü önemli bir yeterlilik olarak tanımlanmaktadır (Yaman vd., 2019, s. 150-151). Ebeveynlerin dijital teknolojilere yönelik yeterliliğe sahip olması, çocukların bu platformları bilinçsiz ve kontrolsüz kullanımı hâlinde oluşabilecek olası tehlikelere karşı koruma mekanizması işlevselliğinin oluşabilmesi açısından önem arz etmektedir (Gören & Kaytez, 2025, s. 368).

Literatürde dijital ebeveynliği farklı perspektiflerden konu alan çalışmalar yer almaktadır. Çocuğu ilkokula giden ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıklarının, çocukların dijital aktiviteler üzerindeki rolüne, bu aktivitelerle katılım gösterme ve güvenlik filtresi durumuna ve dijital aktivite sürelerine yönelik ilişkisinin araştırıldığı çalışmada, annelerin ve güvenlik filtresi kullanan ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıklarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Gözün Kahraman, Yavuz, & Dadak, 2025, s. 472). Ebeveynlerin dijital ebeveynlik rollerini yerine getirme biçimleri ve bu süreçte nasıl zorluklarla veya hangi fırsatlarla karşılaştıklarının ele alındığı çalışmada, ebeveynlerin farkındalık düzeylerinin, çocuklarının eğitimlerinin devam ettiği döneme dair farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Aslan & Zinderen, 2024, s. 75). İlkokula giden öğrencisi olan ebeveynlerin dijital farkındalıkları ile ebeveyn davranışları arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, anne-babaların internet kullanım süresi arttıkça olumsuz ebeveyn davranışları sergileme pratiklerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır (Gören & Kaytez, 2025, s. 368).

Öğretmen olan ebeveynlerin dijital platformlara yönelik bağımlılık seviyeleri ile dijital ebeveynlik farkındalıkları ilişkisinin ele alındığı çalışmada, öğretmenlerin dijital

ebeveynlik farkındalıklarının ve dijital bağımlılıklarının günlük dijital platform kullanma süresi ve dijital bağımlılık ile ilgili belirli eğitimleri alma durumuna bağlı farklılık taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır (Urtekin & Murat, 2024, s. 525). 12-17 yaş aralığında çocuğa sahip olan annelerin dijital ebeveynliğe yönelik tutumları ile hem aile hem de çocukların internet bağımlılığı açısından ilişkiselliğin incelendiği çalışmada ebeveynlerin öğrenim durumları ile anne ve çocuklarının teknolojik cihazları kullanma süreleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada annelerin interneti kullanırken belirli kuralları benimsemeleri ile çocuk koruma kilidi kullanmaları arasında da anlamlı bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir (Arıcı Doğan & Döğer, 2023, s. 1). Erken çocukluk döneminde çocukları olan ebeveynlerin çocuklarının medya platformlarını kullanma sürecindeki aracılıklarının ve dijital ebeveynlik farkındalıklarının incelendiği çalışmada, ebeveynlerin çocuklarının medya platformlarına yönelik aracı davranış pratikleri ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Bostancı & Çakır, 2022, s. 86). Dijital ebeveynlik farkındalığının çeşitli değişkenlere, aile içi rollere ve çocukların internet bağımlılığına göre farklılık gösterip göstermediğinin incelendiği çalışmada, sağlıklı aile içi rolü olan ebeveynlerin sağlıklı aile içi rolü olan ebeveynlere göre dijital ihmal ve olumsuz model olma düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada dijital ihmalin çocukların internet bağımlılığını arttırdığı belirtilirken ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalığının artırılmasına yönelik öneriler sunulmuştur (Manap & Durmuş, 2021, s. 141).

Ebeveynlerin dijital platformları kullanma pratikleri ile çocukların dijital medya ortamlarına yönelik öz yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, ebeveynlerin çocuklarının dijital medya ortamlarına yönelik öz yeterlilikleri üzerinde önemli rol oynadığı; ancak bu rolü sadece akıllı telefon temin etmekle gerçekleştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada, yaşanan teknolojik gelişmeler ve dijital platformların sosyal yaşam alanları içerisinde her geçen gün kullanımının artmasının, bu alana yönelik yapılacak araştırmalara duyulan ihtiyacı da arttırdığı belirtilmektedir (Hammer vd., 2021, s. 1). Dijital ebeveynlerin sosyal medya platformlarındaki mahremiyet algısının incelendiği çalışmada, mahremiyete yönelik özel ve gizli bir alan şeklinde yaklaşan ebeveynlerin sosyal medya platformlarının mahremiyeti olumsuz etkilendiği, bu mecralara kolay erişimin istismar sorununa neden olduğu ve olası bir sorun ile karşılaşmamak adına kısıtlama ve bilinçlendirmenin önem arz ettiği görüşüne sahip oldukları tespit edilmiştir (Bostancı M., 2019, s. 115). Ebeveynlerin enformasyon kaynaklarına erişim sürecinde dijital platformları ne derecede kullandıklarının incelendiği çalışmada, ebeveynlerin enformasyon kaynaklarına erişimde sıklıkla dijital platformları kullandıkları ve ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıklarının artırılmasının önemli olduğu sonucu elde edilmiştir (Lupton vd., 2016, ss. 738-741). Çocuklar ile ergen bireylerin dijital platformlarda harcadıkları süre ile davranışsal ve duygusal problemler arasındaki ilişkinin ele alındığı çalışmada, dijital platformlarda geçirilen sürenin artmasının, davranışsal ve duygusal problemleri de arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır (Jang vd., 2008, s. 165).

Dijital dünyada yaşanan gelişmeler ve dönüşümler, sosyolojik yapının bireysel ve toplumsal ölçekte bu değişim ve dönüşüme uyum sağlayabilme gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Dijital dünyanın sunmuş olduğu fırsatlar ve tehditlerin her geçen gün paralel oranda artış göstermesi, özellikle ebeveynlerin bu uyum sürecine bir an önce entegre olabilme zorunluğunu da beraberinde getirmektedir. Ebeveynleri dijital dünya düzenine yönelik uyum sürecinin kısılması çocuklarının bu dünyadan en az olası zararı görmeleri açısından önem arz etmektedir. Bu uyum sürecinin kısılması bazı yeterlilikleri ve farkındalıkları gerektirmektedir. Bu yeterliliklerden ve farkındalıklardan biri olan dijital ebeveynlik kavramsallaştırması, gün geçtikçe daha önemli bir konu başlığı hâline gelmektedir. Bu çalışmanın amacı Malatya'da yaşayan evli ve 0-6 yaş aralığında en az bir çocuk sahibi olan ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıkları ile çocuklarının problemleri internet kullanımı arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılmasıdır.

Dijital Ebeveynlik Kavramı

Dijital teknolojilerin sosyal yaşam içerisinde her geçen gün özgül ağırlığını arttıran bir varoluşsal pratiğe sahip olması, birçok farklı alanda gerçekleştirilen tanımlamaların da dijital merkezli bir perspektif etrafında yeniden şekillenmesini sağlamıştır. Ebeveynlik kavramsallaştırması da dijital dönüşümün getirdiği form değişikliğinden etkilenen ve yeniden tanımlanması gereken bir kavrama evrilmiştir (Rode, 2009, ss. 247-248). Ebeveynlik kavramının dijital merkezli bir perspektifi ile yeniden tanımlanma pratiği dijital ebeveynlik kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Dijital ebeveynlik kavramına yönelik Kabakçı Yurdakul vd.'nin (2013) yaklaşımı kavrama yönelik bir tanımla sunmakla beraber dijital ebeveynlik rollerine yönelik bir sınıflandırmanın da yapıldığı bir tanımlama olmuştur. Bu çalışmada dijital ebeveynlik kavramı dijital okuryazarlık, farkında olma, etik ve kontrol mekanizması bileşenleri üzerinden tanımlanmıştır. Dijital ebeveynliğe yönelik erken dönem tanımlamalar arasında yer alan bu yaklaşım daha çok belirli bir dijital yetkinlik, rehberlik rolü ve koruma mekanizması üzerinden inşa edilmiştir. Daha sonra gerçekleştirilen çalışmalarda ise dijital ebeveynlik kavramı roller ve ilişkisel bağlamlar açısından ele alınmış ve kavramın ilgili alanları genişletilmiştir. Baloğlu (2023)'nin çalışmasında dijital ebeveynlerin rollerinin gösteri çabası üzerinden önemli bir değişme uğradığı ifade edilmektedir. Dijital ebeveynlerin çocuklarına ait içerikleri dijital platformlar üzerinden servis etmesinin bu içerikleri ticari bir metaya dönüştürdüğünü ve bu durumun önemli bir mahremiyet sorunsalı oluşturduğunu belirtmektedir. Bu yaklaşım daha önce yapılan tanımların merkezini oluşturan rehber olma ve koruma pratiğinin gösteri pratiğine dönüştüğünü ve mahremiyet ihlaline neden olma sorunu oluşturduğunu göstermektedir.

Dijital ebeveynlik kavramının sosyal yaşam alanları içerisinde öneminin ve görünürlüğünün artması, ebeveyn rolleri üzerinde önemli bir gösterge niteliği taşıması ve mahremiyet gibi önemli değerlere temas etmesi, bu kavrama yönelik ölçek geliştirme

ve yeterlilik ölçme çalışmalarının da hız kazanmasını sağlamıştır. Yaman vd. (2019) tarafından dijital ebeveynlik öz yeterlilik ölçeği geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçek dijital güvenlik, dijital okuryazarlık ve dijital iletişim boyutları açısından oluşturulmuştur. Bu ölçek, yapılan ilk tanımlamalarda önemli bir yer edinen ebeveyn rollerinin ölçülebilmesi açısından önem arz etmektedir. Dijital ebeveynlerin öz yeterliliğinin ölçülmesini amaç edinen ölçeklerin ardından farkındalık boyutlarının ölçümlenebilmesi açısından dijital ebeveynlik farkındalığı ölçeği geliştirilmiştir. Manap ve Durmuş (2021), çalışmalarında dijital ebeveynlik farkındalığını demografik değişkenler açısından ele almış, bir diğer (2024) çalışmasında ise bu farkındalık düzeyi dört farklı boyut açısından incelenmiştir. İlk olarak tanımlama ve dijital ebeveynlerin rolleri üzerinden açıklanan, daha sonra dijital ebeveynler rolleri ve değişen ilişkisel bağlamlarının ele alındığı ve dijital ebeveynlik öz yeterliliği ve farkındalık düzeylerinin ölçümü ile geliştirilen dijital ebeveynlik kavramına yönelik literatürde farklı tanımlamalar yer almaktadır.

Yay'a (2019) göre sosyal yaşam alanlarımızın önemli argümanlarından biri olan dijital teknolojiler, ebeveynlik tanımının ve ebeveynlerin görev ve sorumluluklarının dijital merkezli bir dönüşüme uğramasını da beraberinde getirmiştir. Dijital merkezli dönüşümün neticesinde ortaya çıkan dijital ebeveynlik, bireylerin çocuklarına dijital dünya düzeni içerisinde rehber olabilme, olası zararlardan koruyarak bu platformlarda güvende kalabilmelerini sağlayabilme ve bu teknolojilerinin doğru biçimde kullanımının öğretilme süreci şeklinde tanımlanabilir. Lim'e (2016) göre ise dijital ebeveynlik, bireylerin geleneksel ebeveynlik pratiklerini dijital platformlarda da sürdürmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Odgers'e (2019) göre dijital ebeveynlik, bireylerin çocuklarını dijital platformlarda karşılaşılabilecekleri olası tehlikelere karşı koruyabilmelerini sağlayacak bir gerekliliktir. Cao vd.'ne (2022) göre dijital ebeveynlik bir gereklilik olmakla beraber bireylerin çocuklarının dijital platformları kullanma pratiklerini anlama, destek olma, düzenleme ve aracılık edebilme gibi önemli yeterlilikleri de gerektiren bir süreç yönetimidir.

Domoff vd.'ne (2019) göre dijital ebeveynlik, hem bireylerin çocuklarının dijital platformları kullanma pratiklerini düzenlemeye çalıştıkları bir çabayı hem de kendi dijital platform kullanma süreçlerini ebeveynlik uygulamalarına entegre edebilme becerilerini ifade eden çift yönlü bir kavramdır. Dijital ebeveynlikte önemli olan unsurlardan biri, ebeveynlerin dijital platformlara dair farkındalık düzeylerinin çocuklarının gelişimine nasıl ve ne ölçüde katkı sunduğudur. Bir diğer önemli husus ise çocukların gelişimine katkı sunan bu farkındalığın ebeveyn arabuluculuğu ile somut olarak çocukların dijital platformları kullanma pratiğine nasıl yansıdığı ve çocukları bu platformların olası zararlarından ne derecede korunduğu gerçekliğidir.

Literatürdeki yer alan tanımlamalardan hareketle dijital ebeveynlik; ebeveynin, güncel teknolojik gelişmelere adaptasyonunu esas alan çok boyutlu bir rehberlik pratiği şeklinde tanımlanabilir (Özaydın Aydoğdu, Somyürek, & Yıldız Durak, 2024, s. 1070). Bu pratiğin; çocukların dijital ekosistemdeki olası riskler ve olanaklara yönelik eleştirel bir

farkındalık düzeyi geliştirmesini sağlamak ve aktif arabuluculuk stratejileri ile çocukların çevrim içi deneyimlerini yönlendirmek ve yapılandırmak üzerine kurulduğu söylenebilir (Stoliova, Bulger, & Livingstone, 2023, s. 30). Ayrıca sosyal yaşam alanlarını kapsayan ahlaki ve insani normların dijital platformlarda da geçerliliğinin korunması adına bilinçli bir rol model olmak, bu yaklaşımın üçüncü temel bileşenini oluşturmaktadır (Biricik, 2021, s. 579). Livingstone vd. (2018) dijital ebeveynler, çocukların özellikle internet kullanımı sürecinde karşılaşılabilecekleri olası risklere karşı koruma sağlayacak ilk kişilerdir. Bu nedenle çocukların problemlili internet kullanımı sürecinin olumlu anlamda dönüştürülmesinde dijital ebeveynlik farkındalığının önemli bir gerekliliği temsil ettiği ifade edilebilir.

Problemlili İnternet Kullanımı

Yaşanan teknolojik gelişmelerin neticesinde ortaya çıkan internet ve dijital medya platformları, bireysel ve toplumsal ölçekte iletişim araçlarına yönelik algının önemli ölçüde dönüşüme uğramasına neden olmuştur. Bu teknolojinin birey odaklı/merkezli bir kullanım pratiği sunması, öznesini ve nesnesini yine bireyin kendisinin oluşturması ve sanal bir özgürlük alanı sağlaması, mevcut algının değişimi noktasında motivasyon sağlayıcı argümanları temsil ettiği söylenebilir. Ancak bireylerin değişen algısının bu teknolojinin olası risklerinin göz ardı edilmesini sağlayan indirgemeci bir yaklaşıma neden olduğu ifade edilebilir (Kürkçü, 2024, s. 21). Göz ardı edilen risklerden birinin, bireyi bu teknolojinin veri sağlayıcısı pozisyonuna eviren, özne olma yetkinliğini nesne konumuna düşürerek bir değer yitimine neden olan ve aile başta olmak üzere sosyal yaşam alanlarındaki iletişim pratiklerini olumsuz etkileyen problemlili internet kullanımı olduğu söylenebilir (Örücü, Hasırcı, & Kurt, 2024, s. 4).

Problemlili internet kullanımı ilk olarak standardize edilmiş belirli tanımlamalar üzerinden gerçekleştirilirken Caplan (2010) tarafından yapılan çalışmada daha fazla genele hitap eden kapsayıcı bir tanımlama yapılmıştır. Bu tanımlama, öz düzenleme yetersizliğinin problemlili internet kullanımına yol açtığı yaklaşımı üzerinden inşa edilmiştir. Bilişsel davranışçı modele dayanan bu tanımlama, problemlili internet kullanımının önemli sorunsallara neden olduğunu vurgulamaktadır. Keser, Özcan ve Buzlu (2005) tarafından yapılan çalışmada ise sosyal yaşam alanları içerisinde sıklıkla gündeme gelen problemlili internet kullanımı yaklaşımı Türkçe formata uyarlanan ölçek ile ölçümlenebilir bir hâle getirilmiştir. Daha sonra yapılan çalışmalar ile problemlili internet kullanımının daha spesifik gruplar açısından nasıl gerçekleştiğinin ölçülmesi adına farklı ölçeklerin geliştirilmesini sağlamıştır (Ceyhan, 2011, s. 85). İlk olarak problemlili internet kullanımına yönelik bir tanımlama yapılırken daha sonraki süreçte bu tanımlama kapsayıcı bir formatta bilişsel davranışçı yaklaşım özelinde genişletilmiştir. Sonraki süreçte problemlili internet kullanımının ölçümlenebilir bir olguya dönüştürülmesi adına ölçekler uyarlanmış ve son olarak bu ölçekler daha spesifik gruplara özgü olarak geliştirilmiştir. Literatürde problemlili internet kullanımına yönelik farklı perspektifler ve kapsamlar üzerinden birçok tanımlama yapılmıştır.

Bireylerin sosyal yaşam pratikleri içerisinde sorunlara neden olacak kontrolsüz internet kullanımı şeklinde tanımlanan problemlili internet kullanımı, teknolojinin gelişimine paralel olarak artarak devam eden bir sorunsalı temsil etmektedir (Avşaroğlu & Akbulut, 2020, ss. 2879-2881). Problemlili internet kullanımı, bireylerin psikolojik, sosyolojik ve profesyonel hayatlarında sorunlara neden olabilecek, zamanın boşa harcanması, kontrollün kaybedilmesi, finansal ve sosyal yaşama dair olumsuzluklarla karşılaşılması gibi sıkıntılara yol açabilecek potansiyele sahip negatif bir pratik şeklinde tanımlanmaktadır (Erhel vd., 2024, s. 2). Bir başka tanımlamaya göre problemlili internet kullanımı, bireylerin zihinlerinde sürekli internet ve internet aktiviteleri ile meşgul olmalarına neden olan aşırı ve sağlıksız internet kullanımınıdır (Caplan vd., 2009, ss. 1312-1315).

Problemlili internet kullanımı, bireysel ve toplumsal ölçekte önemli sorunsallara neden olmaktadır. Bu sağlıksız kullanımın neden olduğu problemlilerden bazıları: aşırı ve kontrolsüz kullanım, toplumsal izolasyon ve bireysel toleranstır (Durar, Keleş, Durmuş, & Ateş, 2024, s. 36). Problemlili kullanımın neden olduğu bir diğer problem ise sürekli internet teknolojisi ile vakit geçirme isteğinin neden olduğu zamanın yönetilememesi gerçektir (Kırık, 2013, ss. 89-90). Kısacası internetin problemlili kullanımı, bireysel ve toplumsal ölçekte mesleki, psikolojik, sosyolojik ve ailevi problemlere neden olabilecek potansiyele sahip bütüncül bir tehlikeyi temsil etmektedir (Nakayama vd., 2020, ss. 129-133).

İnternet teknolojisinin sosyal yaşam alanlarımız içerisinde birçok alana nüfuz etmiş olması, bu teknolojinin kullanımından kaynaklanan problemlili internet kullanımına dair yeni bir okumayı gerekli kılmaktadır. Bahsi geçen yeni okuma pratiği, internet teknolojisinin yok sayılmasını veya sosyal yaşam alanlarındaki aktif kullanımın yadsınmasını değil, bu teknolojinin problemlili kullanımına neden olan argümanların anlaşılması etrafından inşa edilmelidir. Özellikle dijital yerlileri oluşturan dijital jenerasyonun problemlili internet kullanımına neden oluşturabilecek olan aile, akran grubu ve sosyal çevrenin bu yeni okuma pratiğinin merkezinde yer alması sorunun kaynağının anlaşılması açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle özellikle 0-6 yaş aralığında yer alan, akran grubu ve sosyal çevreden ziyade ailenin daha kapsamlı bir etkisinin olduğu çocukların problemlili internet kullanımı açısından aile ile ilişkisinin ele alınması önemli bir gerekliliği oluşturmaktadır.

Metodoloji

Bu başlık altında yapılan araştırmanın amacı ve önemine, desenine, evren, örneklem ve sınırlılıklarına, araştırma verilerinin elde edilmesi ve analizine dair bilgiler sunulmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Dijital ebeveynliğe yönelik literatür incelemesinde, yapılan çalışmaların genel olarak demografik değişkenler üzerinden bir karşılaştırma pratiği şeklinde gerçek-

leştirildiği ve internet bağımlılığı üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca yapılan çalışmalarda genel olarak evren ve örneklem açısından bir şehri kapsayan çalışmalardan ziyade belirli ilçeleri veya spesifik alanları kapsayan daha dar ölçekli örneklem gruplarının seçildiği ve annelerin çoğunlukla örneklem olarak seçildiği dijital ebeveynlik tutumlarına yönelik farkındalıklarının ele alındığı belirlenmiştir (Pazarcıkçı, Ağralı, & Aydın, 2022, s. 292; Arıcı Doğan & Döğür, 2023, s. 1; Akça & Bayrakçı, 2024, s. 429; Yazıcı & Özcan, 2021, s. 15). Yapılan araştırmada ise ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıklarının olumsuz model olma, dijital ihmal, verimli kullanım ve risklerden koruma alt boyutları açısından, çocuklarının problemlili internet kullanım pratikleri ile ilişkisinin bilişsel ve davranışsal argümanlar doğrultusunda ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Yapılan araştırma, dijital ebeveynlik ile problemlili internet kullanımı arasındaki ilişkinin evren ve örneklem açısından bir şehrin merkeze alınarak gerçekleştirilmesi, anne ve babaların bir arada ele alınarak karşılaştırmanın yapılması, ölçeğin değişen örneklem grubu içerisinde geçerlilik durumunun teyit edilmesi için DFA analizi yapılması ve 0-6 yaş aralığında yer alan çocukları kapsamı açısından mevcut literatürde yer alan araştırmalardan farklılaşırken, bu farklılık aynı zamanda çalışmanın önemini de ortaya koymaktadır. Bahsi geçen amaç doğrultusunda aşağıdaki sorular geliştirilmiş ve bu soruların cevapları aranmıştır:

S1. Katılımcıların dijital ebeveynlik farkındalıkları, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, evlilik süresi, meslek grubu ve çocuk sayısı gibi demografik değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?

S2. Katılımcıların dijital ebeveynlik farkındalıkları, günlük dijital platform kullanım süresine göre farklılaşmakta mıdır?

S3. Katılımcıların dijital ebeveynlik düzeylerinin alt boyutları (olumsuz model olma, dijital ihmal, verimli kullanım ve risklerden koruma) ile problemlili internet kullanımı arasında bir ilişki var mıdır?

S4. Katılımcıların dijital ebeveynlik farkındalığının alt boyutlarından olumsuz model olma ve dijital ihmal çocukların problemlili internet kullanımını artırıcı, verimli kullanım ve risklerden koruma ise azaltıcı yönde anlamlı yordayıcılar mıdır?

Araştırmanın Deseni

Jonhson ve Christensen (2008) tarafından nicel araştırma yönteminin temel amacının, bireylerin sosyal yaşam alanları içerisinde gerçekleştirdikleri davranış pratiklerinin deney, gözlem ve çeşitli testler aracılığı ile nesnel gerçeklik perspektifinde ele alınması ve değişkenler arasındaki olası ilişkilerin tespit edilmesine yönelik sayısal veriler doğrultusunda analizlerin gerçekleştirilmesi olduğu belirtilmektedir. Bu doğrultuda yapılan çalışmada bilimsel araştırma yöntemlerinden ‘nicel araştırma yöntemi’ kullanılırken, araştırma “tarama araştırması” deseninden hareketle “ilişkisel tarama modeli” esas alı-

narak yapılandırılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki değişken arasındaki ilişkiselliğin veya etki düzeyinin korelasyon katsayısı ile ortaya çıkarılmasının amaçlandığı bir modeldir (Fraenkel vd., 2012, s. 70). Araştırmada dijital ebeveynlik farkındalığı ve çocukların problemlili internet kullanımı değişkenleri mevcutta var olan olguları betimlemeye yönelik olarak kullanılmıştır. Bu nedenle araştırmada mevcut değişkenler arasındaki ilişki örüntülerinin ortaya çıkarılması amaçlandığından ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi ile Sınırlılıkları

Bilimsel araştırmalarda örneklem seçimi evreni temsil edebilme potansiyeline sahip olması bakımından oldukça önemlidir (Gravetter & Forzano, 2012). Nicel araştırma yöntemlerinde kullanılan örneklem tekniklerinden biri olan yargısal (amaçlı) örneklem, olasılıksız örneklem türlerinden biridir. Yargısal örneklemde araştırmacı, çalışmasının amacı doğrultusunda bir örneklem tanımlaması gerçekleştirir ve bu örneklem çeşitli kriterler etrafında şekillenir (Malhotra, 2006). Genel olarak saha araştırmalarında kullanılan yargısal örneklemde katılımcılar belirli bir amaca göre seçilmektedir (Neuman, 2022, ss. 431-432). Buradan hareketle yapılan bu çalışmada olasılıksız örneklem türlerinden ‘yargısal (amaçlı) örneklem’ tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Malatya’da yaşayan evli ve 0-6 yaş aralığında en az bir çocuk sahibi olan anne ve babalar oluşturmaktadır. Araştırmada örneklemi belirlemek amacı ile Krejcie ve Morgan (1970)’in örneklem büyüklüğü formülü esas alınmış ($s = \frac{X^2 NP(1 - P)}{CP(N - 1) + X^2 P(1 - P)}$) ve bu hesaplama sonucunda 750.491 kişilik evren için 384 kişilik örneklem sayısının yeterli olduğu görülmüştür. Malatya ilinin TÜİK verilerine göre nüfusu 750.491’dir. Bu nedenle araştırmanın örneklemi yargısal (amaçlı) örneklem tekniği ile belirlenen 385 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem seçilirken Malatya’da ikamet ediyor olmak, evli ve 0-6 yaş aralığında en az bir çocuk sahibi olmak dışında bir sınırlılık gözletilmemiştir.

Araştırma Verilerinin Elde Edilmesi ve Analizi

Yapılan çalışmada kişisel bilgi formunun yanı sıra veri toplama aracı olarak 2017 yılında Domoff ve arkadaşları tarafından geliştirilen ve Furuncu (2020) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan Problemlili Medya Kullanım Ölçeğinin 9 ifadeden oluşan tek boyutlu kısa formu ile Manap ve Durmuş (2021) tarafından geliştirilen ve 16 ifadeden ve dört alt boyuttan (olumsuz model olma, dijital ihmal, verimli kullanım ve risklerden koruma) oluşan Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin elde edilmesinde nicel araştırma yöntemlerinde kullanılan anket tekniğinden yararlanılmıştır. Ayrıca veri elde etme sürecinde hazırlanan sorular zaman ve finansal tasarruf açısından “Google Forms” ile oluşturulmuş ve çevrim içi olarak katılımcılara sunulmuştur. Verilerin elde edilme sürecini başlatabilmek adına kişisel bilgi formunun yanı sıra İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 28.08.2025 tarih ve 18/38 sayılı kararı ile Kurul Onay Formu alınmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan ölçekler daha önceki çalışmalarda yapılandırılmış olmasına rağmen araştırma-

nın yapıldığı örneklem olan Malatya'daki ebeveynler, farklı bir sosyolojik yapıyı temsil ettiğinden faktör yapılarının bu örneklem grubu üzerinde de geçerli olup olmadığını test edebilmek amacı ile açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ayrıca verilerin normal dağılım ve varyans homojenliği gibi belirli varsayımları sağladığı zaman kullanılan parametrik testler araştırmada bu varsayım gerçekleştiğinden ötürü kullanılmıştır. Buradan hareketle verilerin analiz edilme sürecinde ise SPSS 26.0 programı aracılığıyla normallik testi, güvenilirlik, açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri, frekans analizleri, Bağımsız Örneklem T-Testi ve korelasyon katsayısı analizleri gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin analizini gerçekleştirmek için SPSS 26.0 programı kullanılmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler, güvenilirlik analizi, açımlayıcı faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi, frekans analizi, Bağımsız T-Testi ve korelasyon katsayısı analiz tekniklerinden hareketle değerlendirilmiştir. Dijital ebeveynlik ve problemlili internet kullanımı ölçeklerinin güvenilirlik analizlerine yönelik bulgular Tablo 1'de yer almaktadır.

Ölçek	Cronbach's Alpha	İfade sayısı
Dijital Ebeveynlik Ölçeği	0,761	16
Problemlili İnternet Kullanımı Ölçeği	0,932	9

Tablo 1'de "Dijital Ebeveynlik Ölçeği" ile "Problemlili İnternet Kullanımı Ölçeği"nin güvenilirlik analizlerine yer verilmiştir. Yapılan analizlerde "Dijital Ebeveynlik Ölçeği"nin Alpha değerinin 0,761; "Problemlili İnternet Kullanımı Ölçeğinin" Alpha değerinin 0,932 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar çalışmada veri toplamada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Betimsel istatistikler ve normallik testine yönelik sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Ölçek	Min.	Maks.	Ortalama	Standart Hata	Çarpıklık	Basıklık
Dijital Ebeveynlik Ölçeği	1,56	4,63	3,3828	,05063	-,380	,397
Problemlili İnternet Kullanımı Ölçeği	1,00	5,00	3,0332	,09934	,006	-,939

Tablo 3. Dijital Ebeveynlik ve Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeklerinin Alt Boyutlarını Belirlemeye Yönelik Açıklayıcı Faktör Analizi

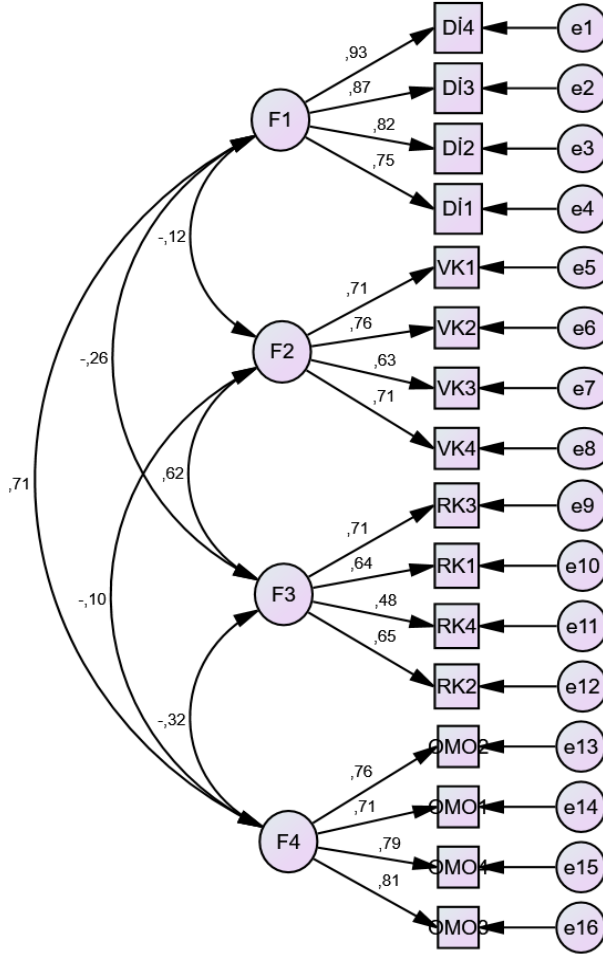
Olumsuz Model Olma	1	2	3	4
Telefon ile meşgulken çocuğumun söylediklerini dinlemediğim zamanlar olur	,859			
Telefon veya tablet kullanırken çocuğumu eleştirdiğim davranışlarını benim de yaptığım olur	,885			
Çocuğum telefon veya dijital cihazlarla çok fazla zaman harcadığıma tanık olur	,709			
Çocuğum ile iletişim kurmak yerine telefonla ilgilendiğim olur	,788			
Dijital İhmal				
Çocuğum çok ısrar ettiği zaman dayanamayıp telefon veya tablet kullanımına izin veririm		,851		
Çocuğum huysuzluk yaptığı zaman onu telefon veya tablet ile sakinleştirmeye çalışırım		,857		
Misafirlik, alışveriş veya arkadaşlar ile buluşma zamanlarında çocuğumun telefon veya tablet ile fazla zaman geçirmesine göz yumarım		,859		
İşlerimin yoğun olduğu veya meşgul olduğum zamanlarda çocuğumun telefon veya tablet ile fazla zaman geçirmesine göz yumarım		,872		
Verimli Kullanım				
İnternet veya dijital ortamların faydalarını, olası zararlarını ve dikkat edilmesi gereken hususlarını çocuğuma anlatırım			,866	
Telefon, tablet, TV vb. dijital araçların çocuğuma olumlu veya olumsuz muhtemel etkilerini incelerim			,854	
Fayda sağlayacağını düşündüğüm yazı, video veya görselleri kendi cihazımdan çocuğuma gösteririm			,676	
Yaşanan teknolojik yeniliklerin çocuğuma sağlayacağı faydaları ve olası riskleri analiz ederim			,672	
Risklerden Koruma				
Çocuğumu internet veya dijital cihazların risklerinden koruyabiliyorum				,730
Çocuğum internette veya dijital ortamlarda ona zarar verebilecek bir içerik ile karşılaşırsa yasal yollara başvururum				,619
Çocuğum internette video izlerken şiddet, cinsellik gibi rahatsız edici videolar ile karşılaşırsa haberim olur				,828
Çocuğumu internetin muhtemel zararlarından koruyacak olan güvenlik paketlerini veya antivirüs programları kullanırım				,637
Bartlett Testi X²: 2938,063; df:120; p:000				
Açıklanan Toplam Varyans	66,946			

Betimsel istatistikler ele alındığında dijital ebeveynlik ölçeğinin ortalama ve standart hata değerlerinin $3,3828 \pm 0,05063$ olduğu; problemlı internet kullanımı ölçeğinde ise değerlerin $3,0330 \pm 0,09934$ şeklinde olduğu görülmektedir. Çalışmada kullanılan ölçeklerinin çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1 ve -1 sınırları içerisinde konumlanması, kullanılan ölçeklerin normallik varsayımına uygun olduğunu temsil etmektedir (Morgan vd., 2004, s. 49). Tabloda yer alan değerlere bakıldığında çalışmada kullanılan her iki ölçeğin de normallik varsayımı için uygun olduğu ve çalışma kapsamında parametrik analizlerin yapılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Dijital ebeveynlik alt boyutlarını belirlemeye yönelik gerçekleştirilen açımlayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Katılımcıların dijital ebeveynlik ölçeğinin faktör yapısını ortaya çıkarmak ve yapı geçerliliğini test edebilmek amacı ile "Açımlayıcı Faktör Analizi" (AFA) yapılmıştır. AFA testi yapılırken temel bileşenler (principal component) ve doğrudan eşik döndürme teknikleri esas alınmıştır. Tablo 3'te dijital ebeveynlik ölçeği ile ilgili maddelerin faktörlere göre nasıl dağılım gösterdiği ve faktör yükleri yer almaktadır. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği değerinin ,865 olduğu ve çalışmada yer alan örneklem büyüklüğünün AFA için yeterli seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan test sonucunda Bartlett Testi $X^2: 2938,063$; $df:120$; $p:000$ ($p < 0,005$) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar ise çalışmada kullanılan ölçeğin maddeleri arasındaki korelasyonların AFA için yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. AFA sonucunda 20 maddeden oluşan "Dijital Ebeveynlik Ölçeği"nin 4 alt boyutlu (faktörlü) yapıdan oluştuğu ve toplam varyansın ise %66,946'sını açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen veriler "Dijital Ebeveynlik Ölçeği" için geçerliliğin sağlandığını göstermektedir.

Problemlı internet kullanımı ölçeği için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği değerinin ,937 olduğu ve çalışmada yer alan örneklem büyüklüğünün AFA için yeterli seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan test sonucunda Bartlett Testi $X^2: 2314,803$; $df:36$; $p:000$ ($p < 0,005$) olarak bulunmuştur. 9 maddeden oluşan "Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeği"nin tek alt boyutlu (faktörlü) yapıdan oluştuğu ve toplam varyansın ise %64,748'ini açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen veriler "Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeği" için geçerliliğin sağlandığını göstermektedir. Ancak problemlı internet kullanımı ölçeği ise 9 madde ve tek alt boyutlu (faktörlü) olduğu için "Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)" yapılmamıştır. Şekil 1'de ise dijital ebeveynlik ölçeğine dair "Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)" uyum indeksleri sonuçları yer almaktadır.

Şekil 1. Dijital Ebeveynlik Ölçeğinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeksleri

CMIN/df:2,606; AGFI: ,889; GFI: ,920; NFI: ,914; CFI: ,945; IFI: ,946; TLI: ,933; RMSEA: ,065

Farklı bir araştırmacı tarafından kullanılan ölçeğin, ölçeği geliştiren araştırmacının çalışma sonuçları ile hangi düzeyde uyumlu olduğunu ortaya çıkarabilmek amacı doğrulayıcı faktör analizi yapılmaktadır. Bu analiz yapılırken çeşitli formüller kullanılarak belirli değerlerin hangi aralıklarda yer aldığı ortaya çıkarılması uyum düzeyinin ne ölçüde gerçekleştiğinin göstergesi niteliğindedir (Uyumaz & Sırgancı, 2020, s. 5304). Çalışma kapsamında gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarının genel anlamda kabul edilir düzeyde uyum gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (CMIN/df:2,606; AGFI: ,889; GFI: ,920; NFI: ,914; CFI: ,945; IFI: ,946; TLI: ,933; RMSEA: ,065). Dijital ihmal (Dİ), verimli kullanım (VK), risklerden koruma (RK) ve olumsuz model olma (OMO) madde-

lerin anlamlı düzeyde ilgili faktörlere yüklendiği görülmektedir. Faktörlere yönelik yüklerin yeterli düzeyde yer alması ve RMSEA değerinin ise 0.8'in altında yer alması, ölçme modelinin genel olarak uygunluk düzeyini sağladığını göstermektedir. RMSEA değeri için geçerli kabul edilen uyum değer .10 ile .5 arasında yer almaktadır. .5'e yaklaştıkça uyum değeri olumlu düzeyde artmaktadır (Hoe, 2008).

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılım

		Count	Column N %
Cinsiyet	Kadın	195	50,6%
	Erkek	190	49,4%
	Total	385	100,0%
Yaş Aralığı	18-34	194	50,3%
	35-44	113	29,4%
	45 ve Üzeri	78	20,3%
	Total	385	100,0%
Eğitim Durumu	İlkokul	25	6,5%
	Ortaokul	21	5,5%
	Lise	138	35,8%
	Üniversite	162	42,1%
	Lisansüstü	39	10,1%
	Total	385	100,0%
Meslek Grubu	En hanımı	106	27,5%
	Memur	133	34,5%
	Esnaf	134	34,9%
	Özel sektör	12	3,1%
	Total	385	100,0%
Çocuk Sayısı	1	104	27,0%
	2	170	44,2%
	3	73	19,0%
	4	29	7,5%
	5 ve üzeri	9	2,3%
	Total	385	100,0%
Evlilik Yılı	1-9	213	55,4%
	10-14	54	14,0%
	15 ve üzeri	118	30,6%
	Total	385	100,0%
Günlük Dijital Platformlarda Geçirilen Süre	1-3 saat	221	57,4%
	4-7 saat	154	40,0%
	8 saat ve üzeri	10	2,6%
	Total	385	100,0%

Demografik özelliklere yönelik verilerin yer aldığı tabloya göre katılımcıların %50,6'sını kadınlar, %49,4'ünü ise erkekler oluşturmaktadır. Katılımcıların %50,3'ü 18-34, %29,4'ü 35-44 ve %20,3'ü 45 ve üzeri yaş aralığındadır. Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde %6,5'inin ilkokul, %5,5'inin ortaokul, %35,8'inin lise, %42,1'inin üniversite ve %10,1'inin ise lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların meslek gruplarına göre dağılımı ise %27,5'i ev hanımı, %34,5'i memur, %34,9'i esnaf ve %3,1'i özel sektör çalışanı şeklindedir. Katılımcıların çocuk sayıları incelendiğinde %27'sinin 1, %44,2'sinin 2, %19'unun 3, %7,5'inin 4 ve %2,3'ünün 5 ve üzeri çocuk sahibi oldukları görülmektedir. Evlilik sürelerine dair dağılım incelendiğinde katılımcıların %55,4'ünün 1-9 yıl, %14'ünün 10-14 yıl ve %30,6'sının ise 15 ve üzeri bir zaman aralığı sürecince evli oldukları görülmektedir. Günlük dijital platformlarda geçirilen sürenin dağılımın ise %57,4'ü 1-3 saat, %40'ı 4-7 saat ve %2,6'sının 8 saat ve üzeri şeklinde dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Dijital ebeveynlik farkındalıkları ve problemlerli internet kullanımı ile cinsiyet arasındaki ilişkiye yönelik gerçekleştirilen Bağımsız Örneklem T-Testi sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Dijital Ebeveynlik ve Problemlerli İnternet Kullanımı ile Cinsiyet Arasındaki İlişkiye Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Dijital Ebeveynlik	Cinsiyet	n	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
	Kadın	195	3,30	,486	3,326	,001
Erkek	190	3,46	,514			
Problemlerli İnternet Kullanımı	Cinsiyet	n	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
	Kadın	195	2,95	,973	1,602	,110
Erkek	190	3,11	1,009			

Tablo 4'te Bağımsız Örneklem T-Testi analizi aracılığı ile katılımcıların dijital ebeveynlik ve problemlerli internet kullanımının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Analiz sonucunda cinsiyet değişkeni ile dijital ebeveynlik arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu ve erkeklerin dijital ebeveynlik farkındalıklarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkeni ile problemlerli internet kullanımı arasında ise anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Dijital ebeveynlik farkındalıkları ile problemlerli internet kullanımının değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Dijital Ebeveynlik Düzeyleri ile Problemlerli İnternet Kullanımının Değişkenlere Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığına Dair Bulgular

	Yaş	n	X	F Değeri	p Değeri
Dijital Ebeveynlik	18-34	194	3,55	26,219	,000
	34-44	113	3,18		
	45 ve üzeri	78	3,23		

Problemlİ İnternet Kullanımı	18-34	194	3,29	17,169	,000		
	34-44	113	2,63				
	45 ve Üzeri	78	2,96				
	Eğitim Durumu	n	X	F Değeri	p Değeri		
Dijital Ebeveynlik	İlkokul	25	2,93	9,695	,000		
	Ortaokul	21	3,22				
	Lise	138	3,53				
	Üniversite	162	3,35				
Problemlİ İnternet Kullanımı	Lisansüstü	39	3,32	15,662	,000		
	İlkokul	25	3,05				
	Ortaokul	21	3,02				
	Lise	138	3,51				
Dijital Ebeveynlik	Üniversite	162	2,70	14,501	,000		
	Lisansüstü	39	2,70				
	Meslek Grubu	n	X			F Değeri	p Değeri
	Ev Hanımı	106	3,23				
Problemlİ İnternet Kullanımı	Memur	133	3,29	16,834	,000		
	Esnaf	134	3,60				
	Özel Sektör	12	3,22				
	Meslek Grubu	n	X			F Değeri	p Değeri
Dijital Ebeveynlik	Ev Hanımı	106	3,08	7,093	,000		
	Memur	133	2,62				
	Esnaf	134	3,42				
	Özel Sektör	12	2,72				
Problemlİ İnternet Kullanımı	Çocuk Sayısı	n	X	F Değeri	p Değeri		
	1	104	3,40	2,911	,021		
	2	170	3,46				
	3	73	3,36				
4	29	3,00					
Dijital Ebeveynlik	5 ve Üzeri	9	2,96	28,156	,000		
	Çocuk Sayısı	n	X			F Değeri	p Değeri
	1	104	2,75				
	2	170	3,14				
Problemlİ İnternet Kullanımı	3	73	3,11	11,799	,000		
	4	29	3,05				
	5 ve Üzeri	9	3,30				
	Evlilik Süresi	n	X			F Değeri	p Değeri
Dijital Ebeveynlik	1-9 Yıl	213	3,53	44,236	,000		
	10-14 Yıl	54	3,29				
	15 ve Üzeri	118	3,13				
Problemlİ İnternet Kullanımı	Evlilik Süresi	n	X	F Değeri	p Değeri		
	1-9 Yıl	213	3,22	44,673	,000		
	10-14 Yıl	54	2,55				
15 ve Üzeri	118	2,90					
Dijital Ebeveynlik	Günlük Dijital Platform Kullanım Süresi	n	X	F Değeri	p Değeri		
	1-3 saat	221	3,19	44,673	,000		
	4-7 saat	154	3,62				
	8 saat ve üzeri	10	3,76				
1-3 saat	221	2,66					
Problemlİ İnternet Kullanımı	4-7 saat	154	3,55	44,673	,000		
	8 saat ve üzeri	10	3,10				

Tek yönlü varyans testi (One-Way Anova) ile katılımcılar arasında yaş aralığı, eğitim durumu, meslek grubu, çocuk sayısı, evlilik süresi ve günlük dijital platform kullanım süresi gibi değişkenlerin dijital ebeveynlik ve problemlili internet kullanımı açısından farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Analiz sonucunda tüm değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koyabilmek için Post Hoc testlerinden biri olan “Tukey” testi kullanılmıştır. Tukey testi sonucunda 18-34 yaş aralığında yer alan katılımcıların diğer yaş aralığındaki katılımcılara göre dijital ebeveynlik farkındalıklarının daha yüksek olduğu ancak problemlili internet kullanımının da bu yaş grubunda yer alan katılımcıların çocuklarında daha fazla görüldüğü belirlenmiştir. Üniversite ve lisansüstü eğitim durumuna sahip katılımcıların diğer katılımcılara göre dijital ebeveynlik farkındalıklarının daha yüksek olduğu, ilkokul, ortaokul ve lise eğitim durumuna sahip katılımcıların çocuklarında problemlili internet kullanımı pratiğinin daha fazla olduğu görülmektedir. Memur ve esnaf meslek grubunda yer alan katılımcıların diğer katılımcılara göre dijital ebeveynlik farkındalıklarının daha yüksek olduğu ancak memur ve ev hanımlarının çocuklarında problemlili internet kullanımı pratiğinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. 1 ve 2 çocuğa sahip katılımcıların dijital ebeveynlik farkındalıklarının daha yüksek olduğu, 3, 4 ve 5 çocuğa sahip katılımcıların çocuklarında problemlili internet kullanımı pratiğinin daha fazla olduğu görülmektedir. 1-9 ve 10-14 yıl arasında evli olan katılımcıların dijital ebeveynlik farkındalıklarının daha yüksek olduğu, 15 ve üzeri bir zaman aralığında evli olan katılımcıların çocuklarında problemlili internet kullanımı pratiğinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. 4-7 saat aralığında günlük dijital platformlarda zaman geçiren katılımcıların dijital ebeveynlik farkındalıklarının daha yüksek olduğu, 8 saat ve üzeri dijital platformları kullanan katılımcıların çocuklarında problemlili internet kullanımı pratiğinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Özellikle 18-34 yaş aralığında bulunan, 1-9 yıllık zaman diliminde evliliği devam eden evlilik ve günlük dijital platform kullanım süresi yüksek olan ebeveynlerin problemlili internet kullanımları diğerlerine kıyasla daha yüksektir. Elde edilen sonuçlar bu grupta yer alan ebeveynlerin, ebeveyn arabuluculuğu noktasında (kural koyma, rehberlik etme ve konuşma) (Nathanson, 1999, ss. 125-130) daha fazla reaksiyon gösterdiği şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca günlük kullanımın süresinin fazla olduğu gruplarda yer alan ebeveynlerin özellikle veriye dayalı gerçekleşen dijital gözetim (Zuboff, 2019) anlamında daha aktif olabilecekleri ancak bu durumun çocuklar açısından bağımlılık anlamında olası zararlar oluşturabileceği söylenebilir. Dijital ebeveynlik farkındalıklarının boyutları ile problemlili internet kullanımı arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon katsayısı analizi sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Dijital Ebeveynlik Düzeylerinin Boyutları ile Problemlİ İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Katsayısı Analizi

	r- değeri	p-değeri
Problemlİ İnternet Kullanımı		
Olumsuz Model Olma	,572	,000
	r- değeri	p-değeri
Problemlİ İnternet Kullanımı		
Dijital İhmal	,699	,000
	r- değeri	p-değeri
Problemlİ İnternet Kullanımı		
Verimli Kullanım	-,167	,001
	r- değeri	p-değeri
Problemlİ İnternet Kullanımı		
Risklerden Koruma	-,390	,000

Tablo 6’da dijital ebeveynlik farkındalıklarının boyutları ile problemlİ internet kullanımı arasındaki ilişkinin yönünün belirlenebilmesi amacıyla yapılan korelasyon katsayı analizi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonucunda olumsuz model olma ile problemlİ internet kullanımı arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı (r :,572; p :,000) bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, katılımcıların olumsuz model olma yani dijital mecraları kullanırken çocuklarının bu duruma şahit olmasının artması hâlinde çocukların problemlİ internet kullanımının da arttığını göstermektedir. Dijital ihmal ile problemlİ internet kullanımı arasında da orta düzeyde, pozitif ve anlamlı (r :,699; p :,000) bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, katılımcıların dijital ihmal yani dijital mecraları kullanırken çocuklarını ihmal etmesinin çocukların problemlİ internet kullanımını arttırdığını göstermektedir. Verimli kullanım ile problemlİ internet kullanımı arasında da düşük düzeyde, negatif ve anlamlı (r :-,167; p :,001) bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, katılımcıların dijital mecraları verimli bir şekilde kullanımının artması hâlinde çocukların problemlİ internet kullanım pratiğinin azalacağını göstermektedir. Risklerden koruma ile problemlİ internet kullanımı arasında da orta düzeyde, negatif ve anlamlı (r :-,390; p :,000) bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, katılımcıların dijital mecralardaki olası risklere karşı çocuklarını koruma bilincinin artması durumunda çocukların problemlİ internet kullanım pratiğinin azalacağını göstermektedir. Bulgulardan hareketle problemlİ internet kullanımı pratiği yüksek olan ebeveynlerin rol model olma ve dijital ihmal gibi olumsuz olgulara neden olduğu, buna karşılık problemlİ internet kullanımı pratiği düşük olan ebeveynlerin ise risklerden koruma ve verimli kullanım gibi olumlu olguları sağladığı görülmektedir. Bu durum dijital ebeveynliğin salt bir denetim mekanizması olmadığını aynı zamanda medya okuryazarlığı, dijital gözetim ve ebeveyn arabuluculuğu ile girift ilişki içerisinde (Okay & Gezmen, 2024, s. 137) olduğunu gösterdiği söylenebilir. Dijital ebeveynlik farkındalıklarının boyutları ile problemlİ internet kullanımı arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analizi sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Dijital Ebeveynlik Düzeylerinin Boyutları ile Problemlı İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkiye Korelasyon Katsayı Analizi

Correlations			
		Problemlı İnternet Kullanımı	Dijital Ebeveynlik Düzeyleri
Pearson Correlation	Problemlı İnternet Kullanımı	1,000	-,441
	Dijital Ebeveynlik Düzeyleri	-,441	1,000
Sig. (1-tailed)	Problemlı İnternet Kullanımı	.	,000
	Dijital Ebeveynlik Düzeyleri	,000	.
N	Problemlı İnternet Kullanımı	385	385
	Dijital Ebeveynlik Düzeyleri	385	385

Tablo 7’de dijital ebeveynlik farkındalıkları ile çocukların problemlı internet kullanımı arasındaki korelasyon analizi sonuçları yer almaktadır. Sonuçlara göre katılımcıların dijital ebeveynlik farkındalıkları ile çocukların problemlı internet kullanımı orta düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuç, katılımcıların dijital ebeveynlik farkındalıklarının artması durumunda çocukların problemlı internet kullanımı pratiğinin azalacağını göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

21. yüzyılda teknoloji alanında yaşanan gelişmeler, teknolojinin sosyal yaşam pratikleri içerisinde önemli bir hâkimiyet alanı oluşturmasını sağlamıştır. Bilginin ve bilgi kaynaklarının sınırlarını aşarak küresel bir boyuta ulaşması, bireysel ve toplumsal iletişim biçimlerinin, ortamlarının ve araçlarının teknoloji merkezli bir forma dönüşmesi ve geleneksel yapının birçok unsurunun dijital tabanlı zeminlere evrilmesi, yaşanan teknolojik gelişmelerin nihai sonuçlarındandır. Ayrıca teknoloji merkezli gelişmeler, sosyal yaşam alanlarında etkin ve derin değişikliklere ve dönüşümlere yol açmıştır. Bireylerin ve toplumların hem bireysel hem de kapsayıcı sosyal yaşam alanlarının ayrılmaz bileşenleri olarak, teknoloji merkezli gelişmelerin motivasyonel etken konusunda yer aldığı ortaya çıkan bu yeni formlara uyum sağlama biçimleri, farkındalıkları ve çevrelerine nasıl yansıdığı, bilimsel araştırmaların önemli bir konu başlığını oluşturmaktadır.

Genel anlamda dar parametrelerle çevrili olan geleneksel yaklaşımın aksine, enformasyonun coğrafi sınırlılıkları aşan küresel ölçekli tanınan bir çerçeveye evrilmesi ile bireysel ve toplumsal ölçekli kullanım pratiklerine sahip iletişim mecralarının, araçlarının ve uygulamalarının önemli dönüşümü bir araya geldiğinde, teknoloji merkezli dijital mecralara uyum süreci önemli ölçüde karmaşık bir hâle gelmektedir. Bireylerin, toplumların ve ebeveynlerin bu süreçte belirli dijital farkındalıklar ve beceriler nok-

tasında elde edecekleri kazanımlar ise bu süreci hızlandırmakla beraber, sürece dair yetkinliklerin oluşmasına da katkı sağlayacaktır. Bireylerin, toplumların ve ebeveynlerin bu gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan dijital araçları kullanım noktasında belirli bir yetkinliğe ve farkındalığa ulaşabilmeleri, bu gelişmelerin olası yansımalarına uyum gösterebilmelerinin ön koşulu niteliğindedir (Littelejohnd vd., 2012, s. 547). Ayrıca bireylerin, toplumların ve ebeveynlerin dijital dünyada yer alan enformasyon kaynaklarına yönelik doğru-yanlış ayrımı yapabilmeleri ve belirli bir yetkinliğe erişebilmelerinin, dijital alana dair farkındalık düzeylerinin artırılması ile mümkün hâle gelebileceği söylenebilir (Voogt & Roblin, 2012, ss. 300-305). Bu kapsamda yapılan çalışmanın amacını dijital platformların yeni formlar ile karşımıza çıktığı ve bu sürece uyumun önem arz ettiği günümüzde anne ve babaların (ebeveynlerin) dijital ebeveynlik farkındalığı ile çocuklarının problemlili internet kullanımı arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması oluşturmaktadır.

Belirtilen amaç doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmanın demografik bulguları ele alındığında katılımcıların %50,6'sını kadınların oluşturduğu, 18-34 yaş aralığındaki katılımcıların %50,4 ile diğer yaş aralıklarına göre daha fazla olduğu, katılımcıların %42,1 ile genel olarak üniversite mezunu oldukları, %34,8 ile memurların çalışmada daha fazla yer aldığı, katılımcıların %44,2 ile en çok 2 çocuk sahibi oldukları, %55,3 ile katılımcıların 1-9 yıllık zaman aralığında evli oldukları ve katılımcıların %57,4'ünün 1-3 saat aralığında dijital mecralarda günlük vakit harcadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmada katılımcıların dijital ebeveynlik ve problemlili internet kullanımının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde cinsiyet değişkeni ile dijital ebeveynlik arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuç, literatürde yer alan farklı çalışmalar (Akay & Kayılı, 2023, s. 56) ile paralellik gösterirken çalışma kapsamında erkeklerin dijital ebeveynlik farkındalıklarının daha yüksek olduğu sonucu ise literatürdeki çalışmalardan (Manap & Durmuş, 2021, s. 145) ayrılmaktadır. Cinsiyet değişkeni ile problemlili internet kullanımı arasında ise anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuç literatürdeki çalışmalar (Altıntaş & Öztapak, 2016, s. 122) ile benzerlik göstermektedir. Buradan hareketle cinsiyetin dijital ebeveynlik üzerinde kısmi açıdan belirleyici bir değişkeni temsil ettiği ancak problemlili internet kullanımının cinsiyet fark etmeksizin çocuklar açısından önemli bir risk unsuru olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Çalışmanın bulgularına göre, dijital ebeveynliğin genç yaş gruplarında yer alan ebeveynler için önemli bir farkındalık düzeyine sahip olduğu, ancak bunun yanı sıra çocuklarda problemlili internet kullanımının artmasına neden olan önemli bir paradoks ortaya koyduğu söylenebilir. Elde edilen sonuç, bu yönü ile literatürde yer alan çalışmalardan (Pazarcıkçı, Ağralı, & Aydınli, 2022, s. 295) farklılaşmaktadır. Ebeveynlerin eğitim düzeylerinin, çocukların problemlili internet kullanım pratikleri üzerinde azaltıcı bir yanının olduğu, dijital bilinç ve farkındalığın da eğitim aracılığıyla güçlendirilebile-

ceği ifade edilebilir. Elde edilen sonuç, literatürde yer alan bazı çalışmalar (Çoşkunalp & Kuşçu, 2025, s. 621) ile farklılaşırken bazı çalışmalar (Manap & Durmuş, 2021, s. 146) ile de benzerlik göstermektedir. Meslek grupları açısından ise ev hanımlarının çocukları açısından daha yüksek problemlili internet kullanım pratiğinin gözlenmesi, annelerin çocukları ile daha yoğun zaman harcamaları ile ilişkilendirilebilir. Çocuk sayısının artması ile problemlili internet kullanımının da aynı doğrultuda artış göstermesi, her yeni bireyin ailelere dijital sorumluluklar getirdiğini düşündürmektedir. Evlilik süresi ve ebeveynlerin günlük dijital platformlarda geçirdiği zamanın artışı, çocukların çevrim içi risklerle daha fazla karşılaşmasına yol açarak dijital ihmal sorununu gündeme taşımaktadır. Buradan hareketle çalışma kapsamındaki genel bulguların dijital ebeveynliğin salt bir bireysel farkındalık üzerinden okunmasının, indirgemeci bir yaklaşımı temsil ettiği söylenebilir. Bulgular, dijital ebeveynlik farkındalığının yaştan, mesleğe, çocuk sayısından evlilik yılına kadar birçok önemli boyutu kapsayan dinamik bir süreç olduğunu göstermektedir. Dijital ebeveynlik, dijital sarmalın hâkim olduğu günümüz sosyolojisinde hem çocukların olası risklerden korunmasında hem de dijital mecraları sağlıklı kullanımında önemli rol oynayan bir farkındalığı temsil etmektedir.

Dijital ebeveynlik farkındalıklarının boyutları ile problemlili internet kullanımı arasındaki ilişkinin yönünün belirlenebilmesi amacıyla yapılan korelasyon katsayı analizi sonuçlarından hareketle ebeveynlerin dijital platformları kullanma biçimlerinin çocuklarının problemlili internet kullanım pratikleri üzerinde doğrudan etkili olduğu ifade edilebilir. Olumsuz model olma ve dijital ihmal davranışlarının, çocukların problemlili internet kullanım pratiğini artırmasının, ebeveynlerin çocuklarına yönelik sergilemiş oldukları dijital tutumlarının önemli risk faktörlerini oluşturduğu söylenebilir. Ancak bunun yanı sıra dijital mecraların verimli kullanımının ve çocukları çevrim içi risklerden koruma bilincinin problemlili internet kullanımını azaltıcı yönde etkide bulunmasının, dijital ebeveynlik farkındalığının önleyici ve koruyucu işlevini temsil ettiği ifade edilebilir. Elde edilen bulgular, literatürde yer alan bazı çalışmalar (Manap & Durmuş, 2021; Arıcı Doğan & Döğler, 2023; Bostancı & Çakır, 2022; Pazarcıkçı, Ağralı, & Aydın, 2022) ile benzerlik göstermektedir. Kısacası çalışma sonucunda dijital ebeveynlik stratejilerinin niteliğinin, çocukların çevrim içi davranışlarının sağlıklı ya da problemlili olmasında kritik bir belirleyici olarak öne çıktığı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Akay, E., & Kayılı, G. (2023). Dijital ebeveynlik tutumları ile ergenlerde internet bağımlılığı ve duyguları yönetme becerileri arasındaki ilişki. *Çocuk ve Gelişim Dergisi (ÇG-D)/Journal of Child and Development (J-CAD)*, 6(11), 48-66.
- Akça, K., & Bayrakçı, E. (2024). Problemlı medya kullanımı ve dijital ebeveynlik: Annelerin bakış açısı. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 429-444.
- Altıntaş, S., & Öztapak, M. (2016). Ortaokul öğrencilerinin problemlı internet kullanımları ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 7(13),109-128.
- Aral, N., & Doğan Keskin, A. (2018). Ebeveyn bakış açısıyla 0-6 yaş döneminde teknolojik alet kullanımının incelenmesi. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5(2), 317-348.
- Arıcı Doğan, D., & Döğır, S. S. (2023). Annelerin dijital ebeveynlik tutumları ile aile-çocuk internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 9(1), 1-14.
- Aslan, D., & Zinderen, A. (2024). Ebeveynlerin Dijital Ebeveynlik Rollerini Üstlenme Süreçlerinin Çocukların Bilinçli Medya Tüketimine Yansıması. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (46), 75-96.
- Avşaroğlu, S., & Akbulut, Ö. F. (2020). Sağlıklı aile yapısı açısından bir risk faktörü: İnternet bağımlılığı. *International Social Sciences Studies Journal*, (65), 2879-2902.
- Aydın, A. (2025). Moderninden Postmoderne Dijital Mahremiyet Algıları: Dijital Yerliler ve Dijital Göçmenler Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(3), 1265-1285.
- Ayıtgu Metin, G., Zengin, O., & Erkoç, B. (2022). Çocuklarda sosyal öğrenme sürecinin sosyal hizmet perspektifinden incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 22(54), 43-62.
- Baloğlu, E. (2023). Instagram çağının dijital ebeveynleri: Sharenting bağlamında bir inceleme. *TRT Akademi*, 8(19), 766-785.
- Biricik, Z. (2021). Çocukların oynadığı dijital oyunlara ilişkin dijital ebeveynlerinin farkındalıkları üzerine bir inceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 8(2), 575-597.
- Bostancı, M. (2019). Dijital Ebeveynlerin Sosyal Medyada Mahremiyet Algısı. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, 10(38), 115-128.
- Bostancı, S., & Çakır, R. (2022). Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılıkları ve dijital ebeveynlik farkındalıklarının incelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education*, 7(2), 86-116.
- Cao, S., Dong, C., & Li, H. (2022).). Digital parenting during the COVID-19 lockdowns: How Chinese parents viewed and mediated young children's digital use. *Early Child Development and Care*, 192(15), 2401-2416.
- Caplan, S., Williams, D., & Yee, N. (2009). Problematic internet use and psychosocial well-being among MMO players. *Computers in Human Behavior*, 25(6), 1312-1319.
- Ceyhan, A. (2011). Ergenlerin problemlı internet kullanım düzeylerinin yordayıcıları. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 18(2), 85-94.
- Çoşkunalp, S., & Kuşçu, Ö. (2025). Dijital ebeveynlik öz yeterliği ile çocuklarda problemlı medya kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(2), 614-635.

- Domoff, S., Radesky, J., Harrison, K., Riley, H., Lumeng, J., & Miller, A. (2019). Naturalistic study of child and family screen media and mobile device use. *Journal of Child and Family Studies*, 28(2), 401-410.
- Durar, E., Keleş, İ., Durmuş, M., & Ateş, K. (2024). Üniversite öğrencilerinde problemlı internet kullanımının, psikolojik iyi oluş ve atılganlık ile ilişkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 8(1), 29-41.
- Erhel, S., Drouard, J., Jacob, F., Lumeau, M., Suire, R., & Gonthier, C. (2024). Predictors of problematic internet use in the everyday internet activities of a French representative sample: The importance of psychological traits. *Computers in Human Behavior*, 153, 1-11.
- Feinberg, M. E. (2003). The internal structure and ecological context of coparenting: A framework for research and intervention. *Parenting: Science and Practice*, 3(2), 95-131.
- Filiz, H. (2025). Aile İletişiminde Teknolojik Dönüşüm: Teknolojinin Aile Bağlarını Zayıflatması. *The Journal of Social Science*, 9(17), 131-145.
- Fraenkel, J., Wallen, N., & Hyun, H. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education*. New York: McGraw-Hill.
- Furuncu, C. (2020). *Problemlı medya kullanım ölçeği türkçe formunun geçerlik güvenirlik çalışması: çocuklarda ekran bağımlılığı ölçeği ebeveyn formu. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. Ankara: Yök Tez.*
- Giddens, A. (2014). *Modernite ve bireysel-kimlik: Geç modern çağda benlik ve toplum. (Ü. Tatlıcan, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.*
- Gören, U., & Kaytez, N. (2025). Çocuğu İlkokula Devam Eden Ebeveynlerin Dijital Farkındalık Düzeyleri ile Ebeveyn Davranışlarının İncelenmesi. *Yeni Medya Dergisi*, (18), 356-375.
- Gözün Kahraman, Ö., Yavuz, E. C., & Dadak, S. (2025). İlkokul Dönemi Çocuğu Olan Ebeveynlerin Dijital Ebeveynlik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi. *TRT Akademi*, 10(24), 472-493.
- Gravetter, F., & Forzano, L.-A. (2012). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. Belmont: Wadsworth.
- Günlü, A., & Ceyhan, A. A. (2017). Ergenlerde internet ve problemlı internet kullanım davranışının incelenmesi. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 4(1), 75-117.
- Hammer, M., Scheiter, K., & Stürmer, K. (2021). New technology, new role of parents: How parents' beliefs and behavior affect students' digital media self-efficacy. *Computers in Human Behavior*, 116, 1-9.
- Hoe, S. L. (2008). Issues and procedures in adopting structural equation modeling technique. *Journal of Applied Quantitative Methods*, 3(1), 76-83.
- Huang, G., Li, X., & Straubhaar, J. (2018). Fall-behind parents? The influential factors on digital parenting selfefficacy in disadvantaged communities. *American Behavioral Scientist*, 62(9), 1186-1206.
- Jang, K. S., Hwong, S. Y., & Choi, J. Y. (2008). Internet addiction and psychiatric symptoms among korean adolescents. *Journal of School Health*, 78(3), 165-171.
- Jonhson, B., & Christensen, L. (2008). *Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches*. New York: Sage Publications.
- Kabakçı Yurdakul, İ., Dönmez, O., Yaman, F., & Odabaşı, H. F. (2013). Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(4), 883-896.

- Keser Özcan, N., & Buzlu, S. (2005). Problemlı internet kullanımını belirlemede yardımcı bir araç: "internetle bilişsel durum ölçęęi"nin üniversite öğrencilerinde geçerlik ve güvenilirliği. *Bağımlılık Dergisi*, 6(1), 19-26.
- Kırık, A. M. (2013). Gelişen Web Teknolojileri ve Sosyal Medya Bağımlılığı. In A. Büyükaslan, A. M. Kırık (Eds.), A. M. Kırık, & A. Büyükaslan içinde, *Sosyal Medya Araştırmaları 1: "Sosyalleşen Birey"* (s. 77-101). İstanbul: Çizgi Kitabevi.
- Krejcie, R., & Morgan, D. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kürkçü, S. (2024). Özgürlük ve güvenlik ilişkişiden metaverse: Dijital yaşamın yenilik perspektifi üzerine bir inceleme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33(1), 15-30.
- Lim, S. S. (2016). Through the tablet glass: transcendent parenting in an era of mobile media and cloud computing. *Journal of Children and Media*, 10(1), 21-29.
- Littlejohn, A., Beetham, H., & McGill, L. (2012). Learning at the digital frontier: A review of digital literacies in theory and practice. *Journal of Computer Assisted Learning*, 28(6), 547-556.
- Livingstone, S., & Byrne, J. (2018). Parenting in the digital age: The challenges of parental responsibility in comparative perspective. G. Mascheroni, C. Ponte, & A. Jorge içinde, *Digital Parenting. The Challenges for Families in the Digital Age* (s. 19-30). Göteborg: Nordicom.
- Lupton, D., Pederson, S., & Thomas, G. (2016). Parenting and digital media: From the early web to contemporary digital society. *Sociology Compass*, 10(8), 730-743.
- Malhotra, N. (2006). *Marketing Research An Applied Orientation*. Saddle River, New Jersey: Pearson/Prentice Hall.
- Manap, A., & Durmuş, E. (2021). Dijital ebeveynlik farkındalığının çeşitli değişkenler, aile içi roller ve çocukta internet bağımlılığı açısından incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 141-156.
- Nakayama, H., Ueno, F., Mihara, S., Kitayuguchi, T., & Higuchi, S. (2020). Relationship between problematic Internet use and age at initial weekly Internet use. *Journal of Behavioral Addictions*, 9(1), 129-139.
- Nathanson, A. (1999). Identifying and explaining the relationship between parental mediation and children's aggression. *Communication Research*, 26(2), 124-143.
- Neuman, L. (2022). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. (Ö. Akkaya, Çev.) Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Odgers, C. (2019). Why digital tools have not yet revolutionized adolescent health research and what we can do. *Journal of Research on Adolescence*, 29(3), 675-681.
- Okay, A. S., & Gezmen, B. (2024). Dijital ebeveynlik farkındalığı oluşturmada dijital bağımlılık konulu kamu spotlarının önemi. *Etkileşim*, (14), 128-161.
- Örücü, E., Hasırcı, I., & Kurt, P. (2024). Yalnızlığın sosyal medya bağımlılığı üzerindeki etkisinde yaşam doyumunun aracılık rolü: Meslek yüksekokulu öğrencileri üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 15(1), 1-18.
- Özaydın Aydoğdu, Y., Somyürek, S., & Yıldız Durak, H. (2024). Mobil dijital ebeveynlik uygulamasının katılım, işlevsellik, estetik ve bilgi boyutlarının değerlendirilmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (60), 1069-1089.

- Pazarcıkcı, F., Ağralı, H., & Aydınli, A. (2022). Annelerin dijital ebeveynlik farkındalığının sağlık okuryazarlığı ve çeşitli değişkenler ile ilişkisi. *Bağımlılık Dergisi*, 23(3), 292-301.
- Rode, J. (2009). Digital parenting: designing children's safety. In People and computers XXIII celebrating people and technology. *BCS Learning & Development*, 244-251.
- Stoliova, M., Bulger, M., & Livingstone, S. (2023). Do parental control tools fulfil family expectations for child protection? A rapid evidence review of the contexts and outcomes of use. *Journal of Children and Media*, 18(1), 29-49.
- Suhail, K., & Bargees, Z. (2016). Effects of excessive internet use on undergraduate students in Pakistan. *Cyber-Psychology and Behavior*, 9(3), 297-307.
- Urtekin, C., & Murat, M. (2024). Öğretmenlerin dijital ebeveynlik farkındalıkları ile dijital bağımlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 525-545.
- Uyumaz, G., & Sırgancı, G. (2020). Doğrulamalı Faktör Analizi için Gerekli Örneklem Büyüklüğü Kaç Kişidir? : Bayes Yaklaşımı ve Maksimum Olabilirlik Kestirimi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-International Journal of Society Researches*, 16(32), 5302-5340.
- Ünal Tokpunar, Ş., & Koçak, H. (2025). Küçük Ekranların Büyük Etkileri: Çocuklar ve Dijital Dünyanın Etkileşimi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27, 502-520.
- Ünal, S., & Er, H. (2024). Dijitalleşen Dünya ve Hedef Kitle Olarak Gençlik: Bir Meta Analiz Çalışması. *Şura Akademi Dergisi*, (6), 73-82.
- Ünlü Dalaylı, F. (2021). Jenerasyon Farklılıkları ve Dijital Bağımlılık: X ve Z Kuşağı Karşılaştırması. Y. Adıgüzel, & M. Bostancı içinde, *Dijital İletişimi Anlamak-2* (s. 184-205). Konya: Palet Yayınları.
- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299-321.
- Yaman, F., Dönmez, O., Akbulut, Y., Kabakçı Yurdakul, I., Çoklar, A. N., & Güyer, T. (2019). Ebeveynlerin dijital ebeveynlik yeterliklerinin çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, (53), 149-172.
- Yay, M. (2019). *Dijital Ebeveynlik*. İstanbul: Yeşilay Yayınları.
- Yazıcı, Z. N., & Özcan, E. N. (2021). Annelerdeki teknoloji bağımlılığı düzeyi ile dijital ebeveynlik düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İnsan Bilimleri Dergisi*, 2(1), 15-28.
- Zuboff, S. (2019). *Zuboff, Shoshana. The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*. New York: PublicAffairs.

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

Çıkar çatışması/Conflict of interest:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir/The author have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The author declared that this article has received no financial support.

Kardeşlik Bağının Sinemadaki Yolculuğu: Uncharted Dijital Oyununun Sinemaya Uyarlanmasında Aile Anlatısının Dönüşümü¹

The Journey of Brotherhood in Cinema: The Transformation of the Family Narrative in the Cinematic Adaptation of the Uncharted Digital Game

Araştırma Makalesi / Research Article

Sorumlu yazar/
Corresponding author:
Leyla Turğal

ORCID:
0000-0003-4288-4046

Geliş tarihi/Received:
30.09.2025

Son revizyon teslimi/Last
revision received:
01.12.2025

Kabul tarihi/Accepted:
10.12.2025

Yayın tarihi/Published:
25.12.2025

Atıf/Citation:
Turğal, L., Küçükdoğan G. R.,
Kalkavan, B. (2025). Kardeşlik
Bağının Sinemadaki Yolculuğu:
Uncharted Dijital Oyununun
Sinemaya Uyarlanmasında Aile
Anlatısının Dönüşümü. *İletişim
ve Diplomasi*, 15, 55-75.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1794042

Leyla TURĞAL², Gül Rengin KÜÇÜKERDOĞAN³,
Bilge KALKAVAN⁴

ÖZ

Dijital oyunların sinemaya uyarlanması, anlatı yapılarının, karakter ilişkilerinin ve temsillerin mecralar arası dönüşümünü incelemek açısından önemli bir araştırma alanı sunmaktadır. Bu çalışma, dijital oyun uyarlamalarında aile temsillerinin dönüşümünü Uncharted (2022) filmi üzerinden incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, dijital oyun formunda ortaya çıkan Uncharted serisinde kurgulanan aile yapısının, sinemaya uyarlanması aşamasında nasıl yeniden inşa edildiğini karşılaştırmalı olarak ele almaktır. Bu doğrultuda, çalışmanın odak noktası Nathan ve Sam Drake kardeşler arasındaki ilişkinin her iki anlatı türünde de nasıl temsil edildiğinin irdelenmesidir. Analiz sürecinde öncelikle Vladimir Propp'un yapısal çözümlemesi kullanılarak dijital oyun ve film anlatısında yer alan karakterlerin rolleri ile olay örgüleri, 31 işlev çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu yaklaşım, dijital oyun ve filmdeki anlatı yapılarının karşılaştırmalı olarak çözümlenmesine ve karakterler arasındaki işlevsel ilişkilerin ortaya konmasına imkân tanımıştır. Ayrıca çözümleme sürecine Roland Barthes'in göstergebilimsel yaklaşımı dâhil edilmiştir. Bu çerçevede, filmdeki aile temalı sahneler görsel ve dilsel göstergeler olmak üzere, "göste-

¹ Bu makale, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İletişim Çalışmaları Doktora Programı kapsamında; danışmanlığını Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan'ın, ikinci danışmanlığını Bilge Kalkavan'ın yürüttüğü "Dijital İletişim Ortamlarında Anlatının Dönüşümü: Sinemaya Uyarlanan Dijital Oyunların Anlatısal Yapısı ve Anlam Aktarımı" başlıklı yayımlanmamış doktora tezinden üretilmiştir.

² Arş. Gör., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gaziantep, Türkiye, leyla.turgal@hku.edu.tr

³ Prof. Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gaziantep, Türkiye, grengin.kucukerdogan@hku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4442-496X

⁴ Dr. Öğr. Üyesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gaziantep, Türkiye, bilge.kalkavan@hku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0786-6109

ren” ve “gösterilen” ilişkisi bağlamında ele alınmış, “düzanlam” ve “yananlam” düzeylerinde (semiosis) aile bağlarının kültürel ve duygusal anlamda nasıl inşa edildiği ortaya konmuştur. Elde edilen bulgular, oyunda oyuncu etkileşimiyle gelişen kardeşlik bağlarının, sinema uyarlamasında dramatik bir yapıya taşınarak daha belirgin ve yoğun bir duygusal temsile dönüştüğünü göstermektedir. Bu bağlamda çalışma, aile bağlarının mecralar arası aktarımda meydana gelen anlatı değişimlerini açığa çıkararak kardeşlik temsillerinin nasıl yeniden kurgulandığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kavramlar: Sinema, anlatı, uyarlama, dijital oyun, aile anlatısının dönüşümü

ABSTRACT

The adaptation of digital games into cinema provides an important framework for examining how narrative structures, character relationships, and representational forms transform across different media. This study focuses on the transformation of family representations in digital game adaptations through an analysis of Uncharted (2022). The aim is to investigate how the family structure established in the Uncharted game series is reconstructed in its cinematic version, particularly through the portrayal of the relationship between Nathan and Sam Drake in both narrative forms. Vladimir Propp’s structural model, based on 31 narrative functions, is used to analyse character roles and plot organisation in the game and the film. This method enables a systematic comparison of narrative construction and clarifies how character functions shift across media. Roland Barthes’ semiotic approach further supports the analysis, examining visual and linguistic signs in family-focused scenes. Through the concepts of signifier and signified, the study identifies how emotional and cultural dimensions of family bonds are conveyed in the film. The findings indicate that the brotherhood bond, shaped through player interaction in the game, is transformed into a more dramatised and emotionally intensified element in the cinematic adaptation. The study highlights the narrative changes that occur during the transmedial transition from game to film and demonstrates how sibling relationships are reconfigured through cinematic techniques and representational strategies.

Keywords: Cinema, narrative, adaptation, digital game, transformation of family narrative

EXTENDED ABSTRACT

This study is designed as a qualitative research aiming to examine the transformation of family narratives and takes the film Uncharted (2022) the cinematic adaptation of the Uncharted digital game series as its sample. Uncharted is an appropriate case for such analysis, as the game’s narrative prominently features family relations, brotherhood bonds, and the theme of the chosen family.

The study employs Vladimir Propp's model of 31 narrative functions alongside Roland Barthes's semiotic framework, which distinguishes between "signifier" and "signified" as well as the levels of "denotation" and "connotation." This combined approach enables a comparative examination of the narrative structures in the film and the game and facilitates an understanding of how family bonds are constructed on the visual and auditory levels. While Propp's model allows for a systematic analysis of character roles and plot structures in both the digital game and the film, revealing the structural framework of the narrative, Barthes's semiotic analysis provides insight into how the visual and linguistic signs used in the film contribute to the production of meaning.

The findings reveal that the theme of family gains different dimensions in the adaptation process. In the digital game, Nathan Drake's motivation largely revolves around treasure, exploration, and adventure, while brotherhood and family ties operate more as secondary elements. In the film, however, Nathan's relationship with his brother Sam becomes central to the narrative. Symbolic objects such as the ring, close-up shots, flashbacks, and physical interactions among characters consistently emphasise the importance of familial bonds. The deliberate use of camera movements, close-ups, and lighting renders family ties as a prominent visual metaphor throughout the film.

The comparative analysis conducted within Propp's 31 functions identifies both similarities and differences between the film and the game. Both narratives follow a pattern involving "lack," "journey," "conflict with the antagonist," "magical object," "victory," and "resolution." Supporting characters play a critical role in Nathan's journey by offering guidance, aiding him against enemies, and contributing to his development. However, these functions in the film are reconfigured to deepen the family theme. Nathan's motivation was shaped not only by adventure but also by his bond with Sam, the legacy of the past, and a search for belonging, offering viewers an emotional narrative alongside the adventure.

The semiotic analysis further reveals how visual-auditory signs communicate family ties in the film. Close-ups, hand gestures, facial expressions, the symbolic use of the ring, and flashbacks create emotional and cultural layers beyond their literal meaning. Nathan's moments of looking at orphanage photographs and notes from his brother reinforce the role of family and legacy in shaping his motivation. The film's use of music, lighting, and temporal structure enhances these layers, producing a family narrative that is more visually and emotionally articulated than that of the game.

In conclusion, the film *Uncharted* (2022) demonstrates that adaptations of digital games extend beyond technical or aesthetic transformation and involve the reconstruction of the cultural, emotional, and symbolic dimensions of narrative. By intensifying its visual and auditory portrayal of brotherhood, belonging, legacy, and trust, the film places the family theme at the core of the adventure. The dramatic structure, scene transitions, and spatial organisation further strengthen the audience's emotional

engagement with the characters. The continuous interplay between past and present, reinforced through symbolic objects and dialogue, maintains thematic coherence throughout the story. Thus, cinema reinterprets the interactive and individualised nature of the game through the director's perspective, transforming it into a more universal and accessible form. The findings ultimately demonstrate that adaptation is not limited to content transfer, narrative meaning and character relationships can be reconstructed through visual–auditory strategies.

Giriş

İnsanlık tarihi kadar eski bir kavram olan anlatı, sözlü kültürlerde mitler, destanlar ve masallar aracılığıyla toplumsal hafızanın, kültürel değerlerin ve yaşam biçimlerinin kuşaklar arası aktarımında temel bir araç olarak işlev görmüştür (Ong, 1982). Dijitalleşme ile birlikte anlatı yeni biçimler kazanmış ve dijital oyunlar özgün hikâye üretiminin önemli bir alanına dönüşmüştür. Etkileşimli yapılar ve hiper-metinsel anlatı biçimleri oyunlarda çok katmanlı bir hikâye deneyimi oluşturmuş ve anlatının dönüşümünü belirgin şekilde şekillendirmiştir (Ryan, 2006; Murray, 2017). Bu nedenle dijital oyun anlatılarının filme aktarılması sürecinde ortaya çıkan değişimleri incelemek, oyun–film eksenindeki anlatı farklılaşmalarının nasıl ortaya çıktığını anlamak açısından önem taşımaktadır.

Tarihsel ve toplumsal olaylar, farklı anlatılar aracılığıyla farklı anlamlar kazanabilir. Bu durum, anlatıyı bilgi aktarımının ötesine taşıyarak bir yorumlama aracı hâline getirir (White, 1987, s.1). Dolayısıyla dijital oyunlar ile onların sinema uyarlamalarının aile ve ilişkisel yapılar gibi kültürel temsilleri çok katmanlı biçimlerde yeniden kurma biçimlerini anlamak önemlidir. Bu bağlamda çalışma, Naughty Dog tarafından geliştirilen ve popüler oyun serisinden uyarlanan 2022 yapımı aksiyon-macera filmi olan *Uncharted* örneği üzerinden dijital oyunlardan sinemaya yapılan uyarlamalarda aile anlatılarının nasıl dönüştüğünü, bu dönüşümün aile kavramına ilişkin temsilleri hangi açılardan yeniden şekillendirdiğini ve söz konusu anlatıların kültürel, toplumsal ve ilişkisel boyutlarda nasıl yeniden üretildiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Uyarlama sürecinde dijital ortamda etkileşimli biçimde deneyimlenen aile anlatısının sinemaya aktarımında ortaya çıkan dönüşümleri incelemek amacıyla Vladimir Propp'un yapısal çözümlemesi temel alınarak dijital oyun ve filmdeki karakterlerin rolleri ile olay örgüleri, 31 işlev çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu yaklaşım, film ile oyunun karşılaştırmalı çözümlenmesini sağlamıştır. Analize ek olarak, Roland Barthes'ın göstergebilimsel yöntemi kullanılmış ve filmdeki aile temalı görsel ile dilsel göstergeler, "gösteren–gösterilen" ilişkisi ile "düzanlam–yananlam" (semiosis) katmanları üzerinden incelenerek aile bağlarının kültürel ve duygusal düzeylerde nasıl temsil edildiği ortaya konmuştur.

Anlatı ve Uyarlama Kavramlarına Yönelik Yaklaşımlar

Anlatı, insanın duygu ve düşüncelerini ifade etme ve başkalarıyla paylaşma ihtiyacından doğmuş en eski iletişim biçimidir (Güngör, 2022, s. 9). Anlatı, bir ifade biçiminin ötesine geçerek iletişimsel etkileşimin bir parçası hâline gelir. Kültürel, toplumsal ve teknolojik bağlam tarafından şekillenen bu süreç, bağlamları dönüştürme gücüne de sahiptir. (Herman, 2009, s. 7). Dolayısıyla bilgi edinmenin temel bir yolu olmasının yanı sıra insan iletişiminin ve etkileşiminin de temel biçimlerinden biri olarak değerlendirilmektedir (Hinyard & Kreuter, 2007).

Anlatı, olayların belirli bir zaman dizilimine göre düzenlenip bir bütün hâlinde aktarılması sürecidir. Olaylar, insanların inanç, değer ve niyetleri bağlamında anlam kazanır (Bruner, 1991, ss. 6-7). Böylece anlatılar, bireyin kimliğini şekillendirmede ve toplumsal hafızayı inşa etmede merkezî bir rol oynar.

Anlatıda zaman unsuru, bir olayın öncesi ve sonrasını, tarihsel bir süreci ve dönemsel bağlamı kapsayan bir çerçevedir. Hikâyeye tarihsel derinlik katarak anlatının dönemsel atmosferini şekillendirir. Bu yönüyle zaman, anlamın inşasında ve kurgusal bütünlüğünde temel bir işlev üstlenir (Nacaroğlu, 2022, ss. 74-75). Bununla birlikte, zamanın dağınık akışını anlamlı bir bütün hâline getirerek bireylerin ve toplulukların geçmişi, şimdiki ve geleceği kavramsallaştırmalarına olanak tanır (Ricoeur, 2007, ss. 15-17).

Anlatı, çeşitli unsurların bir araya gelmesiyle oluşur ve filmin yaratımında olduğu gibi çözümlenmesinde de merkezî konuma sahiptir. D. W. Griffith, geriye dönüşler, öznel/nesnel bakış açıları, farklı açılardan kurgu, alan derinliği ve paralel kurgu gibi tekniklerle sinema diline kalıcı katkılar sağlamış, sinemayı görsel eğlenceden sanatsal bir ifade alanına taşımıştır (Güngör, 2022, ss. 10). Bu yönüyle filmler, kurgu unsurlarıyla biçimlendirilmiş anlatılardır. Gerçek olaylara dayansalar bile dramatik etkiyi artırmak, anlatsal akışı düzenlemek veya izleyiciyi eğlendirmek gibi amaçlarla yeniden kurgulanırlar (Turner & Duckham, 2006).

Türk Dil Kurumuna göre uyarlama, en temel anlamıyla “uyarlamak işi” yani adaptasyon olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram, bir eserin farklı sanat ve iletişim mecralarının olanaklarına göre yeniden biçimlendirilmesini kapsar. Teknik açıdan uyarlama, çeşitli unsurların birbirine uygun hâle getirilmesi sürecidir. “Uyarlanmış” ya da “adapte edilmiş” nitelikleri ise eserin özgün formundan çıkarak yeni bir bağlamda yeniden üretilmişliğini ifade eder (TDK, 2025).

Uyarlama, altmış yılı aşkın süredir yoğun ilgi gören bir konu olmuş ve uyarlama tarihine yönelik araştırmalar derinleştikçe de geçmişle bugün arasında kurulan üretken bağların daha da belirgin hâle geldiği görülmektedir (McFarlane, 1996; Szwydky & Jellenik, 2023). Bir yapıtın uyarlama olarak adlandırılması, onun başka eserlerle kurduğu ilişkiyi de açık biçimde ortaya koymaktadır (Hutcheon, 2006, s. 6) ve günümüzde uyarlama kavramı çok daha geniş bir kapsama ulaşmıştır. Filmlerden üretilen kitaplar,

video oyunlarının çizgi romana dönüştürülmesi, filme ya da dizilere aktarılması gibi pek çok farklı türü de içermeye başlamıştır (Okuyuz, 2023, s. 620).

Uyarlama, edebî metinlerle sınırlı kalmayıp giderek farklı medya biçimlerini de kapsayan çok katmanlı bir dönüşüm sürecine işaret etmektedir. Bir eserin başka bir türde ya da mecrada yeniden yaratılmasını içeren bu süreç, salt içerik aktarımından ibaret olmayıp anlatı yapısının, atmosferin ve karakter tasarımlarının yeni bağlamlar doğrultusunda yeniden şekillendirilmesini gerektirir (Tuğcu & Özdemir, 2025, s. 1401). Bu yönüyle uyarlama, üretim ve alımlama biçimleri arasındaki karmaşık ilişkileri görünür kılan, yeniden anlamlandırma ve yeniden üretme pratiğidir (Thomas, 2022, s. 1).

Dijital Oyunlardan Sinemaya Uyarlamada Anlatı Dönüşümünün Dinamikleri ve Sinemada Aile Kavramının Temsilleri Bağlamında Öne Çıkan Göstergeler

Dijital oyunların sinemaya uyarlanması sürecinde anlatı yapılarına nasıl yaklaşıldığı gerektiği sıklıkla tartışılmaktadır. Çünkü dijital oyunlar ile sinema arasındaki ortak yönlerden biri, her iki mecranın da anlatı temelli bir yapıya sahip olmasıdır. Sinemada olduğu gibi dijital oyunlarda da görsel ve işitsel unsurlar aracılığıyla hikâyeye aktarımı gerçekleştirilmektedir (Cansever & Poyraz, 2021).

Dijital oyun dünyasında oluşturulan atmosfer, karakter çeşitliliği ve kurgusal yapılar sinemaya uyarlanması sırasında çeşitli zorluklar ortaya çıkarabilmektedir. Buna rağmen, oyuncuların oyun sırasında deneyimledikleri karakterleri, mekânları ve zaman örgüsünü beyaz perdede de görme isteği, dijital oyunlardan sinemaya yapılan uyarlamaların temel motivasyon kaynaklarından biri olarak öne çıkmaktadır. Dolayısıyla dijital oyunlar, sinemasal anlatı ve estetik öğelerle yeniden kurgulanarak beyaz perdeye taşınmaktadır (Sünbül Olgundeniz & Aydoğan, 2024, s. 63; Göz, 2013-2014).

Sinemanın görsel sanatlarla kurduğu yakın ilişki, dijitalleşmeyle birlikte yeni bir boyut kazanmıştır. Karakter inşası ve olay örgüsüyle öne çıkan oyunlar, sinemacıların ilgisini çekmiş ve kimi zaman sinemada yeniden kurgulanmıştır. Böylece sinema, video oyunları ile da estetik ve anlatı düzeyinde etkileşim kurarak disiplinlerarası niteliğini güçlendirmiştir (Başakcioğlu & Erol, 2022, s. 1054).

Tuğcu ve Özdemir (2025), oyun-film uyarlamalarında atmosferin, karakterlerin ve mekân tasarımının belirgin biçimde dönüştüğünü vurgulamaktadırlar. Filmin oyun atmosferinden uzaklaşıp sinema estetiğine uygun yeni bir anlatı kurduğunu ve teknik ile anlatısal farklılıkların uyarlama sürecinde önemli değişiklikler yarattığını ortaya koymaktadırlar.

Alshhre (2023), dijital oyunların geleneksel sinema anlatısına kıyasla izleyiciyi daha derinlemesine içine çeken etkileşimli bir deneyim sunduğunu ve oyunların interaktif

unsurların anlatıyla daha güçlü bağ kurmasıyla dijital oyunların sinema uyarlamalarını aşabileceğini öne sürmektedir. Çünkü dijital oyunların sinema uyarlamaları, sürekli etkileşim gerektiren bir medya deneyimini, izleyicinin müdahalesinin ortadan kalktığı pasif bir izleme biçimine dönüştürme sürecini de içermektedir. Bu süreçte izleyici, oyundaki aktif seçim sürecinin dışında bırakılarak, tekil bir anlatı alanına yönlendirilmektedir (Bolter & Grusin, 1999, ss. 45-46; Özgör, 2023, s. 488).

Görsel ve işitsel unsurları etkin kullanan dijital oyunlar, sinemadaki anlatım olanaklarını genişletmekte ve hikâye anlatımını daha derin ve zengin hâle getirmektedir. Bu sayede sunulan deneyim, izleyici için daha etkileyici ve anlamlı bir hâl almaktadır (Çakay & Erkiş, 2022). Dolayısıyla, dijital oyunların sunduğu bu etkileşimli ve çok katmanlı yapılar, sinemaya uyarlama sürecinde yeni anlatı stratejilerinin geliştirilmesine imkân tanımaktadır.

Dijital oyunlar, zaman içinde hem estetik hem de anlatı açısından değişmiş ve sinema anlatı biçimlerinden etkilenerek kendi anlatım yöntemlerini geliştirmiştir. Bu durum, oyunlarda kamera hareketlerinin, karakter gelişiminin, senaryo örgüsünün ve sinemasal unsurların giderek daha belirgin hâle gelmesiyle gözlemlenmektedir (Özgör, 2023, s. 498).

Anlatı, belirli bir zaman ve mekânda geçen karakterler aracılığıyla neden-sonuç ilişkisi içinde gelişen olaylar bütünüdür. Sinema da bu anlatıları kullanarak izleyicisine bir hikâye sunar ve dünyayı anlamlandırmasına yardımcı olur (Küçükdoğan & Duru, 2022, s. 261). Anlatının farklı biçimlerde inşa edilmesi ve çeşitli tekniklerin uygulanması, film dilinin etkili bir biçimde iletilmesinde kritik bir rol oynar. Kamera hareketleri, mekânın belirginleştirilmesi ve nesnelere üç boyutlu bir görünüm kazandırılması amacıyla kullanılır ve bu sayede izleyiciye bir gerçeklik izlenimi aktarılır. Bu çerçevede film dili ile anlatı arasındaki ilişki, hikâyenin sunumunu aşarak biçimsel tercihlerin ve anlamın nasıl üretildiğini görünür kılmaya imkân tanır (Edgar-Hunt, Marland & Rawle, 2015, ss. 41-45, 135; Oluk Ersümer, 2013).

Sinema temelde kurgu üzerine inşa edilen bir sanat dalı olarak, filmdeki kurgu aracılığıyla ait olduğu bağlama dair önemli temsiller sunar (Karaçizmeli & Kesken, 2017, s. 127). Bu temsil, anlatının söylemsel boyutunun yanı sıra çeşitli semboller ve göstergeler aracılığıyla inşa edilmektedir. Çünkü üretilen filmler, kodlar ve göstergeler arasındaki ilişki üzerinden anlam kazanmaktadır. Bir filmde nelerin temsil edildiği, konu ve içerik unsurlarıyla birlikte biçimsel tercihler ve anlatı yapısı üzerinden de değerlendirilmektedir. Dolayısıyla filmlerde kullanılan sembol ve göstergelerin ele alınış biçimi, temsilin niteliğini belirleyen temel unsurlardır (Umunç, 2022, s. 89-90; Taranç & Tomak, 2020, s. 60).

Sinema; görüntü, müzik, söz ve yazı gibi çeşitli göstergelerden oluştuğu için birçok farklı dilin bir araya geldiği karmaşık bir yapıya sahiptir. Sinemaya özgü görüntü,

gösteren ile gösterilen arasında doğrudan bir benzerlik ilişkisi bulunduğu için ikonik bir gösterge niteliği taşıyor (Bağder, 1999, s. 144). Bu doğrultuda filmlerdeki aile temsilleri de karakterlerin davranışları, diyalogları ve etkileşimlerinin sinemasal göstergeler üzerinden çözümlenmesiyle anlam kazanır.

Sinemada aile kavramı, toplumsal yapının, kültürel değerlerin ve kimlik biçimlenmelerinin temsil edildiği temel anlatı alanlarından biri olarak ele alınmaktadır (Özön, 2010). Sinemada aile temsillerine yönelik araştırmalara bakıldığında, melodram çalışmalarında aile yapısının duygusal çatışmanın merkezi olduğu vurgulanır. Williams (1998), melodramın aileyi dramatik yapının temel dayanak noktası ve toplumsal düzenin yeniden kurulduğu bir sahne olarak işlediğini belirtir. Kaplan (1992), anne, baba ve çocuk temsillerinin basit karakter işlevlerinin ötesine geçerek ideolojik kodlarla biçimlenen kültürel bir temsil niteliği taşıdığını ifade eder. Mercer ve Shingler (2004), aile içi gerilimlerin modern toplumdaki bastırılmış duygularla ya da sınıfsal çatışmalarla bağlantılı olduğunu, bu nedenle aile anlatılarının bireysel ilişkilerin ötesinde toplumsal yapıyı da görünür kıldığını ortaya koyar. Berghahn (2013), göç ve kimlik dönüşümleriyle birlikte ailenin sabit ve ulusal bir yapı olmaktan uzaklaşarak çok-kültürlü, parçalı ve hareketli bir forma yöneldiğini vurgular. Suner (2010), aile temsillerinin geçmişteki geleneksel kalıplardan uzaklaşarak daha kırılğan ve kimlik arayışlarıyla şekillenen bir yapıya dönüştüğünü ifade eder. Bunun yanı sıra sinema filmleri kendilerine özgü öyküler içerir ve her filmde aile temsiline yer verilmeyebilir. Aile olgusunun incelenmesi için öyküde bu temayla ilişkilendirilebilecek toplulukların bulunması gerekir. Böylece öyküdeki aile temsillerinin anlaşılmasını mümkün kılar (Serttaş & Çelik, 2020, ss. 20-21).

Uncharted (2022) Filminin Öyküsü ve Çözümleme Yöntemi

Film, genç barmen Nathan Drake'in (Tom Holland) sıradan hayatını, kayıp ağabeyi Sam'in izini sürmeye başlamasıyla maceraya dönüşen yolculuğunu anlatır. Çocukluktan beri tarihi hazinelerle ilgilenen Nathan, Sam'in bıraktığı ipuçları sayesinde bilinmez bir serüvenin eşiğine gelir. Deneyimli hazine avcısı Victor "Sully" Sullivan (Mark Wahlberg) ile tanıştıktan sonra, Sam'in Altın Şehri bulma hayalinin peşine düşer ve Sully'nin rehberliğinde dünyanın dört bir yanını kapsayan tehlikeli bir maceraya atılır.

Nathan ve Sully, 500 yıl önce Macellan'ın hazinesini saklayan kâşiflerin izini sürer. Bu hazine, geçmişle bağ kurmayı sağlayan bir miras olmanın yanı sıra büyük bir servete ulaşma imkânı sunar. Ancak karşılarında zengin iş insanı Santiago Moncada (Antonio Banderas) ve acımasız paralı asker Braddock (Tati Gabrielle) gibi güçlü rakipler vardır. Moncada, hazinenin kendisine ait olduğunu iddia eder ve Nathan ile Sully'nin önünde büyük bir engel oluşturur.

Nathan ve Sully, serüven boyunca ipuçlarını takip ederek farklı kıtalarda iz sürer. Barselona'daki eski kiliselerden gizli geçitlere, Filipinler kıyılarındaki adalardan denizal-

tı batıklarına kadar uzanan bu yolculuk, giderek daha karmaşık ve tehlikeli hâle gelir. Yol boyunca Nathan, hırsızlık, zekâ ve tarih bilgisini bir arada kullanmak zorunda kalır. Bu süreçte, geçmişten gelen ihanetler ve güven sorunları da ön plana çıkar. Sully'nin gizlediği bazı gerçekler Nathan'la olan ilişkilerini zorlasa da ikilinin dostluğu zamanla güçlenir.

Filmin doruk noktası Filipinler açıklarında gerçekleşir. Macellan'ın kayıp gemileri altınlarla doludur ancak Braddock bunları helikopterle taşımayı planlamaktadır. Nathan ve Sully, havada taşınan gemilerde mücadele eder ve Nathan zekâsıyla Braddock'u alt ederek hazineyi kurtarır. Hazine tamamen korunamaz, gemiler batarken, Nathan ve Sully birlikte hareket edebileceklerini kanıtlar. Film, Sam'in hayatta olduğuna dair ipucuyla sona erer ve serinin devamına kapı açar.

Bu çalışma, aile anlatısının mecralar arası dönüşümünü incelemeyi amaçlayan nitel bir araştırma olarak yapılandırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Uncharted dijital oyun serisinin sinema uyarlaması olan Uncharted (2022) filmi, amaçlı örneklem yoluyla belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme, belirli olgu ve durumların keşfedilmesi ile açıklanmasında etkili bir yöntem olarak kullanılmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 116). Bu bağlamda Uncharted, dijital oyun anlatıları içinde aile ilişkilerini, kardeşlik bağlarını ve seçilmiş aile temalarını güçlü biçimde işleyen yapıdadır. Uncharted dijital oyununun film uyarlaması, bu temaları yeniden düzenlemesi ve kimi noktalarda dönüştürmesi, özellikle aile anlatısının farklı mecralarda nasıl yeniden kurgulandığını araştırmak açısından önemli bir örnektir. Çözümleme sürecinde öncelikle Vladimir Propp'un yapısal yaklaşımı temel alınmış ve anlatı, onun belirlediği 31 temel işlev üzerinden incelenmiştir. Propp'un bu yaklaşımı, masal çözümlemeleriyle sınırlı kalmayıp farklı anlatı türlerinin sistematik biçimde incelenmesine imkân tanıyan verimli bir araştırma alanı sunmaktadır. Konuya dâhil edilen tüm hikâyelerin eylemleri, bu işlevlerin sınırları içinde gelişir ve farklı kültürlere ait pek çok başka hikâye için de bu durum geçerlidir. İşlevleri tek tek incelediğimizde, mantıksal ve sanatsal bir zorunlulukla bir işlevin diğerinden türediği gözlemlenir. Ancak hiçbir işlev diğerini dışlamaz. Tüm işlevler tek bir eksen üzerinde yer almakta ve birden fazla eksene ait olmamaktadır (Propp, 1968). Propp'un bu modeli, anlatıdaki karakter rollerini ve olay örgüsünü 31 temel işlev üzerinden sistematik biçimde ele alınarak hikâyenin yapısal iskeletini ortaya koymaktadır (Propp, 1985).

Yapısal çözümlemenin ardından filmde kullanılan görsel ve dilsel göstergeler Roland Barthes'in "düzanlam" ve "yananlam" düzeylerine dayalı göstergebilimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bu yaklaşım, kullanılan görsel ve dilsel göstergeler aracılığıyla anlamın nasıl üretildiğini ve izleyiciye nasıl aktarıldığını açıklamayı amaçlamaktadır (Fiske, 2014). Göstergebilim; edebiyat, sanat eserleri, tiyatro, mimari, reklamcılık, sinema ve moda gibi farklı alanlardaki göstergelerin ve gösterge dizilerinin sistematik bir şekilde analiz edilmesine ve anlamlandırılmasına olanak tanır (Rifat, 2009, s. 7).

Barthes'a göre bu süreç "düzanlam" ve "yananlam" olmak üzere iki düzlemde işler. Düzanlam, göstergenin nesnel ve doğrudan anlamına işaret ederken yananlam, göstergelere farklı bağlamlar yükleyerek izleyicide daha derin anlam katmanları oluşturur (Barthes, 1979). Bu çerçevede, göstergibilim, çeşitli alanlarda yer alan metin ve görsellerin taşıdığı anlamları ortaya çıkarmaya odaklanır (Güneş, 2013, s. 334). Bu doğrultuda çalışma, Propp'un yapısal modeli ile Barthes'ın anlam çözümlemesini birleştirerek anlatının incelenmesine olanak tanıyan bir analiz çerçevesi oluşturmaktadır.

Tablo 1. Uncharted Filmi ve Dijital Oyun Serisinde Anlatı Yapısının Propp'un 31 İşlev Modeliyle Karşılaştırmalı Analizi

Propp'un 31 İşlevi	Filmdeki Karşılık	Dijital Oyundaki Karşılık
I. Uzaklaşma	Nathan'ın ağabeyi Sam'in ortadan kaybolması ve Nathan'ın onun izini sürmek için yola çıkması, anlatının başlangıç noktasını oluşturur.	Nathan'ın hazine peşinde dünya çapında maceraya atılması, keşif tutkusu eksikliği.
II. Yasaklama	Sully, Nathan'a hazine peşinde koşmanın çok tehlikeli olduğunu, geçmişte Sam'in de bu uğurda kaybolduğunu söyler. Bu aslında dolaylı bir "yasaklama"dır.	Elena veya Sully, Nathan'a tehlikeler konusunda uyarı yapar.
III. Yasaklamanın İhlali	Nathan, Sully'nin uyarılarına rağmen maceraya atılır, Sam'in izini sürmeyi kabul eder.	Nathan uyarıları dikkate almaz ve hazine avına çıkar.
IV. Düşmanlık	Santiago Moncada, hazinenin kendi ailesine ait olduğunu iddia ederek Nathan ve Sully'nin karşısına çıkar. Braddock da rakip güç olarak belirir.	Gabriel Roman ve Navarro, Drake'in peşine düşer.
V. Araştırma	Moncada ve Braddock, Nathan ve Sully'nin ipuçlarını nasıl çözdüklerini ve hazineye giden yolu öğrenmeye çalışır.	Navarro, Drake'in izini sürer ve ipuçlarını toplar.
VI. Bilgi Sağlama	Braddock, Nathan'ın planlarını takip ederek gizli ipuçlarının bir kısmını öğrenir ve onların peşine düşer.	Navarro, Drake'in planlarını takip eder.
VII. Aldatma	Moncada, başlangıçta Nathan'a iş birliği teklif ederek aslında onu kandırmak ister.	Navarro, Roman'ı manipüle ederek gizlice kontrolü ele alır.
VIII. Suç Ortaklığı	Nathan kısa süreliğine Sully'ye güvenmekte zorlanır, Sully'nin Sam hakkındaki gerçekleri gizlemesi.	Drake, bazı karakterlerin gerçek niyetlerini sorgular.
IX. Zarar / Eksiklik	Nathan'ın en büyük eksikliği ağabeyinin kayboluşudur. Aynı zamanda Moncada ve Braddock'un baskısı hikâyede sürekli bir tehdit oluşturur.	Nathan'ın keşif arzusunun eksikliği ve tarihî gerçekleri ortaya çıkarma isteği.
X. Aracı İşlev	Nathan, Sam'in yarım bıraktığı macerayı tamamlamak ve hazinenin peşine düşmek için görevi üstlenir.	Nathan, El Dorado'yu ve hazineyi bulmak için görevi üstlenir.
XI. Karşı Eyleme Karar	Nathan, Sully ile birlikte ipuçlarını takip ederek Barcelona'ya doğru yola çıkar.	Nathan, ipuçlarını çözerek yola çıkar.
XII. Kalkış	Nathan, Amerika'daki hayatını geride bırakıp dünya çapında tehlikeli bir yolculuğa çıkar.	Nathan, Peru ve Amazon'a çıkarak maceraya başlar.

XIII. Donörün İlk İşlevi	Chloe Frazer, bilgi ve deneyimleriyle ikiliye katılır, fakat güvenilirliği sorgulanır.	Chloe veya diğer yan karakterler, Drake'e yardımcı olur.
XIV. Kahramanın Tepkisi	Nathan, Chloe'ye güvenip güvenmeme konusunda ikilem yaşasa da onunla iş birliği yapar.	Nathan, yan karakterlerin yardımını kabul eder veya sorgular.
XV. Sihirli Nesnenin Edinilmesi	Nathan, Macellan'ın günlüklerini ve altın haç şeklindeki anahtarları ele geçirir. Bunlar hazineye ulaşmanın anahtarlarıdır.	Nathan'ın günlüğü ve El Dorado heykeli ipuçları.
XVI. Yer Değiştirme	İpuçları kahramanları Barselona'dan Filipinler kıyılarına yönlendirir.	Peru → Amazon → Uzak Doğu adaları.
XVII. Karşı Koyma	Nathan, Braddock'un tuzaklarından kurtulmak ve Moncada'nın planlarını engellemek için doğrudan mücadeleye girer.	Nathan, düşmanlarla çatışır ve tuzakları aşar.
XVIII. Zafer	Braddock, finalde Nathan'ın zekâsı ve Sully'nin hamlesiyle yenilir. Böylece hazineyi tamamen elde edemez.	Navarro yok edilir, El Dorado kaybolur.
XIX. Eksikliğin Giderilmesi	Nathan, Sam'in hayatta olduğuna dair ipucunu bulur. Bu onun en büyük eksikliğini umutla doldurur.	Nathan, El Dorado'nun sırrını çözer.
XX. Geri Dönüş	Nathan, Sully ile birlikte hazineyi kısmen kaybetmiş olsa da yolculuğunu tamamlayarak hayatta kalır.	Nathan, yan karakterleriyle başarıyla eve döner.
XXI. Takip	Braddock, Nathan ve Sully'yi gemilerde sonuna kadar kovalar.	Navarro, Nathan'ı takip eder.
XXII. Kurtuluş	Braddock gemilerle birlikte denize gömülür, kahramanlar kurtulur.	Nathan, düşman tuzaklarından kurtulur.
XXIII. Tanınmayan Geliş	Nathan'ın sıradan barmen kimliği artık geride kalmıştır; o, yeni bir "hazine avcısı" olarak tanınır.	Nathan, artık deneyimli bir hazine avcısıdır.
XXIV. Asılsız İddialar	Moncada kendini hazinenin gerçek varisi olarak ilan eder, fakat bu iddiası çürütülür.	Roman veya Navarro, kendi iddialarını sürdürür.
XXV. Zor Görev	Nathan'ın görevi, Macellan'ın hazinesine ulaşmak ve onu yanlış ellerden korumaktır.	Nathan'ın görevi, El Dorado'yu korumak ve düşmanı alt etmektir.
XXVI. Görevin Yerine Getirilmesi	Nathan, hazineyi tamamen kurtarmasa da düşmanları alt eder ve yolculuğu başarıyla tamamlar.	Nathan, hazineyi bulur ve düşmanları yok eder.
XXVII. Kahramanın Tanınması	Sully, Nathan'ın zekâsını ve cesaretini kabul eder, onu gerçek bir ortak olarak görür.	Elena ve Sully, Nathan'ın başarısını onaylar.
XXVIII. Sahte Kahramanın Ortaya Çıkması	Moncada'nın ve Braddock'un gerçek amaçları ifşa olur, onların sahte hak iddiaları sona erer.	Navarro'nun gerçek niyeti açığa çıkar.
XXIX. Yeni Biçim	Nathan artık sıradan bir genç değil, maceracı bir hazine avcısıdır.	Nathan, deneyimli hazine avcısı kimliğiyle devam eder.
XXX. Düşmanın Cezalandırılması	Moncada öldürülür, Braddock ise gemilerle denize gömülerek yok olur.	Navarro yok edilir.
XXXI. Mutlu Son	Nathan ve Sully'nin ortaklıklarının sağlanmasında ve yeni maceralara hazır olmaları.	Nathan ve yan karakterler güvenle eve döner, ilişkiler pekişir.

Tablo 1’de yer alan analiz, Vladimir Propp’un klasik masal çözümleme yaklaşımına dayalı 31 işlev modeline dayanmaktadır. Propp (1968), masallarda tekrarlayan anlatı işlevlerini sistematik biçimde tanımlamış ve her işlevin anlatı içindeki rolünü belirlemiştir. Tablo 1’de sunulan Propp’un 31 anlatı işlevi, Vladimir Propp’un (1985), Masalın Biçimbilimi adlı eserinde ortaya konan kuramsal çerçeve temel alınarak, Uncharted (2022) filmi ve Uncharted dijital oyun serisi için uygulanmıştır. Film ve oyunun anlatı yapıları, Propp’un işlevleri çerçevesinde incelenerek karakterlerin eylemleri, düşmanlar ve yardımcı figürlerin rolleri ve öyküdeki temel dönüm noktaları karşılaştırmalı bir biçimde ortaya konulmuştur.

Film ve dijital oyun, Propp’un 31 işlevi çerçevesinde yapılandırılmış olup, anlatının temel çizgisi, “eksiklik, yolculuk, sihirli nesne, düşmanla çatışma, zafer ve mutlu son” işlevleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bu anlatı yapısı içerisinde yardımcı karakterler, özellikle Sully ve Chloe, her iki ortamda da kritik bir rol üstlenmektedir. Kahramanın yolculuğunu yönlendirmekte ve düşman karşısında destek sağlayarak anlatının ilerleyişine katkıda bulunmaktadır.

Filmde Nathan’in motivasyonu ağırlıklı olarak aile bağları ve kardeşlik ilişkileri üzerine inşa edildiği gözlemlenmektedir. Özellikle kaybolan ağabeyi Sam’in bulunması, anlatının eksiklik ve yolculuk işlevlerini tetiklemektedir. Film boyunca Nathan’in kişisel gelişimi ve aile ile ilişkisi öykünün merkezinde yer almakta ve karakterin eylemlerini anlamlandırmaktadır. Buna karşılık dijital oyunda Nathan’in motivasyonu daha çok tarihsel keşif ve macera tutkusunu etrafında şekillenmekte, aile bağları ise ikincil planda kalmaktadır. Oyuncunun yönlendirdiği karakter olarak Nathan’in eylemleri, ağırlıklı olarak hazine ve sırları çözmeye odaklanmaktadır.

Film, Nathan’in gençliğine odaklanarak onun kimlik arayışını ve aile eksikliğini derinlemesine ele almaktadır. Bu yaklaşım, karakterin duygusal gelişimi ve kararlarının arka planını anlamlandırmak açısından önemlidir. Buna karşılık oyun serisi, Nathan’i bir maceracı olarak sunmaktadır. Karakter gelişimi daha çok aksiyon ve problem çözme üzerine şekillenmekte, duygusal unsurlar ve aile teması ikinci planda kalmaktadır.

Filmdeki düşmanlar (Braddock, Moncada) Nathan ve Sully’nin aile bağlarını ve ortaklıklarını sınamakta, çatışmalar aile temalı sahnelerde daha duygusal bir ton kazanmaktadır. Oyun bağlamında ise düşmanlar (Navarro ve Roman) ağırlıklı olarak hazineyi ele geçirme motivasyonu taşımaktadır. Çatışmalar aksiyon odaklıdır ve kişisel bağlar filmdeki kadar ön planda değildir.

Filmde Altın Haçlar ve Macellan’ın günlükleri, aile ve miras temalarıyla yakından ilişkilendirilmektedir. Dolayısıyla Nathan’in yolculuğu, fiziksel ve duygusal bir arayışı içermektedir. Dijital oyun bağlamında ise ipuçları, daha çok macera ve keşif ekseninde konumlanmaktadır. Duygusal boyut ise aileye değil, tarihe ve hazineye odaklanmaktadır.

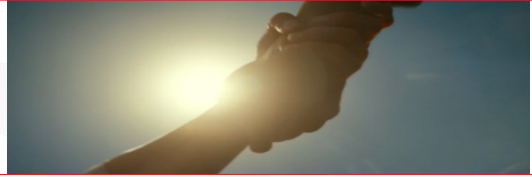
Filmde Nathan, Sam'in hayatta olduğunu öğrenerek aile bağlarını yeniden kurmakta ve Sully ile ortaklığı pekişmektedir. Oyun bağlamında ise Nathan, hazineyi bulmakta ve düşmanlarını alt etmektedir. Yan karakterlerle ilişkiler güçlenmesine rağmen aile eksenini filmdeki kadar ön planda değildir.

Aşağıda Uncharted (2022) filminde özellikle aile bağlarının belirgin bir biçimde öne çıktığı sahneler (01.32 – 08.10 / 14.45 – 17.38 / 1.03.59 – 1.07.05 dk/sn), Roland Barthes'ın görsel ve dilsel göstergeler bağlamında, “gösteren” ve “gösterilen” ayrımı ile “düzanlam” ve “yananlam” çerçevesinde, biçimsel unsurlar (kamera, kurgu, ışık, oyunculuk, diyalog vb.) göz önünde bulundurularak analiz edilmiştir.

Görsel 1. Yüzük / Gelecek

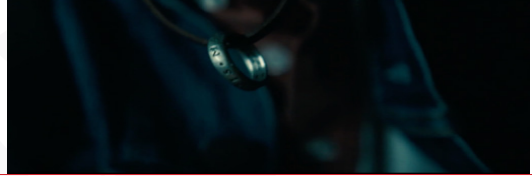
Görsel 2. El Tutmak / Gelecek

Görsel 3. Yüzük / Geçmişe Dönüş

Görsel 4. El Tutmak / Geçmişe Dönüş

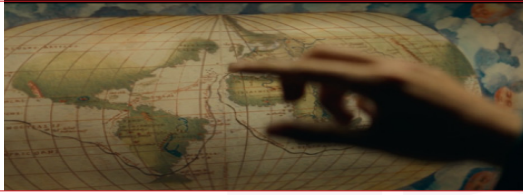

Film, Nathan'ın boynuna taktığı yüzükle başlar. Görsellerdeki sahnelere bakıldığında Nathan büyümüş hâliyle görülür ve tam düşmek üzereyken bir el tarafından tutulur. Ardından kurgu geçmişe dönerek Nathan ve Sam'in çocukluk yıllarını gösterir. Bu noktada, yüzüğün aslında Sam'in boynunda olduğu ve Nathan'a sonradan hediye edildiği anlaşılmaktadır.

Sinemada en küçük anlamlı birim görüntüdür ve görüntü, belirli bir içeriği aktaran temel anlatım aracını oluşturur. Görüntünün özü, gözle görülen nesnelere iken biçimi, alıcının belirli bir açıdan algıladığı boyutla anlam kazanır. Bu nedenle biçim, sinemada anlamın oluşumunda kritik bir rol oynar. Çünkü yönetmen, istediği anlamı yaratmak için biçimle oynayabilir (Büker, 2011, ss. 44-52). Bu bağlamda Barthes'ın kavramlarıyla bakıldığında gösteren, bu sahnelerde yüzük ve el tutma hareketidir; gösterilen ise kardeşler arasındaki güven, sadakat ve sevgi bağıdır. Düzanlamda yüzük yalnızca bir aksesuar, el tutma ise fiziksel bir eylem olarak görülebilir. Yananlam düzeyinde yüzük, kardeşlik ve aidiyetin sembolüne dönüşürken, el tutma hareketi de düşme tehlikesine karşı güvenli bir sığınak, kardeşin desteği ve aile bağlarının somutlaşması olarak işlev görmektedir.

Çocukluk sahnelerinde Nathan'ın düşmek üzere olduğu anda yine Sam'in elinden tutması, geçmiş ile gelecek arasında güçlü bir bağ kurmaktadır. İki ayrı zaman diliminde yinelenen bu el detayları, kardeşliğin sürekliliğini ve koruyucu aile bağlarını pekiştirmektedir. Bu durum, biçimsel unsurlarla (yakın plan çekimler, kamera hareketlerinin ayrıntıyı öne çıkarması ve sahnelerin geçmiş-gelecek arasında kurgusal bağla düzenlenmesi gibi) dizilmesi anlamların pekişmesini sağlamaktadır. Ayrıca aile temsillerinde aktarılan diyalogların yanı sıra görsel yinelemeler/tekrarlar, imgeler ve sembolik unsurların kullanılması da anlamı güçlendirmektedir.

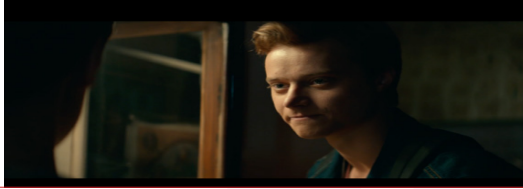
Görsel 5. Dünyanın İlk Tam Haritası

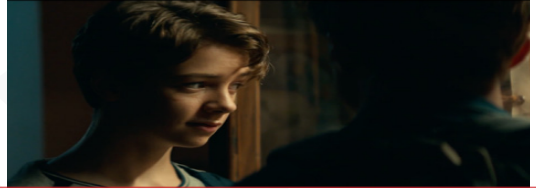
Görsel 6. Haritaya Bakış

Görsel 7. Korsan Kanı

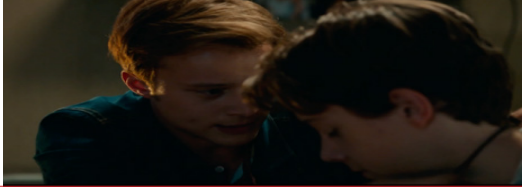
Görsel 8. Anne ve Babanın Anılması

Görsel 5'ten 8'e kadar aktarılan diyaloglar, filmin 04.32 – 05.28 dakikaları arasında yer almakta olup Nathan ve Sam'in aile geçmişi ile soya dayalı kimlik üzerine yoğunlaşan konuşmaları kapsamaktadır. Görsel 7'de Sam: "Ama ne şanslıyım ki damarlarımızda korsan kanı akıyor. Sör Francis Drake'in soyundan geliyoruz. Yani annem ve babam böyle derdi." Bu noktada gösteren, karakterlerin sözleri ve yüz ifadeleridir. Düzanlamda bu diyalog, biyolojik kökeni ve aile geçmişini aktarmaktadır. Yananlamda ise kardeşlerin kültürel ve tarihsel mirasa bağlılığını, aileden aktarılan değerleri ve maceracı ruhu sembolize etmektedir. Biçimsel açıdan, karakterlerin birbirine bakışları ve vurgulu tonlamaları, aile bağlarının önemini ve geçmişten bugüne aktarılan kimliği görünür kılmaktadır. Çünkü nasıl ki anlam bağlamdan doğuyor, bir göstergenin anlamını diğer göstergeler arasındaki ilişkiler belirliyorsa, bir karakterin de anlamını diğer karakterlerle olan ilişkileri ve barındırdığı karşıt özellikler belirlemektedir (Oluk Ersümer, 2013, s. 92). Buna ek olarak, Görsel 8' de Nathan'ın "Bazen etrafta bir yerlerdedir gibi hissediyorum" sözleri, anne ve babalarına dair özlemi ve onların manevi varlığını hissetme arzusunu ortaya koymaktadır. Düzanlamda bu cümle, ebeveynlerin yokluğuna dair bir özlem olarak algılanmaktadır. Yananlamda ise aile figürlerinin görünmez ancak sürekli hissedilen varlığına, kaybın geride bıraktığı duygusal izlere ve kardeşlerin yaşamlarında süregelen

rehberliğe işaret etmektedir. Kamera hareketlerinin yüz ifadelerine odaklanması ve diyalogların duygusal yoğunlukla aktarılması, aile bağlarının biyolojik olarak aktarılmasının yanı sıra kültürel ve duygusal mirasın da temsili olarak aktarıldığı görülmektedir. Çünkü “sinema, insanı diğer anlatı türlerine göre daha fazla yansıtır” (Sözen, 2008, s. 97).

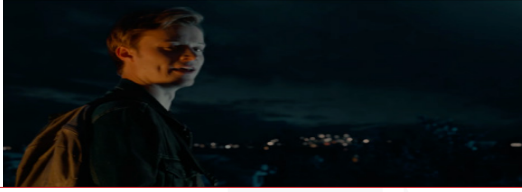
Görsel 9. Sam'in Yüzüğü Nathan'a Vermesi

Görsel 10. Sam ve Nathan'ın Sarılması

Görsel 11. Sam'in Döneceğine Söz Vermesi

Görsel 12. Sam'in Nathan'a Notu

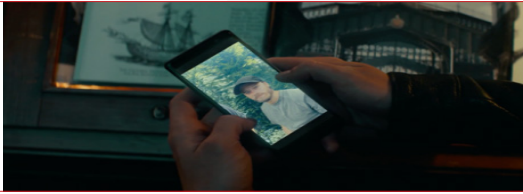
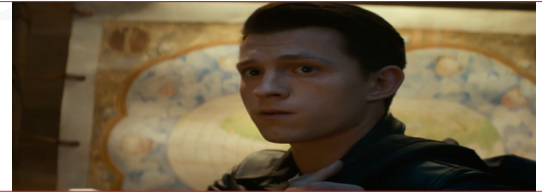
Görsel 9'da Sam'in yüzüğü Nathan'a vermesi, anlatının duygusal merkezini oluşturan önemli bir anı temsil etmektedir. Sam, yüzüğü Nathan'ın boynuna takarken “Her zaman yanında olacağım” ifadesiyle bu nesneye sembolik bir anlam yükleyerek, yüzüğün kardeşlik bağı ve geleceğe dair bir sözün göstergesi hâline gelmesini sağlamaktadır. Gösteren, yüzüğün Nathan'ın boynuna takılmasıdır. Düzenlamda bu, fiziksel bir hareketten ibarettir. Yananlamda, kardeşler arasındaki sevgi, koruma ve aidiyet duygularını sembolize etmektedir. Kamera, bu anı yakın planla kaydederek izleyiciyi Nathan'ın tepkisine odaklar ve bu duygusal yoğunluğu görsel olarak da pekiştirmektedir.

Görsel 10'da Sam ve Nathan'ın sarılması, yüzüğün anlamını tamamlayan bir beden dili unsuru olarak anlatıya yerleşmektedir. Sarılma hareketi, kardeşler arasındaki fiziksel temasın ötesinde, güven, bağlılık ve ayrılığın yarattığı duygusal kırılmayı ifade etmektedir. Bu sahnede gösteren, sarılma eylemidir; gösterilen ise kardeşliğin ve aile bağlarının kalıcılığıdır. Kamera, yakın plan çekimlerle bu hareketi yavaşlatır ve izleyiciye yoğun bir duygusal aktarım sağlar. Böylece yüzüğün verdiği sembolik güven, bedensel temasla güçlendirilmektedir.

Görsel 11'de Sam'in “Geri döneceğim” sözü, yüzük aracılığıyla verilen aidiyetin sözlü bir teyidi niteliğindedir. Bu ifade, anlatıda geleceğe yönelik bir süreklilik duygusu oluşturmaktadır. Yananlamda ise Nathan'a bırakılan bir güvence, yani aile bağlarının mesafeden bağımsız olarak süreceğinin işaretidir. Burada dilsel gösterge ile nesnel gösterge (yüzük) bir araya gelerek kardeşlik bağını çok katmanlı olarak temsil etmektedir.

Görsel 12'de Sam'in Nathan'a bıraktığı not, yüzük ve sözlerle kurulan anlam zincirini tamamlamaktadır. Notta yazılı olan "Asla unutma, sen bir Drake'sin. Seni seviyorum." ifadesi, soy bağına yapılan doğrudan bir göndermedir. Bu cümle, aile kimliğini ve geçmişten geleceğe aktarılan aidiyet duygusunu pekiştirmektedir. Düzanlamda bu mesaj, bir kâğıt üzerindeki kelimelerden ibarettir. Yananlamda ise, Nathan'a yüklenen aile kimliğinin, aidiyetin ve geçmişle gelecek arasında kurulan sürekliliğin sembolik ifadesini taşımaktadır. Kamera bu notu izleyiciye, dilsel ve görsel göstergeleri iç içe geçirerek aktarmaktadır.

Yananlam, göstergelerin doğrudan ve temel anlamlarıyla sınırlı kalmayıp kendi dışında başka şeylere gönderme yapan ve ek anlam katmanları oluşturan bir yapıdır. Bir gösterge, ilk olarak düzanlam düzeyinde herkesçe bilinen, sözlükte yer alan birincil anlamıyla ortaya çıkar. Ancak bu anlam, toplumun ve kültürün etkisiyle yeni çağrışımlarla genişler. Böylece aynı gösterge, içinde bulunduğu bağlama göre farklı kültürel ya da duygusal değerler yüklenir ve bu anlam katmanı, yananlam olarak adlandırılır (Barthes, 1979; Barthes, 1993, s. 70). Bu yaklaşım, göstergelerdeki temel anlam düzeyi kadar sembolik ve kültürel kodlarla örülüşü yananlam düzeyinde de ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Çünkü her bir gösterge, yüzeysel bir işaret olmanın ötesinde, farklı biçimlerde işlev kazanarak öykü dünyasının anlam örgüsüne bağlanan ve bu dünyaya özgü mesajların izleyiciye aktarılmasını sağlayan özel bir iletişim aracına dönüşür (Stam, Burgoyne & Flit-terman-Lewis, 2019, ss. 23-30). Dolayısıyla bu sahneler bir bütün olarak ele alındığında yüzük, sarılma, söz ve not arasında kurulan ardışık bağ, izleyiciye kardeşlik ilişkisini farklı göstergeler aracılığıyla sunmaktadır. Yüzük, Sam'in Nathan'a bıraktığı somut bir yadigar olarak aile bağına fiziksel temsilini oluştururken sözlü ifadeler ve yazılı not bu bağı sembolik olarak pekiştirmektedir. Kamera kullanımı ise her bir nesne ve eylemi yakın ve detay planlarla öne çıkararak izleyiciye aktarılmak istenen duygusal yoğunluğu artırmaktadır.

Görsel 13. Nathan'ın Sam'i Görmesi**Görsel 14. Sam'in Aramadığını Söylemesi**

Nathan ile Victor'un karşılaşması, Sam'in geçmişteki izleri üzerinden ilerler. Victor'un Sam'den söz etmesi ve fotoğrafı göstermesi, Nathan için hem kaybolmuş bir bağı hem de yeniden kurulma ihtimalini gündeme getirir.

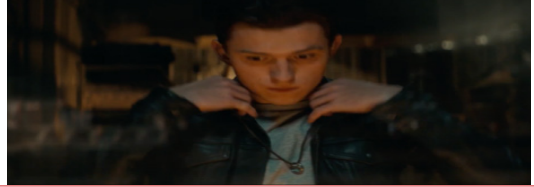
Görsel 13'te Nathan'ın Sam'i görmesi, uzun süredir süren belirsizliğin ardından gelen yüz yüze bir karşılaşma anıdır. Bu an, kaybolan bir aile bağına yeniden kurulabileceğine dair dramatik bir kırılma noktasıdır. Görsel 14'te Sam'in Nathan'ı aramadığını söylemesi ise bu yeniden buluşmanın duygusal gerilimini artırmaktadır. Ayrıca izleyici-

ciye kardeşlik bağlarının sürekliliği kadar kırılma noktasını da hatırlatmaktadır. Böylece anlatı, Sam'in yokluğu ve geri dönüşü üzerinden aile bağlarının zayıflayan fakat yeniden kurulma potansiyeli taşıyan yapısını sembolik olarak görünür kılmaktadır.

Görsel 15. Yetimhaneden Kalan Hatıralar

Görsel 16. Nathan'ın Yüzüğü Yeniden Takması

Görsel 15'te Nathan'ın yetimhaneden kalan kutuyu açarak Sam ile olan fotoğraflarına ve notlara bakması, hatıraları yeniden canlandırmaktadır. Bu an, kardeşlik bağının Nathan'ın kimliğinde hâlâ belirleyici olduğunu göstermektedir. Sonrasında Görsel 16'da yüzüğü yeniden boynuna takması, geçmişten aldığı bu bağ geleceğe taşıma ve Sam'in bıraktığı mirası sürdürme kararlılığını simgelemektedir.

Görsel 17. Sam'in Öldüğünü Öğrenmesi

Görsel 18. Nathan'ın Notları Okuması

Görsel 17'de Nathan'ın, Sam'in öldüğünü Sully'den öğrenmesiyle yaşadığı sarsıntı kardeşlik bağının kırılma noktasını yansıtmaktadır. Diyaloglarda öfke ve hayal kırıklığı, Sam'in yokluğunu kabullenemeyen bir kardeşin tepkisi olarak öne çıkmaktadır. Bu sahne, güvenin zedelenmesini ve Nathan'ın motivasyonunun sarsılmasını görsel ve duygusal yoğunlukla aktararak göstermektedir.

Görsel 18'de Nathan'ın Sam'in notlarını yeniden okuması, umut ve bağlılığın geri dönüşünü simgelemektedir. "Verdiğim sözü unutmadım" ve "unutma bir şey kaybolduysa bulunabilir" sözleri, yananlamda kardeşlik bağının kopmadığını ve Sam'in hatırasının yol gösterici olduğunu vurgulamaktadır. Nathan'ın gülümsemesi, yeniden toparlanışın ve kardeşinden aldığı ilhamla maceraya devam etme kararının görsel ifadesi olarak aktarılmaktadır.

Sonuç

Bu çalışma, Uncharted dijital oyununun sinemaya uyarlanması sürecinde aile anlatısının sinemadaki dönüşümünü, Vladimir Propp'un 31 işlev modeli ve Roland Bart-

hes'ın görsel ve dilsel göstergeleri bağlamında, “gösteren”, “gösterilen” ile “düzanlam” ve “yananlam” ayrımları çerçevesinde incelemiştir. Propp'un yaklaşımı, filmin ve oyunun temel anlatı işlevlerini karşılaştırmaya imkân tanımış, anlatının yapısal iskeletini ve karakterler arası işlevsel ilişkileri görünür kılmıştır. Barthes'ın göstergebilimsel yaklaşımı ise sinemadaki aile temsillerinin görsel-dilsel göstergelerin çözümlemesini mümkün kılmış, düzanlam ve yananlam katmanları aracılığıyla kardeşlik ve aidiyet temalarının derinlemesine anlaşılmasını sağlamıştır. Uncharted örneği üzerinden yapılan bu analizler, dijital oyun ve film anlatılarının aile temsilleri açısından önemli ölçüde farklılaştığını ortaya koymuştur.

Edgar-Hunt, Marland ve Rawle'in (2015), sinema anlatısının teknik, estetik ve iletişimsel unsurların bütünleşmesiyle işlediğini vurgulayan yaklaşımları, Uncharted filminin çözümlemesinde elde edilen bulgularla uyum göstermektedir. Başakcioğlu ve Erol'un (2022), sinema ile dijital oyunlar arasındaki estetik ve anlatısal etkileşime ilişkin değerlendirmeleri, oyun anlatılarının sinemaya aktarılması sürecinde farkların nasıl ortaya çıktığını açıkça göstermektedir. Suner'in (2010), aile temsillerinin kültürel ve duygusal bir zeminde yeniden kurulduğuna dair bulguları ise Uncharted filminde aile temasının nasıl daha yoğun işlendiğine ilişkin önemli bir dayanak oluşturmaktadır. Bağder'in (1999), sinemasal görüntünün ikonik niteliğine yönelik ifadesi ise filmde kullanılan yüzük, ellerin yaklaşması, yakın plan ifadeler ve geçmişe dönüşler gibi görsel ile dilsel göstergelerle aile bağlarını aktarabildiğini açıklayan önemli bir göstergebilimsel zemini ortaya koymaktadır. Ayrıca her iki mecranın da görsel ve işitsel kodlarla anlam ürettiğini belirten yaklaşımlar da uyarlama sürecindeki biçimsel ve tematik değişimleri anlamak açısından açıklayıcı olmuştur. Dolayısıyla Uncharted, dijital oyununun sinemaya geçişte aile anlatısının nasıl yeniden kurulduğunu gösteren, mecralar arası uyarlamanın teknik ve estetik farkların ötesinde yeni bir anlam üretim süreci oluşturduğunu ortaya koyan önemli bir örnektir.

Bulgular, oyunda kahramanlık, hazine arayışı ve maceraya dayalı işlevlerin korunduğunu; ancak film uyarlamasının aile temasını daha duygusal ve sembolik bir düzleme taşıyarak anlatıyı belirgin biçimde dönüştürdüğünü ortaya koymaktadır. Filmde kullanılan görsel ve dilsel göstergeler, kardeşlik bağını yoğunlaştırarak aile kavramını oyuna kıyasla daha görünür hâle getirmektedir. Film, oyundaki mekânsal düzeni ve karakter ilişkilerini yeni bir bağlamda yeniden şekillendirerek aile temasını daha görünür kılmaktadır. Sinema anlatısının sağladığı duygusal yoğunluk (yakın plan çekimler, müzik kullanımı, ışık düzeni ve sahne ritmi gibi) açısından aile kavramının dijital oyun anlatısından daha farklı bir etkileşim kurabileceğini göstermektedir. Bu durum ise film uyarlamasında anlamın ve kültürel temsillerin sinemasal göstergeler aracılığıyla yeniden üretildiğini göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Alshhre, A. (2023). World literature representation via video games. *Arab World English Journal for Translation and Literary Studies*, 7(1), 101-114. <https://doi.org/10.24093/awejtls/vol7no1.7>
- Bağder, D. (1999). Sinema göstergebilimi. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 10, 143-152.
- Barthes, R. (1979). Göstergebilim ilkeleri (B. Vardar & M. Rifat, Çev.). Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Barthes, R. (1993). Göstergebilimsel serüven. (M. Rifat & S. Rifat, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Başakcioğlu, A. G. & Erol, M. (2022). Moba oyun hikâyelerinin sinematik hikâyelere dönüşümü: Arcane ve Dota: Dragon's Blood. *TRT Akademi*, 7(16), 1052-1075. <https://doi.org/10.37679/trta.1145187>
- Berghahn, D. (2013). Far-flung families in film: The diasporic family in contemporary European cinema. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Bolter, J. D., & Grusin, R. (1999). Remediation: Understanding new media. Cambridge: MIT Press.
- Bruner, J. (1991). The narrative construction of reality. *Critical Inquiry*, 18(1), 1-21.
- Büker, S. (2011). *Sinemada anlam yaratma*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Castells, M. (2009). Communication power. Oxford: Oxford University Press.
- Cansever, A.B. & Poyraz, E. (2021). Dijital oyunlarda biyopolitik söylem ve anlatı: "The Sims 4" örneği. *Intermedia International E-Journal*, 8(14), 117-137. <https://doi.org/10.21645/intermedia.2021.104>
- Çakay, B. & Erkiç, H. (2022). Dijital oyunların anlatı ve biçim bağlamında sinemaya etkisi: Hardcore Henry (2015) örneği. *TRT Akademi*. <https://doi.org/10.37679/trta.1129554>
- Edgar-Hunt, R., Marland, J., & Rawle, S. (2015). Film dili (S. Aytaç, Çev.). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Fiske, J. (2014). *İletişim çalışmalarına giriş*. (S. İrvan, Çev.). Ankara: Pharmakon Yayınevi.
- Güngör, A.C. (2022). *Filmde anlatı yapısı*. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları.
- Göz, M. (2013-2014). Sinemanın gelişimi, uyarlamalar ve Tarkovsky. *3 Aylık Edebiyat Düşünce Dergisi: Aralık-Ocak-Şubat / Sayı: 1*
- Güneş, A. (2013). Göstergebilim tarihi. *Nwsa Academic Journals*, 8(4), 332-348. <https://doi.org/10.12739/nwsa.2013.8.4.4c0172>
- Herman, D. (2009). *Basic elements of narrative*. ABD: Wiley-Blackwell.
- Hutcheon, L. (2006). *A Theory of adaptation*. New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Hinyard LJ, Kreuter MW. (2007). Using narrative communication as a tool for health behavior change: A conceptual, theoretical, and empirical overview. *Health Education & Behavior*. 34(5), 777-792. doi:10.1177/1090198106291963
- Hjarvard, S. (2013). The mediatization of culture and society. London: Routledge.
- Kaplan, E. A. (1992). Motherhood and representation: The mother in popular culture and melodrama. London: Routledge.

- Karaçizmeli A. & Kesken J. (2017). 1960'lardan 2000'lere Türk sinemasında değişen patron temsilleri: Tüketim ve yönetim göstergeleri üzerinden bir analiz. *Ege Akademik Bakış*, 17(1), 127-146.
- Küçükerodoğan, G.R. & Duru, B. (2022). *Kültür göstergebilimi: 21. yüzyılda yaşam biçimlerinin çözümlenmesi*. Günümüz insanının doğa-kültür etkileşimi: Popüler metinlerden filmlerde doğa-kültür göstergeleri üzerine. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Mercer, J., & Shingler, M. (2004). *Melodrama: Genre, style, sensibility*. Columbia: Wallflower Press.
- McFarlane, B. (1996). *Novel to film: An introduction to the theory of adaptation*. Oxford Place of publication: Clarendon Press.
- Murray, J. H. (2017). *Hamlet on the Holodeck: The future of narrative in cyberspace*. Cambridge: MIT Press.
- Nacaroğlu, D. (2022). Bir anlatı türü olarak dijital platform dizilerinde öyküleme unsurları: Kulüp Dizisi üzerinde bir inceleme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (58), 73-96.
- Ong, W. J. (1982). *Orality and literacy: The technologizing of the word*. New York: Taylor & Francis e-Library.
- Okyayuz, A. Ş. (2023). Senaryodan filme çeviri/uyarlama. *Electronic Turkish Studies*, 18(2), 615-629.
- Oluk Ersümer, A. (2013). *Klasik anlatı sineması*. İstanbul: Hayalperest Yayınları.
- Özgör, C.O. (2023). Sinemaya uyarlanan video oyunları. Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 5(2), 486-497.
- Özön, N. (2010). *Türk sineması tarihi:1896-1960*. Doruk Yayıncılık: İstanbul.
- Propp, V. (1968). *Morphology of the folktale* (L. Scott, Trans.). Austin: University of Texas Press.
- Propp, V. (1985). *Masalın biçimbilimi* (M. Rifat & S. Rifat, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ricoeur, P. (2007). *Zaman ve anlatı: Zaman olay örgüsü üçlü mimesis* (M. Rifat & S. Rifat, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.
- Ryan, M. L. (2006). *Avatars of story*. New York: University of Minnesota Press.
- Serttaş, A., & Çelik, D. (2020). Türk sinemasında aile kurumunun temsili ve dönüşümü. *Anasay Dergisi*, (14), 17-42. <https://doi.org/10.33404/anasay.760369>
- Stam, R., Burgoyne, R., & Flitterman-Lewis, S. (2019). *Sinemasal göstergebilim sözlüğü*. (S. Gündeş, Çev.). İstanbul: Es Yayınları.
- Sözen, M.F. (2008). Bakhtin'in romanda kronotop kavramı ve sinema. *Akdeniz Sanat*, 1(2), 91-107.
- Suner, A. (2010). *Hayalet ev: Yeni Türk sinemasında aidiyet, kimlik ve belleğin temsili*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Sünbül Olgundeniz, S. & Aydoğan, Ü. (2024). Bilgisayar oyunlarının sinematik evrimi: Film uyarlamalarının fragmanları üzerine bir inceleme. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 6(1), 62-78. <https://doi.org/10.55055/mekcad.1453027>

- Szwydky L. L. & Jellenik G. (2023). (Eds.) *Adaptation before cinema: Literary and visual convergence from antiquity through the nineteenth century, USA*: Palgrave Macmillan.
- Taraç, R., & Tomak, M. (2020). sinemada göstergebilimsel analiz üzerine müzikal film örnekleri: Tommy (1975) ve Rocketman (2019) filmleri. *Pearson Journal*, 5(5), 58–84. <https://doi.org/10.46872/Pj.23>
- Thomas, C. (2022). Introduction: The art of adaptation in film and video games. *Arts* 11(71), 1-4. <https://doi.org/10.3390/arts11040071>
- Turner, G., & Duckham, M. F. (2006). Film as social practice: *Film narrative*. (4th ed.). London: Routledge.
- Tuçcu, M. S. & Özdemir, C. (2025). Dijital oyunların sinema filmine uyarlanması: Doom 3 Oyunu ve Doom filmi örneği. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 15(4), 1400-1415. <https://doi.org/10.7456/tojdac.1736126>
- Türk Dil Kurumu. (2025). Retrieved from <https://sozluk.gov.tr/>
- Uğur, U. ve Günaydın, R. (2019). Vladimir Propp'un yapısal çözümleme yöntemi çerçevesinde "Tadeo Jones 2: Kral Midas'ın Sırrı" filmi incelemesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(1), 25-43.
- Umunç, C. (2022). Sinemada temsil, göstergebilim ve sembol: "PK" filmi örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (57), 88-111. <https://doi.org/10.47998/ıkad.1019865>
- White, H. (1980). The value of narrativity in the representation of reality. *Critical Inquiry*, 7(1), 5–27.
- Williams, L. (1998). Melodrama revisited. In N. Browne (Ed.), *Refiguring American film genres* (pp. 42–88). California: University of California Press.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

Çıkar çatışması/Conflict of interest:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir/The author have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The author declared that this article has received no financial support.

Dijital Ebeveynlik ve Gözetim Kapitalizmi: Ailede Bedensel Disiplinin Yeni Biçimleri

Digital Parenting and Surveillance Capitalism: New Forms of Bodily Discipline in the Family

Araştırma Makalesi / Research Article

**Sorumlu yazar/
Corresponding author:**
Mustafa Gültepe

ORCID:
0000-0003-3113-1276

Geliş tarihi/Received:
02.10.2025

**Son revizyon teslimi/Last
revision received:**
17.12.2025

Kabul tarihi/Accepted:
17.12.2025

Yayın tarihi/Published:
25.12.2025

Atıf/Citation:
Gültepe, M. (2025). Dijital Ebeveynlik ve Gözetim Kapitalizmi: Ailede Bedensel Disiplinin Yeni Biçimleri. *İletişim ve Diplomasi*, 15, 77-98.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1795737

Mustafa GÜLTEPE¹

ÖZ

Bu çalışma, dijital ebeveynlik uygulamalarının aile içi gözetim pratikleriyle nasıl kesiştiğini ve gözetim kapitalizminin mikro ölçekte işleyen bir mekanizması olarak nasıl konumlandığını incelemeyi amaçlamaktadır. Makalede dijital ebeveynlik; ebeveynlerin çocuklarının dijital teknolojilerle etkileşimlerini düzenlediği, yönlendirdiği ve denetlediği bir süreç olarak ele alınmakta; bu süreç güvenlik, dijital okuryazarlık, etik çevrim içi davranışlar ve çevrim içi risklerden korunma gibi boyutları içermektedir. Bulgular, internet filtreleme yazılımları, ekran süresi kontrol uygulamaları, sosyal medya izleme sistemleri ve konum takip hizmetleri gibi dijital araçların yalnızca koruyucu işlevler sunmadığını; aynı zamanda çocukların mahremiyetini daraltarak özgürlük alanlarını kısıtladığını göstermektedir. Zuboff'un gözetim kapitalizmi teorisi bağlamında, bu araçların ebeveyn kontrolünün ötesine geçerek teknoloji şirketlerinin veri toplama süreçlerine destek olan mekanizmalar hâline geldiği ortaya koyulmaktadır. Araştırma, nitel yöntemle yürütülmüş; literatür taraması, doküman analizi ve 12 katılımcıyla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler tematik analiz ve eleştirel söylem analiziyle değerlendirilmiştir. Bulgular, aile içi ilişkilerin dijital araçlar aracılığıyla yeniden yapılandığını göstermektedir. Sonuç olarak dijital ebeveynlik uygulamalarının, aile içi disiplin ve çocukların özneleşme süreçlerini dönüştüren yeni gözetim biçimleri ürettiği saptanmıştır. Çalışma, çocuk hakları, veri güvenliği ve aile mahremiyeti konularında hem iletişim politikaları hem de dijital diplomasi

¹ Dr., Giresun Üniversitesi, Alucra Turan Bulutçu Meslek Yüksekokulu, Giresun, Türkiye, mustafa.gultepe@giresun.edu.tr

alanlarında yeni tartışmalar açmakta; bu nedenle politika yapıcılar ve ebeveynler için gözetim yerine rehberlik temelli yaklaşımların geliştirilmesini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital ebeveynlik, gözetim kapitalizmi, panoptikon, psikopolitika, mahremiyet

ABSTRACT

This study aims to examine how digital parenting practices intersect with intrafamilial surveillance and how they function as a micro-level mechanism of surveillance capitalism. The article conceptualises digital parenting as a process through which parents regulate, guide, and monitor their children's interactions with digital technologies, encompassing dimensions such as safety, digital literacy, ethical online behaviour, and protection from digital risks. The findings reveal that digital tools—including internet filtering software, screen-time management applications, social media monitoring systems, and location-tracking services—not only offer protective functions but also restrict children's autonomy by narrowing their privacy boundaries. In the context of Zuboff's theory of surveillance capitalism, these tools are shown to extend beyond parental control and to operate as mechanisms that support technology companies' data-collection processes. The research was conducted using qualitative methods; data gathered through literature review, document analysis, and semi-structured interviews with 12 participants were analysed through thematic analysis and critical discourse analysis. The study concludes that digital parenting practices produce new forms of surveillance that reshape family discipline and transform children's processes of subjectification. The findings indicate that family relationships are being restructured through digital tools. Ultimately, the research opens new discussions on children's rights, data security, and family privacy within both communication policy and digital diplomacy, and recommends the development of guidance-oriented approaches rather than surveillance-based ones for policymakers and parents.

Keywords: Digital parenting, surveillance capitalism, panopticon, psychopolitics, privacy

EXTENDED ABSTRACT

The integration of digital technologies into everyday family life has significantly reshaped parental practices. Today, children spend increasing amounts of time engaging with online platforms for education, entertainment, and social interaction. This reality compels parents to seek new strategies to regulate, monitor, and guide their children's digital activities. The concept of digital parenting has therefore emerged as a key framework for understanding contemporary parenting. While it is often justified by the aims of ensuring safety, fostering digital literacy, and promoting responsible online

behaviour, this study argues that digital parenting practices simultaneously restrict children's privacy, transform family power relations, and extend the logic of surveillance capitalism into the household. To situate this dynamic, the study draws on Zuboff's theory of surveillance capitalism (2015, 2019), Foucault's notion of panopticism (1995), Lyon's concept of the surveillance society (2001), and Han's perspective on psychopolitics (2017).

The research employs a qualitative design, bringing together literature review, document analysis, and semi-structured interviews. A total of 12 parents (10 women, 2 men) aged between 35 and 48 participated in the study. Each of them actively used digital monitoring tools such as screen-time applications, filtering software, health-tracking devices, or GPS-based services. Participants were selected through purposive homogeneous sampling, ensuring diversity in occupation and educational background while focusing on parents with shared experiences of digital parenting. Data collection was conducted in September 2025 following ethical approval from the Giresun University Ethics Committee (protocol no: E-50288587-050.01.04-113080). Interviews lasted an average of 30 minutes, were audio-recorded with consent, and transcribed verbatim. Analysis proceeded in two steps: thematic analysis (Braun & Clarke, 2006) to identify recurring categories such as "safety," "surveillance," "privacy," and "data security," followed by critical discourse analysis (Fairclough, 1992) to reveal the cultural, ideological, and power dimensions embedded in parental narratives.

The findings reveal multiple insights. At the micro level, digital tools are used to regulate children's everyday routines—such as sleep schedules, eating habits, and screen time—producing disciplinary effects that align with Foucault's concept of the disciplinary society. At the same time, children's gradual acceptance of these practices reflects Han's psychopolitics, where surveillance is internalised as a cultural norm. At the mezo level, parental discourses emphasise safety, responsibility, and "good parenting." These discourses legitimize constant monitoring while pushing concerns about children's privacy into the background. In this way, surveillance becomes normalised through the moral framework of care. At the macro level, household practices are embedded within the infrastructures of the surveillance economy. Applications such as Family Link or GPS services do not simply enhance parental authority; they also function as data-extractive infrastructures for technology companies, thereby illustrating Zuboff's thesis on the integration of intimate life into global digital capitalism.

An additional dimension of the findings concerns gender roles. The predominance of women among participants indicates that mothers disproportionately carry the responsibility for digital monitoring, reflecting and reproducing traditional caregiving roles in a digital context. This gendered dimension underscores how digital parenting intersects with broader social structures, reinforcing existing inequalities even as it introduces new technological tools.

The study makes contributions at three levels. Empirically, it documents how parents employ digital monitoring tools, how children respond to them, and how these practices restructure family relations. Theoretically, it integrates insights from surveillance studies, critical data studies, and family sociology to conceptualise digital parenting as a micro-politics of surveillance capitalism. In practice, it highlights the ethical dilemma of balancing protection and autonomy, pointing out that overreliance on technological solutions risks narrowing children's rights to privacy and self-determination. The study further suggests that policy responses should prioritise guidance-oriented alternatives rather than control-oriented approaches. Examples include introducing digital ethics and privacy courses into school curricula, expanding parent-focused awareness programs through municipalities and NGOs, and encouraging institutions such as RTÜK and TÜBİTAK to support projects that promote awareness-based practices.

In conclusion, digital parenting emerges not as a neutral or purely protective practice but as a multi-layered phenomenon that reorganises family discipline, fosters the normalisation of surveillance, and integrates domestic life into the infrastructures of surveillance capitalism. It also carries significant gender implications, as the burden of digital supervision continues to fall on mothers. For policymakers, educators, and parents, the findings emphasise the need to reflect critically on digital parenting practices and to develop alternative models that empower children as autonomous digital citizens. Finally, within the broader framework of communication policy and digital diplomacy, the study demonstrates that digital parenting is not only a matter of family regulation but also a critical issue connected to debates on children's rights, online privacy, and data protection in the digital age.

Giriş

Dijital teknolojilerin gündelik yaşamın ayrılmaz parçası hâline gelmesi, aile yapısında köklü dönüşümleri beraberinde getirmiştir. Çocukların eğitim, eğlence ve sosyal etkileşim süreçlerinin büyük ölçüde dijital platformlarda gerçekleşmesi, ebeveynlik pratiklerini yeniden tanımlamaktadır. Geleneksel anlayıştan farklı olarak dijital ebeveynlik, çocukların dijital ortamda güvenli, bilinçli ve sorumlu bireyler olarak gelişmelerine rehberlik etmeyi amaçlayan çağdaş bir ebeveynlik biçimidir.

Dijital ebeveynlik yalnızca çevrim içi etkinlikleri izlemek değil; aynı zamanda çocukların dijital kimliklerini koruma, güvenliklerini sağlama ve sağlıklı çevrim içi deneyimler kazandırma süreçlerini de kapsamaktadır. Ebeveynler, güvenlik amacıyla çeşitli dijital kontrol araçlarından (örneğin ekran süresi sınırlamaları, içerik filtreleme yazılımları veya konum takibi hizmetleri) yararlanmaktadır. Ancak bu araçlar, güvenlik sağlamanın ötesinde, çocukların mahremiyetini daraltarak özgürlük alanlarını da sınırlandırabilmektedir (Gültepe, 2025, s. 662). Bu durum, aile içi denetimin gözetim kapitalizminin mikro ölçekteki uzantılarına dönüştüğünü göstermektedir.

Zuboff'un gözetim kapitalizmi (2015, 2019), Foucault'nun panoptikon (1995), Lyon'un gözetim toplumu (2001) ve Han'ın psikopolitika (2017) kavramları, dijital ebeveynlik uygulamalarının disiplin, denetim ve veri toplama süreçleriyle nasıl iç içe geçtiğini açıklamak açısından önemli kuramsal çerçeveler sunmaktadır. Dolayısıyla dijital ebeveynlik, yalnızca aile içi pratiklerle sınırlı olmayan; mahremiyet, gözetim ve devlet politikalarının kesişiminde şekillenen çok boyutlu bir olgudur. Bu çalışma, dijital ebeveynliği hem mikro (aile içi ilişkiler) hem de makro (toplumsal ve politik düzenlemeler) düzeyde ele alarak disiplin-mahremiyet çatışmalarını ve gözetim-özgürlük ikilemlerini tartışmayı amaçlamaktadır.

Çalışma, dijital ebeveynliği üç açıdan özgün biçimde ele almaktadır: (1) Dijital ebeveynlik araçlarının, gözetim kapitalizminin aile içi mikro mekanizmaları olarak işlediğini göstermektedir. (2) Bu araçların çocukların gündelik pratiklerini disipline ederek gözetimi içselleştiren özneleşme süreçleri yarattığını ortaya koymaktadır. (3) "İyi ebeveynlik" söyleminin dijital gözetimi meşrulaştıran bir norm olarak nasıl üretildiğini eleştirel söylem analiziyle görünür kılmaktadır. Böylece çalışma, dijital ebeveynliği güvenlik söylemiyle sınırlı olmayan, çok katmanlı bir iktidar pratikleri bütünü olarak yeniden kavramsallaştırmaktadır.

Kavramsal Arka Plan

Dijital ebeveynlik, ebeveynlerin çocuklarının dijital teknolojilerle etkileşimlerini yönlendirme, denetleme ve rehberlik etme süreçlerini kapsayan çağdaş bir ebeveynlik anlayışıdır (Lim, 2016, s. 24). Bu yaklaşım, yalnızca güvenlik ve mahremiyetin korunmasına yönelik önlemlerle sınırlı olmayıp çocuklara dijital okuryazarlık kazandırmayı, çevrim içi etik davranışları teşvik etmeyi ve dijital ortamlarda karşılaşılabilecekleri risklere karşı bilinç geliştirmeyi de içerir (Clark, 2013, s. 45; Karaboğa, 2019, s. 2050). Çocukların internet, sosyal medya ve dijital oyunlardaki artan varlığı, ebeveynlerin dijital ortamda etkin rehberlik rolünü güçlendirmektedir (Çelen vd., 2011, s. 650).

Nesnelerin İnterneti (IoT) teknolojileriyle birlikte ebeveyn kontrol yazılımları, ekran süresi izleme uygulamaları, sosyal medya etkinlik takibi ve konum belirleme hizmetleri gibi araçlar aile yaşamına entegre olmuştur (Hemalatha & Matilda, 2018, s. 2). Literatür, bu teknolojilerin özellikle çocukların mahremiyetini yeniden tanımladığını ve gözetim süreçlerini derinleştirdiğini göstermektedir (Mann, Wilson & Warren, 2022, s. 210; Delicado & Mourão, 2025, ss. 14-16). Çocukların verilerinin IoT ekosistemi içinde gözetim kapitalizmine dâhil olduğu, oyuncaklar veya akıllı cihazlar aracılığıyla sürekli görünür kılındığı da vurgulanmaktadır (Holloway, 2019, s. 44).

Günümüz aile yapısında dijital ebeveynlik, yalnızca çocukların teknolojiyle ilişkisini düzenleyen bir unsur değil; aynı zamanda aile içi iletişimi, eğitim süreçlerini ve güvenlik anlayışını da dönüştüren kritik bir rol üstlenmektedir. Ebeveynlerin dijital ekosiste-

mi tanıması, potansiyel tehditleri analiz edebilmesi ve çocuklarını hem güvenli hem de bilinçli dijital vatandaşlar olarak desteklemesi önem taşımaktadır.

İnternet, sosyal medya ve dijital oyun kullanımının artması, çocukların çevrim içi risklere maruz kalma olasılığını da yükseltmektedir. Bu durum, ebeveynlerin teknolojiyi yasaklayıcı bir yaklaşım yerine yönlendirici ve destekleyici biçimde kullanmaları gerektiğini göstermektedir (Modecki vd., 2022, ss. 1675–1676).

Bu çerçevede Valkenburg vd. (1999, ss. 53–54), ebeveynlerin medya kullanımını yönetmede dört strateji kullandığını belirtmiştir: kısıtlayıcı aracılık (süre veya içerik sınırlanması), öğretici aracılık (izlenen içerik üzerine açıklama), birlikte izleme (ortak deneyim) ve odaklanmamış aracılık (rahat ve yapılandırılmamış yaklaşım). Sonraki araştırmalar, aktif aracılığın çocukların internet kullanım süresini azaltmada (Sasson & Mesch, 2014) ve çevrim içi riskleri önlemede (Shin & Ismail, 2014; Lwin vd., 2008; Chang vd., 2015) etkili olduğunu göstermektedir.

Türkiye’de yapılan çalışmalar da benzer biçimde dijital ebeveynlik ve çocukların çevrimiçi deneyimlerine odaklanmıştır. Çelen, Çelik ve Seferoğlu (2011), dijital ortamda ebeveyn rehberliğinin önemini vurgularken; Karaboğa (2019) dijital medya okuryazarlığının çevrim içi riskleri azaltmadaki belirleyici rolüne işaret etmektedir. Ortaokul öğrencileri üzerine yapılan bir araştırmada ise ebeveynlerin çocuklarının bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımına yönelik tutumları, kontrol pratikleri ve getirdikleri sınırlamaların dijital ebeveynliğin farklı boyutlarını oluşturduğu saptanmıştır (Gür & Türel, 2022). Benzer şekilde, ebeveynlerin dijital risk algılarının dijital medyayı hem fırsatlar hem de tehditler üzerinden değerlendirdiklerini ortaya koyduğu belirtilmektedir (İnan-Kaya vd., 2018). Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun (RTÜK, 2022) raporları, artan ekran süresi nedeniyle ebeveyn kontrolünün giderek zorunlu hâle geldiğini; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK, 2023) ise dijital mahremiyetin korunması ve ebeveyn farkındalığının artırılmasının öncelikli araştırma alanı olduğunu vurgulamaktadır.

Tüm bu bulgular, dijital ebeveynliğin yalnızca küresel ölçekte değil; Türkiye bağlamında da giderek önem kazanan, çok boyutlu bir pratik hâline geldiğini göstermektedir.

Bu çalışma dijital ebeveynliğin tek bir kuramsal yaklaşımla tam olarak açıklanamayacağı varsayımından hareketle üç tamamlayıcı perspektifi birlikte kullanmaktadır. Zuboff’un gözetim kapitalizmi kuramı, aile içinde kullanılan dijital ebeveynlik araçlarının yalnızca bireysel güvenlik uygulamaları olmadığını; aynı zamanda platform şirketlerinin veri toplama, davranışsal öngörü üretme ve ticari değer yaratma süreçlerine eklemeliğini göstermektedir. Foucault’nun panoptikon ve disiplin yaklaşımı ise bu araçların aile içinde mikro ölçekte nasıl bir denetim, norm üretimi ve davranış düzenlemesi oluşturduğunu açıklamaktadır. Han’ın psikopolitika perspektifi ise dışsal bir disiplin mekanizması olan dijital gözetimin, aynı zamanda çocuklar ve ebeveynler tarafından “güvenlik” ve “iyi ebeveynlik” söylemleri üzerinden gönüllü olarak içsel-

leştirilen bir özneleşme süreci yarattığını vurgulamaktadır. Bu üç kuram birlikte ele alındığında dijital ebeveynliğin ekonomi-politik, disipliner ve psikososyal katmanlarda aynı anda işleyen çok boyutlu bir iktidar pratiği olduğu, bütüncül biçimde görünür hâle gelmektedir.

Gözetim Kapitalizmi

Dijital çağın en dikkat çekici konularından biri olan gözetim kapitalizmi kavramı, Shoshana Zuboff tarafından ortaya atılmıştır. Kavram, bireylerin günlük yaşamlarında ürettikleri dijital verilerin sistematik biçimde toplanarak ekonomik değere dönüştürülmesi sürecini ifade eder. Zuboff'a (2015, 2019) göre gözetim kapitalizmi yalnızca ekonomik yapıları dönüştürmekle kalmaz; aynı zamanda toplumsal ilişkileri, güç dengelerini ve mahremiyet algısını da köklü biçimde yeniden dönüştürür.

Zuboff'un yaklaşımı, Michel Foucault'nun panoptikon, David Lyon'un gözetim toplumu ve Byung-Chul Han'ın psikopolitika kavramlarıyla yakından ilişkilidir. Foucault (1995) modern iktidarı bireyleri sürekli gözetim altında tutarak disipline eden bir yapı olarak açıklarken; Lyon (2001) gözetimin dijital teknolojiler aracılığıyla toplumun her alanına yayıldığını savunur. Zuboff, bu yaklaşımları genişleterek gözetimin yalnızca bir disiplin biçimi değil, aynı zamanda ekonomik değer üreten yeni bir sermaye modeli hâline geldiğini öne sürer (Zuboff, 2019). Ona göre gözetim kapitalizmi, bireylerin davranış verilerinin toplanıp işlenmesiyle tahmin ve yönlendirme amaçlı bir meta üretim sürecine dayanır. Bu yönüyle, klasik panoptik modelden farklı olarak merkezlessiz, görünmez ve pazar odaklı bir denetim biçimi oluşturur.

Zuboff'un kavramı, çeşitli düşünürlerce geliştirilmiş ve eleştirilmiştir. Srnicek (2017), gözetim kapitalizmini "platform kapitalizmi" olarak genişletip ekonomik değerlerin yalnızca gözetimden değil, dijital ağların oluşturduğu tekellerden de kaynaklandığını belirtir. Fuchs (2014) bu sistemi, kullanıcıların ürettiği verilerin "ücretsiz emek" olarak sömürülmesi şeklinde yorumlar. Van Dijck, Poell ve De Waal (2018) ise gözetim kapitalizmini kültürel ve siyasal boyutları olan bir "platform toplumu" bağlamında değerlendirir. Han (2017) ise gözetimi bireylerin gönüllü katılımı üzerinden açıklayarak modern toplumda özgür iradenin bile bir denetim mekanizmasına dönüştüğünü vurgular.

Bu perspektifler, gözetim kapitalizminin yalnızca teknolojik veya ekonomik bir yapı olmadığını; aynı zamanda toplumsal, siyasal ve psikolojik boyutlarıyla çok katmanlı bir olguya dönüştüğünü göstermektedir. Bu nedenle gözetim kapitalizmi tartışmaları yalnızca kuramsal bir çerçeve değil, aynı zamanda devletlerin dijital platformlarla kurduğu ilişkiler, veri regülasyonları ve dijital diplomasi politikaları açısından da kritik öneme sahiptir. Dolayısıyla kavram, bireyden aileye, toplumdaki küresel düzene kadar farklı ölçeklerde analiz edilebilecek, kapsamlı bir yapıyı temsil etmektedir.

Dijital Teknolojiler ve Gözetim Mekanizmaları

Dijital gözetim teknolojilerinin hızla yaygınlaşması, mahremiyetin daralması ve bireysel özgürlüklerin kısıtlanması yönünde ciddi tartışmaları beraberinde getirmektedir. Bu tartışmalar, yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda modern toplumların yüzyıllar boyunca mücadele ederek kazandığı temel hak ve özgürlükler açısından da kritik öneme sahiptir. Bu noktada Clarke (2019, s. 69), artan dijital denetim düzeyinin, bireylerin kamusal ve özel alanlarını korumaya yönelik hukuki, siyasi ve etik kazanımları işlevsiz hâle getirebileceğini; böylelikle insanlığın ortak değerleri ve demokratik birikiminin geriye götürülme tehlikesiyle karşı karşıya kalabileceğini ileri sürmektedir.

Bu makro düzeydeki tartışmalar, aile içinde kullanılan dijital gözetim araçlarının da yalnızca çocukların güvenliği için değil, aynı zamanda onların özgürlük alanlarını daraltma riski taşıdığını göstermektedir. Günümüzde ebeveynlerin çocuklarını izlemek için kullandığı dijital gözetim uygulamaları giderek çeşitlenmektedir. İnternet filtreleme programları, ekran süresi takip uygulamaları, sosyal medya etkinlik izleme sistemleri ve konum belirleme hizmetleri bu araçların başlıca örneklerindedir. İnternet filtreleme ve ebeveyn kontrol yazılımları, çocukların uygunsuz içeriklere erişimini engelleyerek çevrim içi tehlikelerden korunmalarını sağlarken (Livingstone & Byrne, 2018, s. 23), ekran süresi kontrol araçları çocukların dijital dünyaya aşırı maruz kalmasını önlemeye yönelik temel stratejilerden biri olarak kullanılmaktadır (Khurana vd., 2015). Sosyal medya izleme sistemleri, çocukların çevrim içi etkileşimlerini gözlemleyerek siber zorbalık veya mahremiyet ihlali gibi riskleri en aza indirmeyi amaçlamakta (Chang vd., 2015); konum takip hizmetleri ise çocukların fiziksel güvenliğini sağlamak amacıyla hareketlerini sürekli izlemektedir (Mascheroni vd., 2018). Ancak bu teknolojiler, yalnızca koruma sağlamakla kalmayıp aynı zamanda büyük teknoloji şirketlerinin veri toplama süreçlerine hizmet ederek Zuboff'un (2015; 2019) tanımladığı gözetim kapitalizminin mikro ölçekli uzantılarına dönüşmektedir.

Türkiye'de de devlet, çocukların çevrim içi güvenliğini sağlama ve dijital ortamlarda karşılaşılabilecekleri riskleri azaltma amacıyla çeşitli hukuki ve idari düzenlemeler hayata geçirmektedir. Bu kapsamda, 2021 yılında popüler bir çevrim içi oyun platformu olan Roblox, çocukların uygunsuz içeriklere maruz kalma ihtimali gerekçesiyle erişim engeline tabi tutulmuştur (TRT Haber, 2024). Benzer şekilde, YouTube, TikTok ve diğer sosyal medya platformları da çocuk haklarının ihlali ve zararlı içeriklerin yayılımı gibi nedenlerle idari para cezaları ve içerik kaldırma yükümlülükleriyle karşı karşıya kalmıştır. Bunun yanı sıra, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu [BTK], ebeveynlerin çocuklarının dijital deneyimlerini daha kontrollü bir şekilde yönetebilmeleri için "güvenli internet hizmeti" adı altında bir sistem geliştirmiştir. Bu hizmet aracılığıyla ebeveynler, "çocuk profili" seçeneğini tercih ederek internet erişimini filtreleyebilmekte ve belirli içerikleri engelleyebilmektedir (BTK, 2021).

Bu tür düzenlemeler, devletin çocukları dijital dünyada korunmaya muhtaç bir kategori olarak konumlandığını ve ebeveynlere teknolojik gözetimi meşru bir denetim biçimi olarak sunduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, gözetim kapitalizmi tartışmalarında vurgulandığı üzere (Zuboff, 2019), bu müdahaleler yalnızca çocuk güvenliğiyle sınırlı kalmamakta; mahremiyetin daralmasına, gözetim kültürünün normalleşmesine ve bireysel özgürlüklerin kısıtlanmasına da zemin hazırlamaktadır. Cayford ve Pieters'in (2018, ss. 90-91) belirttiği gibi, devlet ve kurumsal aktörlerin gözetim pratikleri, bireylerin mahremiyet ve kişisel veri güvenliği konusunda ciddi kaygılar doğurmaktadır. Bu durum aile içi dijital ebeveynlikte de görülmektedir; zira çocukların çevrim içi etkinliklerini izleyen teknolojiler de mahremiyet sınırlarını daraltma potansiyeli taşır. Byung-Chul Han'ın (2017) psikopolitika yaklaşımı da bu noktada önemlidir. Han'a göre dijital çağda bireyler gönüllü olarak kendilerini görünür kılmakta ve sürekli paylaşım kültürü içinde gözetim düzeninin bir parçası hâline gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında, dijital ebeveynlik yalnızca çocukların dışarıdan kontrol edilmesiyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda gözetimi normalleştiren ve hatta içselleştiren özneler olarak yetişmelerine de katkıda bulunmaktadır.

Yöntem

Bu çalışma, dijital ebeveynlik pratiklerinin aile içi gözetim biçimleri ve gözetim kapitalizmiyle ilişkisini anlamaya yönelik nitel, yorumlayıcı ve eleştirel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Bu çerçevede araştırma, ebeveynlerin dijital gözetim araçlarını hangi gerekçelerle kullandığını, bu araçların çocukların mahremiyeti ve aile içi iktidar ilişkileri üzerindeki etkilerini nasıl değerlendirdiklerini ve söz konusu uygulamaları hangi söylemlerle meşrulaştırdıklarını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Bu çalışmada doküman analizi, görüşme formu hazırlanırken ve bulguların yorumlanması aşamasında tamamlayıcı veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Bu kapsamda RTÜK'ün çocuk ve medya raporları, BTK'nin Güvenli İnternet Hizmeti dokümanları, TÜBİTAK'ın dijital mahremiyet ve çocuk güvenliği raporları ile Türkiye'de çocukların dijital korunmasına ilişkin ilgili mevzuat ve kararlar incelenmiştir. Dokümanlar, "çocuk güvenliği", "mahremiyet", "dijital risk", "ebeveyn kontrolü" ve "veri güvenliği" temaları etrafında sınıflandırılmış; elde edilen bulgular görüşme verilerinin bağlamsal yorumunda kullanılmıştır.

Çalışmada, ebeveynlerin çocuklarını korumak amacıyla başvurdukları dijital gözetim araçlarının yalnızca güvenlik işleviyle sınırlı kalmadığı; aynı zamanda çocukların mahremiyetini daraltan, özgürlük alanlarını kısıtlayan ve gözetim kapitalizminin aile yaşamına nüfuz eden uzantıları olarak işlediği incelenmektedir. Ayrıca, bu araçların aile içi disiplin biçimlerini nasıl dönüştürdüğü ve çocukların gözetimi içselleştirmelerine nasıl katkıda bulunduğu sorgulanmaktadır.

Görüşme formu, araştırmanın temel amaçlarını karşılayacak biçimde yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış sorulardan oluşturulmuştur. Görüşmelerde kullanılan bazı örnek sorular şunlardır:

1. Dijital sağlık/izleme uygulamalarını hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?
2. Çocuğunuzun bu uygulamalara gösterdiği tepkileri nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Bu uygulamaların aile içi denetim–bakım dengesini nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?
4. Mahremiyet, güvenlik ve disiplin kavramlarını bu uygulamalar bağlamında nasıl değerlendiriyorsunuz?
5. Kullandığınız dijital uygulamaların gözetim kapitalizmi veya veri toplama süreçleriyle ilişkili olduğunu düşünüyor musunuz?

Gerekli durumlarda bu sorular sondaj (probe) sorularla desteklenmiş ve katılımcıların deneyimlerini ayrıntılı biçimde aktarmaları sağlanmıştır.

Araştırma kapsamında, çocuğu olan 10 kadın ve 2 erkekten oluşan 12 katılımcı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme sayısı, veri doygunluğu ilkesine göre belirlenmiş; dokuzuncu katılımcıdan itibaren yeni bir tema veya kod ortaya çıkmadığı gözlenmiş, 12. katılımcı ile birlikte tekrar eden söylemlerin baskın hâle geldiği görülmüş ve bu noktada veri doygunluğuna ulaşıldığı kabul edilmiştir. Bu nedenle örneklem büyüklüğü 12 ile sınırlandırılmıştır.

Katılımcılar, amaçlı (purposive) örnekleme yöntemi kapsamında amaçlı homojen örnekleme yaklaşımı ile seçilmiştir. Homojenlik kriteri, katılımcıların tamamının çocuklarının dijital davranışlarını izlemek, düzenlemek veya kontrol etmek amacıyla dijital ebeveynlik uygulamalarını aktif kullanıyor olmasıdır. Bu ortak deneyim, dijital gözetim pratiklerinin aile içi ilişkiler üzerindeki etkilerini daha tutarlı ve karşılaştırılabilir şekilde analiz etmeye imkân sağlamaktadır. Bununla birlikte, yaş, meslek ve eğitim düzeyi bakımından çeşitlilik gözetilmiştir. Katılımcıların yaşı 35–48 aralığında olup çalışmaya çocuklarının beslenme, uyku, fiziksel aktivite veya ekran sürelerini takip etmek amacıyla dijital sağlık ve izleme uygulamalarını aktif kullanan ebeveynler dâhil edilmiştir. Çocuk sayısı, örneklem seçiminde belirleyici bir ölçüt olarak kullanılmamıştır. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1: Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

İsim	Yaş	Cinsiyet	Eğitim	Meslek
K 1	43	Kadın	Üniversite	Öğretmen
K 2	44	Kadın	Lise	Esnaf
K 3	36	Kadın	Üniversite	Ev hanımı
K 4	35	Kadın	Üniversite	Ev hanımı
K 5	39	Kadın	Üniversite	Bankacı
K 6	44	Kadın	Üniversite	Öğretmen
K 7	36	Kadın	Üniversite	Öğretmen
K 8	42	Kadın	Üniversite	Öğretmen
K 9	44	Erkek	Üniversite	Öğretmen
K 10	48	Kadın	Lise	Emekli
K 11	46	Erkek	Üniversite	Muhasebeci
K 12	38	Kadın	Üniversite	Memur

Araştırma protokolü, E-50288587-050.01.04-113080 sayı numarası ile Giresun Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 3 Eylül 2025 tarihinde onaylanmıştır. Veri toplama süreci 10-17 Eylül 2025 tarihleri arasında yürütülmüştür. Katılımcılar, araştırmanın amacı ve süreci hakkında bilgilendirilmiş; etik kurallar doğrultusunda gönüllü katılım onam formu imzalayarak araştırmaya dâhil edilmiştir. Görüşmeler ortalama 30 dakika sürmüştür, katılımcıların onayıyla ses kaydı alınmış ve bu kayıtlar analiz için yazıya dökülmüştür.

Elde edilen veriler MAXQDA 24 ile iki aşamalı bir süreçte analiz edilmiştir. İlk aşamada Braun ve Clarke'ın (2006) tematik analiz yaklaşımı, ikinci aşamada ise Fairclough'un (1992) üç boyutlu eleştirel söylem analizi modeli uygulanmıştır. Böylece tematik analiz "ne söylendiğini", eleştirel söylem analizi ise "nasıl ve hangi güç ilişkileri içinde söylendiğini" ortaya koyarak birbirini tamamlamıştır.

Tematik analiz sürecinde, görüşme dökümleri araştırmacı tarafından birkaç kez okunarak veriye aşinalık sağlanmış; ardından anlamlı ifadeler satır satır işaretlenerek ham kodlar oluşturulmuştur. Kodlar, önceden belirlenmiş kategorilere göre değil, katılımcı ifadelerinden tümevarımcı biçimde türetilmiştir. Benzer içerikli kodlar bir araya getirilerek birinci seviye kod listesi oluşturulmuş; bu liste daha sonra içerik benzerliklerine göre gruplanarak "güvenlik", "kontrol", "mahremiyet", "iyi ebeveynlik", "bedensel disiplin", "günlük yaşam düzeni" gibi temalara ayrılmıştır. Kod listesi MAXQDA içinde sistematik biçimde düzenlenmiş; temaların oluşturulmasında kod-frekansları, kod içeriği ve kodlar arası ilişkiler birlikte dikkate alınmıştır.

İkinci aşamada, tematik analizle belirlenen temalar Fairclough'un (1992) üç boyutlu modeli doğrultusunda yeniden okunmuştur. Bu çerçevede söylemler, önce metin

düzeyinde kelime seçimleri, vurgu biçimleri ve kullanılan metaforlar üzerinden incelenmiş; ardından söylemsel pratik düzeyinde “iyi ebeveynlik/güvenlik” normları ve meşrulaştırma stratejileri değerlendirilmiştir. Son aşamada ise toplumsal pratik düzeyinde gözetim kapitalizmiyle bağlantılar, toplumsal cinsiyet rolleri ve geniş ölçekli güç ilişkileri birlikte analiz edilmiştir. Analiz sürecine ilişkin özet bilgi Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2: Tematik Analiz ve Eleştirel Söylem Analizi Sürecinin Aşamaları		
Kullanılan Yöntem	Amaç	Örnek Uygulama
Tematik Analiz (Braun & Clarke, 2006)	Katılımcı ifadelerinde tekrar eden temaları belirlemek	“Mahremiyet”, “güvenlik”, “iyi ebeveynlik” gibi temalar
Eleştirel Söylem Analizi (Fairclough, 1992)	Söylemlerdeki güç, ideoloji ve toplumsal pratikleri çözümllemek	“Koruma söyleminin gözetimi meşrulaştırması”, “annelik ve kontrol ilişkisi”

Nitel araştırmanın doğasına uygun olarak Lincoln ve Guba’nın (1985) inanılabilirlik, tutarlılık, aktarılabirlik ve teyit edilebilirlik ölçütlerini sağlamak amacıyla çeşitli stratejiler uygulanmıştır. İnanılabilirlik (credibility), katılımcı ifadelerinin doğrudan alıntılarla desteklenmesi ve veri analiz sürecinin ayrıntılı biçimde belgelenmesiyle güçlendirilmiştir. Tutarlılık (dependability), veri toplama ve analiz adımlarının açık ve sistematik biçimde tanımlanmasıyla sağlanmıştır. Aktarılabirlik (transferability) için katılımcı özellikleri, araştırma bağlamı ve süreç ayrıntılı biçimde sunulmuş; teyit edilebilirlik (confirmability) kapsamında araştırmacı yorumları ile katılımcı ifadeleri birbirinden ayrıştırılmış, kodlama ve analiz adımları şeffaf biçimde raporlanmıştır.

Katılımcılara kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı ve elde edilecek verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı garanti edilmiştir. Her katılımcıya “K1”, “K2” gibi anonim kodlar atanmış; bulgular bölümü, yorum eklenmeksizin doğrudan alıntılarla desteklenerek araştırmanın şeffaflığı ve güvenilirliği artırılmıştır.

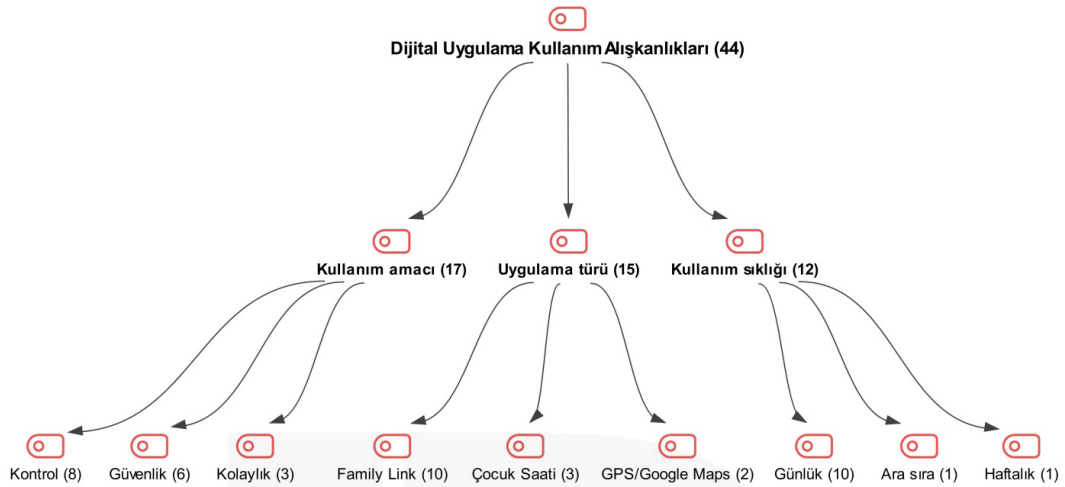
Bulgular

Dijital Uygulama Kullanım Alışkanlıkları

Katılımcıların dijital uygulamaları kullanma alışkanlıkları, Şekil 1’de sunulan hiyerarşik kod-alt kod modeline göre üç temel boyutta ortaya çıkmıştır: kullanım amacı, uygulama türü ve kullanım sıklığı. Kodlama sonuçları, ebeveynlerin en çok kontrol (n=8) ve güvenlik (n=6) amaçlarını vurguladığını göstermektedir. Daha az sayıda katılımcı ise kolaylık (n=3) gerekçesini dile getirmiştir². Bu bulgu, ebeveynlerin dijital araçları öncelikli olarak çocuklarının davranışlarını denetlemek ve güvenliklerini sağlamak amacıyla kullandıklarını ortaya koymaktadır.

² Bu çalışmada “n=” ifadeleri istatistiksel genelleme amacıyla kullanılmamış; yalnızca katılımcı söylemlerinin temalar arasındaki dağılımını betimlemek ve bulguları şeffaf biçimde sunmak amacıyla verilmiştir. Nitel araştırmanın doğasına uygun olarak bu sayılar frekans değil, katılımcı ifadelerinin çeşitliliğini gösteren açıklayıcı işaretleyicilerdir.

Şekil 1. Dijital Uygulama Kullanım Alışkanlıkları Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

Şekil 1'deki bulguların katılımcı söylemlerinde de örnekleri görülmektedir. Örneğin bazı ebeveynler, uygulamaları özellikle çocukların çevrim içi davranışlarını izlemek için kullandıklarını belirtmiştir. K3, “Telefonunda ne izlediğini görmek için Family Link kullanıyorum; kontrol etmezsem kendimi huzursuz hissediyorum.” diyerek denetim ihtiyacını vurgulamıştır. Benzer şekilde K1, “Ekran süresi uygulaması benim için bir zorunluluk, çünkü kendi kendine sınır koyamıyor” ifadesiyle kontrolün ebeveynlik pratiğinin bir parçası hâline geldiğini göstermektedir.

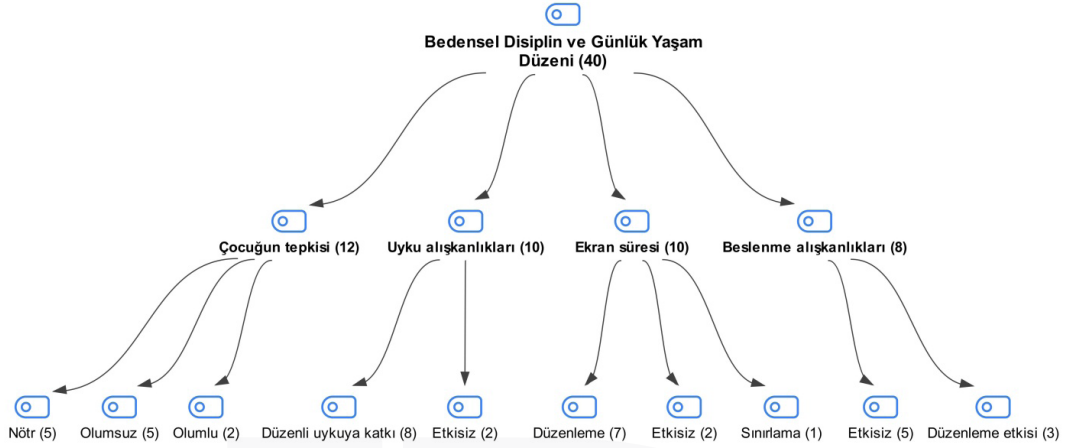
Uygulama türlerinde Family Link (n=10) öne çıkarken, Çocuk Saati (n=3) ve GPS/Google Maps (n=2) gibi araçlar da tercih edilmektedir. Kullanım sıklığı açısından ise katılımcıların çoğu bu uygulamaları günlük (n=10) kullandığını belirtmiştir.

Bu bulgular, dijital ebeveynlik pratiklerinin gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline geldiğini ve özellikle güvenlik-kontrol ekseninde meşrulaştırıldığını göstermektedir.

Bedensel Disiplin ve Günlük Yaşam Düzeni

Dijital ebeveynlik uygulamalarının yalnızca çevrim içi güvenlik veya denetim aracı değil, aynı zamanda çocukların gündelik yaşam düzenini biçimlendiren bir disiplin mekanizması hâline geldiği görülmektedir. Katılımcı söylemleri, bu araçların çocukların uyku, ekran süresi, beslenme ve gündelik alışkanlıkları üzerinde doğrudan etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Bu durum Şekil 2'de sunulan ‘Bedensel Disiplin ve Günlük Yaşam Düzeni’ hiyerarşik kod-alt kod modeli ile de desteklenmektedir; ebeveyn söylemlerinin uyku, ekran süresi, beslenme ve çocuk tepkileri etrafında yoğunlaştığı görülmektedir.

Şekil 2. Bedensel Disiplin ve Günlük Yaşam Düzeni Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

Katılımcıların ifadeleri bu temayı açık biçimde göstermektedir. Örneğin bazı ebeveynler, uygulamaların rutinleri belirleyen bir otoriteye dönüştüğünü belirtmiştir. K4, uyku düzenine ilişkin deneyimini “Uyku düzenini takip eden uygulama sayesinde saat kaçta uyuması gerektiğini ben söylemiyorum, uygulama söylüyor.” şeklinde ifade ederken K10, uyku takibi bağlamında “Uyku takibi sayesinde çocuğum daha düzenli uyuyor ama bazen kendini kontrol altında tutuluyormuş gibi hissediyor.” ifadesini kullanmıştır.

Çocuğun tepkileri açısından değerlendirildiğinde, katılımcıların önemli bir kısmı uygulamaların çocuklarda olumsuz (n=5) ya da nötr (n=5) tepkiler doğurduğunu belirtmiş, yalnızca sınırlı sayıda ebeveyn olumlu tepki (n=2) aldığını ifade etmiştir. Bu durum, dijital gözetim araçlarının ebeveynler tarafından faydalı görülmesine rağmen çocukların öznel deneyiminde her zaman olumlu karşılanmadığını göstermektedir.

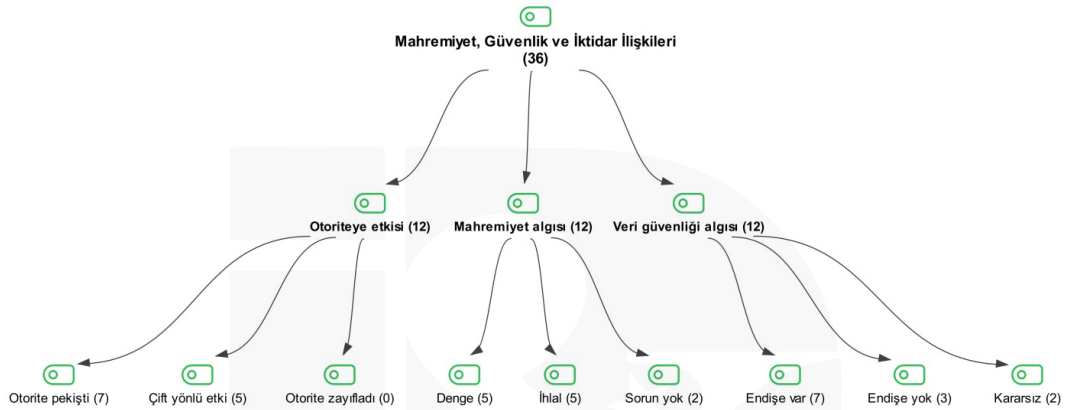
Uyku alışkanlıkları bağlamında katılımcıların çoğu (n=8), dijital uygulamaların çocukların uyku düzenine katkı sağladığını vurgulamıştır. Benzer biçimde, ekran süresi yönetiminde de ebeveynlerin büyük bölümü (n=7) uygulamaların süreyi düzenleyici etkisini ön plana çıkarmıştır. Buna karşın beslenme alışkanlıkları konusunda görüşler daha dağınıktır; bazı ebeveynler bu araçların etkisiz olduğunu (n=5) belirtirken, diğerleri düzenleyici bir katkısı (n=3) olduğunu dile getirmiştir.

Bu bulgular, Foucault'nun disiplin toplumu yaklaşımıyla uyumlu olarak dijital ebeveynliğin yalnızca gözetim değil aynı zamanda gündelik yaşamın ayrıntılarına kadar nüfuz eden bir düzenleme işlevi üstlendiğini göstermektedir. Han'ın psikopolitika yaklaşımıyla birlikte düşünüldüğünde çocukların bu düzenlemeleri zamanla içselleştirerek gözetim süreçlerine gönüllü katılım gösterdikleri de söylenebilir.

Mahremiyet, Güvenlik ve İktidar İlişkileri

Araştırma bulguları, dijital ebeveynlik uygulamalarının ebeveyn-çocuk ilişkilerinde yalnızca güvenlik sağlama aracı olarak değil, aynı zamanda mahremiyetin sınırlarını daraltan ve aile içi iktidar ilişkilerini yeniden biçimlendiren teknolojiler olarak da işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Şekil 3'te ise katılımcıların söylemlerinin dağılımını gösteren kod matrisi yer almaktadır.

Şekil 3. Mahremiyet, Güvenlik ve İktidar İlişkileri Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

Katılımcı söylemleri de dijital uygulamaların hem güvenlik hem de mahremiyet üzerinde çift yönlü etki yarattığını açıkça ortaya koymaktadır. Örneğin K9, dijital kontrolün gündelikleştiğini vurgulayarak "Konumunu aç demek artık sıradanlaştı; çocuğum da normal bir şeymiş gibi kabul ediyor." ifadesini kullanmıştır. Benzer biçimde K2 ise ebeveynliğin sorumluluk boyutuna dikkat çekerek "Bazen fazla müdahale ettiğimi düşünüyorum ama anne olarak kontrol etmek zorundayım." şeklinde ifade etmiştir.

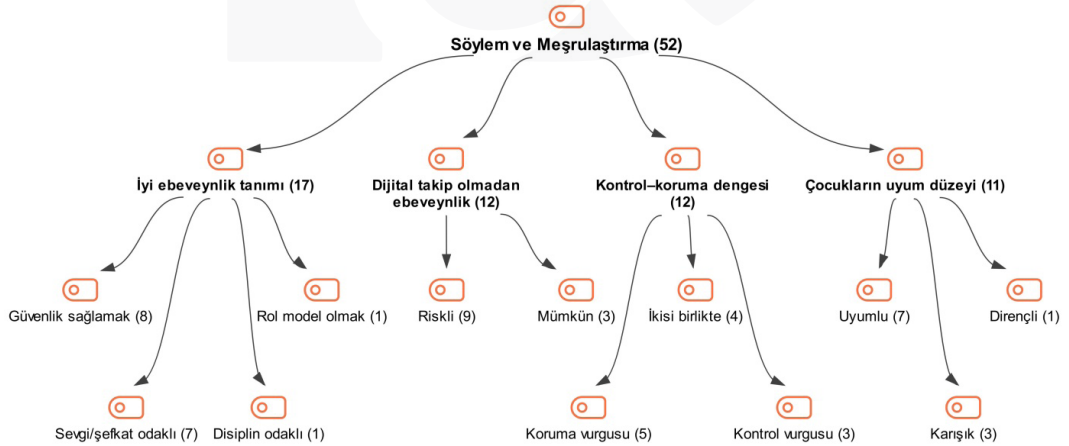
Katılımcılar dijital ebeveynlik uygulamalarını çoğunlukla çocukların güvenliğini sağlama gerekçesiyle kullanmaktadır. Bununla birlikte mahremiyet algısına ilişkin görüşler farklılaşmaktadır. Bir grup ebeveyn (n=5) bu araçların çocukların mahremiyetini ihlal ettiğini belirtirken benzer sayıda katılımcı (n=5) güvenlik ile mahremiyet arasında bir denge kurulduğunu ifade etmiştir. Az sayıda katılımcı ise herhangi bir sorun görmemiştir. Veri güvenliği konusunda katılımcıların çoğu (n=7) kaygı taşırken, bazıları (n=3) endişe duymamış, az sayıda ebeveyn (n=2) kararsız kalmıştır. Bu durum, ebeveynlerin gözetim kapitalizminin risklerini fark etmekle birlikte güvenlik gerekçesini öne çıkararak mahremiyet kaygılarını ikinci planda tuttuklarını göstermektedir. Aile içi otorite boyutunda ise dijital uygulamaların ebeveyn kontrolünü büyük ölçüde pekiştirdiği (n=7), bazı durumlarda ise çift yönlü etkileşim (n=5) yarattığı görülmektedir.

Bu bulgular, Zuboff’un gözetim kapitalizmi yaklaşımıyla örtüşmektedir. Ebeveynler, güvenlik söylemleri üzerinden bu uygulamaları meşrulaştırırken aynı zamanda büyük teknoloji şirketlerinin veri toplama süreçlerine katkıda bulunmakta, böylece aile içi denetim pratikleri küresel gözetim düzenine eklemlenmektedir. Foucault’nun panoptikon kavramı, çocukların sürekli izlenme ihtimaliyle davranışlarını düzenlemelerini açıklarken Han’ın psikopolitika yaklaşımı, bu sürecin gönüllü içselleştirilmesine işaret etmektedir.

Söylem ve Meşrulaştırma

Katılımcı söylemleri incelendiğinde dijital ebeveynlik pratiklerinin yalnızca teknik araçlarla sınırlı kalmadığı, aynı zamanda “iyi ebeveynlik” söylemi üzerinden meşrulaştırıldığı görülmektedir. Ebeveynler, çocuklarını dijital tehlikelerden korumayı, gözetimi ve denetimi sorumlu ebeveynliğin bir gereği olarak tanımlamaktadır. Örneğin K6, dijital takip uygulamalarını “Çocuğumun iyiliği için sürekli kontrol etmem gerek.” diyerek meşrulaştırmıştır. Bu ifade, “iyi ebeveynlik” söyleminin kontrolü doğal ve gerekli bir davranış olarak yeniden ürettiğini göstermektedir. Benzer biçimde K3, “Ekran süresini sınırlamazsam kötü anne sayılırım.” ifadesiyle gözetimin toplumsal norm hâline geldiğine işaret etmektedir. Bu söylemler, Fairclough’un (1992) modelinde tanımlanan toplumsal pratik düzeyinde, ebeveynliğin etik bir sorumluluk çerçevesi içinde gözetimle özdeşleştirildiğini ortaya koymaktadır. Şekil 4’te, “Söylem ve Meşrulaştırma” temasına ait hiyerarşik kod matrisi gösterilmiştir.

Şekil 4. Söylem ve Meşrulaştırma Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

Özellikle iyi ebeveynlik tanımı altında en çok güvenlik sağlama (n=8) ve sevgi/şefkat odaklı yaklaşımlar (n=7) öne çıkmıştır. Katılımcılar, dijital gözetim araçlarını

kullanmayı çocuklarına yönelik sorumluluklarının doğal bir uzantısı olarak sunmuşlardır.

Buna paralel olarak katılımcıların büyük çoğunluğu dijital takip olmadan ebeveynliğin riskli (n=9) olduğunu vurgulamış, yalnızca sınırlı sayıda katılımcı bunun mümkün (n=3) olabileceğini ifade etmiştir. Bu söylem, ebeveynlerin dijital uygulamaları bir tür “koruyucu kalkan” olarak konumlandıklarını göstermektedir.

Kontrol–koruma dengesi de söylemlerde dikkat çeken bir diğer boyuttur. Katılımcıların bir kısmı kontrolün öncelikli olduğunu belirtirken diğerleri koruma işlevini öne çıkarmış, ancak çoğunluk (n=4) her iki yönün birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Kadın katılımcıların çoğu, “iyi anne” olmanın dijital takip sorumluluğuyla örtüştüğünü ifade etmiştir (ör. K2: “Her an ne yaptığını bilmezsem eksik anne olurum.”). Bu söylem, gözetimi annelik normlarının bir parçası haline getirmekte ve dijital ebeveynliği cinsiyetlendirilmiş bir pratik olarak yeniden üretmektedir. Bu durum, toplumsal cinsiyet rollerinin dijital gözetim teknolojileri aracılığıyla yeniden üretildiğini ve anneliğin bakım emeğiyle dijital kontrol arasındaki sınırın giderek belirsizleştiğini göstermektedir.

Bu bulgular, Lyon’un gözetim toplumu yaklaşımıyla da örtüşmektedir. Dijital ebeveynlik, yalnızca çocukların güvenliğini sağlama değil, aynı zamanda ebeveynliğin “doğru” biçimini tanımlama aracı hâline gelmektedir. Zuboff’un gözetim kapitalizmi kuramı da bu söylemleri destekler niteliktedir; çünkü ebeveynler, gözetim teknolojilerini “iyi ebeveynlik” gerekçesiyle meşrulaştırırken aynı zamanda küresel veri toplama mekanizmalarının işleyişine katkı sağlamaktadır.

Araştırma, dijital ebeveynliğin yalnızca aile içinde değil, aynı zamanda toplumsal düzeyde de yeni bağımlılıklar ve eşitsizlikler yaratabileceğini göstermektedir. Dijital araçlara erişim düzeyi, ebeveynlerin sosyoekonomik konumu ve dijital okuryazarlık becerileri, gözetim pratiklerinin nasıl uygulandığını doğrudan etkilemektedir. Dolayısıyla dijital ebeveynlik sadece teknolojik bir mesele değil, aynı zamanda sınıfsal, kültürel ve politik boyutları olan, çok katmanlı olgudur.

Bulgular, araştırmanın temel sorularına doğrudan yanıt sağlamaktadır. Katılımcılar dijital sağlık ve izleme uygulamalarını öncelikle güvenlik ve kontrol amacıyla kullanmaktadır (Soru I). Çocukların bu uygulamalara yönelik tepkileri çoğunlukla olumsuz veya nötr düzeyde şekillenmektedir (Soru II). Dijital ebeveynlik araçları aile içi denetim–bakım dengesini ebeveyn otoritesini güçlendirecek şekilde dönüştürmektedir (Soru III). Mahremiyet, güvenlik ve disiplin konuları ebeveyn söylemlerinde farklı biçimlerde meşrulaştırılmakta, ancak genellikle güvenlik kaygısı mahremiyetin önüne geçmektedir (Soru IV). Son olarak dijital ebeveynlik uygulamaları, gözetim kapitalizminin mikro ölçekteki işleyişini görünür kılmakta ve teknoloji şirketlerinin veri toplama süreçleriyle bütünleşmektedir (Soru V).

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma, dijital ebeveynlik uygulamalarının aile içi disiplin ilişkilerini dönüştürdüğünü ve gözetim kapitalizminin gündelik yaşama uzanan mikro ölçekteki mekanizmalarından biri hâline geldiğini ortaya koymuştur. Bulgular, ebeveynlerin dijital araçları ağırlıklı olarak güvenlik ve kontrol gerekçesiyle kullandığını; bu süreçte çocukların mahremiyet alanlarının daraldığını ve ebeveyn otoritesinin güçlendiğini göstermektedir. Family Link, Çocuk Saati ve GPS tabanlı uygulamaların yaygın biçimde tercih edilmesi, ebeveynliğin giderek teknolojik bir gözetim pratiğiyle bütünleştiğine işaret etmektedir.

Dijital araçların yalnızca çevrim içi etkinlikleri değil, çocukların uyku, ekran süresi ve beslenme gibi gündelik pratiklerini düzenleyen bir mekanizmaya dönüşmesi, Foucault'nun disiplin toplumu anlayışıyla uyumludur. Bulgular, bu düzenleme süreçlerinin Han'ın psikopolitika yaklaşımıyla açıklanabilecek şekilde zamanla içselleştirildiğini, gözetimin çocuklar açısından doğal ve olağan bir deneyime dönüştüğünü göstermektedir.

Katılımcı söylemleri mahremiyet ve veri güvenliği konusunda çeşitlilik gösterse de güvenlik gerekçesinin çoğu ebeveyn için mahremiyet kaygılarının önüne geçtiği anlaşılmaktadır. Bu durum, Zuboff'un gözetim kapitalizmi kavramının öngördüğü biçimde, aile içi denetim pratiklerinin teknoloji şirketlerinin veri toplama altyapılarıyla iç içe geçtiğini doğrulamaktadır.

Bu sonuçlar mevcut literatürle de uyumludur. Lim (2016), Livingstone & Byrne (2018) ve Mascheroni vd. (2018) dijital ebeveynlik araçlarının zamanla rutinleştiğini, mahremiyet algısını dönüştürdüğünü ve çocuklarda sürekli izlenme hissi yaratarak davranış düzenlemeye yol açtığını vurgulamaktadır. Modecki vd. (2022) aktif rehberliğin aşırı kontrol yerine daha sağlıklı bir ebeveynlik yaklaşımı olduğunu belirtirken bu çalışma özellikle "iyi ebeveynlik = kontrol" söyleminin katılımcılar arasında güçlü biçimde yeniden üretildiğini göstermektedir. Böylece araştırma, dijital ebeveynliği yalnızca riskten korunma stratejisi olarak değil, aynı zamanda aile içi iktidar ilişkileri, disiplin pratikleri ve veri ekonomisi bağlamında çok katmanlı bir olgu olarak ele alarak literatüre özgün bir katkı sunmaktadır.

Bulgular dijital ebeveynliği üç düzeyde değerlendirmeyi mümkün kılmaktadır:

- (1) Mikro düzeyde, çocukların günlük yaşam rutinleri dijital araçlar aracılığıyla düzenlenmekte ve mahremiyet sınırları yeniden tanımlanmaktadır.
- (2) Mezo düzeyde, "iyi ebeveynlik" ve "çocuğu koruma" söylemleri gözetim pratiklerini meşrulaştıran kültürel normlara dönüşmektedir.

(3) Makro düzeyde, aile içi gözetim uygulamaları devlet politikaları ve platform şirketlerinin veri toplama süreçleriyle bütünleşerek ekonomi politik boyut kazanmaktadır.

Sonuç olarak dijital ebeveynlik yalnızca çocuk güvenliği amacıyla geliştirilen teknik bir çözüm değildir; aile yapısını, ebeveynlik rollerini, çocukların özerklik alanını ve mahremiyet anlayışını yeniden şekillendiren çok katmanlı bir iktidar mekanizmasıdır. Bu nedenle politika yapıcılar, eğitimciler ve ebeveynler için temel çıkarım; güvenliğe odaklanan kontrolcü yaklaşımların çocukların mahremiyetini ve dijital özerkliği sınırlandırma riski taşıdığıdır. Bunun yerine, çocukların dijital etik farkındalıklarını güçlendiren, eleştirel düşünme becerilerini destekleyen ve teknolojiyi yasaklayıcı değil rehberlik temelli bir anlayışla ele alan modellerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Çalışmanın bir diğer önemli bulgusu, dijital ebeveynliğin toplumsal cinsiyet boyutudur. Dijital gözetim sorumluluğunun büyük ölçüde annelere yüklenmesi, bakım emeğinin dijital ortamda yeniden üretilmesine ve “iyi annelik” normlarının teknolojik gözetimle iç içe geçmesine yol açmaktadır. Bu durum, dijital ebeveynliğin yalnızca teknolojik değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal olarak cinsiyetlendirilmiş bir pratik olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede dijital ebeveynlik, çocuk güvenliği amacıyla geliştirilmiş nötr bir teknik çözümden ziyade aile yapısını, ebeveynlik rollerini, çocukların özerklik alanını ve mahremiyet anlayışını yeniden şekillendiren çok katmanlı bir iktidar mekanizması olarak değerlendirilmelidir. Politika yapıcılar, eğitimciler ve ebeveynler açısından temel çıkarım, güvenliğe odaklanan kontrolcü yaklaşımların, çocukların mahremiyetini ve dijital özerkliği sınırlandırma riski taşıdığıdır. Bu nedenle çocukların dijital etik farkındalıklarını güçlendiren, eleştirel düşünme becerilerini destekleyen ve teknolojiyi yasaklayıcı değil rehberlik temelli bir anlayışla ele alan alternatif modellerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu çalışma, dijital ebeveynliğin aile yaşamını düzenleyen, kültürel normları yeniden üreten ve veri ekonomisiyle bütünleşen çok boyutlu yapısına dikkat çekerek gözetim temelli pratikler yerine mahremiyet, özerklik ve rehberlik eksenli yaklaşımların önemini vurgulamaktadır.

KAYNAKÇA

- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu [BTK] (2021). Güvenli internet hizmeti. Retrieved from <https://www.btk.gov.tr/tr-TR/Sayfalar/Guvenli-Internet-Hizmeti> Erişim T. 28 Ekim 2025.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp0630a>
- Cayford, M., & Pieters, W. (2018). The effectiveness of surveillance technology: What intelligence officials are saying. *The Information Society*, 34(2), 88–103. <https://doi.org/10.1080/01972243.2017.1414721>
- Chang, F. C., Chiu, C. H., Miao, N. F., Chen, P. H., Lee, C. M., Chiang, J. T., & Pan, Y. C. (2015). The relationship between parental mediation and Internet addiction among adolescents, and the association with cyberbullying and depression. *Comprehensive Psychiatry*, 57, 21–28. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2014.11.013>
- Clark, L. S. (2013). *The parent app: Understanding families in the digital age*. Oxford: Oxford University Press.
- Clarke, R. (2019). Risks inherent in the digital surveillance economy: A research agenda. *Journal of Information Technology*, 34(1), 59–80. <https://doi.org/10.1177/0268396218815559>
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). London: Sage Publications.
- Çelen, F. K., Çelik, A., & Seferoğlu, S. S. (2011, Şubat 2–4). *Çocukların internet kullanımları ve onları bekleyen çevrim içi riskler*. Akademik Bilişim'11 – XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye.
- Delicado, A., & Mourão, C. (2025). Care and surveillance of children through domestic Internet of Things. *Families, Relationships and Societies*, June. <https://doi.org/10.1332/20467435Y2025D000000063>
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Cambridge: Polity Press.
- Foucault, M. (1995). *Discipline and punish: The birth of the prison* (A. Sheridan, Trans.). New York: Vintage Books.
- Fuchs, C. (2014). *Social media: A critical introduction*. London: Sage Publications.
- Gültepe, M. (2025, May 15–17). Gözetleme toplumunun yükselişinde yüz tanıma teknolojilerinin rolü. In Proceedings of the 15th International Başkent Congress on Social, Humanities, Administrative, and Educational Sciences (pp. 657–666). <https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908>
- Gür, D., & Türel, Y. K. (2022). Dijital çağda ebeveynlik: Çocukların BT kullanımına ilişkin tutumlar, kontroller ve sınırlamalar. *Computers & Education*, 183, Article 104504. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2022.104504>
- Han, B.-C. (2017). *Psychopolitics: Neoliberalism and new technologies of power*. London: Verso.

- Hemalatha, P., & Matilda, S. (2018). Smart digital parenting using Internet of Things. *International Conference on Soft-Computing and Network Security (ICSNS)*. IEEE. <https://doi.org/10.1109/ICSNS.2018.8573622>
- Holloway, D. (2019). Surveillance capitalism and children's data: The Internet of toys and things for children. *Media International Australia*, 170(1), 42–50. <https://doi.org/10.1177/1329878X19828205>
- İnan-Kaya, G., Mutlu-Bayraktar, D., & Yılmaz, Ö. (2018). Digital parenting: Perceptions on digital risks. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 131–157. <https://doi.org/10.23863/kalem.2018.96>
- Karaboğa, M. T. (2019). Dijital medya okuryazarlığında anne ve baba eğitimi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 14(20), 2040–2073. <https://doi.org/10.26466/opus.601942>
- Khurana, A., Bleakley, A., Jordan, A. B., & Romer, D. (2015). The protective effects of parental monitoring and internet restriction on adolescents' risk of online harassment. *Journal of Youth and Adolescence*, 44(5), 1039–1047. <https://doi.org/10.1007/s10964-014-0242-4>
- Lim, S. S. (2016). Through the tablet glass: transcendent parenting in an era of mobile media and cloud computing. *Journal of Children and Media*, 10(1), 21–29. <https://doi.org/10.1080/17482798.2015.1121896>
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Newbury Park: SAGE Publications.
- Livingstone, S., & Byrne, J. (2018). Parenting in the digital age: The challenges of parental responsibility in comparative perspective. In G. Mascheroni, C. Ponte, & A. Jorge (Eds.), *Digital parenting: The challenges for families in the digital age* (pp. 19–36). Nordicom.
- Lwin, M. O., Stanaland, A. J., & Miyazaki, A. D. (2008). Protecting children's privacy online: How parental mediation strategies affect website safeguard effectiveness. *Journal of Retailing*, 84, 205–217.
- Lyon, D. (2001). *Surveillance society: Monitoring everyday life*. Buckingham: Open University Press.
- Mann, M., Wilson, M., & Warren, I. (2022). Smart parenting? The Internet of Things, children's privacy, and data justice. *The International Journal of Children's Rights*, 30(1), 204–229. <https://doi.org/10.1163/15718182-30010010>
- Mascheroni, G., Ponte, C., & Jorge, A. (2018). *Digital parenting: The challenges for families in the digital age*. Göteborg: Nordicom.
- Modecki, K. L., Goldberg, R. E., Wisniewski, P., & Orben, A. (2022). What is digital parenting? A systematic review of past measurement and blueprint for the future. *Perspectives on Psychological Science*, 17(6), 1673–1691. <https://doi.org/10.1177/17456916211072458>
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (2022). *Türkiye'de çocukların medya kullanımı raporu*. Ankara: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu.
- Sasson, H., & Mesch, G. (2014). Parental mediation, peer norms and risky online behavior among adolescents. *Computers in Human Behavior*, 33, 32–38.
- Shin, W., & Ismail, N. (2014). Exploring the role of parents and peers in young adolescents' risk taking on social networking sites. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 17, 578–583.

- Srnicek, N. (2017). *Platform capitalism*. Cambridge: Polity Press.
- TRT Haber (2024). Roblox'a erişim engeli kararına ailelerden destek. Retrieved from <https://www.trthaber.com/videolar/robloxa-erisim-engeli-kararina-ailelerden-destek-73675.html>. Erişim T. 10 Ekim 2025.
- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (2023). *Çocuk ve dijitalleşme: Mahremiyet, güvenlik ve ebeveynlik raporu*. Ankara: TÜBİTAK Yayınları.
- Valkenburg, P. M., Krcmar, M., Peeters, A. L., & Marseille, N. M. (1999). Developing a scale to assess three styles of television mediation: "Instructive mediation," "restrictive mediation," and "social covieing." *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 43(1), 52–66. <https://doi.org/10.1080/08838159909364474>
- van Dijck, J., Poell, T., & de Waal, M. (2018). *The platform society: Public values in a connective world*. Oxford: Oxford University Press.
- Zuboff, S. (2015). Big other: Surveillance capitalism and the prospects of an information civilization. *Journal of Information Technology*, 30(1), 75–89. <https://doi.org/10.1057/jit.2015.5>
- Zuboff, S. (2019). *The age of surveillance capitalism: The fight for a human future at the new frontier of power*. New York: PublicAffairs.

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

Çıkar çatışması/Conflict of interest:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir/The author have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The author declared that this article has received no financial support.

Family Representation in Local Media: The Case of Trabzon Local Newspapers

Yerel Medyada Aile Temsili: Trabzon Yerel Gazeteleri Örneği

Araştırma Makalesi / Research Article

**Sorumlu yazar/
Corresponding author:**
Esra Oğuzhan

ORCID:
0000-0001-7603-0079

Geliş tarihi/Received:
15.09.2025

**Son revizyon teslimi/Last
revision received:**
12.12.2025

Kabul tarihi/Accepted:
18.12.2025

Yayın tarihi/Published:
25.12.2025

Atıf/Citation:
Oğuzhan, E. (2025). Family Representation in Local Media: The Case of Trabzon Local Newspapers. *İletişim ve Diplomasi*, 15, 99-118.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1784726

Esra OĞUZHAN¹

ABSTRACT

The family structure, as the smallest unit forming society, has evolved throughout history in response to the political, social, economic, and cultural conditions of each era. In recent years, rapid technological developments have significantly influenced family dynamics and values. Consequently, various initiatives and regulations have been introduced in Türkiye to strengthen the family structure and enhance public awareness of family unity. In this context, 2025 was declared the “Year of the Family,” and the week of 15–21 May was designated as Family Week. This study examines how the Anatolian local press, particularly in Trabzon, covers family-related issues and family policies. Using the document analysis method, newspapers from Basın İlan Kurumu such as Günebakış, Taka, Karadeniz’de Son Nokta, and Kuzey Ekspres, published between 1–31 May 2025, were analysed through content analysis. Among approximately 11,500 news articles, family-themed content was identified and categorised under marriage, death, domestic violence, family life, family policies, the Year of the Family, Mother’s Day, and family-related accidents. The results revealed that family-themed coverage peaked during Mother’s Day week and often highlighted the family institution as a core social value. Positive themes such as love, respect, social solidarity, motherhood, and family values were prominently emphasised, while negative aspects like violence and divorce received relatively less attention.

Keywords: Family, journalism, local press, Trabzon, family year

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, İletişim Fakültesi, İstanbul, Türkiye, eyesilova@medipol.edu.tr

ÖZ

Toplumunu oluşturan en küçük birim olan ailenin yapısı, tarihsel dönemin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel koşullarına bağlı olarak sürekli değişim göstermiştir. Özellikle son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmeler, toplumsal ilişkilerde olduğu gibi aile yapısı üzerinde de önemli etkiler yaratmıştır. Bu nedenle Türkiye’de aile yapısını güçlendirmek ve aile bilincini yeniden canlandırmak amacıyla çeşitli düzenlemelere gidilmiştir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, her yıl 15–21 Mayıs tarihleri arasında kutlanan Uluslararası Aile Haftası kapsamında; toplumun tüm kesimlerinde aile olgusuna ilişkin farkındalığın artırılmasını, ailelerin güçlendirilmesi ve korunmasına yönelik bilinç düzeyinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu çalışmada, aile kavramının sosyolojik bakımdan önemli ve belirleyici olduğu Anadolu’daki yerel basında, aile temalı haberlere ne ölçüde yer verildiği araştırılmıştır. Araştırma kapsamında belge analizi yöntemiyle Basın İlan Kurumunun internet sitesinde yer alan ve Trabzon’da yayımlanan Günebakış, Taka, Karadeniz’de Son Nokta ve Kuzey Ekspres gazetelerinin 1–31 Mayıs 2025 tarih aralığındaki sayılar incelenmiş ve elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. İnceleme sonucunda toplam 11.500 haber arasından aile temalı içerikler tespit edilerek evlilik, vefat, aile içi şiddet, aile yaşamı, aile politikaları, Aile Yılı, Anneler Günü ve aile kazası başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Bulgular, aile temalı haberlerin özellikle Anneler Günü haftasında yoğunlaştığını ve aile kurumunun toplumsal değerler çerçevesinde sıkça vurgulandığını göstermektedir. Yerel basında sevgi, saygı, dayanışma, annelik ve aile değerleri öne çıkarılırken şiddet ve boşanma gibi olumsuz konuların daha sınırlı yer bulduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile, gazetecilik, yerel basın, Trabzon, aile yılı

Introduction

Studies on family communication have a long history. Some of the most influential studies in this field were conducted during World War II and continue to influence academics’ thinking about families today. The last 15 years have witnessed exciting new developments that have fundamentally changed the way we think about family communication (Segrin & Flora, 2011, p. 3). Changes in the political, social, and cultural spheres, particularly the development of new communication technologies, have also altered the concept of family communication. However, one definition that outlines the concept in general terms explains family communication as a multifaceted interaction process that enables the mutual transfer of emotions, thoughts, beliefs, values, and information among family members (Koerner & Fitzpatrick, 2002, p. 85). According to another definition, family communication is a process carried out through verbal and non-verbal messages between family members that enables individuals to understand one another, structure their relationships, and maintain the functioning of the family system (Galvin et al., 2011, p. 6). Family communication refers to the pro-

cess of information sharing, understanding, and interaction among family members. It includes verbal and non-verbal communication that enables family members to establish relationships, develop bonds, and resolve problems together. Some important aspects of family communication are (Avtasari et al., 2024, pp.1181-1182): verbal communication, nonverbal communication, active listening, effective communication in conflicts, and expressing love nonverbally.

Family communication and resilience are deeply intertwined. At the individual level, parents' communication plays an important role in helping children socialise in ways that allow them to adapt emotionally and behaviourally. Through responsive parenting and effective emotional coaching, parents can help children develop coping skills and become more effective in stressful situations. Family systems can also communicate in ways that enhance the resilience of the family unit as a whole. Through narrative meaning-making and shared coping, family members develop a common vision about challenging events and experiences and take collective responsibility for overcoming difficulties. Therefore, family structures and communication processes are vital for raising individuals and systems that can successfully adapt to challenges (Theiss, 2018, p. 3). Intra-family communication is a fundamental element that shapes the overall resilience of individuals and families. Effective and sensitive communication styles facilitate coping with stressful situations while enabling family members to develop shared meaning and take on shared responsibility. In this context, strong family communication is an indispensable building block that supports both individual adaptation and systemic resilience.

Families shape individuals throughout their lives, and family communication is fundamental to family life and functioning. Families are defined by communication, and members learn how to organise meaning. When individuals come together to form family relationships, they create a system that is larger and more complex than the sum of its parts. Within this system, families develop harmony and the ability to adapt through communication; they create family images, themes, stories, rituals, rules, and roles; they manage power, closeness, and boundaries; and by participating in the process of creating meaning, they form mental models of family life that continue over time and across generations (Miller-Day, 2017).

In the discipline of modern communication, there are three main communication disciplines that study families. These are called mass communication, interpersonal communication, and family communication. Each of these disciplines has very different paradigms, theories, and methodologies, and each represents a distinct area of expertise within the discipline. Interpersonal communication or family communication may appear to be subcategories of each other, but their roots in the communication discipline and the methods used to study families in these two areas of expertise are actually quite different (Whitchurch & Dickson, 1999, p. 688). Mass communication also refers to the messages that the family receives from the outside world, both locally and globally.

For example, Rausch compares the family to a farm and discusses how communication with people outside the family who are involved in the daily running of the farm affects the family. He emphasises the importance of communicating with family members who are directly or indirectly affected by farm-related issues and decisions. According to Rausch, successful families work systematically, like successful farms, and each family member takes on different roles within the family and in the management of the family farm. Different perceptions and expectations can lead to great confusion and disappointment. Communication enables discussion and clarification of roles, responsibilities, and expectations, which facilitates the establishment of more effective, cooperative, and supportive relationships within the family (Rausch, 2001, p. 1). Clearly defining the roles, responsibilities, and expectations of family members increases family harmony and facilitates the achievement of common goals. In this context, a systematic, open, and collaborative communication style is an indispensable element for a healthy and successful family structure.

Family Structure and Communication in the 21st Century

The digital age is characterised by instant communication, unlimited access to information, and immediate feedback. The digital age has transformed the ways in which people speak, write, process information, behave, and ultimately interact with one another. Therefore, empirical research in the field of human communication should be prioritised to better understand how technological advancements have shaped the evolution of human relationships. While individuals maximise the tremendous opportunities created by the spread of innovation, they must use these opportunities ethically. An important contribution of this article is the argument that interpersonal communication affects family behaviour, which in turn shapes social behaviour. If close relationships are maintained through interpersonal communication, such connections should occur more frequently to prevent the breakdown of relationships and the fragmentation of society. Today, policymakers and researchers face a different information and communication technology environment as communication technologies are much more intrusive and widespread than they were decades ago. The nature of interaction with technologies will continue to change as technologies become more sophisticated and people age. As technologies expand the scope of human communication, opportunities for face-to-face communication are gradually decreasing. Ethical judgements and decisions must be taken into account in all aspects of communication, whether direct or indirect. (Onyeator & Okpara, 2019, p. 43).

Social media has also created a virtual reality in which people cannot distinguish where reality begins and ends. As Jean Baudrillard mentions in his work *Simulacra and Simulation*, reality has been simulated so well that it is no longer possible to distinguish between simulation and reality. Individuals with weak family communication

tend to share more on social media. People who communicate less with their spouses are more active on social media. Even though we live in the age of technology, families should spend more time with their children and with each other in order not to forget the concept of family. Otherwise, a gap will form between them and their children and spouses. (Ulusoy & Atar, 2020, p. 441).

With the social developments brought about by the scientific and technological revolution, tools and equipment that help reduce the effort required for household chores are increasingly available. Although patriarchal ideology, which includes respect for men and disrespect for women, is gradually decreasing in society, the idea that housework, child-rearing, and caring for family members are still women's work and have no economic value continues to exist as a paradox in our society. Men are still considered the head of the family and have the right to make important decisions and represent the family in external relations. Household chores and caring for family members are still considered women's "natural duties" (Nguyet, 2022, p. 84).

In this context, it is recommended that studies be conducted to thoroughly examine all problems in family communication and that parent schools, family and child-focused interactive education programmes or distance learning methods be developed to raise awareness among families based on the findings. In the programmes to be prepared, care should be taken to use "I language" during communication, to ensure that the messages sent to the child are appropriate to their age and developmental characteristics, to demonstrate an empathetic attitude, and to listen carefully to what the child says (Şahin & Aral, 2012, p. 64).

Communication within the family includes interactions and relationships among family members, and factors such as social power structures and the dynamics of social relationships affect the overall family dynamics. The process of family communication involves the verbal and non-verbal sharing of information, ideas, feelings, and thoughts between family members. Good family communication requires compromise among family members and plays a role in the formation of healthy, close relationships. The use of technology, especially social media, has influenced family communication patterns as advances in communication technology enable family communication through the internet. Family communication patterns can be influenced by culture, values, past experiences, and individual characteristics within the family. Healthy, open, and supportive family communication can improve the quality of family relationships, while unhealthy patterns can lead to conflict and relationship problems. In the digital age, technology facilitates family communication through various social media platforms and instant messaging applications, making long-distance relationships easier. Although technological developments have contributed positively to family communication, it is important to manage technology use so that it does not impair the quality of physical or emotional interactions and relationships between family members.

Family values encompass the thoughts, customs, traditions, beliefs, behaviours, and rules that a family considers important, valuable, and worth preserving. Individuals acquire their values primarily from their family, their environment, and other people who influence them. The values embraced by the family shape the individual's identity. These values, learned during childhood, determine an individual's personality, decisions, their priorities in life, and how they will live their life in the future. Values affect not only an individual's preferences but also their beliefs, perceptions, and life goals. These values, which are reflected in behaviour, also provide clues to others about what is important to the individual (Canel, 2011, p. 152).

When news and programmes in the media are related to domestic violence, they can reproduce violence and create a platform for domestic violence through elements such as personal attacks, insults, accusations, questioning, judgement, glorification of victimhood, and gender-biased approaches. On the other hand, the experiences and life stories shared by individuals featured in these programmes and news reports can also contribute to making domestic violence visible and discussable (Doğan, 2018, p. 441).

According to the Address-Based Population Registration System (ADNKS) data, the percentage of single-person households, consisting of individuals living alone, increased from 14.9% in 2016 to 20% in 2024. The proportion of households defined as single-core families—comprising only spouses and children or a single parent with at least one child—decreased from 66.4% to 63.5% during the same period. On the other hand, the percentage of extended families, which include at least one nuclear family and other individuals, decreased from 16.3% in 2016 to 13.3% in 2024. The percentage of households consisting of multiple individuals without a nuclear family increased from 2.4% to 3.2%. Furthermore, as of 2024, single-parent families accounted for 10.9% of all households in Türkiye; of these, 8.4% are families consisting of a mother and children, while 2.6% are families consisting of a father and children (AA, 2025).

Data from the Address-Based Population Registration System (ADNKS) reveal that family structures in Türkiye are becoming increasingly diverse and moving away from traditional models. The increase in the proportion of individuals living alone between 2016 and 2024 indicates the spread of individualism and different lifestyle choices. In contrast, the decrease in the proportions of nuclear and extended families points to the weakening of traditional family structures.

Additionally, the rise in the number of families without a nuclear family structure and single-parent families shows that social changes are shaped not only by individual preferences but also by social and economic conditions such as divorce and the loss of a spouse. This transformation necessitates the restructuring of family policies, social support systems, and urban planning to meet new needs. In conclusion, family structures in Türkiye, now exhibit greater diversity and dynamism. This diversity necessitates the development of new approaches in terms of social solidarity, social services, and cultural understanding.

The Impact of Local Media on National Policies in the 21st Century

The press, an indispensable element of democratic societies, plays an important role not only at the national level but also at the local level. The local press is an important mass communication tool that enables individuals to follow developments in their communities, increases transparency and accountability of local administrations, and serves as the voice of the people. Especially in countries like Türkiye, with a vast geography and diverse socio-cultural identities, the local press plays a critical role in making the agendas of different regions visible and drawing attention to issues overlooked by the central media.

The Vilayet Nizamnamesi (Provincial Regulations), prepared in line with the reform principles introduced by the Islahat Fermanı (Reform Edict) of 1856, aimed to partially relax the centralised structure of the Ottoman administration and increase public participation in governance. With this administrative regulation, the need to strengthen local administrations in the provinces and inform the public emerged. This process also paved the way for the emergence of the local press in Ottoman territories. Printing houses established in provincial centres initially undertook the printing of yearbooks, calendars, religious texts, and literary and scientific works, but over time, they became institutions that also published official local newspapers. These newspapers were generally published under the supervision of governors and subject to prior censorship, thus both announcing the state's local practices and contributing to the public's awareness of administrative developments (Koloğlu, 2008). Provincial newspapers were publications that focused on the official and local developments of the period. These newspapers primarily featured news and announcements related to the sultan, thus emphasising allegiance to the central authority. In addition, decisions regarding appointments, promotions, and awards related to the functioning of the state bureaucracy were regularly announced to the public. The announcement of new laws and regulations, the activities of the government and local administrations, and infrastructure works (railways, roads, and telegraph lines) formed the main agenda of the newspapers (Girgin, 2001, p. 19).

The local press in Türkiye has been an important part of the press life that has developed since the Tanzimat; with the proclamation of the Republic, it has been seen as a functional tool for both encouraging democratic participation and building civic awareness. However, the potential of the local press has sometimes been rendered ineffective due to various structural and economic problems, such as media monopolisation, financial constraints and censorship.

Magazine articles and other media content may sometimes contain messages that conflict with the fundamental values of the family. Such messages can cause conflicts among family members and lead to communication breakdowns. Children, in particular, may begin to question or even reject their parents' beliefs, lifestyles, and

thoughts. This situation can create deep cracks in the family structure and lead to unrest at the social level (Güz, 1990, p. 67).

Today, the press is the most influential force in shaping individuals and families. The messages conveyed through these media help to educate families, enrich their cultural heritage, develop their social skills, and increase their knowledge and abilities. In other words, the press is the most effective means of mass communication (Güz, 1991, p. 629).

The coverage of family issues in the local press in Türkiye provides many important advantages at the individual, local and social levels. Since the local press is closer to the cultural fabric of society, it can raise social awareness through its constructive coverage of issues such as family communication, parenting and intergenerational relationships. Especially in small settlements, such publications contribute to the development of healthy family relationships by positively influencing individuals' behaviour. Emphasising values such as love, respect, empathy and solidarity within the family strengthens the family, which is the basic building block of society. Positive news content encourages individuals to approach problems constructively by highlighting solutions and positive role models instead of violence and conflict. At the same time, such publications support social cohesion by increasing social solidarity among the local community. Local success stories, examples of intergenerational solidarity, and family-based initiatives nourish morale and hope in the public sphere. Furthermore, positive family news lays the groundwork for local governments and civil society organisations to develop family-supportive social policies. The contribution of the local press in this regard is also of great importance in terms of preserving cultural identity, keeping traditions alive and passing them on to new generations. In conclusion, positively addressing family issues helps to strengthen social peace, cultural continuity and psychological resilience.

Methodology

The study examined the newspapers Günebakış, Taka, Son Ekspres, and Kuzey Ekspres, which are registered with the Basın İlan Kurumu and publish official announcements in Trabzon. Due to the declaration of 15-21 May as Family Week within the scope of the Family Year announced by the Ministry of Family and Social Services, the content analysis of the four newspapers subject to the research was conducted between 1 and 31 May 2025. The study revealed the frequency and manner in which family news was covered in the local press, thereby determining the extent to which the local press informed the public about family-themed policies and news. The content was classified as marriage, death, domestic violence, family life, family policies, family year, Mother's Day, and family accidents. Family policy news was classified as official statements issued by municipalities, ministries, and other public institutions regarding education, announcements, and remuneration related to families. The group labelled

as “Family Year” in the figure includes newspaper articles about events organised within the scope of Family Year and statements issued by official authorities.

In this study, which utilises document analysis as a qualitative data collection technique, the scanned numbers were examined using content analysis. According to Krippendorff’s definition, content analysis is a research method used to identify, count, and derive meaning from specific features in texts (Krippendorff, 2004). Also known as content analysis, this method focuses on examining the content of any recorded form of communication. This type of communication can include written texts such as books and magazines, or spoken narratives converted into written form, as well as visual elements such as television programmes, advertisements, and other visual materials (Gül & Nizam, 2021, p.182). In this study, the family news articles were examined, and the extent to which the topic was covered across all the articles and the content of the articles were analysed.

This study investigates the extent to which family-themed news, particularly family policies, is covered in the Anatolian local press, where the concept of family holds an important place. For this reason, the research questions were formulated as follows:

- Q1. How frequently and with what thematic distribution are family-themed news items covered in Trabzon’s local press?
- Q2. Through which values and themes is the family institution represented in local newspapers?
- Q3. To what extent are negative family-related issues (e.g., domestic violence, divorce) given visibility in local media coverage?
- Q4. How do symbolic periods such as “Family Year” and “Mother’s Day” influence the volume and framing of family-related news?

Findings

This study was conducted using document and content analysis, which are qualitative data analysis methods. The research sample consists of four local newspapers published in Trabzon and members of the Basın İlan Kurumu: Günebakış, Taka, Karadeniz’de Son Nokta, and Kuzey Ekspres. In selecting the sample, the accessibility of these newspapers within the local press in Trabzon, their continuity of publication, and their authorisation to publish official announcements within the BİK were taken into consideration. As part of the research, issues dated 1-31 May 2025 were scanned due to 2025 being designated as the “Year of the Family” and 15-21 May being celebrated as “Family Week.” Family-themed news items were identified from a total of 11,500 news items and determined as the unit of analysis. During the data collection process, the digital archives of newspapers were scanned, and news items deemed relevant to the

family were recorded in textual form. The coding scheme was developed based on the literature on family communication and media studies. The news items were divided into the following thematic categories:

1. Marriage
2. Death
3. Domestic Violence
4. Family Life
5. Family Policies
6. Family Year
7. Mother's Day

Family Accidents

The coding process was carried out by the researcher, using a pre-determined coding guide to ensure category consistency. To test the reliability of the coding, 100 randomly selected news articles were also coded by an independent coder, and Cohen's Kappa coefficient was calculated. The Kappa value was found to be 0.87, indicating a high level of coding reliability (Landis & Koch, 1977).

According to the information obtained from the Basın İlan Kurumu (BİK) website, the local newspapers Karadeniz'de Son Nokta, Karadeniz'den Güne Bakış, and Taka were published every day except Sunday. In this study, a total of 11,500 news items were found in these newspapers between 1 and 31 May, and the details of these news items are given below:

a. Günebakış

Günebakış Newspaper began its publication on 9 May 2000 and has now been in circulation for 25 years. Founded by Ali Öztürk, who worked in radio and television for many years before continuing his media career in local journalism, Günebakış, based in Trabzon, aims to reach readers not only locally but also nationally and internationally. It is distributed through retailers in Istanbul, Ankara, and the Marmara Region, and was also published in print in Germany for six months. With an average daily circulation of around 1,000 copies, the newspaper has a digital readership of 70,000 to 80,000. With a team of approximately 21 people, Günebakış continues to be the voice of Trabzon (Öztürk, 2025).

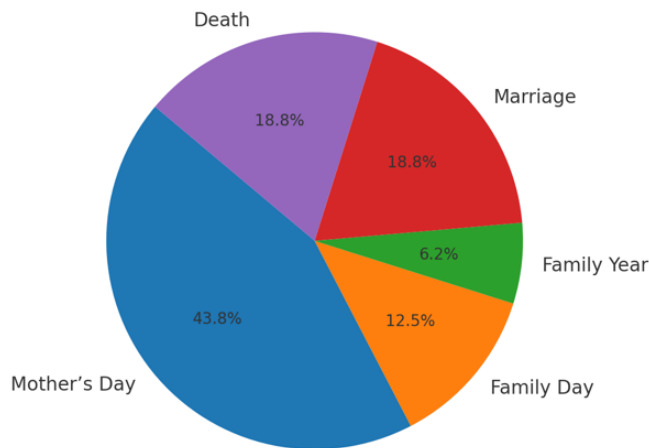
In this study, it was observed that 2,351 news articles were published on the newspaper's website between 1 and 31 May. The newspaper categorises its news under the headings of Trabzon news, Current Affairs, Official Announcements, and Trabzonspor, with a focus on Trabzon news and Trabzonspor news.

When examining the headlines of the Günebakış newspaper for May, it is evident that there is a high volume of content focusing on the concepts of family and mothers. In particular, between 9 and 16 May, messages celebrating Mother's Day, events and news stories aimed at raising social awareness about mothers stand out. The Trabzon Metropolitan Municipality's "celebrating Mother's Day with science," "handmade gifts" themed news, and "mother of the year" selection demonstrate the importance of the family institution in terms of social values. Additionally, the "Trabzon Family Festival" announced on 15 May indicates efforts to spread this emphasis to a wider audience.

On the other hand, the news of deaths that occurred between 20 and 25 May also reflected the respect that society has for its elders and elderly individuals. Cultural events such as the pastry festival, also reinforced the theme of family, with an emphasis on "mother's touch." At the end of the month, the news of a "surprise marriage proposal" at the Feridun Düzağaç concert offers a symbolic narrative about romantic relationships and the process of starting a new family. Overall, it can be said that the newspaper adopted a line of publication that highlighted family structure, motherhood, and social cohesion throughout May.

The newspaper's content conveys positive impressions of the family; there is no negative content such as violence, divorce or murder. The importance of mothers in the family was emphasised through official statements and events organised to celebrate Mother's Day in the second week of May. The Family Festival held in Trabzon was also covered in the newspaper.

Figure 1. Günebakış Newspaper 1-31 May 2025 Family News Headlines by Theme

When the news content of Günebakış Newspaper dated May 2025 was examined thematically, the most frequently covered theme was Mother's Day (7). The events organised by municipalities and various institutions, messages from public officials, and the selection of the mother of the year served both to elevate social values and to establish emotional bonds. The emotional and symbolic meaning of Mother's Day was strongly emphasised by the local press. The theme of marriage (3) was represented by three news items. These included stories about days with a high number of marriage applications in Trabzon, surprise marriage proposals, and content highlighting social issues such as marriage between relatives. Three news items were published under the theme of death (3); they covered the deaths of well-known people or public officials and stood out for sharing the grief of respected figures in society with the public. Two news items related to the Family Day (2) theme cover local government efforts to strengthen family structures through the "Family Festival" held in Trabzon and various celebrations. These news items reveal the importance that local administrations attach to social projects centred on the family. However, the fact that only one news item was included under the theme of Family Year (1) shows that structural and policy-based content was quite limited. No news items on accidents or violence were found during the period under review. In the news articles of Günebakış Newspaper, symbolic days and content aimed at establishing emotional connections stand out; however, structural, critical, or policy-focused family-themed content remains limited.

Taka

Taka Newspaper began publication in Trabzon on 19 August 2002 and was founded by brothers Ahmet, Muzaffer, and Zeki Sancak. The newspaper, which provides news from Trabzon and the region, was established with the aim of becoming the voice of the local community (Taka, 2011). Taka quickly increased its influence in the region and continues to publish in print and online under the headings Black Sea Region, Türkiye, Politics, Political Backstage, World, Economy, Sports, and Official Announcements.

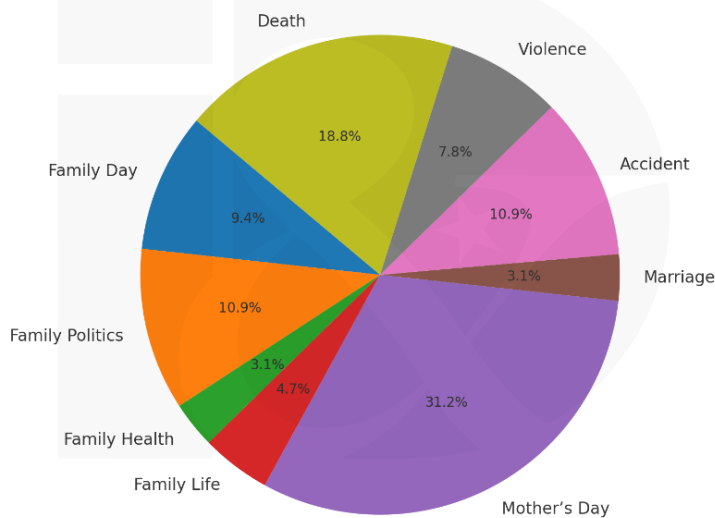
A total of 2,835 news articles were published in Taka newspaper between 1 and 31 May 2025. The news articles related to family and Family Year, the subject of this study, are listed below.

Throughout May 2024, the theme of "family" was prominently featured in local news reports centred in Trabzon. This theme intensified during Mother's Day week (6–12 May), with the emotional and social aspects of Mother's Day explored across a wide range of content, from municipal events to individual stories, messages from public officials, and visits to nursing homes. In addition, news about state support and social assistance for families with children attracted attention as current developments that captured the public's attention. Headlines such as "Three-child mothers granted job

placement without the KPSS exam” and “Birth assistance payments deposited into accounts” stand out as examples of social policy-based journalism.

In the last week of the month, dramatic news stories, particularly those involving child deaths, disappearances, and accidents, have increased. Incidents such as a child going missing during a picnic and a Saudi child falling into a river have come to the fore as content that highlights both social sensitivity and tragedy. In addition, domestic violence has been on the local press agenda, revealing the fragile aspects of society through these news stories. Furthermore, cultural life has also been featured in newspapers through events such as weddings, marches, science festivals, and family festivals. Overall, the headlines in May reveal the structure of the local press, which is shaped around family, women, children, and social events, fulfilling both the function of informing the public and nurturing social emotions.

Figure 2. Taka Newspaper 1-31 May 2025 Family News Headlines by Theme

When the May 2025 news items in Taka Newspaper are examined by theme, it becomes clear that the newspaper has adopted a strong editorial line centred on family, social values and emotional events. The most frequently covered theme was Mother's Day (21), which was extensively addressed through messages and events organised by local authorities, as well as emotional reunions and socially responsible initiatives. Through this coverage, the newspaper fulfilled the function of fostering emotional bonds and strengthening social belonging. The second most reported theme was death (10), with stories focusing on the loss of well-known figures or members of families known to the public, conveying themes of respect, mourning and unity. These stories reflect the local press's reflex to share in the community's grief and its approach to news reporting within the framework of respect for public figures.

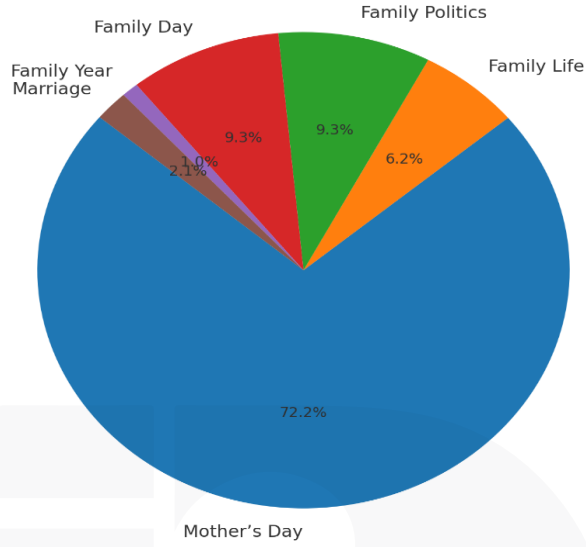
The theme of accidents (8) attracts attention, with reports of tragic events usually involving children or family members. This shows that the newspaper prioritises dramatic and human elements in its news coverage. The themes of Family Day and Family Policies were equally represented with six news items each. Here, both symbolic celebrations and state-supported social policies were reported. The newspaper has addressed the family as both a cultural and structural institution. The theme of violence (5) has also been covered relatively frequently, with news stories on domestic violence and abuse against women drawing attention to social issues. While this headline demonstrates the newspaper's sensitivity, it also suggests that greater visibility is needed, given the frequency of violent incidents. In addition to these news items, there were reports on family life (3), marriage (3), Family Year (3), and family health (1). Throughout May 2025, Taka Newspaper adopted a family-centred news agenda, prioritising emotionally charged themes such as Mother's Day, deaths, and accidents. State support, violence incidents, and political developments were represented in a more limited yet meaningful manner. This reflects the newspaper's commitment to a publication philosophy that is sensitive to local dynamics, supports traditional family structures, and aims to establish an emotional connection with its readers.

Karadeniz'de Son Nokta

The newspaper, which publishes under the slogan "The most free and powerful voice of the region," began publication on 1 February 2023. The newspaper, which consists of headlines and columns on Trabzonspor, Trabzon, and current events, is published in both digital and print formats. In this study, 3,778 news articles from Son Nokta were examined, and news related to family issues is presented in the figure below.

Among the 3,778 news articles analysed in the Karadeniz'de Son Nokta newspaper between 1 and 31 May, 77 were family-related, making it the newspaper with the highest number of family-related articles among the local newspapers analysed in Trabzon. When the headlines of news articles published in the Karadeniz'de Son Nokta newspaper throughout May 2025 were analysed, it was observed that the content was largely centred around Mother's Day. In particular, there was a significant increase in the number of news articles on 11 and 12 May. These dates coincided with Mother's Day, leading to extensive coverage of events, celebrations, and messages organised by local authorities, public institutions, and civil society organisations. Municipalities organised picnics, concerts, and various social programmes for mothers; nursing homes and mothers of martyrs were visited. In addition, messages from public officials and politicians on motherhood and family were given extensive coverage. From the second half of the month onwards, the focus shifted to the theme of "family." News articles on "single motherhood" and "family breakdown" emphasised the importance of family and discussed the difficulties of living alone. The May 2025 issues of Son Nokta newspaper feature comprehensive and thematic news coverage focused on motherhood, family, social solidarity, and social policy.

Figure 3. Family-Related Headlines in Karadeniz'de Son Nokta Newspaper, 1–31 May 2025, by Theme

When examining the news content of the Son Nokta Gazetesi newspaper from the Black Sea region for May 2025, news items themed around “Mother’s Day” clearly stand out. Mother’s Day (49) content is not limited to celebration news; it is presented in a wide variety of forms, including messages, concerts, events, picnics, social assistance, and statements by public officials. In this way, the newspaper has treated Mother’s Day not only as an emotional occasion but also as a means of establishing social bonds. Family Day (8) and Family Policy (12) news items generally covered family life (5), marriage (2) and the family year (1). No reports on violence, accidents, or deaths were found during the period examined in this study. Therefore, the newspaper primarily focused on family-themed news in May, with a particular emphasis on Mother’s Day, and generally covered family life and family-related news, avoiding negative family-related content.

Kuzey Ekspres

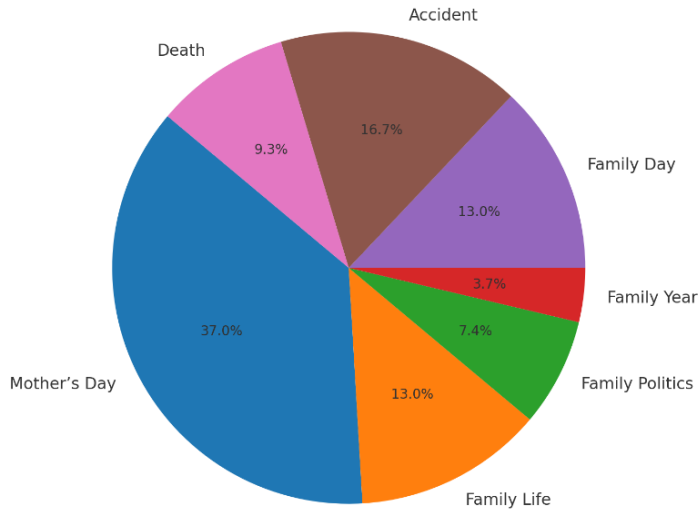
The newspaper, published by Hasan Kurt, began its activities in Trabzon on 11 February 1993 and became a daily newspaper on 6 December 2004. The newspaper, which categorises news headlines as women, politics, world, finance, technology, sports, and entertainment, published a total of 2,536 news items between 1 and 31 May, 52 of which were on family issues.

An analysis of the headlines published by the newspaper throughout May reveals that stories on family, motherhood, and social values were reported in the Black

Sea region, particularly in the provinces of Trabzon, Ordu, Artvin, and Gümüşhane. The high volume of news stories published during the second week of May, which coincided with Mother's Day, focused on events organised by municipalities, non-governmental organisations, and public institutions.

Accidents, tragic incidents, and domestic violence also constitute a significant portion of family-related news in the newspaper. News articles providing information about child deaths, suicide cases, domestic violence, and accidents inform the public about such situations occurring in the region. The coverage of incidents such as drowning, falls from heights, and disappearances in the media raises public awareness of such incidents and highlights the need for social services. In general, these news stories demonstrate that local media content in the Black Sea region serves both to reinforce cultural values and to highlight social issues. In this context, it can be said that the media is not only a source of news but also a tool for shaping social memory and values. Additionally, news stories such as "Family Structure is Changing in Türkiye," "Family Police Go Door to Door in Trabzon," and "Meaningful Walk for Family Year in Artvin" reveal how the state and local administrations are attempting to guide societal transformation within the framework of family policies.

Figure 4. Kuzey Ekspres Newspaper 1-31 May 2025 Family News Headlines by Theme

When the news content of the Kuzey Ekspres Newspaper dated May 2025 is examined by theme, it is observed that certain days of social and cultural importance are prominently reflected in the news. In particular, the "Mother's Day" (18 news items)

theme ranked first among family-related news items. Second on the list, under the “Accident” (10 news items) heading, tragic incidents involving family members, such as drowning, traffic accidents, or injuries, were frequently shared with the public. The themes of “Family Day” (5 news items) and “Family Life” (6 news items) were covered with similar frequency; these news items included both Family Day celebrations and family-oriented activities. Obituary news (5 news items) mostly concerned well-known family members and were newsworthy due to the participation of official institutions and individuals in the funeral ceremonies. Structural or administrative content, such as “Family Policies” (4 news items) and “Family Year” (2 news items), received relatively little coverage. This indicates that such topics are reported more briefly in the newspaper. Domestic violence (2 news items) was only mentioned in a few headlines. This raises the question of whether social issues are sufficiently visible in the media. In conclusion, during the month of May, the Kuzey Ekspres Newspaper focused primarily on Mother’s Day and Grandparents’ Day celebrations, while providing relatively limited coverage of the activities of institutions related to families and of events organised under the “Family Year” initiative.

Conclusion

This study set out to examine how family and family communication are represented in Trabzon’s local press during May 2025. The findings provide clear answers to the core questions that guided the research. The analysis shows that family-themed news received considerable attention, particularly during symbolic periods such as Mother’s Day and Family Week. However, this coverage was not evenly distributed across themes; celebratory and policy-related items dominated, while more structural or critical topics remained in the background.

The representation of the family was overwhelmingly shaped by traditional values such as unity, love, respect, and motherhood. The press consistently framed the family as an emotional and moral institution, reinforcing its role as a pillar of social cohesion yet seldom reflected its contemporary complexities or internal tensions. Problematic aspects of family life—including domestic violence, divorce, and generational conflict—were notably underrepresented. When such issues did appear, they were generally reported as isolated events rather than as symptoms of broader social patterns, thereby limiting their potential to stimulate public reflection or policy debate.

Finally, the study confirms that symbolic occasions like Mother’s Day and the “Family Year” initiative exerted a strong influence on both the volume and the tone of coverage. These periods triggered peaks in positive, event-centred reporting, often at the expense of more sustained engagement with ongoing family challenges. In light of these outcomes, it is evident that Trabzon’s local press tends to prioritise a

ritualistic and values-based portrayal of the family. While this approach strengthens cultural continuity and social solidarity, it falls short of facilitating a well-rounded public conversation about the realities facing modern families. To enhance both its social relevance and its journalistic responsibility, the local media would benefit from adopting a more critical and inclusive editorial stance—one that does not merely celebrate the family institution but also examines its difficulties, transformations, and needs. Such a shift would better equip the press to contribute to family resilience, informed public discourse, and meaningful policy engagement in an era of rapid social change.

REFERENCES

- AA (2025). The average household size in Türkiye was 3.11 in 2024. Retrieved from <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turkiyede-ortalama-hane-halki-buyuklugu-2024te-3-11-oldu/3566979> Access D. 16 August 2025
- Avitasari, I & Sulistyarin, D. (2024). The Role of family communication and parenting on children's social behaviour. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, 8 (10), 1180-1185.
- Canel, A. N. (2011). *Marriage and family life*. Ankara: Ministry of Family and Social Services of the Republic of Türkiye
- Chris, S. & Flora, J. (2011). *Family communication*. 2nd edition, UK: Routledge
- Elias, S., Cromarty, E., & Wilson-Jones, L. (2022). Family communication and engagement with digital technology: approaches and strategies. *Journal of Research Initiatives*, 6(2), 1-14.
- Galvin, K. M., Bylund, C. L., & Brommel, B. J. (2011). *Family communication: Cohesion and Change. 8th edition*, Boston: Pearson.
- Girgin, A. (2001). *Local journalism in the history of Turkish press*. Istanbul: İnkılap Publishing House.
- Günebakış (2025). Retrieved from <https://www.gunebakis.com.tr/> Access D. 15 October 2025.
- Gürsoy-Ulusoy, Ş. & Atar, Ö. (2020). Reflection of social media addiction on family communication processes. *Adam Akademi Social Sciences Journal*, 10 (2), 425-445.
- Güz, N. (1990). The written press and the family. *Turkish Homeland Family Special Issue*, 40, 65-67.
- Güz, N. (1991). Written press and family relations. *Türkiye Family Encyclopedia II*, (pp. 629-634) Ankara: Prime Ministry Family Research Institute.
- Karadeniz'de Son Nokta (2025). Retrieved from <https://www.karadenizdesonnokta.com.tr/> Access D. 15 October 2025.
- Koerner, A. F. & Fitzpatrick, M. A. (2002). *Toward a theory of family communication*. *Communication Theory*, 12(1), 70-91.
- Koloğlu, O. (2008). *History of the press from the Ottoman Empire to the 21st Century*. Istanbul: Pozitif Publications.
- Kuzey Ekspres (2025). Retrieved from <https://www.kuzeyekspres.com.tr/> Access D. 15 October 2025.
- Landis, J. R., & Koch, G. G. (1977). The Measurement of Observer Agreement for Categorical Data. *Biometrics*, 33(1), 159-174. <https://doi.org/10.2307/2529310>
- Miller-Day, M. (2017). Family communication. *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. UK: Oxford
- Nguyet, N. A. (2022). Messages about the family in the press and media: A survey in Vietnam. *Linguistics and Culture Review*, 6(3), 77-88

- Onyeator, I. & Okpara N. (2019). *Human communication in a digital age: perspectives on interpersonal communication in the family. New Media and Mass Communication*, 78, 35-45.
- Rausch, A. (2001). *Farm & Family connections: Communication in the family. Farm Business Management for the 21st Century*. USA: Purdue University
- Taka (2025). Retrieved from <https://www.takagazete.com.tr/> Access D. 15 October 2025.
- Thesis, J.A. (2018). Family communication and resilience. *Journal of Applied Communication Research*, 8 (10), 46 (1), 10-13.
- Whitchurch, G.G., Dickson, F.C. (1999). Family communication. In Sussman, M.B., Steinmetz, S.K., Peterson, G.W. (eds) *Handbook of Marriage and the Family* (pp. 687-704). Boston: Springer.

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

Çıkar çatışması/Conflict of interest:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir/The author have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The author declared that this article has received no financial support.

Ailenin Korunmasında Jandarma Genel Komutanlığının Rolü: Halkla İlişkiler Perspektifinden Bir Araştırma

The Role of the Gendarmerie General Command in Protecting the Family: A Research from a Public Relations Perspective

Araştırma Makalesi / Research Article

Sorumlu yazar/
Corresponding author:
Ali Yıldırım

ORCID:
0000-0002-0721-0655

Geliş tarihi/Received:
16.09.2025

Son revizyon teslimi/Last
revision received:
19.12.2025

Kabul tarihi/Accepted:
19.12.2025

Yayın tarihi/Published:
25.12.2025

Atıf/Citation:
Yıldırım, A. (2025). Ailenin
Korunmasında Jandarma
Genel Komutanlığının Rolü:
Halkla İlişkiler Perspektifinden
Bir Araştırma. *İletişim ve
Diplomasi*, 15, 119-143.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1785307

Ali YILDIRIM¹

ÖZ

Türkiye’de kolluk görevlileri, yalnızca kamu düzeninin korunmasında ve suçla mücadelede değil, toplumun sosyal yapısının güçlendirilmesinde de katkısı olan aktörlerdir. 2025 yılının “Aile Yılı” ilan edilmesi, aile kurumunun devlet politikalarında ve kamu iletişimi stratejilerinde yeniden merkezî bir unsur olarak konumlandırılmasına imkân tanımıştır. Çalışmada, bu politikaların merkezinde yer alan Jandarma Genel Komutanlığının ailenin korunması ile ilgili faaliyetleri halkla ilişkiler perspektifinden incelenmektedir. Araştırmanın temel amacı, Jandarma Genel Komutanlığının sosyal medya platformu X ve kurumsal internet sitesi üzerinden aileye sunduğu destekleri, iletişim çalışmalarını ve aileyi merkeze alan kurumsal söylemlerini ortaya koymaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş, içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda, Jandarma Genel Komutanlığının 2023-2025 yılları arasında X platformundaki hesabında paylaştığı “aile” anahtar kelimeyi paylaşım belirlenerek kategorilere ayrılmış ve içerik düzeyinde incelenmiştir. Analiz sürecinde özellikle şu sorulara odaklanılmıştır: “Jandarma, aileyi hangi bağlamlarda gündeme getirmektedir?”, “Aile odaklı faaliyetler hangi konular üzerinden (eğitim, güvenlik, sosyal destek, şehit ve gazi aileleri, toplumsal farkındalık kampanyaları vb.) ele alınmaktadır?”, “Ailenin korunmasında Jandarma nasıl bir rol üstlenmektedir?”, Elde edilen bulgularda, Jandarma Genel Komutanlığının 2023-2025 yılları arasında X platformunda “aile” anahtar kelimesiyle paylaştığı toplam 54 içeriğin yüzde 90’ının Kadın Acil Destek Uygulaması

¹ Doç. Dr., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Ankara, Türkiye, aliylidirim@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0721-0655

(KADES) bilgilendirmesine yönelik olduğu tespit edilmiştir. Paylaşımların büyük bölümünde aile, kadına yönelik şiddetin önlenmesi bağlamında ele alınmış; “Kadına El Kalkamaz”, “KADES Varsa Hayat Var” ve “Şiddete Sessiz Kalma” gibi sloganlar ve etiketler yoğun olarak kullanılmıştır. Bunun yanı sıra sınırlı sayıda paylaşımında aile ziyaretlerine, eğitim faaliyetlerine, okul bilgilendirmelerine ve “Aile Yılı” kapsamında gerçekleştirilen sanatsal etkinliklere yer verildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Jandarma Genel Komutanlığı, aile yılı, halkla ilişkiler, sosyal medya, iletişim

ABSTRACT

In Türkiye, law enforcement officers are important actors who contribute not only to the maintenance of public welfare and the fight against crime, but also to the strengthening of society. The declaration of 2025 as the “Year of the Family” has repositioned the institution of the family as a central element of government policies and public communication strategies. Within this framework, this study examines the activities of the Gendarmerie General Command (GGC) in protecting the family from a public relations perspective. The primary aim of the research is to reveal the support provided for families, the communication practices carried out, and the family-centred institutional discourses produced by the Gendarmerie General Command through its official X (formerly Twitter) account and corporate website. A qualitative research approach was adopted, with content analysis as the primary research technique. Accordingly, posts containing the keyword “family” shared on the official X account of the Gendarmerie General Command between 2023 and 2025 were identified, categorised, and analysed at the content level. The analysis focused particularly on the following questions: In which context does the Gendarmerie bring the family to the fore? Through which themes are family-oriented activities addressed (education, security, social support, families of martyrs and veterans, public awareness campaigns, etc.)? What role does the Gendarmerie assume in the protection of the family? The findings indicate that 90 percent of the total 54 posts shared on the X platform by the Gendarmerie General Command with the keyword “family” between 2023 and 2025 were dedicated to raising awareness about the Women Emergency Support Application (KADES). In the majority of these posts, the family was addressed within the context of preventing violence against women, and slogans and hashtags such as “Kadına El Kalkamaz,” “KADES Varsa Hayat Var,” and “Şiddete Sessiz Kalma” were used extensively. In addition, a limited number of posts featured family visits, educational activities, school-based informational sessions, and artistic events conducted within the scope of the “Year of the Family.”

Keywords: Gendarmerie General Command, year of the family, public relations, social media, communication

EXTENDED ABSTRACT

The family, recognized as the most fundamental institution of social life, plays a decisive role in shaping cultural continuity, social solidarity, and national identity. In Türkiye, the declaration of 2025 as the “Year of the Family” illustrates the state’s growing emphasis on family-oriented policies and communication strategies. Within this broader socio-political framework, the Gendarmerie General Command (GGC), as one of the key security institutions tasked with preserving public order, particularly in rural areas, has adopted a communication approach that integrates preventive security strategies with family-centred public relations practices. The institution has increasingly employed both traditional and digital platforms to reach different segments of society, with special attention to the protection of women, children, and families. This study seeks to analyze how the GGC constructs its family-related discourse and implements preventive measures through public relations activities, focusing on its institutional communication via the social media platform X.

The main purpose of this research is to evaluate the extent to which the GGC highlights family values, women’s rights, and child protection in its communication practices, and to assess how these practices contribute to strengthening institutional legitimacy while also enhancing public trust. Unlike conventional studies on security institutions, which often concentrate exclusively on operational capacities or legal frameworks, this research situates the GGC within the broader field of public relations and communication studies. By doing so, it offers an interdisciplinary perspective that connects security, communication, and social policy. The significance of this research lies in its contribution to understanding how law enforcement agencies adopt communicative strategies that go beyond coercive power, positioning themselves instead as social actors capable of addressing pressing societal issues such as domestic violence and gender equality.

Methodologically, the study employs a qualitative research design and relies on content analysis as its principal tool. Data were collected from the official X account of the GGC between January 2023 and September 2025. A total of 54 tweets containing the keyword “family” were systematically analyzed, classified into four main themes and twelve sub-themes, and interpreted in light of institutional policies and social expectations. The themes identified were: (1) combating violence against women and promoting the Women Emergency Support Application (KADES); (2) respect for women’s rights and raising societal awareness through symbolic messages and commemorations; (3) direct support and protection for women and families; and (4) institutional participation and the increasing visibility of female personnel. The analysis was complemented by reviewing policy documents, official press releases, and awareness campaigns, thereby triangulating data and enhancing the validity of the findings.

The results of the study indicate that approximately ninety percent of the GGC's family-related posts focused on promoting the KADES application and raising awareness of domestic violence. This concentration reveals that preventive security measures addressing gender-based violence have become a top institutional priority, especially in the digital age. However, the communication strategy of the GGC was not limited to preventive measures. Symbolic messages were also prevalent, as evidenced by posts celebrating International Women's Day, commemorating December 5 as Women's Rights Day, or paying tribute to historical female figures such as Nene Hatun. These symbolic acts served as tools of collective memory and as instruments to strengthen social awareness about women's role in national history and contemporary society. Moreover, the GGC was actively involved in direct support and protection practices, including assisting women in medical emergencies, transporting pregnant women to hospitals under challenging conditions, and rescuing women from the rubble in earthquake-affected areas. Such activities highlight the humanitarian role of the institution, extending beyond its traditional policing duties. Finally, the growing visibility of female gendarmerie personnel—whether as cadets, technicians, or officers—was consistently emphasised in institutional communication. This indicates a shift toward promoting gender inclusiveness and institutional diversity, aligning the GGC with broader societal expectations regarding gender equality.

These findings suggest that the GGC employs a dual communication strategy. On the one hand, it implements preventive measures to address urgent societal problems such as domestic violence through digital tools like KADES, thereby strengthening its role as a protector of vulnerable groups. On the other hand, it adopts symbolic communication practices to reinforce family values and collective memory, while also emphasising the importance of female participation within its ranks. This comprehensive strategy reflects a deliberate attempt to integrate security with social responsibility, law enforcement with humanitarian support, and institutional identity with public engagement.

In conclusion, the study argues that the family-centred communication strategy of the GGC enhances institutional legitimacy and fosters public trust by linking preventive security measures with broader societal concerns. The institution positions itself not solely as an enforcer of public order but as an active social actor committed to protecting families, supporting women, and promoting national unity. This multidimensional approach contributes significantly to the literature on security communication and public relations, illustrating how law enforcement institutions adapt to contemporary communication environments and how they can reshape public perceptions by addressing social policy concerns. By bridging the gap between security and communication studies, this research highlights the growing importance of family-centred preventive strategies in the evolving role of public security institutions.

Giriş

Türk Dil Kurumu aileyi, “evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik; ev, familya” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2025). Aile, toplumun temel yapı taŐı olarak yalnızca bireylerin sosyalizasyon süreçlerinde değil, aynı zamanda devletin toplumsal düzeni sağlama ve devamlılığını güvence altına alma iŐlevlerinde de merkezî bir konuma sahiptir (Mandaloğlu, 2022). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 41. maddesi aileyi, “Türk toplumunun temelidir ve eŐler arasında eŐitliĐe dayanır.” ilkesiyle açıklamakla birlikte, “Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının  ğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.” ifadesiyle güçlü bir biçimde korumaktadır (Anayasa, 2025). Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı’nın  n sözünde, “Aile, toplumun nüvesi ve mayası olarak mukaddes bir müessesedir.” tespitinde bulunarak ailenin önemine vurgu yapmaktadır (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2025). Toplumun en küçük yapı taŐı olan ailenin korunması ve güçlendirilmesi, devletin öncelikli görev alanlarından biridir. Bu alanda gerekli güvenlik ve koruyucu önlemlerin alınmasında kolluk kuvvetleri kritik bir görev üstlenmektedir.

Modern toplumlarda güvenlik kurumları, klasik anlamda kamu düzeninin korunması ve suçla mücadelenin ötesine geçerek aile kurumunun korunmasına, güçlendirilmesine ve toplumsal dayanışmanın sürdürülmesine katkı sağlayan aktörler olarak önem kazanmıştır. Bu bağlamda Türkiye’de 2025 yılının “Aile Yılı” ilan edilmesi, aile kurumunun devlet politikalarında, kamu diplomasisi stratejilerinde ve toplumsal iletişim pratiklerinde yeniden öncelikli bir alan olarak konumlandığını göstermektedir (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2025).

Jandarma Genel Komutanlığı, Türkiye geneline yayılmıŐ bir kolluk kuvveti olarak yalnızca i güvenliği sağlama işleviyle değil, aynı zamanda aile, kadın ve ocuk odaklı sosyal politikaların uygulanmasında ve halkla ilişkiler çalışmalarında da etkin rol üstlenmektedir ( zg r vd., 2019, s. 670). Özellikle kadına yönelik Şiddetle mücadele, ocuk sularının  nlenmesi, Şehit ailelerinin desteklenmesi ve personel ailelerinin güçlendirilmesi gibi çok boyutlu faaliyetler, kurumun aileyi stratejik bir toplumsal değer olarak gördüğünü ortaya koymaktadır. Bu tür faaliyetler hem toplumsal güven duygusunun pekiştirilmesi hem de kurumun kamuoyu nezdinde olumlu imaj inşa etmesi açısından önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Dijitalleşmenin hızla yaygınlaŐtığı günümüzde, güvenlik kurumlarının aile odaklı faaliyetlerini kamuoyuyla paylaşma biçimleri de dikkat çekmektedir. Sosyal medya platformları, bu faaliyetlerin geniş kitlelere ulaŐtırılmasında, toplumsal farkındalığın artırılmasında ve ulusal kimliğin aile merkezli bir değer sistemi etrafında güçlendirilmesinde etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. Özellikle X platformu, Jandarma Genel

Komutanlığının aileye ilişkin kurumsal söylemini iletişim perspektifiyle geniş kitlelere iletmesine imkân sağlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Jandarma Genel Komutanlığının aile, kadın ve çocuk odaklı faaliyetlerini bütüncül bir bakış açısıyla ele almak ve söz konusu faaliyetlerin toplumsal iletişim, halkla ilişkiler ve güvenlik-sosyal politika kesişimindeki önemini ortaya koymaktır. Araştırma kapsamında, kurumun yürüttüğü aileye yönelik faaliyetler, sosyal medya platformu X aracılığıyla araştırılmakta, içerik analizi tekniği ile analiz edilmektedir. Jandarmanın aileye yönelik faaliyetlerinin, toplumsal güven inşası, aile kurumunun korunması ve güçlendirilmesi ile kurumsal imajın desteklenmesi açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir. Çalışmada, Jandarma Genel Komutanlığının aile odaklı iletişim stratejilerinin ulusal düzeyde sosyal bütünleşmeye katkısını tartışmaya açmak hedeflenmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığının Faaliyet Alanları

Jandarma Genel Komutanlığı, Türkiye Cumhuriyeti'nin silahlı genel kolluk kuvveti olarak İçişleri Bakanlığına bağlı faaliyet göstermektedir. Kurumun temel tanımı ve görev alanları, 1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Kanunu'na dayanmaktadır. Bu çerçevede Jandarma; emniyet, asayiş ve kamu düzeninin sağlanması, kaçakçılığın önlenmesi, suç işlenmesinin engellenmesi, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korumasının yapılması gibi mülki görevleri yerine getirmektedir. Ayrıca işlenen suçlara ilişkin adli görevlerin yürütülmesi ve kanunlarla ya da Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen askerî nitelikli hizmetlerin icra edilmesi de Jandarma'nın sorumluluk alanına girmektedir (Avcı, 2021, s. 2). Kurum, ülke genelinde özellikle belediye sınırları dışında kalan kırsal alanlarda kamu düzeninin tesisine görevli olup bu yönüyle Emniyet Genel Müdürlüğünden farklı bir konumda bulunmaktadır. Bununla birlikte, modern güvenlik anlayışının gereği olarak yalnızca kamu düzeni ve güvenliğin sağlanmasıyla sınırlı kalmayan Jandarma, aynı zamanda aile, kadın ve çocuklara yönelik sosyal sorumluluk faaliyetleri, eğitim programları ve toplumsal farkındalık ve iletişim kampanyaları yürütmekte; böylece toplumsal güvenin pekiştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Kurumsal web sitesinde de vurgulandığı üzere Jandarma Genel Komutanlığı, toplumsal refahın korunması, vatandaş-devlet ilişkilerinin güçlendirilmesi ve insan hakları odaklı güvenlik yaklaşımının geliştirilmesi amacıyla ulusal ve uluslararası düzeyde iş birlikleri gerçekleştirmekte ve stratejik planlamalarını bu doğrultuda sürdürmektedir (Jandarma Genel Komutanlığı, 2023). Bu anlamda Jandarmanın koruyucu niteliği hem literatürde hem de misyonunda vurgulanmaktadır (Kaplan & Eren, 2023, s. 133).

Jandarmanın önemi, tarihî kökleri ve işlevselliği açısından incelendiğinde, Türkiye'nin güvenliği ve asayişinin sağlanmasında kritik bir rol oynadığı görülmektedir.

Jandarma, Selçuklulardan baŐlayarak, Osmanlı İmparatorluğu döneminde kurulmuŐ, 1. Dünya Savaşı'nda Çanakkale, Kafkasya, Arabistan   lleri, Galiçya, Suriye ve Irak gibi cephelerde görev yapmıŐ bir g c tür (Alpar, 2013; Tekir & Şahin, 2025). Tekir ve Şahin, jandarmanın sadece askerî bir g c olmadığını, aynı zamanda, özellikle kırsal bölgelerde devlet otoritesinin tesisinde önemli baŐarılar elde ettiğini belirtmektedir. Cumhuriyet'in temel değerlerinin ve hukuk düzeninin yerleŐmesinde, jandarmanın üstlendiği rol kritik önem taŐımiŐtır (Tekir & Şahin, 2025, s. 483).

Cumhuriyetin kuruluş yıllarında, jandarma teşkilatının i  güvenlik politikalarının uygulanmasındaki rolü belirginleŐmiŐtir. Jandarma, Cumhuriyet dönemi boyunca devletin güvenliğini sağlayan en önemli unsurlardan biri olmuştur (Tekir & Şahin, 2025, s. 482). İ  güvenlik konuları, sadece ülke topraklarının korunması değil, aynı zamanda sosyal düzenin sağlanması açısından da kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, jandarma birliğinin etkinliği ile devlet otoritesinin sürdürülebilirliği arasında doğrudan bir bağlantı bulunmaktadır (Alpar, 2013). Jandarma, geçmişten günümüze askerî bir kolluk kuvveti olarak güvenliği sağlama işlevini birçok farklı biçimde sürdürmüŐtür. Jandarma, toplumdandan aldığı destekle, farklı görevler üstlenmiŐ ve i  barıŐın sağlanması için kritik bir aktör haline gelmiştir ( etinkaya, 2020).

Jandarma Genel Komutanlığı, son yıllarda güvenlik odaklı yaklaşımların yanında önleyici kolluk yaklaşımını da benimsemeye başlamıştır. Türkiye'de güvenlik hizmetlerinin demokratikleŐmesi ve toplumsal ihtiyaçlara duyarlı hâle gelmesi bağlamında önleyici kolluk faaliyetleri önemli bir dönüşüm alanı olarak öne çıkmaktadır. Özellikle 2000'li yıllardan itibaren gelişen "toplum destekli güvenlik" anlayışı, yalnızca suç sonrası müdahale yerine, suçun ve toplumsal risklerin önceden tespit edilerek engellenmesini amaçlamaktadır (Sönmez, 2020, s. 188). Jandarma Genel Komutanlığı da bu çerçevede, kırsal alanlarda yaşayan vatandaşların güvenliğini sağlamak için önleyici kolluk stratejilerini kurumsal düzeyde benimsemiŐtir (Erarslan, 2021, s. 2018).

Jandarmanın  nleyici yaklaşımı özellikle aile içi Şiddet, kadına yönelik Şiddet ve çocukların korunması alanlarında belirginleŐmiŐtir. İçişleri Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen "Kadına El Kalkamaz" projesi, jandarmanın toplumsal farkındalık kampanyaları ve yerinde müdahaleleri ile desteklenmiş; ayrıca KADES uygulaması aracılığıyla vatandaşların hızlı ihbar ve yardım taleplerine erişimi sağlanmıştır (Demir & Nalbant, 2023, s. 197; Yalçın, 2024). Bu bağlamda, önleyici kolluk faaliyetlerinin yalnızca cezai yaptırımlarla sınırlı kalmadığı, sosyal destek ve farkındalık boyutlarını da içerdiği görülmektedir.

EĞitim ve bilinçlendirme çalışmaları da önleyici yaklaşımın temel unsurlarından biri olmuştur. Jandarma, kırsal bölgelerde düzenlediği kadınlara, çocuklara ve ailelere yönelik seminerlerle, toplumsal risklerin azaltılmasına katkı sağlamaktadır. Bunlardan biri de Erzurum İl Jandarma Komutanlığının, Jandarma teşkilatının 186. kuruluş

yıl dönümü etkinlikleri kapsamında öğrencilerin bilgilendirilmesi ve kariyer planlamalarına katkı sağlanması amacıyla Pazaryolu ve İspir ilçelerinde tanıtım ve bilgilendirme faaliyeti düzenlemesidir. Aynı zamanda Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Kısım Amirliğince küçük yaşta öğrencilere yönelik olarak “Jandarma”yı tanıtıcı boyama ve hikâye kitapları dağıtılarak çocukların gelişimlerine katkıda bulunulmuştur (Şirvan Kaymakamlığı, 2025). Bu uygulamalar, toplum destekli polislik ve önleyici kolluk literatüründe “katılımcı güvenlik” anlayışı ile uyum göstermektedir (Demir, 2021). Ayrıca son dönemde yapılan akademik çalışmalar, jandarmanın önleyici faaliyetlerinin kırsal bölgelerde güvenlik algısını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır (Karataş, 2023).

Jandarma Genel Komutanlığının önleyici kolluk yaklaşımını benimsemesi, klasik kolluk anlayışından daha ileri bir güvenlik yönetimi modeline geçişi temsil etmektedir. Bu yaklaşım, bireylerin güvenlik algısını güçlendirmekte ve toplumsal risklerin minimize edilmesine katkı sunmaktadır. Özellikle aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler, jandarmanın sosyal sorumluluk ve güvenlik işlevlerini birlikte yerine getirdiğini göstermektedir.

Jandarma Genel Komutanlığında Halkla İlişkiler Faaliyetleri

Halkla ilişkiler, bireyler, gruplar veya kuruluşlar ile kamu arasındaki iletişimi yöneten bir disiplin olarak tanımlanabilir. Bu alanın temel amacı, iç ve dış kitleler arasında sağlıklı bir iletişim kurmak ve bu iletişimi yönetmektir. Halkla ilişkiler uygulamaları, toplumsal algıyı şekillendirmek, kurumların itibarını artırmak ve kriz durumlarında etkili iletişim stratejileri geliştirmek için hayati öneme sahiptir (Jefkins, 1983). Halkla ilişkilerin tarihsel gelişimine bakıldığında, bu disiplinin köklerinin 20. yüzyılın başlarına kadar uzandığı görülmektedir. O dönemde, toplumlarda iletişim ihtiyacı arttıkça halkla ilişkiler tekniklerinin de evrildiği kaydedilmiştir. Söz konusu alan; medya ilişkileri, etkinlik yönetimi, sosyal medya iletişimi ve toplumla etkileşim gibi unsurları içermekte olup halkla ilişkiler uzmanlarının kamuoyunu etkileme, olumlu bir imaj oluşturma ve kriz durumlarında etkili iletişim sağlama çabalarını desteklemektedir (Thompson, 2022).

Halkla ilişkilerin etkili uygulanabilmesi için hedef kitlelerin doğru belirlenmesi gerekmektedir. Hedef kitle analizi, kurumların hangi mesajların hangi kitlelerle etkili olabileceğini anlamalarına yardımcı olur. Ayrıca halkla ilişkilerin başarılı olabilmesi için sürekli geri bildirim mekanizmasının oluşturulması da kritik önemi haizdir. Bu mekânizma, toplumun değişen algılarını ve ihtiyaçlarını kurumların anlama yeteneklerini artırır. Dijitalleşme ile birlikte sosyal medya platformları halkla ilişkilerin dinamiklerini köklü bir şekilde değiştirmiştir. Günümüzde halkla ilişkiler uygulamaları, dijital mecraların sunduğu olanaklarla daha da çeşitlenmiş ve etkileşimli hâle gelmiştir. Halkla ilişkiler, kurumların kamu ile sağlıklı ve sürdürülebilir bir iletişim kurmalarını sağlayan bir araçtır (Lee vd., 2021; Silverman & Smith, 2024; Wright & Hinson, 2017).

Halkla ilişkiler, kurumların toplumsal meŐruiyetlerini pekiŐtirmek, hedef kitlelerle iletişimini g c lendirmek ve kamuoyu desteğini sağlamak amacıyla geliŐtirdikleri stratejik bir iletişim süreci olarak tanımlanmaktadır (Grunig & Grunig, 2013, s. 6). Bu bağlamda halkla ilişkiler, yalnızca bilgilendirme işleviyle sınırlı olmayıp aynı zamanda kriz yönetimi, algı yönetimi ve toplumsal katılımın g c lendirilmesine yönelik uygulamaları da kapsamaktadır (Reddi, 2019). Özellikle kamu güvenliği alanında faaliyet gösteren kurumlarda halkla ilişkiler, vatandaşların güvenlik algısını olumlu yönde Şekillendiren, toplumsal farkındalığı artıran ve kurum-vatandaş etkileşimini sürekli kılan bir araç konumundadır.

Türkiye’de Jandarma Genel Komutanlığı, kolluk faaliyetlerinin yanı sıra toplumsal bilinci geliştirmeye yönelik halkla ilişkiler uygulamalarıyla da ön plandadır (Ertürk & Bulut, 2012, s. 111). Kurumun bu alandaki faaliyetleri, önleyici kolluk yaklaşımı çerçevesinde toplumu bilgilendirme, eğitim faaliyetleri yürütme, sosyal medya aracılığıyla farkındalık oluşturma ve aile, kadın ile  ocuk odaklı destek mekanizmaları geliştirme ekseninde yoĐunlaŐmaktadır. Özellikle son yıllarda sosyal medya platformlarının etkin kullanımı, Jandarma’nın halkla ilişkiler stratejisinin temel bileŐenlerinden biri hâline gelmiştir. X (eski Twitter) hesabı üzerinden yapılan paylaşımlar, kurumun Şeffaflık, erişilebilirlik ve vatandaş odaklı hizmet anlayışını pekiştirmektedir (Darıcı & Akçay, 2020).

Jandarma’nın halkla ilişkiler faaliyetleri, toplumsal farkındalık artırıcı kampanyalarla da desteklenmektedir. Örneğin, kadına yönelik Şiddetle mücadelede Kadın Destek (KADES) uygulamasının tanıtımı ve kullanımının teşvik edilmesi, yalnızca güvenlik hizmeti sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda toplumsal bilinç oluşturma işlevini de yerine getirmektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı, 2025). Ayrıca “Aile Yılı” kapsamında düzenlenen sergiler, eğitim programları ve bilgilendirme toplantıları, Jandarma’nın aile değerlerini toplumsal birleŐtirici unsur olarak konumlandırığını göstermektedir.

Bu  er evede Jandarma’da halkla ilişkiler, yalnızca kurumsal kimliği g c lendiren bir iletişim süreci değil, aynı zamanda toplumsal güvenliği pekiştiren ve bireylerin kurumla kurdukları bağı g c lendiren stratejik bir araçtır (Darıcı & Akçay, 2020, s. 252). Halkla ilişkilerin literatürde tanımlanan temel iŐlevleriyle Jandarma’nın uygulamaları karŐılaŐtırıldıĐında bilgilendirme, ikna, karşılıklı anlayış ve toplumsal sorumluluk gibi boyutların ön plana çıktığı görülmektedir.

Jandarmanın halkla ilişkiler faaliyetleri, yalnızca kriz anlarında bilgilendirme yapmak ya da kamuoyu desteğini sağlamak değildir. Halkla ilişkiler, aynı zamanda güvenlik kurumunun toplumla kurduğu iletişimin sürekliliğini sağlayan, güven ilişkisini pekiştiren ve vatandaşların kuruma yönelik aidiyetini g c lendiren stratejik bir süreçtir (Grunig, 1984). Özellikle kırsal bölgelerde hizmet veren Jandarma için halkla ilişkiler, vatandaşın temas kurduğu en yakın güvenlik aktörü olması nedeniyle daha da önemlidir. Vatandaşların sorunlarına yalnızca hukuki veya kolluk boyutunda değil, aynı za-

manda iletişimsel ve toplumsal destek perspektifinde yaklaşılması, kurumun sahadaki etkinliğini artırmaktadır.

Bu çerçevede Jandarma, halkla ilişkiler faaliyetlerini farklı eksenlerde çeşitlendirmektedir. Öncelikle eğitim faaliyetleri, kurumun en önemli halkla ilişkiler araçları arasında yer almaktadır. Köylerde, kasabalarda ve okullarda düzenlenen bilinçlendirme toplantıları aracılığıyla çocuklara, gençlere ve ailelere güvenlik konularında bilgi verilmekte; trafik güvenliği, siber suçlar, uyuşturucuyla mücadele, kadına yönelik şiddetin önlenmesi gibi konularda farkındalık artırılmaktadır (Koçanlı, 2020, s. 615). Bu faaliyetler, yalnızca bilgilendirme boyutunda kalmamakta, aynı zamanda Jandarma ile vatandaş arasında doğrudan etkileşim kurulmasını sağlamaktadır.

Bir diğer önemli boyut, medya ve sosyal medya kampanyalarıdır. Jandarma, resmî internet sitesi ve sosyal medya hesapları üzerinden yaptığı düzenli bilgilendirme paylaşımları ile toplumsal duyarlılığı artırmaya çalışmaktadır (Kaplan, 2020, s. 224). “Trafikte Her Yıl Daha İyiye” veya “En İyi Narkotik Polisi Anne” gibi kampanyalar, vatandaş odaklı iletişim stratejilerinin somut örnekleri arasında yer almaktadır (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı, 2025). Bu tür faaliyetler, yalnızca kurumsal kimliği güçlendirmekle kalmamakta, aynı zamanda toplumsal davranışların dönüşümüne katkı sağlayarak önleyici güvenlik hizmetlerine de destek olmaktadır.

Halkla ilişkilerin Jandarma açısından önemli bir diğer işlevi, toplumsal belleğin güçlendirilmesi ve kurumsal meşruiyetin pekiştirilmesidir. Şehit ailelerinin düzenli ziyaret edilmesi, millî ve dinî bayramlarda toplumsal birlikteliği vurgulayan mesajların paylaşılması, kurumun tarihsel değerleri yaşatarak toplumsal hafızada güçlü bir yer edinmesine katkıda bulunmaktadır (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı, 2025). Bu bağlamda halkla ilişkiler, güvenlik hizmetinin ötesine geçerek toplumsal değerlerin yeniden üretilmesinde de bir araç işlevi görmektedir. Ayrıca Jandarma'nın halkla ilişkiler faaliyetlerinde, kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirlik boyutu da öne çıkmaktadır. Faaliyet raporlarının düzenli yayımlanması, sosyal medyada anlık bilgi akışı sağlanması ve yerel basınla sürdürülen iş birlikleri, kurumun toplumsal güvenilirliğini artıran uygulamalar olarak değerlendirilmektedir. Böylelikle halkla ilişkiler, yalnızca dışa dönük bir imaj çalışması değil, aynı zamanda kurumsal yönetişimin bir bileşeni olarak işlev görmektedir.

Jandarma'nın halkla ilişkiler faaliyetleri toplumsal risklerin önlenmesinde stratejik bir araç olarak kullanılmaktadır. Kadın, çocuk, yaşlı ve engelli bireylere yönelik özel projeler; uyuşturucu ile mücadelede anne ve babaları hedefleyen kampanyalar; doğal afetlerde yürütülen insani yardım çalışmaları halkla ilişkilerin doğrudan güvenlik politikalarıyla entegre edildiğini göstermektedir. Bu bağlamda halkla ilişkiler, önleyici kolluk hizmetlerinin ayrılmaz parçası hâline gelmiş; vatandaşın güvenlik algısını şekillendiren ve toplumsal dayanışmayı pekiştiren çok boyutlu bir iletişim alanı oluşturmuştur. Darıcı ve Akçay tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Jandarma Genel Komutanlığının halkla

ilişkiler faaliyetlerinde afişlerin ve görsel materyallerin ikna aracı olarak nasıl kullanıldığı incelenmiştir. Kullanılan görsellerin ve sembollerin, vatandaşın güvenlik algısını güçlendirmeye yönelik olduğu tespit edilmiştir. Özellikle milli değerlerin, kahramanlık imgelelerinin ve aile kavramının öne çıkarılması, Jandarma'nın halkla ilişkilerde toplumsal duygulara hitap eden bir strateji benimsediğini göstermektedir (Darıcı & Akçay, 2020, s. 257).

Özpaça, Jandarma Genel Komutanlığının sosyal medya üzerinden yürüttüğü halkla ilişkiler faaliyetlerini ele almıştır. Çalışmada, özellikle Twitter platformu üzerinden gerçekleştirilen paylaşımlar incelenmiş ve hedef kitleyle tek yönlü de olsa kesintisiz iletişimde kalındığı tespit edilmiştir. Bulgulara göre Jandarma, sosyal medyayı yalnızca bilgilendirme aracı olarak değil, aynı zamanda toplumsal etkileşimi artıran bir iletişim kanalı olarak kullanmaktadır. Böylece kurum, hem kriz anlarında hızlı bilgi akışı sağlamış hem de barış zamanında toplumsal güvenin pekiştirilmesine katkıda bulunmaktadır (Özpaça, 2023, s. 82). Bir diğer çalışmada, yeni asayiş koordinasyon timlerinin yalnızca kolluk görevleri icra etmediği, aynı zamanda toplumla doğrudan temas kurarak güveni tesis etmeyi amaçladığı belirtilmektedir. Toplum Odaklı Kolluk Teorisi çerçevesinde değerlendirilen uygulamanın, Jandarma'nın halkla ilişkilerde katılımcı ve iletişim temelli bir yaklaşım geliştirdiğini göstermektedir (Genç & Türköz, 2022). Ek olarak, Jandarma'nın hem sosyal medya hem de geleneksel medya araçlarını kullanması, bir yandan ülke ve dünya gündemini değerlendirmede, diğer yandan organize suç ve terör örgütlerinin faaliyetlerini izlemede kritik önem arz etmektedir (Yıldırım, 2023, s. 749).

Jandarma Genel Komutanlığının Ailenin Korunması Faaliyetleri

Jandarma Genel Komutanlığının aileye, kadına ve çocuklara yönelik faaliyetleri, kurumun Aile içi ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Yönergesi ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Kanunu kapsamında icra edilmektedir.

Jandarma teşkilatı, yalnızca güvenlik odaklı görevlerini değil, aynı zamanda toplumsal bütünlüğün korunması ve sosyal refahın desteklenmesi yönündeki kararlılığını "Bireylerin temel hak ve özgürlüklerini gözeterek, emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak ve korumaktır." misyonuyla da ortaya koymaktadır. Özellikle sosyal medya paylaşımlarında, aile içi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla yürütülen bilgilendirme faaliyetlerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu bağlamda, kurumun en önemli araçlarından biri, Kadın Acil Destek Uygulaması (KADES)'tir. KADES, Türkiye'de 6 milyon üzerinde kullanıcı tarafından kullanılmaktadır (Hanikoğlu & Akman, 2024, s. 51). Bu rakam 2025 yılı itibarıyla 9 milyon 121 bin 775'e yükselmiştir. Jandarma, Türkiye'nin farklı illerinde düzenlediği saha bilgilendirme etkinlikleriyle hem kadınları hem de diğer aile bireylerini KADES hakkında bilinçlendirmekte, böylelikle aile kurumunu doğrudan etkileyen şiddet olgusunun önlenmesine katkı sunmaktadır. Aynı zamanda küçük yaşta çalıştırılan, kaybolan, suça sürüklenen veya sürüklenme ihtimali olan çocuklara yönelik olarak da koruma görevi vardır (Orhan, 2021, s. 59).

Görsel 1. KADES Bilgilendirmesi

T.C. Jandarma Gn. K @jandarma · 22 Kas

Tek dokunuşla güvende olun.📱

Kadın Acil Destek Uygulaması (KADES) ile ilgili vatandaşlarımızı bilgilendirmeye devam ediyoruz.

📍 Kilis

#Jandarma

#JandarmaAsayiş

Jandarma Genel Komutanlığı, Türkiye'deki aile, kadın ve çocuklara yönelik sosyal sorumluluk projeleriyle önemli bir rol üstlenmektedir. Bu çalışmalar, asayiş ve güvenliğin sağlanmasının yanı sıra sosyal duyarlılığı artırarak toplumsal dayanışmayı teşvik etmektedir. Jandarma'nın gerçekleştirdiği halkla ilişkiler faaliyetleri, çeşitli programlar ve projeler aracılığıyla ailelerin ve kadınların korunmasına önemli katkılar sunmaktadır. Jandarma Genel Komutanlığı, Asayiş Daire Başkanlığı bünyesinde "Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü" 16 Nisan 2012 tarihinde kurulmuştur" (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı, 2025). Jandarma teşkilatı, görev bilincini artırmak, usul ve esasları belirlemek ve sistemli bir yol izlemek için ilk olarak Asayiş Daire Başkanlığı bünyesinde 2024 yılında "Aile İçi ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Şube Müdürlüğü" teşkil edilmiştir. Jandarma Genel Komutanlığına bağlı 5 il Jandarma Komutanlığı bünyesinde (Ankara, Antalya, İstanbul, İzmir, Muğla) Aile içi Şiddetle mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü, 76 il Jandarma Komutanlığı karargahında "Aile içi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Kısım Amirliği bulunmakta olup, 73 İlçe Jandarma Komutanlığı bünyesinde Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Kısım amirliği" teşkil edilmiştir (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı, 2025).

Haklarında korunma kararı verilmesini sağlamak için kolluğa intikal eden her şiddet vakasında yasal önleyici tedbir talepleri (örneğin uzaklaştırma, koruyucu karar) hazırlanır. Gerçekleşen tedbir karar sayısı yıllar içinde artış göstermiştir (2019'da 10.679 iken 2022'de 22.819'a yükselmiştir. Şiddet olaylarında 2019–2022 yılları arasında bir miktar düşüş gözlenmiştir. Bu çerçevede, Jandarma'nın görevlileri mağdur aileleri ziyaret etmekte, acil destek ve danışmanlık hizmetleri sağlamakta ve gerektiğinde sosyal hizmet birimleriyle koordinasyon kurmaktadır. Tüm bu önleyici müdahaleler, Jandarma'nın "koruyucu güvenlik" yaklaşımına uygun olarak suçun mağdur olmadan önlenmesine yönelik uygulamalardır (Erultunca, 2024).

Jandarma'nın halkla ilişkiler çabalarında, çocukların korunmasına yönelik projeler de yer almaktadır. Jandarma, çocukların güvenliği için geliştirdiği projeler çerçevesinde, eğitim programları düzenleyerek çocuklara yönelik suçların önlenmesi amacıyla bilinçlendirme çalışmaları yürütmektedir. Trafik Haftası etkinlikleri kapsamında çocuklara trafik kurallarının uygulamalı anlatılması, Çocuk Trafik Tırı ile bilgilendirme çalışmalarının yapılması, il, ilçe ve karakol teşkilatları aracılığıyla Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda bilgilendirme toplantılarının yapılması, ailenin ve çocukların korunmasında önemli birer adım olarak görünmektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı, 2025).

Bunların yanı sıra, Jandarma'nın sosyal medya kampanyaları ve dijital platformlardaki halkla ilişkiler faaliyetleri, kadın ve çocukların sorunlarını dile getirmek için önemli bir mecra sunmaktadır. Özellikle kadınların ve çocukların yaşadığı sorunların görünür-lüğünü artırmaya yönelik yürütülen bu kampanyalar, toplumda bu konuların daha fazla tartışılmasına ve kamuoyunun bilgilendirilmesine olanak tanımaktadır. Pekdoğan, (2018), halkla ilişkiler uygulamalarının bu tür sosyal konuları gündeme getirmede etkili olduğunu vurgulamaktadır.

6284 Sayılı Kanun Kapsamında Ailenin Korunması ve Kolluk Kuvvetleri

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, kolluk kuvvetlerine şiddetin önlenmesi ve mağdurların korunması konusunda geniş yetki ve sorumluluklar yüklemektedir. Bu kapsamda, kolluk kuvvetleri (polis ve jandarma) hem mağdurların güvenliğinin sağlanmasında hem de hâkim, mülki amir veya kolluk amiri tarafından verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının uygulanmasında doğrudan görevli kılınmıştır. Kanun'un en dikkat çeken yönlerinden biri, kolluk amirlerine acil durumlarda geçici önleyici tedbir kararı alma yetkisi tanınmasıdır. Örneğin, mağdura yönelik şiddet tehdidi söz konusu olduğunda kolluk amiri, hâkim kararını beklemeksizin şiddet uygulayan kişiyi mağdurdan konutundan uzaklaştırabilir, mağdura yaklaşmasını engelleyebilir veya iletişim kurmasını yasaklayabilir. Bu yetki, özellikle kırsal bölgelerde mahkemeye erişimin zaman alabileceği durumlarda mağdurların hayatını koruma bakımından kritik öneme sahiptir (Kanun, 2012).

Kolluk kuvvetlerinin görevleri yalnızca tedbir kararlarının uygulanmasıyla sınırlı değildir. Kanun'a göre, kolluk birimleri mağdurlara yönelik bilgilendirme yükümlülüğü taşımaktadır. Şiddet mağdurlarına hakları, başvuru mekanizmaları, barınma ve maddi destek olanakları hakkında bilgi verilmesi zorunludur. Ayrıca, mağdurların güvenli bir şekilde Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)'ne yönlendirilmesi de kolluğun sorumluluğu altındadır (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2022). Kolluk kuvvetlerinin bir diğer işlevi ise şiddetin raporlanması ve kayıt altına alınmasıdır. Kanun çerçevesinde, aile içi şiddet olaylarının düzenli kaydedilmesi, şiddet verilerinin merkezî sistemde toplanması ve ilgili kurumlarla paylaşılması gerekmektedir. Bu kayıtlar hem politika üretiminde hem de şiddetle mücadele stratejilerinin geliştirilmesinde önemli bir veri kaynağı oluşturmaktadır. Ayrıca kolluk kuvvetleri, şiddet uygulayan kişilere yönelik de görev üstlenmektedir. Failin silahına el konulması, rehabilitasyon programlarına yönlendirilmesi ve gerektiğinde gözaltına alınarak adli makamlara sevk edilmesi, kolluk birimlerinin doğrudan uyguladığı tedbirler arasındadır. Böylece kolluk kuvvetleri, yalnızca mağduru koruyan değil, aynı zamanda failin eylem kapasitesini sınırlayan bir mekanizmanın da parçasıdır (Orhan, 2021). 6284 sayılı Kanun'da kolluk kuvvetlerine tanınan görev ve yetkiler, şiddetin önlenmesinde önleyici, koruyucu ve caydırıcı üçlü işlevi aynı anda yerine getirmektedir. Ancak uygulamadaki aksaklıkların giderilmesi için kolluk personelinin şiddetle mücadele konusunda sürekli eğitilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği bilincinin artırılması ve tedbir kararlarının denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, Jandarma Genel Komutanlığının aile kurumunun korunmasına yönelik faaliyetlerini halkla ilişkiler perspektifinden incelemektir. Çalışmada özellikle, Jandarma'nın toplumsal farkındalık kampanyaları, sosyal medya faaliyetleri, eğitim programları ve destek mekanizmaları aracılığıyla aileyi güçlendirmeye yönelik stratejileri ortaya konulmaktadır. Bunun yanında, kurumun önleyici kolluk yaklaşımını aile odaklı politikalarla nasıl bütünleştiği de analiz edilmektedir. Böylece çalışma, güvenlik hizmetleri ile sosyal politika kesişiminde yeni bir değerlendirme alanı açmayı hedeflemektedir.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, üç açıdan önem arz etmektedir: Bunların ilki, aile kurumunun korunmasının Türkiye'de devlet politikalarının merkezinde yer almasıdır. 2025 yılının "Aile Yılı" ilan edilmesi, konunun ulusal ölçekteki önemini göstermektedir. Bu bağlamda Jandarma'nın aileye yönelik faaliyetlerinin akademik düzeyde incelenmesi, kurumun sosyal sorumluluk boyutunu ve güvenlik politikalarının toplumsal yönünü anlamaya katkı sağlayacaktır. İkincisi, çalışma, güvenlik kurumlarının yalnızca kamu düzenini sağlamakla değil, aynı zamanda toplumsal refah ve dayanışmayı güçlendirmekle de

görevli olduğunu ortaya koymaktadır. Üçüncüsü ise araştırma, halkla ilişkiler literatürüne katkı sağlayarak güvenlik kurumlarının iletişim stratejilerinin sosyal politika alanına nasıl yansıdığını göstermektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tasarlanmıştır. Nitel araştırmalar, toplumsal olguları derinlemesine anlamayı, aktörlerin söylemlerini çözümlmeyi ve bağlam içinde değerlendirmeyi amaçlayan bir yöntemsel çerçeve sunmaktadır (Yıldırım & Simsek, 1999). Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda, Jandarma Genel Komutanlığının 2023-2025 yılları arasında X platformunda “aile” anahtar kelimesi içeren paylaşımlar sistematik olarak toplanmış, 4 ana, 9 alt tema belirlenmiştir. Temalar arasında kurumsal faaliyetler, kadın ve çocuklara yönelik destekler, toplumsal farkındalık kampanyaları ve şehit/gazi ailelerine yönelik çalışmalar yer almıştır. Veriler, içerik düzeyinde incelenerek kurumun aileye ilişkin kurumsal yaklaşımı çözümlenmiştir. Ayrıca kurumsal internet sitesi üzerinden elde edilen içerikler de analiz kapsamına alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak çalışma, yalnızca Jandarma Genel Komutanlığının X hesabından 2023-2025 yılları arasındaki paylaşımlarıyla ve kurumsal internet sitesinde yer alan haberlerle sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla daha geniş bir zaman dilimine yayılan veriler incelenmemiştir. Son olarak, verilerin yalnızca sosyal medya platformu X ve kurumsal internet sayfası üzerinden toplanmış olması, diğer medya kanallarında yer alan faaliyetlerin araştırma kapsamına alınmadığı anlamına gelmektedir.

Araştırmanın Bulguları

Jandarma Genel Komutanlığının ailenin korunması kapsamındaki faaliyetleri, içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Jandarma'nın sosyal medya platformunda yer alan X hesabından (@jandarma) elde edilen veriler, M. Excel ile analiz edilmiştir. Tweetlerin tarih aralığı Ocak 2023 ile Eylül 2025 arasını kapsamaktadır. Jandarma Genel Komutanlığının, içinde “aile” anahtar kelimesi geçen toplam 54 tweet paylaştığı tespit edilmiştir. Ocak 2023-Eylül 2025 tarihleri arasında 14, Ocak 2024-Aralık 2024 tarihleri arasında 20, Ocak 2023-Aralık 2023 tarihleri arasında ise 20 adet aile konulu tweet paylaşmıştır. Tweetlerden elde edilen bulgularda, Jandarma'nın “ailenin korunması” misyonunu aynı zamanda aile içi şiddetle ve kadının korunması ile birlikte yürüttüğü tespit edilmiştir. Yalnızca “aile” kurumuna yönelik halkla ilişkiler faaliyetlerinin yanında, aile içi şiddetin önlenmesine yönelik geliştirilen dijital imkânların da ön plana çıktığı söylenebilir.

Paylaşımlardan hareketle, bu faaliyetlerin süreklilik arz ettiği ve farklı coğrafi bölgelerde düzenli tekrarlandığı anlaşılmaktadır (örneğin; Antalya, Giresun, Tekirdağ, Bingöl, Aksaray, Şanlıurfa gibi illerde bilgilendirme çalışmaları yürütülmüştür). Bu durum, Jandarma'nın aile kurumunu güçlendirmeye yönelik faaliyetlerini yerel düzeyden ulusal düzeye taşıyan sistematik bir halkla ilişkiler stratejisi geliştirdiğini göstermektedir. Ayrıca kullanılan “#KadınaElKalkamaz” ve benzeri etiketler, toplumsal farkındalığı arttırmaya dönük dijital kampanyaların bir parçası olarak değerlendirilebilir.

Tablo 1. Jandarma Genel Komutanlığının “Aile” Anahtar Kelimesi İçeren X paylaşımları Tablosu²

	Tarih	Tweet	Tema	Etiket	Slogan
1	4.Eyl.25	Tweet 1	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
2	1.Eyl.25	Tweet 2	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
3	3.Tem.25	Tweet 3	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
4	25.May.25	Tweet 4	Tiyatro Gösterisi	Tiyatro	
5	18.May.25	Tweet 5	Aile Ziyareti		
6	2.May.25	Tweet 6	KADES Bilgilendirmesi		
7	8.Nis.25	Tweet 7	KADES Bilgilendirmesi		
8	23.Mar.25	Tweet 8	KADES Bilgilendirmesi		
9	26.Şub.25	Tweet 9	KADES Bilgilendirmesi		
10	14.Şub.25	Tweet 10	KADES Bilgilendirmesi		Şiddete Sessiz Kalma
11	5.Şub.25	Tweet 11	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
12	31.Oca.25	Tweet 12	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
13	20.Oca.25	Tweet 13	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	KADES Varsa Hayat Var
14	8.Oca.25	Tweet 14	KADES Bilgilendirmesi		Şiddete Dur Demek Elinizde
15	30.Ara.24	Tweet 15	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Şiddete Sessiz Kalma
16	22.Ara.24	Tweet 16	KADES Bilgilendirmesi		Yalnız Değilsiniz
17	16.Ara.24	Tweet 17	KADES Bilgilendirmesi		KADES Bir Telefon Kadar Yakınızdadır
18	10.Ara.24	Tweet 18	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	KADES Varsa Hayat Var
19	22.Kas.24	Tweet 19	KADES Bilgilendirmesi		Tek Tuşla Şiddetin Karşısında
20	5.Kas.24	Tweet 20	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Şiddetin Her Türüsüne Karşıyız
21	23.Eki.24	Tweet 21	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
22	29.Tem.24	Tweet 22	KADES Bilgilendirmesi	KADES, Kadına el kalkamaz	Kadına El Kalkamaz
23	19.Tem.24	Tweet 23	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
24	23.Haz.24	Tweet 24	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz

² Tablo 1 içerisinde tweetlerin tam hâli, tablonun sığmamasından dolayı paylaşılmamıştır. Tweetlerin içerikleri, Ek-1 dosyası olarak sunulmuştur.

25	2.Haz.24	Tweet 25	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
26	19.May.24	Tweet 26	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
27	10.May.24	Tweet 27	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
28	8.May.24	Tweet 28	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
29	9.Nis.24	Tweet 29	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
30	16.Mar.24	Tweet 30	KADES Bilgilendirmesi	Kadına El Kalkamaz	Kadına El Kalkamaz
31	2.Mar.24	Tweet 31	KADES Bilgilendirmesi	Kadına El Kalkamaz	Kadına El Kalkamaz
32	14.Şub.24	Tweet 32	KADES Bilgilendirmesi	Kadına El Kalkamaz	Kadına El Kalkamaz
33	26.Oca.24	Tweet 33	KADES Bilgilendirmesi	Kadına El Kalkamaz	Kadına El Kalkamaz
34	10.Oca.24	Tweet 34	KADES Bilgilendirmesi	Kadına El Kalkamaz	Kadına El Kalkamaz
35	18.Ara.23	Tweet 35	KADES Bilgilendirmesi	Kadına El Kalkamaz	Kadına El Kalkamaz
36	6.Ara.23	Tweet 36	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
37	15.Kas.23	Tweet 37	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
38	8.Kas.23	Tweet 38	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
39	8.Kas.23	Tweet 39	�ğrenci Bilgilendirmesi		
40	30.Eki.23	Tweet 40	Eğitim Faaliyeti	Jandarma, KADES	
41	8.Eki.23	Tweet 41	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
42	11.Eyl.23	Tweet 42	Okul Ziyaretleri		
43	10.Eyl.23	Tweet 43	KADES Bilgilendirmesi		Kadına El Kalkamaz
44	28.Ağu.23	Tweet 44	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
45	17.Ağu.23	Tweet 45	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
46	7.Ağu.23	Tweet 46	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
47	27.Tem.23	Tweet 47	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	
48	17.Tem.23	Tweet 48	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
49	30.May.23	Tweet 49	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma, KADES	Kadına El Kalkamaz
50	19.Mar.23	Tweet 50	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma	Kadına El Kalkamaz
51	2.Mar.23	Tweet 51	KADES Bilgilendirmesi	Jandarma	Kadına El Kalkamaz
52	31.Oca.23	Tweet 52	KADES Bilgilendirmesi		
53	25.Oca.23	Tweet 53	KADES Bilgilendirmesi		
54	9.Oca.23	Tweet 54	KADES Bilgilendirmesi		

Tablo 1'de yer alan bulgular dikkate alındığında Jandarma'nın paylaŐımlarının yüzde 90'ının KADES uygulamasının bilgilendirmesi olduğu görülmektedir. Bunun yanında "Aile Yılı" kapsamında bir tiyatro gösterisinin icra edildiği, okullarda "bilgilendirme semineri" düzenlendiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte eğitim programı da yapılmıştır. Jandarma Genel Komutanlığının sosyal medya kullanımında da dijital imk nlerden yararlandığı görülmektedir. Her paylaŐımda, daha fazla kiŐiye ulaşmak için etiketlerden faydalanıldığı görülmektedir. Bunlardan "kadınaelkalkamaz" etiketi en sık kullanılan sloganlar arasındadır. Bununla birlikte "KADES" ve "Jandarma" etiketi de her paylaŐımda sıklıkla yer almaktadır.

Tablo 2. Tweetlerin ve Kurumsal Sayfanın İçerdiği Tema, Alt Tema ve Faaliyet Dağılımı

Ana Temalar	Alt Temalar	Faaliyetler
1	Kurumsal Faaliyetler	Kurumsal Başarıların Teşviki ve Ödüllendirilmesi
		Ailenin Korunmasına Yönelik Finansal Okuryazarlık Kursu
		Kolluk Kuvvetleri Eğitici Eğitimi
	Hukuki Çalışmalar	Aile İçi ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye Dair Yönerge Hazırlanması
		Vizyon Belgesi ve Eylem Planı Çalışma Gruplarının Güncellenmesi
		Kadın ve Erkek Subay/Astsubay Adaylarına Evlilik ve Aile Konularında Eğitim Verilmesi
2	Eğitim Faaliyetleri	Kurumsal Kimlik Unsurlarında ve Resmi Yazışmalarda Aile Yılı İmgesinin Kullanımı
		KADES Uygulaması Kullanım Eğitimi
	Okul Ziyaretleri	İlkokul, Ortaokul ve Lise Ziyaretleri
3	Sanatsal Faaliyetler	Tiyatro Gösterimi, "Aile İçi İletişimde Öfkeni Sevgiyle Sustur" Adlı Tiyatro Oyunu,
		Aile Temalı Sergi Düzenlenmesi
	Bilgilendirme Faaliyetleri	KADES Bilgilendirmesi
		5 Aralık Dünya Kadın Hakları ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Vesilesiyle Sosyal Medya Paylaşımları
4	Ziyaretler	Anneler Günü Vesilesiyle Şehit Ailelerinin ve Gazilerin Ziyaret Edilmesi
		Yaşlı Ziyaretleri
	Okul Ziyaretleri	Okullarda Şiddete ve Siber Zorbalığa Yönelik Bilgilendirme Seminerleri

Jandarma Genel Komutanlığının X (eski Twitter) hesabı üzerinden yaptığı paylaşımlar, kurumun kadınlara yönelik faaliyetlerinin hem toplumsal duyarlılık hem de güvenlik odaklı hizmetler çerçevesinde yoğunlaştığını göstermektedir. Bu faaliyetler incelendiğinde dört ana temanın öne çıktığı görülmektedir. Tweetlerde en sık vurgulanan alan, Kadın Acil Destek Uygulaması (KADES) hakkında yapılan bilgilendirmelerdir. Jandarma, il ve ilçe düzeyinde düzenli olarak kadın vatandaşlarla bir araya gelmekte, uygulamanın işleyişi hakkında bilgilendirme yapmakta ve farkındalık çalışmaları yürütmektedir. "KADES varsa hayat var, Kadına El Kalkamaz, Şiddete Sessiz Kalma" gibi sloganlarla duyurulan bu faaliyetler, kurumun kadınların güvenliğini önceleyen dijital çözümler geliştirdiğini göstermektedir. Jandarma, 5 Aralık Dünya Kadın Hakları Günü ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü gibi özel günlerde kadınların toplumdaki konumunu güçlendirmeye yönelik içerikler paylaşmaktadır. Bu tür sembolik günlerde yapılan paylaşımlar, kadınlara verilen değeri vurgulamakta ve toplumsal farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Ayrıca Nene Hatun gibi tarihî figürlerin anılması, kadın kahramanların toplumsal hafızada canlı tutulmasına katkı sağlamaktadır.

Görsel 2. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Paylaşımı

T.C. Jandarma Gn. K @jandarma · 8 Mar

Bizim için çok değerlisiniz

Jandarma Genel Komutanlığı emrinde başarıyla görev yapan kadın personelimiz başta olmak üzere, hayatın her alanında emeği ve azmiyle fark yaratan tüm kadınların "8 Mart Dünya Kadınlar Günü" kutlu olsun.

Tweetlerde yer alan örneklerden biri, Muğla'da ikamet eden ve 75 yıldır evliliklerini sürdüren iki vatandaşın Jandarma tarafından ziyaret edilmesidir. Benzer biçimde, Yalova İl Jandarma Komutanlığı ve Yalova Üniversitesi iş birliği ile Aile Yılı kapsamında "Aile İçi İletişimde Öfkeni Sevgiyle Sustur" isimli tiyatro gösterisi düzenlenmiştir. Paylaşımlar, Jandarma'da kadının ve ailenin giderek daha görünür hâle geldiğini göstermektedir. Kadın jandarmaların sahada yer alması hem toplumsal güvenlikte hem de kurumsal temsilde kadınların önemini ortaya koymaktadır.

Görsel 3. Jandarma X Hesabının Paylaşımı

T.C. Jandarma Gn. K @jandarma · 18 May

Muğla

Aile geçmişin temeli, geleceğin umududur

"2025 Aile Yılı" münasebetiyle Muğla'da ikamet eden ve 75 yıldır evliliklerini devam ettiren 95 yaşındaki Ramazan Amcamızı ve 93 yaşındaki Ülker Teyzemizi ziyaret ettik.

Diğer yandan Jandarma'nın kurumsal internet sitesi aracılığıyla elde edilen diğer bulgularda, 2025 Aile Yılı logosunun resmî yazışmalarda yer alması, kurumsal kimliğin aile odaklı bir perspektifle yeniden inşa edildiğini göstermektedir. Bu uygulama, sembolik iletişim yoluyla kurumun aile değerlerini ön plana çıkarma stratejisinin bir parçası olarak değerlendirilebilir. Aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin hazırlanan katalogların güncellenmesi, hukuki olarak kurumsal bir yönerge vasıtasıyla çalışmaların sürdürülmesi, Jandarma Genel Komutanlığının kurumsal hafızayı dinamik tutma ve toplumsal sorunlara karşı sürekli güncellenen bilgi tabanlı bir yaklaşım geliştirme çabasını ortaya koymaktadır. Aile Yılı çerçevesinde düzenlenen sergi, aile kurumunun kültürel, toplumsal ve tarihsel boyutlarını görünür kılan bir farkındalık ve toplumsal iletişim pratiği olarak değerlendirilebilir. Çocuk suçlarının ve kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin kursların düzenlenmesi, güvenlik ve toplumsal istikrarın sağlanmasında önleyici ve eğitici bir iletişim stratejisinin benimsendiğini ortaya koymaktadır. Jandarma Genel Komutanlığı personeli ve aile yakınlarına yönelik yürütülen eğitim faaliyetleri de kurum içi aidiyeti güçlendiren ve aileyi kurumsal dayanışma çerçevesinde destekleyen bir uygulama olarak öne çıkmaktadır. Kadın ve erkek subay/astsubay adaylarına evlilik ve aile konularında eğitim verilmesi, aile kurumunun desteklendiğini göstermektedir. Diğer yandan Aile Yılı kapsamında yürütülen faaliyetlerin ödüllendirilmesi, kurumsal motivasyonu artırmanın yanı sıra aile odaklı çalışmaların kurumsal kültürde yerleşik bir değer hâline getirilmesine hizmet etmektedir. Şehadet günlerinde şehit ailelerinin ziyaret edilmesi, yalnızca anma pratiği değil; aynı zamanda toplumsal dayanışmayı güçlendiren ve aile kavramını ulusal kimliğin merkezine yerleştiren sembolik bir iletişim biçimi olarak değerlendirilebilir.

"Jandarma, aileyi hangi bağlamlarda gündeme getirmektedir?" sorusu kapsamında, Jandarma Genel Komutanlığı, aileyi yalnızca toplumsal bir kurum olarak değil, aynı zamanda güvenlik ve toplumsal istikrarın devamlılığını sağlayan temel bir unsur olarak ele almaktadır. Aile, kurumun iletişim stratejilerinde üç temel bağlamda gündeme gelmektedir: birincisi, toplumsal değerlerin korunması ve aktarımı, ikincisi, kırılgan grupların (kadın, çocuk, yaşlı, engelli) korunması ve desteklenmesi, üçüncüsü ise şehit ve gazi aileleri üzerinden ulusal birlik ve toplumsal dayanışmanın pekiştirilmesi. Dolayısıyla aile, sembolik ve işlevsel bir unsur olarak Jandarma'nın halkla ilişkiler faaliyetlerinde öncelikli bir yer edinmiştir.

Jandarma'nın aile odaklı faaliyetleri eğitim, güvenlik, sosyal destek, şehit ve gazi aileleri ile toplumsal farkındalık kampanyaları gibi farklı boyutlar üzerinden ele alınmaktadır. Eğitim kapsamında köylerde ve okullarda düzenlenen bilgilendirme toplantıları aracılığıyla çocuk suçlarının önlenmesi, aile içi şiddetle mücadele, trafik güvenliği, uyuşturucu ile mücadele gibi konularda toplumsal farkındalık geliştirilmektedir. Güvenlik boyutunda ise özellikle kadına yönelik şiddetle mücadelede KADES uygulamasının yaygınlaştırılması ve bu konuda düzenli bilgilendirme yapılması öne çıkmaktadır. Sosyal destek kapsamında doğal afetlerde yürütülen kurtarma çalışmaları (Avaner &

Ayas, 2021), ocuklara yönelik trafik bilgilendirmeleri, sosyal sorumluluk çalışmaları, özel gereksinimli çocuklara yönelik “bir günlüğüne askerlik yapma” öne çıkmaktadır. Diğer yandan, Jandarma personeli ve ailelerine yönelik finansal okuryazarlığı ve aile içi birlikteliği artıracak destek kampanyaları da dikkat çekmektedir. Şehit ve gazi ailelerine özel günlerde düzenli ziyaretler, anma etkinlikleri ve sosyal medya kullanarak özel günlerde gerçekleştirilen paylaşımlar ise toplumsal hafızanın canlı tutulmasını ve ulusal dayanışmanın pekişmesini sağlamaktadır. Bunun yanında, “Aile Yılı” çerçevesinde yapılan sergiler ve sosyal medya kampanyaları, aile kurumunun sembolik ve kültürel boyutlarını görünür kılan toplumsal farkındalık faaliyetleri arasında yer almaktadır.

Ailenin korunmasında Jandarma, nleyici, destekleyici ve sembolik roller üstlenmektedir. Önleyici rol, aile içi Şiddet ve ocuk sularının engellenmesine yönelik eğitimler, dijital uygulamalar ve bilgilendirme kampanyaları üzerinden yürütülmektedir. Destekleyici rol, özellikle Şehit ve gazi aileleriyle düzenli temas kurulması, personel ve ailelerine yönelik sosyal faaliyetler ve afet anlarında sunulan insani yardım hizmetleri aracılığıyla ortaya çıkmaktadır. Sembolik rol ise ulusal birlik ve toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesi amacıyla aile değerlerinin kurumsal iletişimde sürekli vurgulanmasıyla Şekillenmektedir. Bu erevede Jandarma, ailenin güvenlik hizmetleriyle bütünleŐmiŐ bir toplumsal değer olarak korunmasına ve güçlendirilmesine katkı sağlamaktadır.

Sonuç

Aile, toplumsal yapının temel taŐı olmasının yanı sıra bireylerin kimlik, değer ve aidiyet geliŐtirmesinde de belirleyici bir kurumdur. Türkiye’de 2025 yılının “Aile Yılı” ilan edilmesi, devletin aile kurumunu yalnızca sosyolojik değil aynı zamanda stratejik bir değer olarak konumlandırığını göstermektedir. Bu bağlamda aileye yönelik politikaların güvenlik kurumlarıyla entegrasyonu, ulusal güvenlik ve toplumsal istikrar açısından kritik bir boyut kazanmaktadır. Jandarma Genel Komutanlığının aile merkezli faaliyetlere yönelmesi, bu kurumsal dönüşümün en görünür örneklerinden biridir. Analizler, Jandarma’nın aileye ilişkin duyarlılığını yalnızca sembolik mesajlarla sınırlamadığını, bilakis bunu kurumsal stratejilerin merkezine yerleŐtirdiĐini ortaya koymaktadır. Kadına yönelik Şiddetle mücadelede kullanılan KADES uygulamasının yaygınlaştırılması, aile içi Şiddetle mücadele politikalarının güncellenmesi ve eğitim faaliyetleriyle risklerin nlenmesine yönelik giriŐimler, kurumun önleyici güvenlik yaklaşımını toplumsal sorumluluk perspektifiyle btnleŐtirdiĐini göstermektedir. Bu tür uygulamalar, Jandarma’nın aileyi koruma ve güçlendirme hedefini güvenlik hizmetlerinin ayrılmaz bir parçası hâline getirdiğini kanıtlamaktadır.

Ailenin toplumsal bellekte sahip olduğu güçlü konum, Jandarma’nın halkla ilişkiler faaliyetlerinde önemli bir ereve sunmaktadır. Şehit ailelerine düzenli ziyaretler, Anneler Günü ve benzeri özel günlerde gerçekleştirilen etkinlikler, toplumsal değerlerin

korunmasına katkı sağlamakta; aynı zamanda vatandaşla kurum arasındaki duygusal bağı pekiştirmektedir. Bu bağlamda aile, Jandarma'nın halkla ilişkiler faaliyetlerinde hem sembolik hem de pratik bir unsur olarak yer almakta; ulusal birlik ve toplumsal dayanışmanın iletişimsel bir zeminde yeniden üretilmesine hizmet etmektedir. Son yıllarda Jandarma'nın halkla ilişkiler stratejilerinde dikkat çeken bir diğer boyut, sosyal medya kampanyalarının etkin kullanımındır. X platformu üzerinden yapılan bilgilendirme paylaşımları, toplumsal farkındalık projeleri ve kadın-çocuk odaklı içerikler, kurumun iletişim kanallarını çeşitlendirdiğini ve geniş kitlelere doğrudan erişim sağladığını göstermektedir. Bu durum, modern halkla ilişkiler literatüründe vurgulanan etkileşim ve şeffaflık ilkeleriyle de uyumlu bir yönelim olarak değerlendirilebilir. Bütüncül olarak değerlendirildiğinde, Jandarma'nın aile merkezli halkla ilişkiler çalışmaları, güvenlik hizmetinin dar anlamda kamu düzenini sağlama işlevini aşarak toplumsal değerlerin korunması ve güçlendirilmesi sürecine katkıda bulunmaktadır. Bu yaklaşım, aile kurumunun ulusal güvenlik stratejilerinde yalnızca bir sosyal unsur değil, aynı zamanda toplumsal istikrarın sürdürülebilirliğini sağlayan stratejik bir bileşen olarak konumlandırıldığını da göstermektedir.

Jandarma'nın aile odaklı iletişim stratejilerinin farklı toplumsal kesimler üzerindeki etkilerinin daha ayrıntılı incelenmesi, bundan sonraki araştırmalar açısından önem arz etmektedir. Ayrıca bu çalışmaların uluslararası güvenlik kurumlarının halkla ilişkiler uygulamalarıyla karşılaştırmalı ele alınması, Türkiye'deki özgün kurumsal deneyimin küresel literatürdeki konumunu güçlendirecektir. Bunun yanı sıra, Jandarma'nın yerel düzeyde yürüttüğü halkla ilişkiler faaliyetlerinin, vatandaşın güvenlik algısı üzerindeki somut etkilerinin nicel araştırma yöntemleriyle analiz edilmesi, bulguların daha geniş bir perspektife taşınmasına katkı sağlayacaktır. Böylelikle aile merkezli güvenlik iletişimi, yalnızca ulusal düzeyde değil, uluslararası akademik tartışmalar bağlamında da daha görünür ve karşılaştırılabilir bir alan hâline gelebilecektir.

Politika boyutunda ise Jandarma'nın aile odaklı halkla ilişkiler stratejilerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması kritik görünmektedir. Aile Yılı kapsamında başlatılan faaliyetlerin kurumsallaştırılması, yalnızca belirli dönemlere özgü kampanyalar olmaktan çıkarılarak kalıcı bir stratejiye dönüştürülmelidir. Yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle kurulacak iş birlikleri, halkla ilişkiler faaliyetlerinin etkinliğini artırabilir. Ayrıca dijital medya teknolojilerinin daha yoğun kullanılması, genç kuşakların güvenlik kurumlarıyla bağlarını güçlendirecek ve toplumsal farkındalığın sürekli kılınmasına katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda Jandarma'nın, halkla ilişkiler çalışmalarında yeni iletişim teknolojilerine uyum sağlaması, yerel düzeyde katılımı teşvik etmesi ve aile odaklı stratejilerini ulusal güvenlik politikalarıyla daha güçlü biçimde bütünleştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2025). *Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı*. Ankara: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.
- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin  nlenmesine Dair Kanun, 6284. (2012). Retrieved from chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6284.pdf Erişim T. 10 Kasım 2025.
- Alpar, G. (2013). Güvenliğin sağlanmasında bir kolluk kuvveti olan jandarmanın geçmişten günümüze rolü ve dünyadaki konumu. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 2(1), 79-106.
- Anayasa, T. C. (2025). Anayasa | Anayasa Mahkemesi. Retrieved from https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/anayasa Erişim T. 10 Kasım 2025.
- Avaner, T., & Ayas,  . (2021). Jandarma bölgesinde afet yönetimi ve malvarlığına karşı suç: elazığ ve malatya depremleri  rnekleri. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 10(20), 26-41.
- Avcı, E. (2021). Kamu diplomasisi aktörü olarak jandarma teşkilatı. *Journal of Security Sciences/ Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 10(1).
- Çetinkaya, S. G. (2020). Umum Jandarma Kumandanlığı'nın tarihi gelişimi ve değişimi (1919-1939). *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 974-990.
- Darıcı, S., & Akçay, E. (2020). İ güvenlik yönetiminde halkla ilişkiler perspektifinden genel kolluk uygulamaları ve ikna. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 250-261.
- Demir, T., & Nalbant, F. (2023). Kadına yönelik Şiddetle mücadelede kullanılan mobil uygulamaların kamu değeri perspektifinden değerlendirilmesi. *Fiscaoeconomia*, 7(1), 341-364. https://doi.org/10.25295/fsecon.1150319
- Erarslan, F. (2021). Jandarma Genel Komutanlığı'nın sivil kolluk olarak teŐkilatlanması sonrasında oluşan etkiler üzerine bir değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü Imam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(3), 2016-2042.
- Ertürk, K.  ., & Bulut, M. (2012). Proaktif halkla ilişkiler faaliyeti olarak jandarma hizmeti. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 1(1), 95-118.
- Erultunca, T. (2024). Jandarma teşkilatının sosyal problemleri önlemedeki konumu ve potansiyeli üzerine sosyolojik bir değerlendirme. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 189-204.
- Genç, Y. M., & T rk z, G. (2022). Jandarmanın halkla ilişkiler uygulamalarında yeni bir devir: jandarma asayiş koordinasyon timi. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 11(1), 27-48.
- Grunig, J. E. (1984). *Managing public relations*. New York: Hilt, Rinehart and Winston.
- Grunig, J. E., & Grunig, L. A. (2013). Models of public relations and communication. *Excellence in public relations and communication management*, 285-325.
- Hanikoğlu, M., & Akman, . (2024). Mor dijital uygulamalar. *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies*, 11(2), 49-67. https://doi.org/10.34232/pjess.1483892

- Jefkins, F. (1983). What is public relations? In F. Jefkins (Ed.), *Public Relations for Marketing Management* (ss. 1-11). UK: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-1-349-06925-5_1
- Kaplan, M. (2020). Terörle ve diğer suçlarla mücadelede kolluğun sosyal medya kullanımının değerlendirilmesi. *Güvenlik Bilimleri Dergisi, Özel Sayı* (International Security Congress Special Issue), Article International Security Congress Special Issue. <https://doi.org/10.28956/gbd.696023>
- Kaplan, M., & Eren, H. (2023). " Jandarma" algısına yönelik metaforik analiz. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 60, 131-150.
- Koçanlı, M. (2020). Uyuşturucu madde bağımlılığında ailenin etkisi ve bağımlı sayısının azaltılmasında jandarmanın etkinliği: İstanbul'da bir uygulama. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 4, 576-619.
- Lee, M., Neeley, G., & Stewart, K. (2021). *New York: The practice of government public relations*. New York: Routledge.
- Mandaloğlu, M. (2022). Eski Türklerde aile ve evlilik anlayışı. *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 481-498.
- Orhan, G. (2021). Çocuk koruma sistemi içerisinde jandarmanın işlevi ve mağdur çocuğa yaklaşımı. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 10(3), 53-76. <https://doi.org/10.28956/gbd.1010869>
- Özgür, E., Çelikbıçak, M. B., & Erciyes, E. (2019). Askeri nitelikli kolluk yönetiminde yeni bir insan gücü yapısı modeli. *Memleket Siyaset Yönetim*, 31, 3-36.
- Özpaça, M. (2023). *Jandarma genel komutanlığı ve emniyet genel müdürlüğünün halkla ilişkiler aracı olarak Twitter kullanımı üzerine bir inceleme*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pekdoğan, H. (2018). Jandarma teşkilatının tarihsel süreçte yapısal değişiminin kurumsal olarak değerlendirilmesi. *Social Sciences Studies Journal (sssjournal)*, 4(16), 1387-1395.
- Reddi, C. N. (2019). *Effective public relations and media strategy*. New York: PHI Learning Pvt. Ltd.
- Silverman, D. A., & Smith, R. D. (2024). *Strategic planning for public relations*. New York: Routledge.
- Sönmez, H. (2020). Toplumsal güvenliğin sağlanmasında önleyici kolluğun etkinliği üzerine kavramsal bir araştırma: Bursa il jandarma örneği. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 6(13), 179-206.
- Şirvan Kaymakamlığı (2025). Jandarmanın Kuruluş Yılı Dönümü Etkinlikleri. Retrieved from <http://sirvan.gov.tr/jandarma-teskilatinin-186-kurulus-yil-donumunde-ogrencilere-yonelik-tanitim-ve-bilgilendirme-etkinligi-duzenlendi-merkezicerik>. Erişim T. 6 Aralık 2025.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı (2025). Retrieved from <https://jandarma.gov.tr/>. Erişim T. 16 Eylül 2025.
- TDK. (2025). *Aile*. Retrieved from <https://sozluk.gov.tr/?kelime=aile>. Erişim T. 16 Eylül 2025.
- Tekir, S., & Şahin, E. (2025). Modern devlet inşası sürecinde jandarma: Cumhuriyet dönemi'nde teşkilatlanma ve asayiş. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 35, 465-486.

- Thompson, G. (2022). Public relations in a post-truth world. In D. Pompper, K. R. Place & K. C. Weaver (Eds.), *The Routledge Companion to Public Relations* (ss. 162-174). New York: Routledge.
- Wright, D. K., & Hinson, M. (2017). Tracking how social and other digital media are being used in public relations practice: A twelve-year study. *Public Relations Journal*, 11(1), 1-30.
- Yalçın, A. (2024). Türkiye'de kamu kurumlarının toplum için geliştirdiği yapay zekâ uygulamaları. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 185-215.
- Yıldırım, A. (2023). İletişim araştırmalarında kitle iletişimi ve kuramların yeri. In Z. AvŐar; M. Kaplan; A. Yıldırım (Eds.). *Kolluk ve İletişim*. Ankara: TİAV Yayınlar.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11 baskı: 1999-2018)*. Ankara: Seçkin.

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

ıkar atıŐması/Conflict of interest:

Yazar çıkar atıŐması bildirmemiştir/The author have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The author declared that this article has received no financial support.

Families Going Silent: Digital Silence as a Form of Communication among Newlywed and Divorced Couples

Sessizleşen Aileler: Yeni Evli ve Boşanmış Çiftlerde Dijital Sessizliğin İletişim Biçimi Olarak Görünümü

Araştırma Makalesi / Research Article

Sorumlu yazar/
Corresponding author:
FeYZa Dalaylı

ORCID:
0000-0003-2193-8236

Geliş tarihi/Received:
15.09.2025

Son revizyon teslimi/Last
revision received:
18.12.2025

Kabul tarihi/Accepted:
19.12.2025

Yayın tarihi/Published:
25.12.2025

Atıf/Citation:
Dalaylı, F. (2025). Families Going Silent: Digital Silence as a Form of Communication among Newlywed and Divorced Couples. *İletişim ve Diplomasi*, 15, 145-165.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1784311

FeYZa DALAYLI¹

ABSTRACT

This study examines the transformation of intra-family communication in the digital age through the concept of “digital silence.” It also investigates how this phenomenon is experienced at different stages of romantic relationships—namely, in the early years of marriage and after divorce. Digital silence refers to the lack of communication between individuals who share the same physical space but refrain from interacting due to the intense use of digital devices. The study explores how individuals perceive and emotionally interpret this silence, as well as the strategies they employ to cope with it.

The research adopts a qualitative approach and utilises semi-structured in-depth interviews as the primary data collection method. The study sample consists of 32 participants living in İstanbul and surrounding areas who actively use digital technologies: 8 newly married couples and 8 divorced couples. All interviews were audio-recorded, transcribed verbatim, and analysed thematically.

The findings are expected to reveal that digital silence is not merely a technical issue, but a complex communicative phenomenon associated with emotional distancing, disconnection, and individual withdrawal. Among newly married individuals, this silence is often linked to personal habits or the need for individual space, whereas among divorced individuals, it is frequently perceived as a precursor or reflection of relational breakdown.

¹ Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Çanakkale, Türkiye, feyza.dalayli@comu.edu.tr

By critically addressing the effects of digitalisation on family structures, this study aims to contribute to the literature in communication studies, family sociology, and media interaction.

Keywords: Digital silence, communication, family, newly married couples, divorced couples

ÖZ

Bu çalışma, dijital çağda aile içi iletişim biçimlerinde yaşanan dönüşümü “dijital sessizlik” kavramı üzerinden ele almakta ve bu olgunun farklı ilişki evrelerinde (evliliğin başlangıcı ve bitişi) nasıl deneyimlendiğini karşılaştırmalı olarak incelemektedir. “Dijital sessizlik”, aynı fiziksel mekânda bulunulmasına rağmen dijital cihazların yoğun kullanımını nedeniyle bireyler arasında iletişim kurulmaması durumunu ifade etmektedir. Araştırma kapsamında, bu sessizlik durumunun bireylerce nasıl algılandığı, duygusal ve ilişkisel anlamda nasıl deneyimlendiği ve bu durumla başa çıkma stratejilerinin neler olduğu sorgulanmaktadır.

Çalışma, nitel bir yaklaşımla yapılandırılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak ‘yarı yapılandırılmış, derinlemesine bireysel görüşmeler’ tercih edilmiştir. İstanbul ve çevresinde yaşayan, dijital cihazları aktif kullanan yeni evli 8 çift ve boşanmış 8 çift olmak üzere toplam 32 katılımcıdan veri toplanmıştır. Görüşmeler ses kaydı alınarak yürütülmüş, veriler yazıya dökülerek tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Araştırma sonuçlarının, dijital sessizliğin yalnızca teknik bir mesele değil, aynı zamanda duygusal mesafe, iletişimsel kopukluk ve bireysel yalnızlaşma ile ilişkili karmaşık bir olgu olduğunu göstermesi beklenmektedir. Yeni evli bireylerde bu durumun daha çok alışkanlık veya bireysel alan ihtiyacıyla ilişkili olduğu; boşanmış bireylerde ise ilişkisel kırılmaların bir göstergesi olarak deneyimlendiği öngörülmektedir.

Bu çalışma, dijitalleşmenin aile yapısına etkilerini eleştirel bir bakışla değerlendirerek hem iletişim çalışmaları literatürüne hem de toplumsal cinsiyet, aile sosyolojisi ve medya etkileşimi alanlarına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital sessizlik, iletişim, aile, yeni evli çiftler, boşanmış çiftler

Introduction

Digital technologies are profoundly transforming individuals’ daily life practices, social relationships, and modes of communication. This transformation has led to the reshaping of communication patterns within families in particular, constructing a new social reality in which face-to-face interaction is increasingly replaced by digital engagement (Turkle, 2011). Even when individuals share the same physical space, they

can spend time in entirely different digital realms through smartphones, tablets, and other digital devices—thereby altering the meaning of physical togetherness among family members. In this context, the concept of “digital silence” is used to describe periods of time spent in the same environment without engaging in communication, emerging as a novel conceptual field within studies on intra-family communication (Baym, 2015; Zorlu, 2025).

In traditional family structures, communication was predominantly maintained through time spent in shared spaces, face-to-face conversations, and daily interactions. Today, however, these dynamics have increasingly been replaced by silent screens, digital notifications, and individualised screen consumption (Coudry & Hepp, 2017). Despite being physically present in the same household, family members may become emotionally and verbally disconnected from one another—an issue linked not only to individual loneliness but also to a form of collective communicative breakdown (Turkle, 2015; Arı & Zorlu, 2025). Therefore, digital silence should not be reduced merely to the use of technology; rather, it must be understood as a multi-layered phenomenon encompassing relational, cultural, and psychosocial dimensions (Semiz Türkoğlu, 2025).

Studies conducted in the Turkish context also indicate that digitalisation is transforming communication styles within family relationships. In particular, the intensive use of mobile devices among young couples has been shown to reduce face-to-face interaction and negatively affect relational satisfaction (Atalay, Tanrıverdi & Arıcı, 2024). As screen time increases within households, even moments of physical togetherness have been found to contribute to growing emotional distance (Parlar & Dere, 2025). In this regard, digital silence should be understood not merely as a lack of communication, but also as one of the invisible effects of technology on family life.

The impact of digitalisation on individuals has predominantly been examined through themes such as digital addiction, attention deficits, and increasing social isolation (Kuss & Griffiths, 2015; Andreassen, 2015). However, research exploring how digitalisation generates forms of communicative breakdown within the family context remains quite limited. Although recent studies in Türkiye have pointed to screen-based disconnection patterns resembling digital silence in parent-child relationships (Erol, 2022), research focusing specifically on digital silence within romantic relationships is still in a developmental phase.

McLuhan’s (1964) notion of media as an extension of the human body underscores the central role that digital tools now play in interpersonal relationships. These extensions can support physical communication, yet they may also replace it—ultimately weakening relational bonds. Goffman’s (1974) framing theory, on the other hand, explains how events are interpreted in everyday interactions and how such interpretations are structured within relationships. In this context, digital silence is not merely a lack

of communication; it also represents a reconfiguration of the relational meaning-making framework (Coşkun, 2021).

In the literature, the effects of digitalisation on romantic relationships have mostly been discussed through themes such as intimacy, fidelity, and attachment (Hertlein & Ancheta, 2014; Drouin et al., 2015). Recent studies conducted in Türkiye reveal that digital communication tools may undermine the sense of trust between partners and that being constantly online can lead to violations of privacy (Aslan & Turan, 2022). However, there remains a notable lack of research on less visible yet impactful forms of communicative deficiency, such as “digital silence.”

Among newly married couples, digital silence often emerges as individuals bring their pre-existing digital habits into the marriage, and it is at times interpreted as an indicator of the need for personal space (Gergen, 2002). In this regard, digital silence may function not as a cause of conflict, but rather as a strategy of withdrawal. In the experiences of divorced individuals, on the other hand, digital silence frequently appears as a sign of emotional detachment or as part of the process leading to the end of the relationship (Lanigan, 2009; Özben & Paköz, 2025).

While silence was once perceived as a sign of tranquillity or a means of avoiding conflict, it has acquired a far more complex meaning in today’s digital context (Tannen, 2007). In this sense, digital silence can be understood both as a relational void and as a form of individual withdrawal. As the role of technology in family life continues to grow, analysing the invisible effects of digitalisation should be seen not only as an academic endeavour but also as a social responsibility.

This study aims to analyse the phenomenon of digital silence through a comparative lens by focusing on newly married and divorced individuals, thereby revealing how silence is experienced at both the beginning and the end of intimate relationships in a multidimensional way. Rather than framing silence solely as a form of deficient or failed communication, this research considers it as a tangible manifestation of the broader impact of digitalisation on everyday life—an approach that constitutes the core significance of the study. Furthermore, the findings aim to contribute to applied fields such as digital media literacy, family counselling, and communication therapy.

In this context, the central research question of the study is shaped around the inquiry: “How is the phenomenon of digital silence experienced, interpreted, and made meaningful by newly married and divorced individuals?”

The study is designed based on a qualitative research approach. Semi-structured individual in-depth interviews will be used as the primary data collection method. Interviews will be conducted with four newly married couples (a total of eight indivi-

duals) and eight divorced individuals residing in İstanbul and its surrounding areas. The interview data will be analysed using thematic analysis, and the theme of digital silence will be explored in a multidimensional manner within the relational context.

The sub-questions of the research are as follows:

- ◆ How do newly married individuals define and experience digital silence?
- ◆ At which stage of the relationship does digital silence become prominent for divorced individuals?
- ◆ What are the emotional, psychological, and relational implications of digital silence?
- ◆ Is digital silence a cause of disconnection, or a consequence of it?
- ◆ How do newly married and divorced individuals interpret digital silence, and how do they respond to it?

Theoretical Framework: Silence, Media and Meaning-Making Practices

Today, communication is redefined as a multi-layered domain of interaction that is no longer confined to verbal expression. With digital technologies becoming central to everyday life, even non-communication or silence can transform into a meaningful form of communication. Although silence within family relationships is often perceived as a passive state, when individuals' engagement with technology is taken into account, it becomes evident that such silence acquires meaning and is continually reproduced within a social context. This study approaches the phenomenon of digital silence through two key theoretical perspectives that explain both the processes of meaning-making and the structural foundations of communication: Erving Goffman's framing theory and Marshall McLuhan's notion of media as extensions of the human.

Silence is not the absence of communication; on the contrary, it constitutes a form of nonverbal communication. Particularly within family dynamics, silence may not only reflect what is left unsaid but also signify relational distance, emotional disengagement, or, at times, an attempt to avoid conflict. Hall (1966) emphasises that silence holds culturally specific meanings and should be interpreted contextually, while Tannen (2007) argues that silence, especially in emotionally intimate relationships, creates a kind of "emotional reading space." In this sense, silence is not merely a state of muteness, but can become a way for individuals to maintain, regulate, or even terminate a relationship.

In this context, the integration of digital tools into intra-family communication renders the phenomenon of silence increasingly complex. When individuals in a sha-

red physical space consistently turn to screen use, their mutual silence may lead to emotional and cognitive disconnection despite physical proximity. Among newly married couples, this situation often emerges as a strategy for preserving personal space, whereas for divorced individuals, it frequently marks the onset of relational breakdown or represents one of the hidden, conflict-laden phases of the separation process (Gergen, 2002; Lanigan, 2009).

Erving Goffman argues that individuals construct mental frames to make sense of events in everyday social interactions. According to Goffman (1974), framing allows individuals to structure, categorise, and define their responses to surrounding events. People interpret situations through various frames shaped by their personal experiences, expectations, and relational histories. Even a seemingly passive act such as silence can acquire active meaning within these interpretive frames. For instance, when a couple sits together in silence, one partner may perceive it as a moment of “comfortable silence,” while the other may interpret it as a sign of “emotional distance” or “indifference.”

Goffman’s framing theory offers a powerful analytical tool for understanding the phenomenon of silence, as it reveals how individuals’ interpretations of behaviours vary depending on context, culture, and relational dynamics. Within this framework, digital silence is continuously redefined through the fluidity of interpretive frames. For example, when a couple spends time silently in front of screens, this situation may initially be framed as “mutual rest” or “respect for personal space.” However, as verbal communication decreases and emotional sharing becomes disrupted over time, the same situation may be reframed as “indifference,” “alienation,” or “emotional disengagement” (Tannen, 2007; Türkoğlu, 2025).

Another significant contribution of Goffman lies in his emphasis on the central role of nonverbal forms of communication in interpersonal interactions. Behaviours such as avoiding eye contact, withdrawing body language, or failing to respond to speech are also part of the meaning-making practices encompassed by framing. In the digital age, these behaviours have largely been replaced by new forms—such as turning toward screens or engaging with devices. In the context of digital silence, for instance, when one individual looks at their phone instead of responding to their partner’s verbal or emotional cues, this may be framed as an act of “active rejection” or “emotional exclusion.”

Studies conducted in the Turkish context also support Goffman’s theoretical perspective. In their research on digital parenting, Parlar and Dere (2025) found that interactions mediated through screens have largely replaced verbal communication between parents and children, negatively affecting children’s emotional development. Similarly, Zorlu (2025) argues that social media weakens intra-family interaction, noting that time spent together has become increasingly silent due to content sharing and screen dependency.

Marshall McLuhan argued that communication technologies do not merely transmit content; they also transform human experience, perceptions of time and space, and social relationships. According to McLuhan (1964), each medium serves as an extension of a human organ: the book extends the eye, the wheel extends the foot, and the telephone extends the voice. Within this framework, digital media have become extensions of individuals' cognitive processes and social connections. As such, digital devices shape interpersonal relationships not only through their instrumental functions but also through their structural characteristics.

McLuhan's famous phrase, "The medium is the message," suggests that the form of a technological medium is more influential than its content. In the context of family interactions, this implies that how time is spent together matters more than the content of that time. When individuals in the same physical space engage with different devices, the result can be increased mental and emotional distance despite physical proximity. McLuhan's distinction between hot and cool media also becomes relevant here. Cool media, such as smartphones, require high levels of user engagement, which can psychologically remove the individual from the immediate physical environment (Strate, 2014).

Studies conducted in Türkiye also support McLuhan's theoretical framework. Atalay, Tanriverdi, and Arıcı (2024) emphasise that as parents spend more time in front of screens, verbal interaction within the family decreases, and children are increasingly exposed to silence. In the case of married couples, digital media appear to fragment the shared perception of time, with individualised screen use potentially leading to relational disconnection (Parlar & Dere, 2025).

McLuhan's notion of media as extensions reveals that digital silence is not merely a lack of communication, but rather a new form of experience and relationality mediated by technology. Smart devices allow individuals to "exist" in alternative contexts, while simultaneously weakening their emotional connection to the immediate physical environment. This dynamic can create a space of experience in which past relational frames are reproduced through media, particularly for divorced individuals. For example, when one partner consistently inhabits an online world, this behaviour may be perceived by the other as a form of exclusion or emotional withdrawal.

When Goffman's framing theory is considered alongside McLuhan's media theory, digital silence emerges as a multidimensional phenomenon of communication. While Goffman enables an analysis of how individuals perceive silence, what mental frames they use to construct it, and how these constructions affect relational dynamics, McLuhan conceptualises the technological infrastructure of the communicative environment in which these frames are embedded. In this respect, digital silence is not merely a reflection of individual behaviour, but a form of experience shaped by the interplay of social, cultural, and technological conditions.

Within this theoretical framework, silence is no longer the absence of communication, but rather an interactional practice reproduced through the formal effects of media. Particularly in structures where emotional bonds are intense, such as the family, digital silence may serve as a silent indicator of different relational dynamics, including conflict, rupture, or individual withdrawal.

Method

Research Design

This research is structured as a qualitative study aimed at understanding the phenomenon of silence within family communication in the digital age. Qualitative research provides a robust approach to examining communication and relational dynamics, as it seeks to deeply explore individuals' lived experiences, meaning-making processes, and social contexts (Creswell, 2013). The central concept of the study, "digital silence," is not merely a technological phenomenon but is closely linked to the processes of meaning construction and interpretation within interpersonal relationships. For this reason, a meaning-oriented methodological framework has been adopted.

A comparative case study design has been adopted for this research. This design allows for a comparative examination of two groups situated within similar social contexts but at different stages of relational experience—namely, newly married individuals and divorced individuals. Case study methodology enables an in-depth understanding of a specific phenomenon—in this case, digital silence—through the lived experiences of participants (Yin, 2014).

Newly married and divorced individuals possess distinct contextual and emotional experiences, both in terms of how they engage with digital communication tools and how they perceive silence. A qualitative comparison of these differences offers valuable insights into the shifting role of silence across the relational timeline. One of the primary aims of comparative case analysis is to explore how the same phenomenon is experienced across different social and emotional contexts (Stake, 2005).

In this context, the study will explore in detail each group's experiences with digital silence, their emotional responses, interpretations of the phenomenon, and coping strategies. The researcher approaches this process not merely as data collection, but as the interpretation of participants' social realities through the lens of the theoretical framework. The data obtained within the comparative case study design will be analysed using thematic analysis and interpreted in light of Goffman's framing theory and McLuhan's concept of media as extensions.

Sample

The sample of this study consists of individuals who have experienced the phenomenon of digital silence at different stages of their intimate relationships. During

the sampling process, maximum variation sampling—one of the purposive sampling strategies—was employed. This strategy was chosen to explore how individuals with diverse socio-demographic backgrounds experience the same phenomenon (in this case, digital silence) in different ways (Patton, 2002). The study aimed to ensure variation among participants in terms of age, gender, marital status, relationship duration, educational background, and intensity of digital media use. The research involved participants from two distinct groups:

Newly Married Individuals: This group consists of 8 couples (a total of 16 individuals) who have been married for a period ranging from 1 to 5 years and are active users of digital devices.

Divorced Individuals: This group includes 16 individuals who have divorced within the last 5 years and have experienced communication problems related to digital device use during their marital period.

In-depth individual interviews were conducted with each participant, resulting in a total of 16 qualitative interviews. All participants reside in İstanbul and its surrounding areas and actively use digital technologies in their daily lives.

The limited size of the sample is primarily due to the fact that, in qualitative research, depth of data collection is prioritised over generalisability (Creswell & Poth, 2018). The number of interview participants was expanded until the data reached saturation, and the sampling process was concluded once recurring themes began to emerge. This approach aligns with the principle of data saturation, which is frequently recommended in qualitative studies (Guest, Bunce & Johnson, 2006).

Participants were selected on a voluntary basis. Each individual was informed about the aim and methodology of the study, as well as data confidentiality, and provided written informed consent. All personal data were anonymised, and pseudonyms were used to represent participants throughout the interview process.

This diversified and carefully structured sample allowed for a comparative and multi-layered analysis of how digital silence manifests across different relational contexts.

Data Analysis Process

The data obtained from the interviews were analysed using thematic analysis, as proposed by Braun and Clarke (2006). Thematic analysis was preferred because it allows the researcher to identify, organise, and interpret patterns of meaning across qualitative data in a flexible yet systematic way.

All interviews were transcribed verbatim and carefully checked against the audio recordings to ensure accuracy. The analysis process proceeded through several iterative phases. First, the researcher became deeply familiar with the data by repeatedly reading the transcripts to gain a holistic understanding of the participants' narratives. During the initial coding phase, meaningful expressions were identified and manually coded, with codes derived inductively from the data rather than from pre-determined categories. In the next stage, code-sharing conceptual similarities were clustered into broader categories, from which emerging themes were developed to reflect recurring patterns in participants' accounts. These preliminary themes were subsequently reviewed and refined to ensure both internal coherence and clear distinction between categories. Finally, each theme was precisely defined and named based on its central idea and representative quotations, establishing a comprehensive thematic framework that accurately captured the essence of the participants' experiences.

To ensure credibility and trustworthiness, the entire coding process was reviewed by two independent coders experienced in qualitative analysis. Inter-coder reliability was assessed by comparing coding results, and disagreements were resolved through discussion until full consensus was achieved.

Reflexivity was maintained by documenting analytical decisions and researcher reflections throughout the process. Member checking was also used with a subset of participants to confirm the accuracy of interpretations.

Thematic saturation was reached when no new codes or themes emerged from the data. The final thematic framework comprised five main themes and several sub-themes, presented in the findings section.

Findings

1. The Definition and Perceptual Framing of Digital Silence

Both newly married and divorced participants in the study interpreted the phenomenon of "digital silence" not merely as a lack of communication, but also as a form of emotional, psychological, and relational disconnection. However, this interpretation varied depending on individuals' relationship stage, intensity of digital media use, and personal expectations.

While some participants described digital silence as "peaceful," "a form of personal space," or "a natural flow," others associated it with "emotional distance," "tension," "alienation," and "neglect of needs." From the perspective of Goffman's framing theory, this divergence demonstrates that the experience of silence is shaped by each individual's relational history, expectations, and contextual interpretation.

One participant defined silence as follows: “I’m usually a quiet person... I respect everyone’s space and I’m happy as long as I don’t expect anything.”

This framing positions silence not as a source of conflict, but as a tool for maintaining balance. In contrast, another participant expressed the same phenomenon in these words:

“It feels uneasy, tense, unhappy... like something worse is always about to happen.”

This example illustrates how digital silence—despite appearing to be a passive behaviour—can turn into an active source of stress within a relationship. The meaning of silence becomes not merely the absence of words, but a manifestation of invisible tensions and unmet expectations.

Some participants described this state of silence as something that gradually became normalised: “At first, it didn’t feel normal, but over time it just did.”

This statement points to how digital silence can establish an emotional threshold in a relationship, and once that threshold is crossed, silence becomes internalised as a new norm. In long-term relationships especially, this normalisation of silence often transforms it into a permanent relational dynamic—ultimately reshaping the emotional quality of the relationship.

2. Relational Impacts and Emotional Reflections of Digital Silence

For most participants, digital silence was not merely perceived as a lack of communication, but rather as a sign of emotional distance and relational transformation. Among newly married individuals, this silence was sometimes viewed as a “need for personal space” or part of a “natural process,” whereas divorced participants frequently interpreted it as a “signal of deterioration,” “emotional disconnection,” or a “precursor to tension.”

One participant expressed this ambivalence as follows: “Sometimes silence brought peace for us, but at other times it came with the feeling that ‘things shouldn’t be this way.’”

This duality illustrates that digital silence can carry both positive and negative functions depending on context. Silence is not necessarily a marker of conflict; however, when it becomes frequent and structural, it may indicate a weakening of emotional depth in communication.

Particularly among divorced individuals, digital silence was retrospectively defined as a turning point in the relationship. It was often associated with a form of “emotional loneliness” that persisted despite physical togetherness: “I remember

how we slowly drifted apart... the screens were there, but we were almost absent to each other.”

This experience resonates with McLuhan’s theory of media as extensions of the human. While smart devices transport individuals into other digital realms, the physical presence between partners loses emotional significance, fostering alienation.

Another participant described how this silence evolved into a more structural form of solitude: “We started ignoring each other’s needs. We stopped talking. With the devices around, we no longer needed each other.”

This experience reveals that digital silence becomes not only a communicative void but also a state of emotional detachment that threatens relational satisfaction. The use of digital devices as an “escape space” delays confrontation and hinders the resolution of underlying issues: “It definitely gave me an escape route. I would turn to my phone instead of having a face-to-face conversation.”

However, some newly married participants did not immediately problematise these moments of digital silence; in fact, they sometimes considered them a healthy strategy for preserving personal boundaries:

“We try not to use social media when we’re together. Respecting each other’s space makes us feel better.”

Therefore, the emotional effects of digital silence are closely tied to the stage of the relationship, the couple’s mutual expectations, and the nature of their engagement with technology. The meaning of silence is not solely shaped by its duration, but by contextual interpretation, emotional literacy, and the couple’s capacity for conflict resolution.

3. Coping Strategies for Silence and Attempts to Re-establish Communication

Participants’ strategies for coping with digital silence varied depending on their relational dynamics and individual dispositions. The interviews revealed that while some individuals identified silence as a direct problem and attempted to address it, others accepted it as a natural part of the relationship and refrained from intervening.

Those who actively confronted the silence and sought to manage it described making verbal or behavioural efforts to restart communication with their partners. However, they also acknowledged that such efforts were not always met with success: “Sometimes it worked, sometimes it didn’t... I received brief responses, sometimes encouraging, sometimes not.”

For some participants, silence was managed through a gradual normalisation process. Especially in long-term relationships or after conflict-heavy periods, silence was perceived as a temporary tool for rebalancing, and no direct action was taken in the belief that the situation would pass on its own: “As time went on, the arguments, the silences, and the tension all started to fade.”

This statement suggests that coping with digital silence sometimes relies not on active intervention, but on adapting to the emotional ebb and flow of the relationship over time. In such cases, silence may be interpreted not as a sign of conflict, but as a form of emotional recovery.

On the other hand, some participants preferred to “leave silence as it is” rather than confront it. Their passive stance was often justified by a desire “not to push the relationship” or “not to violate the other’s boundaries”: “I just let things flow naturally.”

However, such passivity can gradually erode the foundation of communication and lead to invisible tensions between partners. Some participants noted that silences initially perceived as harmless eventually evolved into relational breakdowns: “It felt normal at first, but later we just got used to not talking.”

These experiences align with McLuhan’s assertion that “the medium is the message”: silence, beyond being a form of non-communication, becomes a communication mode in itself—one that reshapes the nature of the relationship. This transformation renders emotional withdrawal less visible and normalises silence as a relational pattern.

Notably, several participants expressed the belief that joint strategies would be more effective in overcoming digital silence: “There should be mutual decisions—not to use devices in certain spaces.”

This statement highlights that digital silence cannot be fully resolved through individual efforts alone; rather, it requires open communication between partners and the establishment of shared boundaries around technology use. Suggestions such as setting aside “talk hours” or creating “device-free time” reflect the idea that collective, negotiated interventions are key to disrupting the rhythm of silence.

4. The Variation of Digital Silence across Relationship Stages: Experiences of Newly Married and Divorced Individuals

The data obtained from this study indicate that the meaning of digital silence varies along the relational timeline. In particular, the experiences of newly married and divorced individuals diverge significantly in terms of both emotional interpretations and responses to silence.

Newly Married Individuals

For newly married individuals, digital silence is often framed as part of the adaptation process, a need for personal space, or the transfer of technological habits into the relationship. Participants in this group tended to interpret the lack of communication not as a conflict, but as a temporary state, that does not necessarily harm the relationship. One participant noted:

“Sometimes we wouldn’t talk, but it didn’t feel bad—sometimes people just need silence.”

This perspective shows that digital silence may serve as a function of maintaining personal boundaries. McLuhan’s concept of cool media provides a useful framework here: digital devices, which require high levels of user engagement, often create “shared but individualised” spaces in early-stage relationships, and this condition is not initially perceived as negative.

However, some newly married participants also expressed concern that this silence gradually weakened their sense of connection:

“Eventually, we got used to the silence, but that habit also reduced our need to talk.”

Such statements suggest that silences initially perceived as harmless may, over time, contribute to emotional distance and a weakening of communicative habits. This reflects the idea that communication is not only a need but also a practised behaviour sustained through repetition.

Divorced Individuals

Among divorced participants, digital silence was described in much sharper and more negative terms. Many emphasised that it had become a visible part of the relationship’s deterioration:

“We didn’t talk for a long time... we only spoke about necessary things. It felt like nothing really mattered anymore.”

This state of silence was attributed not only to physical distance but also to a loss of emotional connection, dwindling interest, and a fading desire for shared experiences. According to Goffman’s framing theory, such silence is structured within a frame of emotional disengagement and interpreted by participants as a sign of relational breakdown.

Some divorced individuals described digital silence as a form of escape strategy, used to avoid confrontation by retreating into their devices:

“We didn’t want to face things—escaping into our screens was easier.”

This perspective highlights that digital technologies do not merely facilitate communication; they can also enable avoidance, delay confrontation, and render responsibilities within relationships invisible.

Comparative Perspective

When compared, it becomes evident that newly married individuals still view silence as a potentially manageable and reversible condition, while divorced individuals often associate it with the final, irreversible phase of a failed relationship. The emotional meaning and impact of silence clearly shift depending on the stage of the relationship; the same behaviour is interpreted through vastly different cognitive frames.

5. Comparative Analysis of the Experiences of Newly Married and Divorced Individuals

The findings of this study reveal that digital silence differs not only in content but also in function depending on the relational context. The experiences of newly married and divorced individuals show striking contrasts across three key dimensions: perception, response, and outcome.

Perception of Silence: Newly married individuals predominantly perceive silence as temporary, tolerable, and an expression of the need for personal space. In contrast, divorced individuals tend to interpret silence as a sign of emotional withdrawal, disinterest, or the dissolution of the relationship.

Newly married participant: “Sometimes people need silence—it’s not a problem.”

Divorced participant: “There was silence, but it felt like nothing mattered anymore.”

This contrast illustrates how the same physical condition (non-communication) can take on entirely different meanings depending on the relational frame. In line with Goffman’s framing theory, individuals interpret silence through lenses shaped by their stage in the relationship, the broader context, and past experiences.

Responses to Silence: Newly married individuals tend to respond to silence with a more conciliatory, flexible, and solution-oriented approach, while divorced individuals often display passive acceptance, withdrawal, or signs of emotional exhaustion.

Newly married participant: “If the silence lasted too long, one of us would always start talking.”

Divorced participant: “At some point, we just got used to not talking.”

This difference suggests that among newlyweds, silence is still perceived as a manageable issue, whereas for divorced individuals, it is seen as part of an irreversible breakdown—one that is met with resignation rather than intervention.

Impact of Silence on the Relationship: Among newly married individuals, digital silence is not generally seen as a threat to the emotional bond and is often framed as a natural phase in the relationship cycle. For divorced participants, however, silence is clearly associated with emotional disengagement, the loss of intimacy, and ultimately, relationship dissolution.

Newly married participant: “Yes, there was silence, but it didn’t really affect our relationship.”

Divorced participant: “If it weren’t for those screens, maybe we would have needed each other.”

This comparison shows that digital silence is not merely a by-product of technological habits but also a reflection of the emotional stage of the relationship. McLuhan’s notion of media as extensions of human experience gains renewed relevance here, as the participants’ attachment to screens directly correlates with the emotional distance within the relationship.

Table 1. Word Frequency Associated with the Theme of Digital Silence

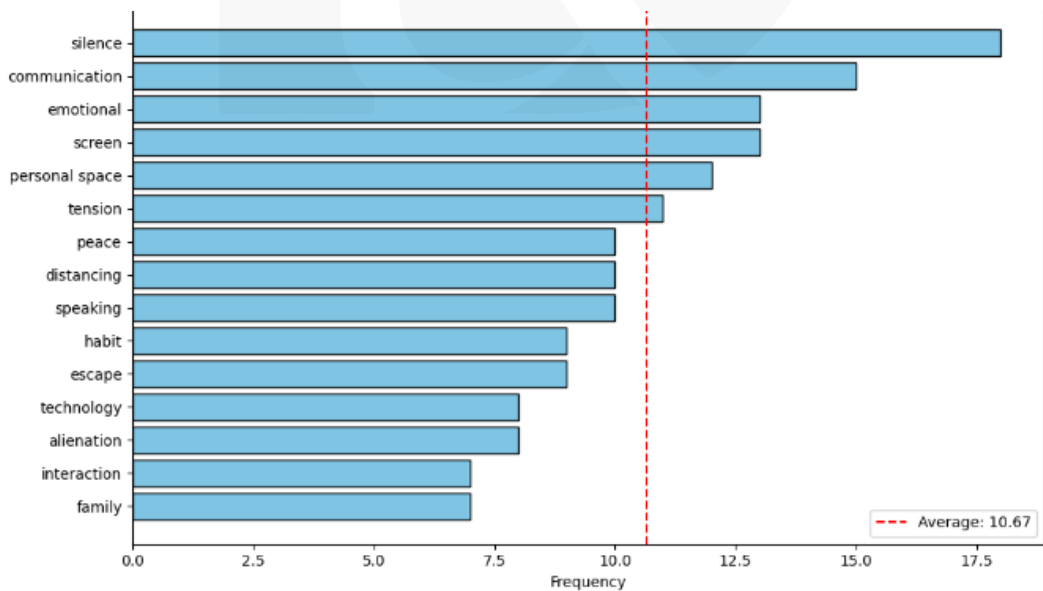

Table 2. Silent Families – Thematic Coding Table

Theme Title	Sub-Themes	Participant Statements	Relationship Phase	Theoretical Connection
1. Definition of Digital Silence	Peace, Tension, Habit	"Sometimes people need silence too."	Newly married & Divorced	Goffman: Framing Theory
2. Emotional Reflections	Loneliness, Alienation, Emotional Disconnection	"We were in the same house but in different worlds."	Mostly divorced	McLuhan: Media Extension Theory
3. Coping Strategies	Acceptance, Intervention, Normalization over time	"Over time, everything returned to normal."	Both groups	Goffman: Interactionist Approach
4. Differences Based on Relationship Stages	Temporary Silence vs. Permanent Silence	"At first, it wasn't a problem, but later we stopped talking."	Comparative	Goffman & McLuhan
5. Comparative Analysis	Perception – Reaction – Outcome Trilogy	"It was tolerated in newlyweds, but in our case, it became unbearable."	Newly married & Divorced	Goffman & McLuhan

Discussion

The findings of this study contribute significantly to the existing literature by revealing how the phenomenon of digital silence manifests in family communication, particularly among newly married and divorced individuals. First and foremost, the results support the view that digital silence should be considered not merely as an absence of communication, but as a distinct form of communication. This aligns with previous studies by Odabaş (2023) and Güler (2022), which emphasise that digital technologies function not only as tools for interaction, but also as mechanisms for creating distance and regulating emotional states. Participants' descriptions of silence as a form of escape or protection suggest that digital devices can be used in passive-aggressive ways. This finding supports Öztürk's (2020) claim that digital environments may serve as a buffer zone in managing interpersonal tensions. Although the study is based on a limited sample, the patterns identified through thematic analysis reflect broader trends in the transformation of family communication under digitalisation. Similar dynamics can be observed across different socio-demographic groups, suggesting that digital silence may represent a generalizable communicative phenomenon rather than a case-specific experience.

Among married individuals, digital silence was often employed as a situational response to moments of emotional detachment or temporary conflict. In contrast, for divorced individuals, it emerged as a more permanent and defining element of the relationship dynamic. This distinction supports the findings of Yılmaz and Koçer (2022), who observed that divorced individuals tend to frame communication with clearer boundaries in the context of marital dissolution. In particular, digital silence appears to function among divorced participants as a mechanism of disconnection or self-protection. This observation is further supported by Demir and Ayten's (2021) study on so-

cial media practices among divorced individuals, which describes post-divorce digital silence as a strategy of invisibility.

Another significant finding from the study is the low level of parental awareness of the effects of digital silence on children. Married participants often considered silence to be an interaction confined solely to the spousal relationship; however, this state also indirectly shapes the communicative environment children experience. In this regard, the findings parallel those of Sarı and Tunç (2022), whose study on children's experiences of silence in digital media environments highlights that parental digital withdrawal can lead to feelings of emotional loneliness and communicative deprivation in children. Similarly, in the present study, some participants acknowledged that their children had gradually become accustomed to remaining silent in front of screens, with this condition eventually being internalised as a form of "new normal."

The study's findings also support the existing literature, suggesting that digital silence practices are closely tied to cultural and societal norms. In particular, the observation that silence is more frequently employed by women—and may function as a form of passive resistance—aligns with Çetinkaya's (2021) research, which analyses women's passive communication strategies in digital spaces. In this context, silence should not be regarded merely as an absence of action, but as a meaningful form of communication embedded within gendered social roles.

The study also reveals that digital silence not only reshapes interpersonal communication but also redefines power relations within the family. Notably, male participants often referred to silence as a way of "claiming space" or "setting boundaries", which can be interpreted in light of Foucault's (1982) thesis that power is exercised through language and discourse. In this sense, digital silence may function not only as a tool for emotional regulation but also as a mechanism for exercising power.

This study offers a unique contribution by framing digital silence not merely as an individual choice or transient emotional state, but as a culturally, socially, and structurally embedded form of communication. Unlike previous research that focuses primarily on individual-level interpretations, this study highlights how digital silence is shaped by family dynamics, gender roles, parenting practices, and broader social norms. From a sociocultural perspective, digital silence is also shaped by cultural expectations surrounding gender, communication, and family hierarchy. In collectivist societies such as Türkiye, silence may carry meanings related to respect, obedience, or emotional restraint, reflecting culturally embedded communication norms rather than merely individual withdrawal. The findings show that digital silence carries different meanings for married and divorced individuals, closely linked to emotional needs, social roles, and relationship histories. Thus, the study provides a more comprehensive understanding of digital silence, advancing both theoretical insight and practical relevance in an area that remains underexplored in the literature.

Conclusion and Evaluation

This study explored how the phenomenon of silence is redefined within family relationships in an era where digital technologies have deeply penetrated everyday life practices. The findings demonstrate that digital silence is not merely an interruption in communication or a sign of distancing, but also operates as a relational strategy, an emotional signal, and at times, a means of asserting power. Participants described digital silence in reference to a variety of affective and strategic meanings—ranging from protest and resentment to boundary-setting and emotional withdrawal.

The data reveal notable differences between married and divorced individuals in how digital silence is experienced. Among married participants, silence was often viewed as a temporary disconnect or a tool for creating emotional distance. For divorced participants, however, it tended to represent a more permanent state, associated with the breakdown or aftermath of the relationship. These distinctions suggest that silence is not merely an individual response but is shaped by broader factors such as emotional history, social roles, and relational context.

Whereas existing literature often frames silence as a passive outcome of conflict, this study supports the view that silence can be an active communicative choice. For instance, Tannen (1990) describes silence as a deliberate mode of “not speaking,” while Gergen (2009) links digital withdrawal to saturation in interpersonal communication. In this light, participants’ narratives point to silence as a response to fatigue, emotional burnout, or relational saturation.

Another key contribution of this study lies in highlighting that digital silence affects not only partners but other family members as well. Several participants noted that their children had become accustomed to the presence of silence in digital environments, which at times led to feelings of neglect or emotional disconnection. This aligns with Turkle’s (2011) concept of being “alone together” in the digital age.

The study also uncovers gendered dimensions of digital silence. Female participants tended to interpret silence as an emotional message, while male participants often viewed it as an avoidance strategy. This supports existing research suggesting that women focus more on relational content, whereas men emphasise relational functionality (Gilligan, 1982; Wood, 1996).

In conclusion, digital silence emerges as a layered phenomenon shaped by emotional, social, and technological structures. Rather than being seen as the absence of communication, it should be understood as a form of communication in itself—one that reshapes family dynamics in the digital era.

REFERENCES

- Andreassen, C. S. (2015). Online social network site addiction: A comprehensive review. *Current Addiction Reports*, 2(2), 175–184. <https://doi.org/10.1007/s40429-015-0056-9>.
- Aslan Turan, E. (2022). Dijital teknolojilerin mahremiyet üzerindeki etkileri. *Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi*, 14(2), 840–854. <https://doi.org/10.26791/sarkiat.1114557>.
- Atalay, G.E., Tanrıverdi, Y. & Arıcı, Y. (2024). Romantik ilişkilerde sosyal medya kullanımı: Nitel bir araştırma. *Yeni Medya Dergisi*, 16(1), 98–21. <https://doi.org/10.55609/yenimedya.1428821>.
- Baym, N. K. (2015). *Personal connections in the digital age*. 2nd ed., Cambridge: Polity Press.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Couldry, N., & Hepp, A. (2017). *The mediated construction of reality*. 2nd ed., Cambridge: Polity Press.
- Coşkun, A. (2021). *Dijital medya çağında yalnızlık*. 1st ed., İstanbul: İksad Yayınevi.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. 3rd ed., Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (Eds.). (2018). *The SAGE handbook of qualitative research*. 5th ed., Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Drouin, M., Miller, D. A., & Dibble, J. L. (2015). Facebook or memory: Which is the real threat to your relationship? *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18, 561–566. <https://doi.org/10.1089/cyber.2015.0259>
- Erol, V. (2022). Sosyal medyanın Türk aile yapısına etkisi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 24(43), 1127–1139.
- Gergen, K. J. (2002). *The saturated self: Dilemmas of identity in contemporary life*. 1st Ed., NY City: Basic Books.
- Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1), 59–82. <https://doi.org/10.1177/1525822X05279903>
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. 1st Ed., Cambridge: Harvard University Press.
- Hall, E. T. (1966). *The hidden dimension*. 1st Ed., Toronto: Anchor Books.
- Hertlein, K. M., & Ancheta, K. (2014). The new technology model. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 13(4), 291–310.
- Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2015). *Internet addiction: A handbook and guide to evaluation and treatment*. 1st ed., Abingdon: Routledge.
- Lanigan, R. L. (2009). *The human science of communicology*. 1st ed., Pittsburgh: Duquesne University Press.

- McLuhan, M. (1964). *Understanding media: The extensions of man*. 1st ed., Ohio: McGraw-Hill.
- Özben, B.A. & Türkeli Paköz, A. (2025). Sosyal medyanın aile ilişkilerine etkisi: Türkiye’de son 10 yılda yapılmış araştırmaların incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD)*, 10(17), 140-178.
- Parlar, H. & Dere, S. (2025). Dijital ebevenliğin, aile içi iletişim ve velinin eğitime katılımı üzerine etkisi: Yapısal eşitlik modeli. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 22(66), 79-110. <https://doi.org/10.21560/spcd.vi.1404734>.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation method*. 3rd ed., Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Radesky, J. S., Schumacher, J., & Zuckerman, B. (2016). Mobile and interactive media use by young children: The good, the bad, and the unknown. *Pediatrics*, 135(1), 1-3.
- Semiz Türkoğlu, H. (2025). Dijital Çağda Aile ve İletişimin Dönüşümü: Medya, Kültür ve Toplumsal Yansımalar. *TRT Akademi Dergisi*, 10(24), 379-385.
- Strate, L. (2014). *Understanding Media Ecology*. 1st ed., Frankfurt: Peter Lang.
- Stake, R. E. (2005). Qualitative case studies. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The SAGE handbook of qualitative research* (3rd ed., pp. 443-466). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Tannen, D. (2007). *Conversational style: Analyzing talk among friends*. 2nd ed., Oxford: Oxford University Press.
- Turkle, S. (2011). *Alone together: Why we expect more from technology and less from each other*. 1st ed., NY City: Basic Books.
- Turkle, S. (2015). *Reclaiming conversation: The power of talk in a digital age*. 1st ed. London: Penguin Press.
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods*. 5th ed., Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Zorlu, Y. (2025). Sosyal ve Dijital Medyanın Aile İçi İletişim Üzerindeki Olumsuz Etkileri ve Sosyal Sonuçları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 12(2), 599-620. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.163>

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

Çıkar çatışması/Conflict of interest:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir/The author have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The author declared that this article has received no financial support.

Türkiye's Public Diplomacy Tools in Central Asia: An Inter-Institutional Comparative Analysis

Türkiye'nin Orta Asya'daki Kamu Diplomasisi Araçları: Kurumlar Arası Karşılaştırmalı Bir Analiz

Araştırma Makalesi / Research Article

Sorumlu yazar/
Corresponding author:
İbrahim Halil Yaşar

ORCID:
0000-0002-1480-569X

Geliş tarihi/Received:
16.09.2025

Son revizyon teslimi/Last
revision received:
27.10.2025

Kabul tarihi/Accepted:
27.10.2025

Yayın tarihi/Published:
25.12.2025

Atıf/Citation:
Yaşar, İ. H. (2025). Türkiye's
Public Diplomacy Tools
in Central Asia: An Inter-
Institutional Comparative
Analysis. *İletişim ve
Diplomasi*, 15, 167-188.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1785337

İbrahim Halil YAŞAR¹

ABSTRACT

This study analyses Türkiye's public diplomacy activities in Central Asia from a theoretical perspective and in a comparative manner. In this context, Türkiye's initiatives in Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Uzbekistan are examined within the framework of Nye's conceptualisation of soft power, Cull's typology of public diplomacy, and Zaharna's network-based diplomacy approach. The study aims to reveal that public diplomacy is not only image management but also a functional foreign policy tool in the context of identity construction and the production of strategic legitimacy. The research is based on Yin's case study approach and the most similar systems design method. Reports from institutions such as TİKA, the Yunus Emre Institute, the Türkiye Maarif Foundation, YTB, TRT Avaz, and the Anadolu Agency, as well as media content and secondary literature, were used as primary data sources. The findings indicate that Türkiye's public diplomacy is concentrated primarily on the axes of educational and cultural diplomacy, with support from media diplomacy and development aid. Institutions such as Hoca Ahmet Yesevi and Manas Universities, scholarship programs, and the Yunus Emre Institute are concrete reflections of Nye's attraction-based power concept in the field. However, corporate coordination deficiencies, budget transparency issues, and competition with actors such as Russia and China are factors that limit Türkiye's effectiveness. On the other hand, this research demonstrates that Türkiye's multi-actor and holistic approach to public diplomacy in Central Asia serves to build regional identity. It thus offers a unique contribution to the relevant literature and provides strategic insights for policymakers.

¹ Doç. Dr., Harran Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Şanlıurfa, Türkiye, i.halil-yasar@hotmail.com

Keywords: Public diplomacy, Central Asia, comparative analysis, soft power, network-based diplomacy

ÖZ

Bu çalışma, Türkiye'nin Orta Asya'daki kamu diplomasisi faaliyetlerini kuramsal bir perspektifle ve karşılaştırmalı bir biçimde analiz etmektedir. Bu bağlamda, Türkiye'nin Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'daki girişimleri, Nye'in yumuşak güç kavram-sallaştırması, Cull'un kamu diplomasisi tipolojisi ve Zaharna'nın ağ temelli diplomasi yaklaşımı çerçevesinde incelenmektedir. Çalışmanın amacı, kamu diplomasisinin yalnızca imaj yönetimi değil, aynı zamanda kimlik inşası ve stratejik meşruiyet üretimi bağlamında işlevsel bir dış politika aracı olduğunu ortaya koymaktır. Çalışma, Yin'in vaka analizi yaklaşımı ve en benzer sistemler tasarımı yöntemine dayanmaktadır. TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı, YTB, TRT Avaz ve Anadolu Ajansı gibi kurumların raporlarının yanı sıra medya içerikleri ve ikincil literatür, temel veri kaynakları olarak kullanılmıştır. Verilerin güvenilirliği ise üçgenleme (triangulation) yöntemiyle artırılmıştır. Bulgular, Türkiye'nin kamu diplomasisinin ağırlıklı olarak eğitim diplomasisi ve kültürel diplomasi eksenlerinde yoğunlaştığını, bunları medya diplomasisi ve kalkınma yardımlarının desteklediğini göstermektedir. Hoca Ahmet Yesevi ve Manas Üniversiteleri, burs programları ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlar, Nye'in çekiciliğe dayalı güç kavramının sahadaki somut yansımalarıdır. Bununla birlikte, kurumsal koordinasyon eksiklikleri, bütçe şeffaflığı sorunları ve Rusya ile Çin gibi aktörlerle yaşanan rekabet, Türkiye'nin etkinliğini sınırlayan faktörler olarak öne çıkmaktadır. Öte yandan, çalışma Türkiye'nin Orta Asya'daki çok aktörlü ve bütüncül kamu diplomasisi yaklaşımının, bölgesel kimlik inşasına ve uzun vadeli stratejik meşruiyet üretimine hizmet ettiğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, ilgili literatüre özgün bir katkı sunmakta ve politika yapıcılar için stratejik çıkarımlar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu diplomasisi, Orta Asya, karşılaştırmalı analiz, yumuşak güç, ağ temelli diplomasi.

Introduction

The traditional functioning of international relations, based on military and economic power (hard power), has begun to be reshaped through normative values such as history, culture, sports, and education, which have been at the centre of communication strategies since the end of the Cold War. This new paradigm regarding the functioning of international relations has formed the basis for the development of a unique literature around Joseph Nye's (2004; 2011) conceptualisation of "soft power." According to Nye, soft power refers to an actor's capacity to use its values as a foreign policy tool to persuade other actors. Public diplomacy, on the other hand, is a multidimensional field of application in which international actors directly target the

public opinion of different countries through communication, contributing to the realisation of foreign policy objectives through the perceptions and images they create (Cull, 2009; Gilboa, 2008).

Public diplomacy is viewed as a crucial tool for the foreign policies of international actors, particularly emerging powers (Yaşar & Uğurhan, 2023). Public diplomacy, as conceptualised by Nye's soft power theory, is recognised as a novel approach to diplomacy that transcends traditional methods in interstate relations and is at the centre of communication strategies (Melissen, 2005; Aydemir, 2022). However, it is emphasised that public diplomacy is not a one-way propaganda activity; rather, it is a dynamic process based on the construction of interactive communication bridges and relationship networks (Zaharna, 2010; Aydemir & Güner, 2023). Indeed, today, public diplomacy encompasses a wide range of activities, including cultural exchange, education, sports, exchange programs, scholarships, development aid, and media strategies (Snow & Cull, 2020).

Within this framework, Türkiye's public diplomacy activities, as a rising power, should be approached and examined from this perspective. Türkiye, which is present in various parts of the world through its institutions, attaches particular importance to Central Asia and makes intensive use of public diplomacy activities alongside traditional diplomatic efforts. This is because Central Asia is a region with deep historical, cultural, and linguistic ties to Türkiye, as well as a special place in terms of strategic priorities. Türkiye quickly recognised the Turkic Republics that gained independence in the 1990s following the collapse of the Soviet Union (USSR) and subsequently sought to rapidly develop its relations with these countries, strengthening its ties. This orientation was not limited to diplomatic and economic relations; it also focused on social rapprochement and made intensive use of public diplomacy activities targeting the public opinion of these countries. In this context, institutions such as the Turkish Cooperation and Coordination Agency (TİKA), the Yunus Emre Institute (YEE), the Turkish Maarif Foundation (TMV), the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB), TRT Avaz, and the Anadolu Agency (AA) form the backbone of Türkiye's public diplomacy (Çelik & İşeri, 2016; Öztürk, 2016; Ekşi, 2018).

This study aims to mutually analyse Türkiye's public diplomacy activities in the context of Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Uzbekistan, Central Asian countries with which Türkiye shares deep historical, cultural, and linguistic ties. Within this framework, the study seeks to concretize Türkiye's soft power capacity and tools, as well as the diverse strategic functions of these tools in relation to the countries in question. The study highlights the multidimensional and multi-actor nature of public diplomacy by examining relevant institutions and activities holistically within a relational context. A review of the relevant literature reveals that Türkiye's public diplomacy activities are mainly addressed individually, focusing on a single institution or country. The present study

differs from others in that it addresses the actors and activities that form the backbone of Türkiye's public diplomacy efforts within a mutual and analytical framework, encompassing multiple countries.

Conceptual Framework

This study examines public diplomacy from a comprehensive perspective, drawing on theories of strategic communication and international relations. Public diplomacy is a field of activity that aims to strengthen a country's international legitimacy and support its foreign policy through values such as culture, history, and identity. Joseph Nye's concept of soft power forms the fundamental theoretical basis of this study. Soft power is the capacity to influence other countries' public opinion and decision-makers, and to guide their policies by creating appeal through a country's values (Nye, 2004; Hayden, 2012). Cultural values, political ideals, educational programs, sporting events, and media are important tools in this process (Schneider, 2009). Türkiye's activities in Central Asia are a concrete reflection of this strategy. Institutions such as TİKA, Yunus Emre Institute, Türkiye Maarif Foundation, YTB, TRT, and AA are key actors in Türkiye's soft power strategy.

In addition to soft power, the concepts of smart power and sharp power also stand out in the field of international relations. Smart power refers to the combined use of hard power and soft power (Wilson, 2008), while sharp power defines the strategy of exerting pressure through disinformation and media manipulation (Walker & Ludwig, 2017). Türkiye's strategy in Central Asia is an innovative power approach formed by supporting soft power elements with hard power. Türkiye also competes with the sharp power strategies of actors such as Russia and China in this region.

Nicholas Cull's (2009) typology analyses public diplomacy activities in five categories: listening, advocacy, cultural diplomacy, exchange programs, and international publishing. Türkiye's scholarship programs, cultural events, and media activities correspond to these categories. Gilboa's (2008) strategic communication approach emphasizes that public diplomacy is not merely cultural interaction, but a strategic activity aligned with foreign policy objectives. This perspective highlights that Türkiye has not only strengthened regional cooperation in Central Asia but also fostered cultural rapprochement.

Public diplomacy is also an important tool in identity construction. Türkiye has developed a regional identity strategy centered on shared language, history, and cultural elements in its relations with Central Asian countries. In this context, public diplomacy is not only a foreign policy tool but also a process that develops collective identities through normative values.

Public diplomacy is a multi-actor structure involving civil society organizations, educational institutions, media outlets, and state institutions. This study comprehensively examines the roles of institutions such as TİKA, YEE, TMV, YTB, TRT, and AA. Furthermore, new approaches such as digital diplomacy, diaspora diplomacy, and inter-people diplomacy are gaining increasing importance (Erkan & Akman, 2025; Bjola & Holmes, 2015; Rana, 2011).

Türkiye's Public Diplomacy Tools and Activities in Central Asia

Türkiye's public diplomacy activities towards Central Asian countries correspond to a multi-actor and multi-layered strategy built on a common language, history, and culture. The cultural appeal created in this way, the educational opportunities offered, development cooperation, and media activities point to Türkiye's strategy of creating long-term impact based on soft power (Yaşar & Uğurhan, 2022). Public diplomacy, based on perception building, image management, and the transmission of normative values, supports the acceptance and legitimacy of strategic goals defined within the foreign policy axis at the societal level (Melissen, 2005; Sevin, 2017). In this scope, the examples of Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Uzbekistan reveal the diversity of Türkiye's public diplomacy tools and activities, as well as their strategic adaptations, which vary from country to country (Erkan & Nergiz, 2024).

The Turkish Cooperation and Coordination Agency (TİKA), which is at the centre of Türkiye's public diplomacy activities in Central Asia, is the most concrete representative of development diplomacy. It positions Türkiye as a regional development partner through education, health, agriculture, cultural heritage projects, and humanitarian aid. The restoration and healthcare infrastructure strengthening projects it carries out in Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Uzbekistan are part of Türkiye's strategy to preserve its shared historical heritage and contribute to social development. These activities can be linked to the functions of "listening" and "cultural diplomacy" in Cull's (2019) typology.

The Yunus Emre Institute (YEE) is the leading actor in Türkiye's cultural diplomacy activities in Central Asia. YEE promotes Turkish culture through language courses, art workshops, and cultural festivals, contributing to identity building through shared history and values (YEE, 2021). Programs targeting young people are crucial in creating long-term social capital (Bjola et al., 2020).

Educational diplomacy is one of the strongest dimensions of Türkiye's public diplomacy. The Turkish Maarif Foundation (TMV) and the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB) are the leading institutions in this field. The schools and educational partnerships established by TMV provide a lasting infrastructure, while YTB scholarships enable thousands of students to study in Türkiye (YTB, 2022).

Kyrgyz-Turkish Manas University and Hoca Ahmet Yesevi University stand out as Türkiye’s institutionalized “soft power centres” in the region. These institutions not only provide education but also facilitate the formation of long-term cultural and diplomatic channels of interaction (Altbach & Knight, 2007; Fisher & Speakman, 2020).

Media diplomacy is conducted through TRT and AA. TRT Avaz and AA play strategic roles in shaping Türkiye’s regional image and public opinion beyond the news flow. Broadcasting policies based on a shared language and culture lend legitimacy to political and economic cooperation (Entman, 2008). Turkish public diplomacy is consistent with Zaharna’s (2010) “network-based diplomacy” approach. TİKA’s development projects, YEE’s cultural events, TMV’s educational activities, YTB scholarships, and TRT and AA’s media initiatives form a complementary network. This structure offers a multi-actor and interactive diplomacy practice rather than one-way propaganda. Türkiye’s public diplomacy largely overlaps with Cull’s (2019) five dimensions of listening, advocacy, cultural diplomacy, exchange, and international publishing.

Table 1. Cull’s Public Diplomacy Model and Türkiye’s Examples of Implementation in Central Asia			
Cull’s Model	Kazakhstan	Uzbekistan	Kyrgyzstan
Listening	Training and health projects adapted to local expectations	Vocational training projects aligned with reform policies	Agriculture and education projects integrated with development plans
Advocacy	Energy security, emphasis on the Turkic world, TRT Avaz broadcasts	Common development and modernization messages	Brotherhood discourse, AA news framing
Cultural Diplomacy	Turkish language courses, Nowruz celebrations	Turkish film days, art workshops	Language courses, cultural festivals
Exchange Diplomacy	YTB scholarships, cooperation with Hoca Ahmet Yesevi University	YTB scholarships, university collaborations	Manas University, strong alumni network supported through scholarships
International Media	TRT Avaz Kazakh-language broadcasts, AA energy news	TRT Avaz documentaries, AA joint content	TRT Avaz cultural broadcasts, AA journalism during crisis periods

Source: Cull, 2019.

While Türkiye’s wide range of activities should be taken into account, the challenges faced by public diplomacy in practice are also noteworthy. Some of these challenges include coordination deficiencies related to self-sufficiency and competence, sustainability, difficulties in measuring long-term effects, and limited effectiveness (Sevin, 2017). On the other hand, another challenge facing public diplomacy is relat-

ed to external factors, much like those encountered in traditional diplomacy. When considering Central Asia specifically, it is evident that Türkiye is competing with two powerful actors, China and Russia. For example, China is striving to implement its own agenda in the region through the Belt and Road Initiative (Rutland & Kazantsev, 2018), while Russia is pursuing its Eurasian Union vision (Laruelle & Peyrouse, 2012). On the other hand, Western actors such as the US and the EU are also active, primarily through the cultural industry. The foreign policy objectives of all these actors, including Türkiye, and their related public diplomacy practices sometimes overlap and sometimes conflict. While each actor has its own unique advantages in the competitive arena, Türkiye's historical and cultural legitimacy, along with the interest of its predominantly young and dynamic population, and the deepening of institutional cooperation both bilaterally and through the Organization of Turkic States, strengthen Türkiye's hand.

Method

This study examines Türkiye's public diplomacy activities in the Central Asian countries of Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Uzbekistan comparatively, focusing on the tools and methods employed. The study employs descriptive case analysis, a qualitative research method. Descriptive case analysis is an approach that enables the detailed examination of events, actors, and processes within a specific context, and the systematic presentation of the findings (Yin, 2018). The multi-actor and multi-dimensional nature of public diplomacy, as well as the breadth of context covered by the study, were key determinants in the choice of this method. This method enables a more in-depth and holistic understanding of the findings, extending beyond numerical data (Merriam, 2009). Descriptive analysis techniques were applied to interpret the data, which were organized, classified, and related to the theoretical framework through this approach. Thus, the data obtained were not only conveyed but also interpreted by integrating them with the theoretical foundation of the research (Creswell, 2018).

The comparative analysis dimension of the study applied the Most Similar Systems Design (MSSD) method. This method involves comparing systems that share similar historical and cultural characteristics but differ in their social, economic, and political contexts. MSSD is an approach that allows the reasons for differences in similar countries to be revealed (Przeworski & Teune, 1970). In this context, Türkiye's public diplomacy activities in Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Uzbekistan were compared, and similarities and differences between the countries were identified. The points of intersection and divergence in the activities were systematically revealed.

The data used for analysis is based on activity reports and budget documents published by TİKA, YEE, TMV, YTB, TRT Avaz, and AA, statistics from international organizations such as UNESCO, OECD, and the World Bank, national and international media content, and current academic literature on public diplomacy, soft power,

and Central Asian politics. The triangulation method was applied to increase data reliability. Triangulation is an approach that aims to ensure the consistency and validity of findings by combining different types of data and sources (Denzin, 1978). Official institutional reports were primarily used in the research; however, due to the risk of these reports containing success-oriented discourse and self-selection bias, comparisons were made with academic sources and independent reports. Where budget and activity data for certain years were missing or inaccessible, secondary data sources and media content were consulted. For data that could not be accessed directly, information obtained from indirect sources was used at an estimated level, and this was clearly stated in the relevant sections of the report. The gaps in quantitative data were supplemented with qualitative content, thus preserving data integrity. Data analysis was conducted in accordance with the descriptive analysis steps outlined by Creswell (2018), and findings were visually supported with tables and graphs. This provided a quantitative summary of the study, making the differences between countries and institutions more visible.

The study has methodological limitations. These include the irregular publication of institutions' budget and activity reports, the lack of statistical data for certain years, the reports' tendency to focus heavily on success narratives, and the lack of transparent and reliable data on other regional actors such as China and Russia. These limitations have been taken into account in interpreting the research findings and are clearly stated in the relevant sections of the report. The results obtained from the study have been evaluated within the scope and limitations of the existing data set, and it has been emphasized that this situation should be considered in the generalization process.

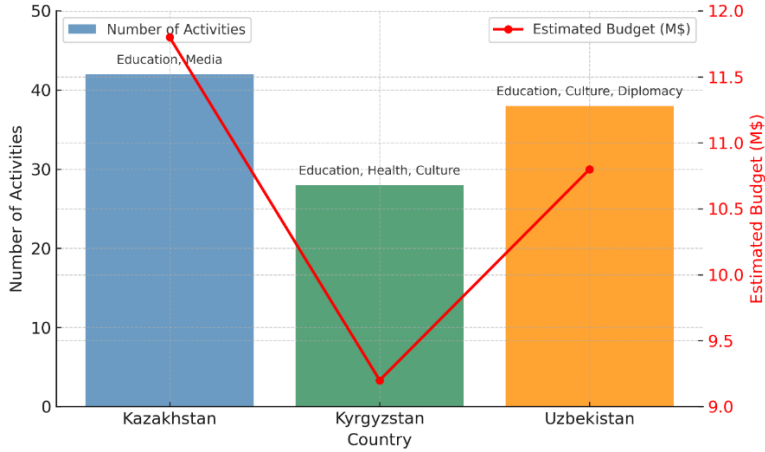
Findings

The analyses aim to reveal the diversity of Turkish public diplomacy activities in Central Asia across various fields, including education, culture, media, and health, as well as the institutional actors involved in these activities and their relationship to Türkiye's strategic priorities at the regional level. The findings obtained in this context reveal the diversity of public diplomacy activities at the institutional level, their thematic focus, and their strategic priorities.

General Findings

The findings reveal differences in the institutional contexts of the three countries examined (Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Uzbekistan), but indicate that Türkiye's public diplomacy strategy is primarily shaped by educational diplomacy and cultural diplomacy at the regional level.

Figure 1. General Comparison of Public Diplomacy Activities by Country
(the bar chart represents the number of activities; the red line represents the estimated budget. Each country's prominent public diplomacy areas are indicated at the top of the chart.)

As can be seen from Figure 1, education, culture, and media stand out in Kazakhstan; education, health, and culture in Kyrgyzstan; and education, culture, and diplomatic activities in Uzbekistan. In this context, it can be said that multidimensional tools such as education scholarships, cultural events, media-centered communication activities, health aid, and restoration projects form the basis of Türkiye's soft power capacity in the region. The findings show that the number of activities is proportional to the estimated budget, while indicating that the areas of activity differ in line with the priorities of the target countries.

Figure 2. General Distribution of Public Diplomacy Institutions in Terms of Project, Event, And Other Activity Intensity

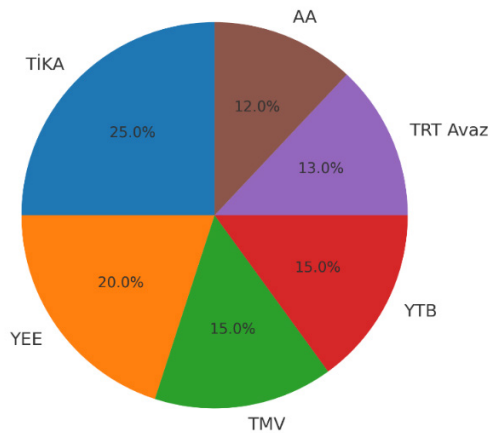

Figure 2 illustrates that the Turkish Cooperation and Development Agency (TİKA), one of the key institutions that form the backbone of Turkish public diplomacy, is the most prominent actor in the context of the three countries. The findings show that TİKA plays a leading role, particularly in development and cooperation projects, as well as in activities that intersect and overlap with those of other institutions, such as cultural heritage projects that involve education and restoration. The Yunus Emre Institute, which operates with the mission of promoting the Turkish language and culture, fostering common values, and transferring them, ranks second. The Turkish Maarif Foundation (TMF), which is responsible for coordinating overseas educational institutions at various levels, and the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB), which contributes to the long-term development of potential elites through scholarship support, student mobility, and alum networks, rank third. Although TRT Avaz and AA rank lower in terms of project, event, and other activity intensity, they serve as catalysts in publicizing all other activities and reaching audiences. This distribution, which is not very different in terms of the field practices of the institutions, shows that Türkiye's public diplomacy activities are spread across a wide range and in a balanced manner in these three countries. This distribution aligns with both Cull's Public Diplomacy Model (2009) and Zaharna's Network-Based Diplomacy (2010) approaches. This distribution indicates that Türkiye's public diplomacy activities have a structure that aligns with both Cull's Public Diplomacy Model (2009) and Zaharna's Network-Based Diplomacy (2010).

Country-Specific Findings

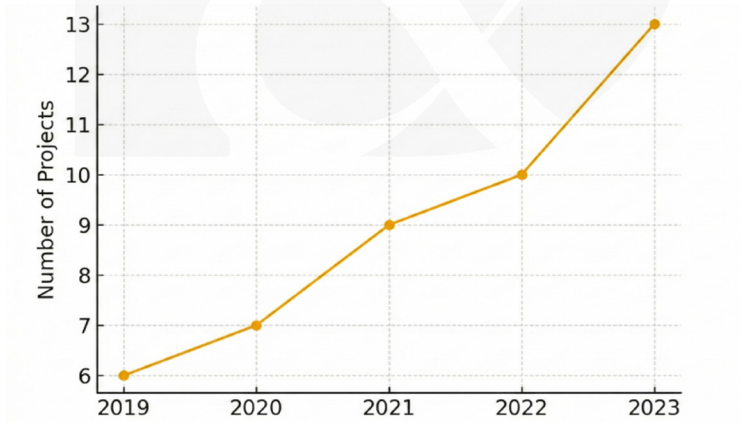
Under this heading, country-specific findings regarding the distribution of public diplomacy actors' areas of activity, the number of projects by year, estimated budget trends, and the strategic priorities of Turkish public diplomacy are examined in turn (Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan).

Kazakhstan is one of the most significant countries in Central Asia due to its vast geographical size, strategic geopolitical position, stable political structure, and abundant resources, particularly energy. With its current and future potential, as well as its shared language, history, and cultural structure, it is one of Türkiye's leading strategic partners in the region. Indeed, Türkiye is actively present in Kazakhstan with all its institutions engaged in public diplomacy. This approach indicates the importance of Kazakhstan for Türkiye. Table 2 below summarizes the public diplomacy practices of institutional actors in Kazakhstan, providing examples of their activities.

Table 2. Institutional Actors and Sample Activities (Kazakhstan)		
Institution	Field of Activity	Example Activity
TİKA	Education, health, cultural heritage	Restoration of the Khoja Ahmed Yasawi Mausoleum, school projects
YEE	Language and culture	Language courses in Almaty and Astana, Nowruz events
TMV	Education	Turkish schools and cooperation projects
YTB	Scholarships	Kazakh students studying in Türkiye
TRT Avaz	Media	Kazakh-language broadcasts, documentaries
AA	News Agency	News on energy security and the economy

The findings in Table 2 show that Türkiye has implemented 45 public diplomacy projects (identified between 2019 and 2023) in Kazakhstan through relevant institutions. When these identified projects are examined in terms of scope and content, it becomes clear that 45% of them are in the field of education, 33% in culture, and 22% in the media. As shown in Figure 3 below, there is a steady upward trend in the number of public diplomacy projects between 2019 and 2023. Although the upward trend slowed during the pandemic, it continued to gain momentum after 2022.

Figure 3. Distribution of Public Diplomacy Projects by Year (Kazakhstan)

The budget allocated for qualified public diplomacy projects and activities in Kazakhstan cannot be determined with certainty due to limitations in accessing data. However, based on data obtained from both direct and indirect sources, the estimate is approximately \$50 million. The annual subsidy transferred by Türkiye to Hoca Ahmet Yesevi University, as well as direct cash support stemming from bilateral relations,

were excluded from the estimated budget calculation. Findings show that the budget explicitly allocated to Kazakhstan is predominantly used in the fields of education, cultural activities, and media, and that it has increased steadily on an annual basis. This change in budget trends is shown in the graph below.

Figure 4. Budget Distribution of Public Diplomacy Activities in Kazakhstan by Year

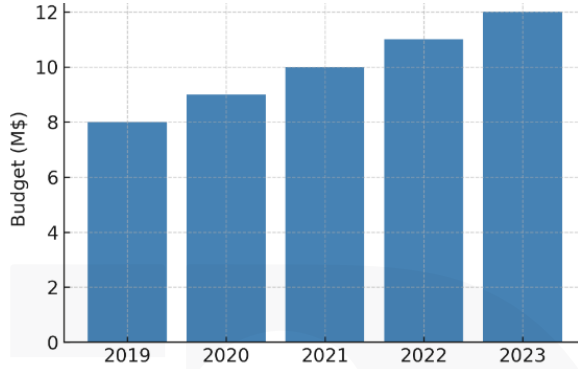
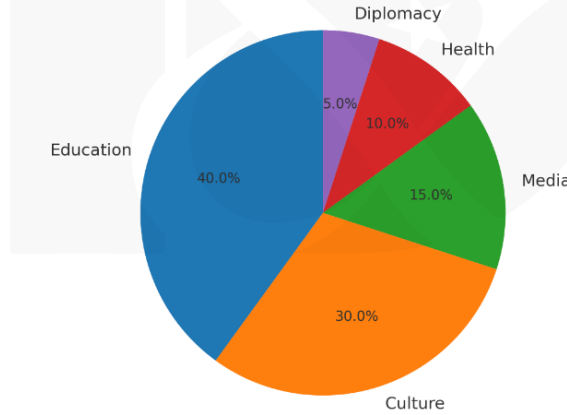

Figure 5. Strategic Priorities of Public Diplomacy Activities (Kazakhstan)

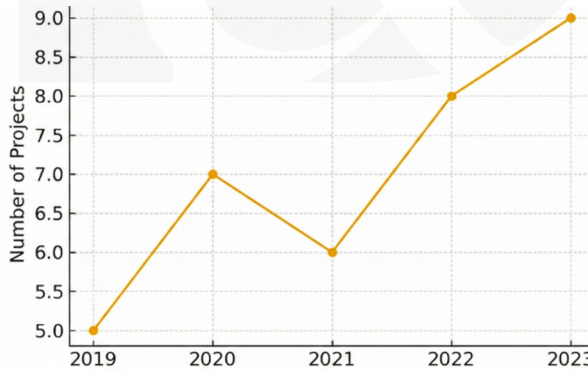

When examined in terms of strategic priorities, the findings indicate that education diplomacy (40%) is the leading component of Türkiye's public diplomacy activities in Kazakhstan, followed by cultural diplomacy (30%). Hoca Ahmet Yesevi University, TMV, and YTB scholarships form the backbone of educational activities, while YEE, Turkish language courses, and the role it plays in promoting Turkish culture support both educational and cultural diplomacy. Türkiye's approach, based on a shared history and heritage narrative and prioritizing education and culture, is also consistent

with the identity diplomacy approach defined in public diplomacy literature (Melissen, 2005). In addition to YEE's activities, TİKA directly supports cultural diplomacy through the restoration and revitalization of cultural and historical sites. In contrast, TRT Avaz and AA indirectly support it through mass communication. The strategic priority of education diplomacy and cultural diplomacy in Kazakhstan is also consistent with Türkiye's regional foreign policy vision. This is because Türkiye builds its soft power on the common language, history, culture, and identity, which are its strongest assets at the regional level. On the other hand, development projects implemented under TİKA's leadership, such as strengthening health infrastructure, and the roles played by TRT Avaz and AA in international broadcasting, constitute important nodes in the Turkish public diplomacy network. In this context, it can be said that Turkish public diplomacy in Kazakhstan is conducted with a comprehensive strategic approach and across a broad spectrum of activities.

Kyrgyzstan is another of Türkiye's most important strategic partners in Central Asia. Findings show that Türkiye has implemented 34 public diplomacy projects (identified between 2019 and 2023) in Kyrgyzstan through relevant institutions. When these identifiable projects are examined in terms of scope and content, it is understood that 40% are in the field of education, 20% in culture, 15% in health, and another 15% in the media. As shown in Figure 6 below, there is a steady upward trend in the number of public diplomacy projects between 2019 and 2023. Although there was a partial decline in 2020, which can be attributed to the pandemic's impact, a rapid increase has been observed since 2021.

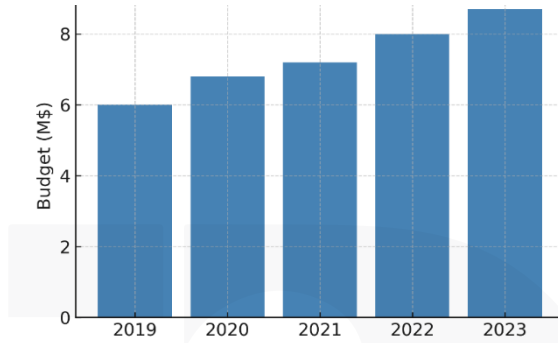
Figure 6. Distribution of Qualified Public Diplomacy Projects by Year (Kyrgyzstan)

The graph above shows that the number of projects has generally increased since 2019. Despite the pandemic, activities did not wholly cease in 2020, and there was an upward acceleration in 2022 and 2023. In particular, there was a significant acceleration in the number of projects in the 2022–2023 period.

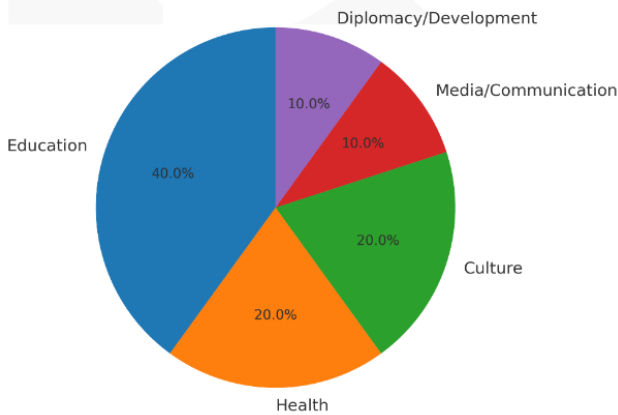
The estimated budget allocated to public diplomacy projects and activities in Kyrgyzstan is approximately \$36 million, based on available data. The estimated budget calculation excludes Türkiye’s annual allocation to Manas University and direct cash support stemming from bilateral relations. The changes in budget trends are illustrated in the graph below.

Figure 7. Budget Distribution of Public Diplomacy Activities by Year (Kyrgyzstan)

The findings indicate that the budget explicitly allocated for Kyrgyzstan is primarily used in the areas of education, cultural activities, strengthening health infrastructure, and media. On the other hand, the findings show that despite the decline in the number of projects in 2020 due to the pandemic’s impact, the budget allocated for public diplomacy activities in Kyrgyzstan has increased steadily on an annual basis.

Figure 8. Strategic Priorities of Public Diplomacy Activities (Kyrgyzstan)

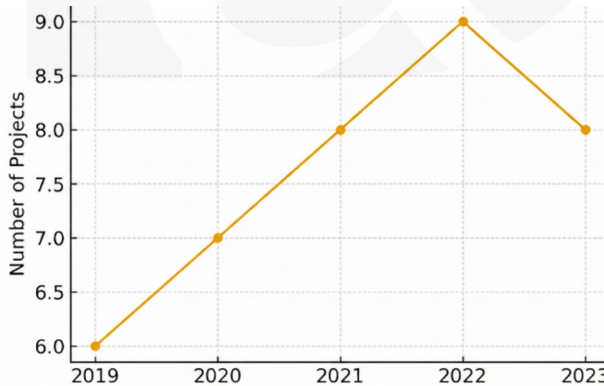

When examined in terms of strategic priorities, the findings show that education diplomacy (40%) ranks first among Türkiye’s activities in Kyrgyzstan, followed by cul-

tural diplomacy (20%) and activities in the health sector (20%). This is followed by investments in strengthening health infrastructure and media activities (20%). In terms of educational activities, Manas University, TMV, and YTB scholarships form the basis of the long-term investment strategy, while language courses conducted by YEE and activities aimed at promoting Turkish culture support both educational and cultural diplomacy. Development projects implemented in line with Kyrgyzstan's reform agenda, particularly the strengthening of health infrastructure, point to Türkiye's "adaptive diplomacy" approach. This distribution indicates that Türkiye considers Kyrgyzstan's socio-economic vulnerabilities. Türkiye's focus on development aid in this context can be explained by the concept of "development diplomacy" (Lee, 2017). On the other hand, although the media/communication axis remains relatively limited, it is a critical complementary tool in terms of visibility and discourse construction.

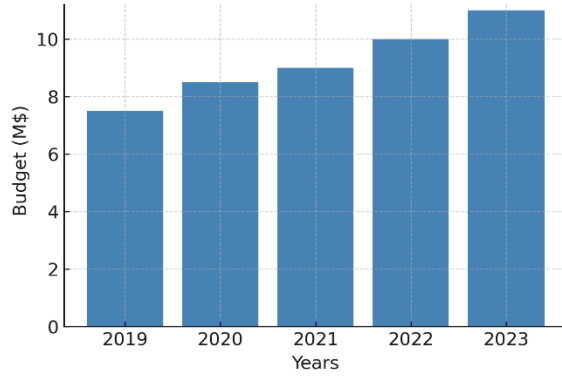
Uzbekistan holds a significant place in Türkiye's public diplomacy strategy due to its important political, historical, and cultural centres, such as Samarkand, Bukhara, and Tashkent. It has become a rising focus of Turkish public diplomacy, particularly in recent years, with the reforms it has implemented and its process of opening up to the outside world. Education diplomacy (Turkish Scholarships, TMV schools), cultural cooperation (Yunus Emre Institute – Tashkent), and media diplomacy (TRT Avaz, AA) are the primary tools used in Uzbekistan, where bilateral relations have deepened in recent years. In this context, Türkiye has implemented numerous projects covering a wide range of areas in Uzbekistan.

Figure 9. Distribution of Public Diplomacy Projects by Year (Uzbekistan)

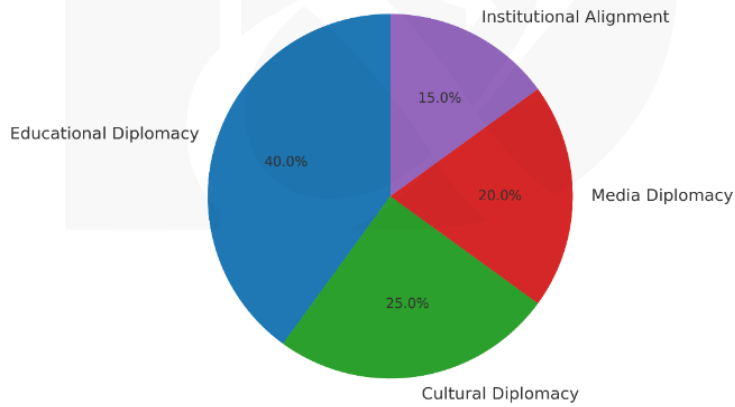
When examining the trends in projects carried out specifically in Uzbekistan, a total of 38 projects with an estimated budget of \$47 million were identified for the period from 2019 to 2023. While the number of projects shows a steady upward trend from 2019 to 2022, a relative decline is observed in 2023.

Figure 10. Budget Distribution of Public Diplomacy Activities by Year (Uzbekistan)

When examining the budget distribution by year, it is seen that it exceeded \$10 million as of 2023. Despite the decline in the number of projects in 2023, the budget continued to increase. Therefore, it is evident that the budget increase over the years has shown a steady upward trend.

Figure 11. Strategic Priorities of Public Diplomacy Activities (Uzbekistan)

When examining Türkiye’s strategic priorities in Uzbekistan in the context of public diplomacy, education diplomacy ranks first with a 40% share. Education scholarships, exchange programs, and university partnerships play a significant role in this regard. Cultural diplomacy ranks second with 25%, shaped by TİKA’s restoration projects and the Yunus Emre Institute’s Turkish language courses, art events, and cultural festivals. Meanwhile, media diplomacy, led by TRT Avaz and AA, accounts for a significant 20% share of the total. The findings indicate that education, culture, and

infrastructure projects in Uzbekistan are progressing in line with local priorities and compatibility factors. Türkiye's development of projects parallel to Uzbekistan's modernisation, opening up, and reform policies demonstrates that its public diplomacy strategy is positioned within the framework of both cultural affinity and strategic cooperation.

Conclusion

In this study, Türkiye's public diplomacy activities in Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Uzbekistan, which share similar socio-cultural characteristics, were examined comparatively using the Most Similar Systems Design (MSSD) approach (Przeworski & Teune, 1970). The findings reveal that in these countries, which share a similar historical background and standard identity references, the intensity and thematic orientation of Türkiye's public diplomacy tools differ according to variables such as institutional capacity, domestic priorities, and the nature of bilateral relations.

The results of the study demonstrate that Türkiye's public diplomacy in Central Asia aligns with Joseph Nye's soft power theory, both theoretically and empirically. Türkiye has established a significant presence and influence in the region through its educational institutions, scholarship programs, cultural centres, media activities, and development projects (Nye, 2004). As Nye (2011) emphasises, power elements built through attraction have more lasting and profound effects than coercive power mechanisms. The research findings reveal that YTB scholarship programs and TMV educational institutions not only provide short-term visibility but also serve to create long-term social capital and elite networks. This situation is consistent with approaches in the literature that view internationalisation in higher education as functioning not only as an educational but also as a diplomatic and cultural channel of interaction (Altbach & Knight, 2007). Türkiye's education and cultural diplomacy-centred activities ensure both the strengthening of historical ties and the establishment of future-oriented institutional and social relations, aligning with its strategic interests in the region. In this context, public diplomacy serves not only as "image management" but also as the strategic production of social capital (Cull, 2009).

The findings also clearly demonstrate that Türkiye's public diplomacy in Central Asia has a multi-actor structure. TİKA's development aid and cooperation, YEE's cultural centres, TMV's educational institutions, TRT Avaz, and AA's media broadcasting activities are entirely consistent with the "network-based diplomacy" approach defined by Zaharna (2010). The literature also emphasises that public diplomacy today has moved away from a one-way propaganda model and evolved into a multi-centred, horizontal, and interaction-based form of communication (Melissen, 2005). Türkiye's activities, carried out through inter-institutional coordination, are a concrete

manifestation of this transformation. Türkiye's development of joint projects that take local needs into account, its consideration of cultural sensitivities, and its support for mutual learning environments demonstrate a strong alignment with the modern understanding of public diplomacy.

The data obtained clearly reveal the practical application of Cull's (2009) typology of public diplomacy. The listening dimension is evident in TİKA's projects based on local needs analyses; the advocacy dimension is evident in state leaders' visits and AA's regional news coverage; cultural diplomacy in YEE's language courses and cultural events; exchange diplomacy in YTB scholarships and bilateral university partnerships; and international publishing in TRT Avaz's multilingual broadcasting strategy. This situation confirms that diversifying public diplomacy tools strengthens states' capacity to gain international legitimacy and build inter-societal ties, as stated by Snow and Cull (2009). Türkiye's approach to coordinating different actors and tools demonstrates that all dimensions of Cull's model are practical.

The research reveals that Türkiye has designed its public diplomacy in Central Asia not merely as a tool for cultural visibility, but as a long-term strategic component of its foreign policy. Education and cultural diplomacy activities are prominent tools that complement hard power elements and produce more lasting effects in the long term, in line with Nye's (2004) concept of "power through attraction." Zaharna's (2010) network-based diplomacy framework is implemented through the coordinated presence of various Turkish institutions in the field, while Cull's (2009) typology reveals how these activities are systematically structured institutionally. A comparison of the three countries shows that education and cultural diplomacy are fundamental to Türkiye's public diplomacy in Central Asia, while media and health projects are complementary. The mutually supportive structure of institutional actors has the effect of increasing Türkiye's soft power capacity.

The limitations of the study should also be taken into account when evaluating the results. Shortcomings in budget transparency and the limited availability of quantitative data have led some analyses to rely solely on estimates. Therefore, the findings should be evaluated at the level of contextual comparison rather than absolute generalisation. However, the combined use of descriptive case analysis and triangulation techniques has significantly increased the validity and reliability of the findings (Yin, 2018).

Overall, Türkiye's public diplomacy activities in Central Asia reflect a strategy based on historical and cultural ties, but shaped by current geopolitical and socio-economic conditions. Education and cultural diplomacy form the basis of Türkiye's regional soft power capacity, while media, health, and development projects serve as complementary tools built upon this foundation. However, the presence of

powerful actors such as Russia and China in the region creates a critical competitive arena for the sustainability of Türkiye's public diplomacy policies. Therefore, strengthening institutional coordination, increasing the sustainability of projects, and strategically utilising alum networks, in particular, should be among the key priorities for the future. The production of digital cultural content and the development of joint media projects will enhance Türkiye's effectiveness, particularly in reaching younger generations.

In conclusion, this research reveals that Türkiye's public diplomacy in Central Asia not only exhibits a theoretical structure consistent with the academic literature but also has a tangible impact that can be observed in the field. Diversifying public diplomacy tools, enhancing institutional coordination, and directing efforts toward long-term strategic goals will further strengthen Türkiye's soft power capacity in the region. With its findings, this study contributes to the public diplomacy literature and provides policymakers with actionable strategic recommendations.

REFERENCES

- Altbach, P. G., & Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3–4), 290–305.
- Aydemir, E. (2022). Public diplomacy of the George W. Bush administration: 9/11 and the rhetoric of the war on terror. *İletişim ve Diplomasi*, 8, 25–41.
- Aydemir, E., & Güner, O. (2023). Crisis management policies concerning the Russo-Ukrainian War in the European Union's security and defence approach: Soft power and EUAM. *Sosyal Mucit Academic Review*, 4(2), 189–205.
- Bjola, C., & Holmes, M. (2015). *Digital diplomacy: Theory and practice*. New York: Routledge.
- Bjola, C., Cassidy, J. A. & Manor, I. (2020). Digital public diplomacy: Business as usual or a paradigm shift? In N. Snow & N. J. Cull (Eds.), *Routledge Handbook of Public Diplomacy* (pp. 268–281). New York: Routledge.
- Çelik, N. & İşeri, E. (2016). Islamically oriented humanitarian NGOs in Turkey: AKP foreign policy parallelism. *Turkish Studies*, 17(3), 429–448 <http://dx.doi.org/10.1080/14683849.2016.1204917>
- Creswell, J. W. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (5th ed.)*. New York: Sage.
- Cull, N. J. (2009). *Public diplomacy: Lessons from the past*. London: Figueroa Press.
- Cull, N. J. (2019). *Public diplomacy: Foundations for global engagement in the digital age*. London: Polity.
- Denzin, N. K. (1978). *The research act: A theoretical introduction to sociological methods*. New York: McGraw-Hill.
- Ekşi, M. (2018). *Kamu diplomasisi ve Ak Parti dönemi Türk dış politikası*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Entman, R. M. (2008). Theorizing mediated public diplomacy: The U.S. case. *International Journal of Press/Politics*, 13(2), 87–102.
- Erkan, T., & Akman, E. (2025). Bir haber mecrası olarak Kırgızistan'da Instagram haberciliği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(1), 274–292.
- Erkan, T., & Nergiz, C. (2024). Türk Devletler Teşkilatının Rus basınına yansıması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34(2), 1005–1020.
- Fisher, A., & Speakman, B. (2020). Reframing public diplomacy for the digital era. *The Hague Journal of Diplomacy*, 15(1–2), 1–15.
- Gillboa, E. (2008). Searching for a theory of public diplomacy. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 55–77.
- Hayden, C. (2012). *The rhetoric of soft power: Public diplomacy in global contexts*. London: Lexington Books.
- Laruelle, M., & Peyrouse, S. (2012). *The Chinese question in Central Asia: Domestic order, social change, and the Chinese factor*. New York: Columbia University Press.

- Lee, G. (2017). *South Korea's public diplomacy: A comparative perspective*. London: Palgrave Macmillan.
- Melissen, J. (2005). The new public diplomacy: Between theory and practice. In J. Melissen (Ed.), *The new public diplomacy: Soft power in international relations* (pp. 3-27). New York: Palgrave Macmillan.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. New York: Jossey-Bass.
- Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. New York: PublicAffairs.
- Nye, J. S. (2011). *The future of power*. New York: PublicAffairs.
- Öztürk, A. E. (2016). Turkey's Diyanet under AKP rule: From protector to imposer of state ideology? *Southeast European and Black Sea Studies*, 16(4), 619–635. <https://doi.org/10.1080/14683857.2016.1233663>
- Przeworski, A., & Teune, H. (1970). *The logic of comparative social inquiry*. London: Wiley-Interscience.
- Rana, K. S. (2011). *21st century diplomacy: A practitioner's guide*. New York: Continuum.
- Rutland, P., & Kazantsev, A. (2018). *The limits of Russia's 'soft power'*. In *Emerging powers in international politics*. London: Routledge.
- Schneider, C. P. (2009). The unrealized potential of cultural diplomacy: Best practices and what could be, if only... *The Journal of Arts Management, Law and Society*, 39(4), 260-279.
- Sevin, E. (2017). *Public diplomacy and the implementation of foreign policy in the US, Sweden and Turkey*. London: Palgrave Macmillan.
- Snow, N., & Cull, N. J. (2020). *Routledge handbook of public diplomacy (2nd ed.)*. New York: Routledge.
- TMV (2022). Faaliyet raporu 2021-2022. Türkiye Maarif Vakfı. Retrieved from <https://turkiyemaarif.org/uploads/editions/files/166e2e2b955b9a.pdf> Erişim T. 12 Ağustos 2025.
- Walker, C., & Ludwig, J. (2017). From “soft power” to “sharp power”: Rising authoritarian influence in the democratic world. Retrieved from <https://www.ned.org/wp-content/uploads/2017/12/Introduction-Sharp-Power-Rising-Authoritarian-Influence.pdf> Erişim T. 10 Ağustos 2025.
- Wilson, E. J. (2008). Hard power, soft power, smart power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 110–124.
- Yaşar, H. İ., & Uğurhan, Y. Z. C. (2022). Ülke, ürün ve lider imajı ekseninde Türk vatandaşlarının Rusya ve ABD algısı: Karşılaştırmalı bir saha çalışması. *İletişim ve Diplomasi, (Kamu Diplomasisi ve Ülke Markalama Özel Sayısı)*, 47-70.
- Yaşar, H. İ., & Uğurhan, Y. Z. C. (2023). The use of Instagram as a public diplomacy tool: An analysis of consulates in Turkey. In E. Köksoy & S. Kavoğlu (Eds.), *Public diplomacy from the Turkish perspective* (pp. 181-207). Ankara: Nobel Academic Publishing.

- YEE (2021). Yunus Emre Enstitüsü 2020-2021 Faaliyet raporu. Retrieved from https://www.yee.org.tr/sites/default/files/yayin/2021_yillik_faaliyet_raporu.pdf Erişim T. 10 Ağustos 2025.
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods (6th ed.)*. New York: Sage.
- YTB (2022). Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, burs programları ve uluslararası öğrenciler raporu. Retrieved from <https://www.tev.org.tr/kurumsal-rapor/tr/1/Faaliyet-Raporlari> Erişim T. 11 Ağustos 2025.
- Zaharna, R. S. (2010). *Battles to bridges: U.S. strategic communication and public diplomacy after 9/11*. London: Palgrave Macmillan.

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

Çıkar çatışması/Conflict of interest:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir/The author have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The author declared that this article has received no financial support.

The World Ethnospor Union as a Rising Actor in Turkish and Global Public Diplomacy

Türk ve Küresel Kamu Diplomasisinde Yükselen Bir Aktör Olarak Dünya Ethnospor Birliği

Araştırma Makalesi / Research Article

**Sorumlu yazar/
Corresponding author:**
Sinan Yaman

ORCID:
0000-0002-6951-3432

Geliş tarihi/Received:
15.09.2025

**Son revizyon teslimi/Last
revision received:**
19.12.2025

Kabul tarihi/Accepted:
19.12.2025

Yayın tarihi/Published:
25.12.2025

Atıf/Citation:
Yaman, S. (2025). The World Ethnospor Union as a Rising Actor in Turkish and Global Public Diplomacy. *İletişim ve Diplomasi*, 15, 189-206.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1784067

Sinan YAMAN¹

ABSTRACT

Within the changing geopolitics of the world and the region, cultural diplomacy activities and the actors carrying out these activities have become increasingly important in recent years. One such actor, the World Ethnosport Union, is a non-governmental organisation established in line with Türkiye's approach to cultural diplomacy. This union embraces the mission of reviving, preserving, and passing on to future generations ethnosports, which are sports activities containing numerous elements specific to local identities where traditional cultures are preserved. This study aims to evaluate the structure and mission of the World Ethnosport Union and assess all its activities related to traditional sports and games in terms of cultural diplomacy. Primary data sources, such as the World Ethnosport Union's website, records, scientific publications, and news related to the events and achievements organized by the organisation within the country and worldwide, were analysed for the events and organisations carried out by the World Ethnosport Union, established in 2015, from its establishment until June 18, 2025. Content analysis was used in the data analysis process. The findings obtained were interpreted descriptively within the framework of the four main headings identified. The contributions of the World Ethnosport Union to Turkish public diplomacy and the changes in the cultural policies of the Republic of Türkiye as a result of these contributions were examined.

Keywords: Ethnosport, public diplomacy, cultural diplomacy, Türkiye, The World Ethnosport Union

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tokat, Türkiye, sinan.yaman@gop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6951-3432

ÖZ

Dünyanın ve bölgenin değişen jeopolitiği içinde, kültürel diplomasi faaliyetleri ile bu faaliyetleri gerçekleştiren aktörler, son yıllarda daha da önem kazanmaktadır. Bu aktörlerden biri olan Dünya Etnospor Birliği, Türkiye'nin kültürel diplomasi anlayışına paralel olarak kurulan bir sivil toplum kuruluşudur. Bu konfederasyon, geleneksel kültürlerin muhafaza edildiği, yerel kimliklere özgü çok sayıda elementi içeren spor aktiviteleri olan etnosporları yeniden canlandırma, yaşatma ve sonraki kuşaklara aktarma görevini benimsemektedir. Nitel bir desenle yürütülen bu çalışmada, Dünya Etnospor Birliğinin yapısı ve misyonu ortaya konularak, geleneksel spor ve oyunlarla ilgili düzenlediği tüm faaliyetlerin kültürel diplomasi yönünden değerlendirilmesi amaçlanmıştır. 2015'te kurulan Dünya Etnospor Birliğinin kuruluşundan 18 Haziran 2025 tarihine kadar gerçekleştirdiği etkinlikler ve organizasyonlar, kuruluşun web sitesi, kayıtları, bilimsel yayınlar, kuruluşun ülke içinde ve dünya çapında düzenlediği etkinlikler ve başarılarla ilgili haberler gibi birincil veri kaynakları analiz edilmiştir. Veri analizi sürecinde 'içerik analizi' yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, belirlenen dört temel başlık çerçevesinde betimsel açıdan yorumlanmıştır. Dünya Etnospor Birliğinin Türk kamu diplomasisine sağladığı katkılar ile bu katkılar neticesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin kültür politikalarında meydana gelen değişiklikler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etnospor, kamu diplomasisi, kültürel diplomasi, Türkiye, Dünya Etnospor Birliği

Introduction

The entirety of the tangible and intangible elements produced by a nation throughout the ages constitutes its "folk culture". One of the cultural elements created by the people is traditional sports and games, known as "ethnosport", which are part of humanity's intangible cultural heritage. Preserving and transmitting traditional sports and games to future generations has become highly important in today's world.

Due to various factors such as the rapid consumption of all produced goods, scientific innovations, advancements and globalisation, traditional culture is rapidly disappearing. Small associations and various initiatives established to preserve elements of traditional culture remain insufficient. Under these circumstances, it has become imperative to take more qualified and strategic steps to revive, preserve, and pass on traditional sports and games to future generations. To this end, the "World Ethnosport Union" was founded to unite such institutions and associations not only in our country but also globally, with the mission of protecting the treasures of traditional culture and ensuring their transmission to future generations. Established as "a non-governmental organisation", this union conducts significant activities in terms of cultural and sports diplomacy.

In this study, after presenting the theoretical framework of the subject, the structure and various principles of the “World Ethnosport Union” are evaluated. The activities conducted by the World Ethnosport Union are evaluated under four subheadings and examined within the context of public diplomacy.

Public Diplomacy

The inadequacy of traditional diplomatic practices led to the outbreak of multi-actor conflicts such as World War II, the Korean War, and the Vietnam War, resulting in massive destruction and prompting changes in the understanding of diplomacy. Szondi explains the reason for the emergence of public diplomacy, stating, “Public diplomacy is based on conflicts and concerns the varying levels of tension between states and other actors” (2008, p. 3). Factors such as states feeling the need to be accountable to their people, developments in mass media, and globalisation have brought a new understanding to diplomacy. During this period, “new actors such as civil society organisations (CSOs), international organisations, individuals, academia, and international media organisations emerged and gained influential positions in decision-making mechanisms” (Şehitoğlu, 2025, p. 76).

Public diplomacy, which was first used in the academic literature in the 1960s, is a relatively new field, and efforts to define and theorise it are still ongoing. The term “public diplomacy” was first used in 1965 by Edmund Gullion to distance himself from activities associated with the term “propaganda,” which had negative connotations (Cull, 2006; Saliu, 2020, p. 71). Gullion defines cultural diplomacy primarily as “The influence of public opinion on the formulation and implementation of foreign policy” (Cull, 2006). Following Gullion, different perspectives and approaches to defining the term have been developed in parallel with changes in this field.

Melissen emphasises its public relations aspect by defining public diplomacy as “The communication and relationship-building of states with foreign publics” (2005). Nye gives a more concise definition, calling public diplomacy “soft power diplomacy” (2008). Szondi defines public diplomacy as “Government communication directed at foreign audiences with the aim of creating changes in the ‘hearts or minds’ of the people” (2008, p. 6). The concept of “government communication” in this definition is quite noteworthy and differs significantly from other definitions. Snow defines it as “Traditional public diplomacy is a form of communication and relationship-building from government to the public, where governments speak to global audiences to inform, influence, and engage in support of national goals and foreign policy” (2020, p. 8). Ekşi, on the other hand, defines it as “A new type of diplomacy based on soft power, driven by civil society and focused on public opinion” (2018, p. 15), highlighting the role of key actors in public diplomacy. “Public diplomacy can be summarised as diplomacy for everyone by everyone” (Varışoğlu and Varışoğlu, 2023, p. 151). These differing defi-

nitions demonstrate the variety of academic perspectives on the subject. While some scholars define public diplomacy as an idealistic tool for promoting anything, others view it as a means of fostering mutual understanding.

In recent years, nations have increasingly prioritised public diplomacy activities, perhaps even more so than traditional diplomacy. This shift is undoubtedly influenced by changing global dynamics, globalisation, new developments, and astonishing advancements in science, technology, transportation, and communication.

Cultural Diplomacy

Taylor defined culture as “That complex whole which includes knowledge, belief, art, morals, law, custom, and any other capabilities and habits acquired by man as a member of society” (1958, p. 269). The most distinctive feature separating one community from another is the culture it has developed over time. A nation that loses its culture risks falling under the influence of others. Understanding the significance of culture, some societies have utilised it as a tool in both domestic and foreign policy to further their national interests -paving the way for the concept of cultural diplomacy.

One of the key pillars of public diplomacy is undoubtedly cultural diplomacy. Cummings defines cultural diplomacy as “The exchange of ideas, information, art, lifestyles, and values between people to foster mutual understanding” (2003). Ekşi sees cultural diplomacy as “The cultural activities, practices, and tools within public diplomacy” (2023, p. 324). Today, cultural diplomacy is directly used to achieve a state’s foreign policy objectives. Cultural relations lacking diplomatic intention cannot be classified as cultural diplomacy.

Put simply, cultural diplomacy can be seen as a nation telling its “own story” to other nations, thereby influencing them, building relationships, fostering cooperation, and achieving diplomatic gains. Additionally, it helps enhance a country’s image and brand identity.

Early examples of cultural diplomacy can be found in historical international cultural relations. During Egypt’s New Kingdom period, historical sources reveal that pharaohs received exotic gifts from both domestic regions and foreign nations such as Alashiyan (Cyprus), Babylonians, Hittites, Mycenaean, and Hurrians (Farhan et al., 2021, p. 6). This can be considered a form of early diplomatic activity. However, because these relations occurred formally and between sovereign powers, they do not qualify as examples of cultural diplomacy. Cultural diplomacy is based on “Cultural relations from state to people and even people to people” (Ekşi, 2023, p. 326).

The modern use of cultural diplomacy by contemporary societies began after the Franco-Prussian War (1870–1871). Following its devastating defeat, France sought to

restore its global image and promote its language and culture. In response, it established the “Alliance Française” (French Alliance) on July 21, 1883, in Paris. This organisation launched France’s cultural diplomacy efforts (Sancar, 2012, p. 233). Known as the first NGO dedicated to teaching language and culture, it operated in 133 countries and 834 centres worldwide as of 2014 (Alliance Française, 2025). Following Alliance Française’s lead, other countries established similar institutions: “the British Council” (1934), “the Goethe-Institut” (1951), and the U.S. State Department’s jazz diplomacy program (1959) (Ekşi, 2018, pp. 322-323). Türkiye, comparatively late to engage in this field, founded the “Yunus Emre Institute” in 2007 to share its narrative with the world. The institute began active operations in 2009 and, by 2025, more than 63 cultural centres abroad were promoting Turkish language and culture and engaging in lobbying activities (YEI, 2025). When carried out by NGOs or institutions, cultural diplomacy becomes a particularly effective tool for shaping national image.

Given the broad nature of culture, cultural diplomacy can draw from a vast array of tools: various art forms, rituals, festivals, student exchanges, scholarships, aid, gift-giving, language teaching, globally recognised celebrities, and all kinds of cultural and sporting events. Sporting events, due to their cultural significance, are also considered tools of cultural diplomacy.

The World Ethnosport Union as an NGO

“Ethnosport” is a term formed by combining the Ancient Greek word ἔθνος (ethnos, meaning “people”) (Beekes, 2010, pp. 377-378) and sport. According to Russian cultural anthropologist Kylasov, who has attempted to provide a theoretical framework for ethnosport, the term refers to “A set of traditional styles of physical activity and the totality of methods aimed at their preservation and development” (2012). In contrast, the World Ethnosport Union defines ethnosport as “A general term for sports activities that contain numerous elements unique to local identities where traditional cultures are preserved- especially at a time when contemporary sports are increasingly industrialised, and where success is defined by a single metric” (WEU, 2025a).

According to Ekşi, civil society actors play key roles in the realm of diplomacy, including “Bringing states’ foreign policy and diplomacy into public debate, creating public awareness, setting agendas, framing issues in the media, lobbying, developing norms, and introducing new topics and agendas into the field of diplomacy” (2018, p. 114). The fact that civil society exists independently of the state offers a normative approach to international relations.

NGOs are institutions that “Play a key role in cultural interaction from society to society and from individual to individual” (Ceylan, 2020, p. 335). The World Ethnosport Union is one such NGO, playing a vital role in fostering cultural interaction.

With its adopted mission, the World Ethnosport Union has become a transnational actor. It is an international non-governmental organisation established in 2015 in Kyrgyzstan by Türkiye and Kyrgyzstan with the aim of increasing the recognition of traditional games and sporting activities, promoting their dissemination, reviving forgotten sports, and organising these activities in a more systematic manner. In 2017, the Union moved its headquarters to Istanbul, Türkiye's most populous city (Demirtaşan, 2019).

The core objective of the organisation is "To support traditional games and sports passed down from generation to generation for the sake of their preservation, practice, and sustainability, and to systematise these activities under a central organizational structure to ensure their permanence" (WEU, 2025b). The reasoning behind structuring the organisation as a union -a central umbrella institution- is articulated by WEU President Necmeddin Bilal Erdoğan as follows: "Carrying out these activities under a 'confederation' with representatives from many countries and based in Türkiye complements our state's regional aspirations" (2022, p. 17).

The transmission of culture and its related elements to future generations is of vital importance for societies. The Union's primary objective clearly reflects this vision: "It aims to transmit to future generations the richness embodied in the values that have emerged from the lived experiences of societies and communities throughout history and have reached their most refined forms through the filter of time" (WEU, 2025b). This mission is particularly noteworthy in terms of the role and ambition undertaken by a non-governmental organisation.

The World Ethnosport Union officially recognises a total of 53 traditional sports disciplines as ethnosports. These sports originate from various continents and diverse cultural communities around the world. It is anticipated that this number will continue to grow with the participation of additional NGOs and athletes from different countries. Twenty-nine of these traditional sports and games belong directly to the Turkic peoples. This highlights the importance of the activities of the World Ethnosport Union for both the world and the Turkic peoples.

As of November 13, 2025, the World Ethnosport Union (WEU) a central umbrella organisation- has 42 member NGOs representing 28 countries and autonomous regions. The states and entities represented in the WEU either as full members or observers include: Argentina, Azerbaijan, Georgia, Croatia, Iran, Italy, Japan, Qatar, Kazakhstan, Kyrgyzstan, North Macedonia, Lithuania, Hungary, Malaysia, Mexico, Mongolia, Moldova, Uzbekistan, Poland, Romania, the Russian Federation, Senegal, Slovakia, R. of Tataristan, Tunisia, Türkiye, Turkmenistan, and the Republic of Sakha (Yakutia) (WEU, 2025d). Various federations and associations dedicated to traditional sports from these countries are members of the Union.

The primary objective of the World Ethnosport Union is to revive cultural and national heritage while promoting economic and commercial activities between nations through a cultural lens centred on ethnosports. The Union aims to foster the development of ethnosport as a concept by encouraging the preservation and continuity of the unique identities and values of national cultures.

Method

This study will use content analysis to evaluate the impact and position of the World Ethnosport Union in the context of cultural diplomacy. Primary data sources, such as the World Ethnosport Union's website, records, scientific publications, and news related to the events and achievements organised by the organisation within the country and worldwide, were analysed for the events and organisations carried out by the World Ethnosport Union, established in 2015, from its establishment until June 18, 2025. The findings obtained were interpreted descriptively within the framework of the four main headings identified.

Research Questions

The main research question of this study is: How effective is the World Ethnosport Union as an institution of cultural diplomacy in Turkish foreign policy? Within this framework, this research will define the concept of public diplomacy and provide information about related concepts such as cultural diplomacy and sports diplomacy. It will also discuss the structure and mission of the World Ethnosport Union as a non-governmental organisation. Therefore, this research also attempts to answer the following questions:

What are the cultural diplomacy goals and achievements of the World Ethnosport Union?

How do the events and activities carried out by the World Ethnosport Union serve Türkiye's national interests?

How do the events and activities carried out by the World Ethnosport Union contribute to global cooperation and peace?

How are the events and activities of the World Ethnosport Union received in the Turkic world?

Findings

Since its foundation, the World Ethnosport Union has been a pioneering institution in the realm of public diplomacy. According to Erdoğan, "The WEU aims to ensure the sustainability and intergenerational transmission of cultures through the annual

'Ethnosport Culture Festival' organised in Türkiye, the 'Ethnosport Forum' held in various countries, and numerous other events hosted by affiliated member federations in their respective countries" (2022, p. 17). In addition to sports competitions, these events include exhibitions, workshops, and meetings, all of which contribute to enhancing Türkiye's visibility and influence within the framework of public diplomacy. Beyond these cultural events, the WEU also promotes scientific research in the field of ethnosports -particularly in disciplines other than wrestling and archery-, which are traditionally more studied in Türkiye. To this end, the Union has launched a collaborative project titled "Encyclopaedia of Traditional Sports and Games" in partnership with "Ahmet Yesevi University" and "Ankara Hacı Bayram Veli University". Moreover, to support academic advancement and encourage scholarly work in this area, the WEU has introduced the "World Ethnosport Union Doctoral Scholarship Program", which provides financial support to outstanding graduate students.

Under this heading, the four main areas of activity of the World Ethnosport Union are analysed in the context of cultural diplomacy.

The World Ethnosport Forum and Its Contributions To Turkish Public Diplomacy

The World Ethnosport Union organises scientific meetings entitled the "World Ethnosport Forum" in its member countries. This forum aims to foster cooperation among participating states, NGOs, and institutions to realise the goals set by the WEU concerning traditional sports and games. It also seeks to generate a common intellectual ground among participants. Within the scope of the forum, various workshops, panels, award ceremonies, cultural events, seminars, and conferences are held.

The first of these forums was organised under the title "Revival of Traditional Sports" on February 17-18, 2018, in Antalya. The event was attended by state representatives, ministers, officials from federations and associations, as well as scholars. In total, more than 200 delegates representing over 100 institutions and organisations from 56 countries participated (WEF, 2018). The number of participating countries in this forum was nearly three times that of WEU member states, which significantly contributed to both the development of the WEU and the enhancement of knowledge and experience exchange and cooperation among participating countries. Hosting the event in Antalya, one of Türkiye's prominent tourism destinations, was also a strategic decision in terms of "tourism diplomacy".

The second Ethnosport Forum, titled "Back to Roots: Revival of Traditional Sports," was held on April 20-21, 2019, in Almaty (Alma-Ata), the former capital of the Republic of Kazakhstan (WEF, 2019). This forum brought together state-level representatives from member countries, WEU officials, scholars, and over 200 delegates from 30 different

countries. “The organisation of the forum was financially supported by the “Turkish Cooperation and Coordination Agency” (TİKA in T.) and the “Samruk-Kazyna National Welfare Fund of Kazakhstan” (Akimkanova, 2021, p. 119).

The third Ethnosport Forum, held under the theme “Revival of Traditional Sports”, took place on February 22–23, 2020, once again in Antalya, with the participation of 200 individuals from 55 countries (WEF, 2020a). Attendees included government officials, academics, and federation representatives. During this forum, the sports ministers of Azerbaijan, Côte d’Ivoire, Palestine, Mali, Pakistan, Somalia, Uzbekistan, and Türkiye signed the “Antalya Declaration”, a joint statement emphasising the role of governments in preserving and strengthening traditional sports, as well as the importance of collaboration among stakeholders such as universities, federations, and clubs (WEU, 2020b).

The 4th Ethnosport Forum was held on April 10, 2021, in a hybrid format due to the COVID-19 pandemic, once again under the theme “Revival of Traditional Sports”. “More than 200 participants from 66 countries followed the forum via specially designed digital platforms in six different languages” (WEF, 2021). The use of digital platforms contributed to an increase in both the number of participating countries and representatives. The most significant outcome of this meeting was the membership of the “Turkmenistan National Sports Games Centre” in the World Ethnosport Union. The sports ministers of the Gambia, Qatar, and Serbia, along with WEU President Necmeddin Bilal Erdoğan, signed a “Joint Declaration” aiming to promote, support, and disseminate traditional sports at both national and international levels (Demirtaştan, 2021).

The 5th Ethnosport Forum was held on March 5-6, 2022, in Baku, the capital of Azerbaijan, again with the theme “Revival of Traditional Sports.” Hosting 140 participants from 45 countries, the forum focused on topics such as the future of traditional sports and communication and media strategies for promoting traditional sports (Anatolian Agency, 2022).

The 6th Ethnosport Forum, originally scheduled to take place in Antalya on February 18-19, 2023 (WEF, 2023), was postponed due to the devastating earthquakes that struck Kahramanmaraş and affected eleven provinces in Türkiye on February 6, 2023. It was subsequently held in Antalya on February 16–18, 2024. In his opening speech, Erdoğan stated, “More and more with each passing day, humanity needs the principles of peace, solidarity, respect, and tradition, principles which the World Ethnosport Union has undertaken and upon which built its fields of activity” (WEF, 2024). The forum hosted over 200 participants from 60 countries. Notably, representatives of the “World Ethnosport Council” and the Russian Federation also attended the forum. The most significant development of this forum was the signing of a memorandum of understanding between the World Ethnosport Union and 52 federations and associations from other countries “Establishing the common rules and principles of TSG” (WEF, 2024b).

“The 7th Ethnosport Forum” was held on April 18–20, 2025, in Saint Petersburg, Russia. Organised under the motto “Revival of Traditional Sports”, the event brought together representatives of 39 institutional members, more than 10 government ministers, as well as government officials, federation representatives, academics, and researchers specialising in traditional sports from 75 different countries (Aşıkçı and Erel, 2025).

It is observed that the number of participating countries and delegates at the Ethnosport Forum has increased each year, including both WEU member and non-member states. The forum aims to create a shared vision by evaluating the views, suggestions, criticisms, and contributions of participants from different continents and nations, to raise global awareness of traditional sports, and to bring together government officials and athlete representatives to expand activities in this area. The forum also offers participants the opportunity to engage in public diplomacy and to become cultural ambassadors by getting to know Türkiye and other host countries. In addition to hard power, it is essential to offer economic and soft power to both stakeholders and other actors. As a strong example of state support for NGO-led public diplomacy, the financial and moral contributions of strategic state institutions to these forums, along with the active participation of government officials, are noteworthy. The growing number of participating countries is the clearest indicator of WEU’s success and its emergence as one of the leading NGOs in the field of ethnosport worldwide.

The World Ethnosport Festival and Its Contributions to Turkish Public Diplomacy

Festivals are memory spaces of societies. They are a collection of events that play a significant role in fostering a sense of belonging, group identity, and the development of communal bonds. In the social sciences, festivals are defined as: “A festival is widely understood as a periodic celebration composed of various rituals and activities, which directly or indirectly affect all members of a community and, either overtly or covertly, express a worldview, ideology, and core social identity shared by the members of that community” (Green 1997, p. 296).

Since 2016, the World Ethnosport Union has organised the “Ethnosport Festival” annually in Istanbul, except in cases of necessity. “The Ethnosport Culture Festival” is the world’s largest event by participant numbers, focusing on traditional sports and games. Through this festival, traditional sports that are on the verge of being forgotten are revived, practised, and promoted. The most crucial factor in keeping traditional sports and games alive is for individuals to become familiar with and experience them first-hand. At the festival, teams from both WEU member and non-member countries introduce their traditional sports while also gaining exposure to sports native to the Turkish cultural sphere. For both participants and visitors, the processes of enculturation and acculturation reach their peak during these festivals.

At these festivals, each year, the traditional sport of one of the participating countries is highlighted, and that country's culture is promoted more extensively. In addition, the festival features various hands-on workshops, traditional handicrafts, children's games, traditional cuisine, and toys (communal feasts or gatherings of Turkic peoples), offering attendees a wide range of experiences through exhibitions, stage performances, and concerts.

"The 1st Ethnosport Culture Festival" was organised by the World Ethnosport Union on August 26-28, 2016, under the slogan "Meydan Bu Meydan" (This is the Arena in Turkish), at Bezirgânbağçe Square in Istanbul's Küçükçekmece district (ECF, 2016). The festival, which featured traditional sports, games, and cultural activities from many countries, drew approximately 200,000 people from Türkiye and other nations.

"The 2nd Ethnosport Culture Festival" was held on May 11-14, 2017, at Istanbul's Yenikapı Square under the slogan "Ok Yaydan Çıktı!" (The Arrow Has Left the Bow! in Turkish). During this edition, competitions were held in 12 traditional sports disciplines (TRT, 2017). The festival attracted nearly 750,000 visitors from Türkiye and various countries around the world.

"The 3rd Ethnosport Culture Festival" took place again at Yenikapı Square in Istanbul, from May 9-13, 2018, with the slogan "At Binenin Kılıç Kuşananın" (The Horse for the Rider, the Sword for the Warrior in Turkish) (Doğan, 2018). More than 1 million visitors from Türkiye and other countries participated in the event.

"The 4th Ethnosport Culture Festival" was held on October 3-6, 2019, at Istanbul Atatürk Airport. The slogan of this festival, "Pilavdan Dönenin Kaşığı Kırılсын" (No turning back once the spoon is in the pot in T.), used to emphasise the spirit of determination and competition among athletes, drew considerable attention. Nearly 1,000 athletes from 16 different countries took part in the competitions, and the festival welcomed over 1.2 million visitors (Demirtaştan, 2019).

Due to the COVID-19 pandemic, no festivals were held in 2020 and 2021. "The 5th Ethnosport Culture Festival" was held on June 9-12, 2022, at Istanbul Atatürk Airport, hosting over 1,000 international participants from 26 countries in the fields of sports, culture, arts, and gastronomy (TRT SPOR, 2022). However, due to the lingering effects of the pandemic, the number of visitors was lower than at the previous festival, at approximately 1 million. Notably, the event also included activities tailored for disadvantaged groups, highlighting its inclusive approach.

"The 6th edition", originally scheduled for 2023, was postponed due to the major earthquakes that struck Kahramanmaraş on February 6, 2023, and was later held on June 6-9, 2024, at Istanbul Atatürk Airport. The festival brought together over 1,000 athletes from 30 countries, featuring more than 100 events and competitions. Along-

side traditional sports, the program included traditional cuisine, folk dances, music performances, handicrafts, and children's games. Holding the festival after the earthquake served as a source of morale and emotional recovery for the Turkish people. Importantly, the participation of not only children and adults but also disadvantaged groups in the festival's activities demonstrated the unifying and healing power of sports, making it a particularly noteworthy aspect of the event. (Yavuz, 2024).

"The 7th Ethnosport Festival" was held on May 22–25, 2025, at Istanbul Atatürk Airport. The festival hosted 1,500 athletes from 35 different countries and featured 35 distinct events. The declaration of 2025 as the "Year of the Family" in Türkiye influenced the festival's theme, and this year's slogan was "Gelenek ailede başlar" (Tradition Begins in the Family in T.). For the first time, a special "Family Tent" was established at the festival, where a variety of family-themed activities were organised. The festival concluded with a diverse program including competitions, games, performances, stage arts, gastronomic installations, and various workshops, offering a rich and immersive cultural experience for all participants. (WEU, 2025c).

"The Ethnosport Culture Festivals" place a strong emphasis on immersive experiences, incorporating not only traditional sports and games but also traditional handicrafts, cuisine, children's games, cultural activities, and performing arts. These festivals can be evaluated within the framework of cultural diplomacy and tourism diplomacy. Highlighting a different participating country each year serves as a powerful promotional opportunity for that country to showcase its culture. Unlike the forums organised by the World Ethnosport Union, the festivals are exclusively held in Türkiye, specifically in Istanbul. One of the most notable aspects of these festivals is the inclusion of experience-based activities specifically designed for children and disadvantaged groups. These activities for children are especially vital to preserving and transmitting traditional sports to future generations. The festival also plays a key role in enhancing Türkiye's soft power. Countries and athletes participating in these events witness Türkiye's rich historical and cultural heritage, often leaving with a strong impression. This cultural exposure creates potential for future collaborations and strengthens international relations grounded in shared values and experiences.

The Encyclopaedia of Traditional Sports and Games Project and Its Importance in Terms of Public Diplomacy Activities

The World Ethnosport Union is also actively engaged in the research, compilation, and inventorying of traditional games. One of the most significant initiatives in this regard is the encyclopaedia project that WEU aims to develop in collaboration with "Ahmet Yesevi University" and "Ankara Hacı Bayram Veli University". The purpose of this project is to conduct global research, compile, inventory, classify, and publish traditional sports and games by region (ETSG, 2025).

The primary objectives of the encyclopaedia are to create a comprehensive global reference on traditional sports and games, to preserve the cultural memory of these practices in a living and dynamic manner, to revive forgotten or endangered traditional sports and games, and to transmit this knowledge to future generations (ETSG, 2025). The project covers all continents except Oceania and Antarctica, with Türkiye selected as the pilot region. The encyclopaedia is structured around two main categories: “Traditional Games” and “Traditional Sports”. Each entry will be authored by field experts and will adhere to scientific standards, covering the topic in all its dimensions. In the Turkish section of the project, hundreds of encyclopaedia entries have already been written, demonstrating the depth and scale of the undertaking.

Through this encyclopaedia, valuable scientific data on traditional sports and games in Türkiye and around the world will be preserved in a way that prevents their loss. Considering the current lack of academic studies on traditional games, the significance of this encyclopaedia becomes even more evident. At present, the language of the encyclopaedia is Turkish, but its official website includes language options in Arabic, French, English, Spanish, and Russian. It is anticipated that the number of available languages will increase in the future as inventories of traditional sports and games from countries outside Türkiye are added. This multilingual approach highlights the inclusive and academic nature of the project. Creating a global inventory of traditional sports and games will also enhance intergovernmental and interuniversity cooperation, making it a noteworthy initiative in terms of cultural diplomacy.

Contributions of the World Ethnosport Union's Doctoral Scholarships and Youth Project Support Program to Public Diplomacy

The World Ethnosport Union places great importance on addressing traditional sports at an academic level through the organisation of forums, workshops, symposiums, and other scholarly events. WEU encourages doctoral candidates from member countries to focus their dissertations on topics related to traditional sports. In line with this objective, each year, the Union provides scholarships and experiential opportunities within its institution to successful students who select a dissertation topic related to traditional sports (WEU E-Bulletin, 2020, p. 1). There is no fixed application period for the WEU Doctoral Scholarship Program; applications are open year-round.

WEU's practice of awarding scholarships to selected successful students is highly significant for enriching the existing academic literature on traditional sports and games and fostering the development of expert scholars in this field. At the same time, offering scholarships is in itself a form of educational diplomacy. These scholarship recipients often go on to support WEU's activities through internships, employment, or volunteer service, becoming voluntary ambassadors of WEU in their respective countries.

Individuals who receive free courses and training often take on roles within WEU as volunteers, providing training or participating in various events. A good example of this is the trainer training programs in mangala, mas wrestling, and archery provided to students of the Faculty of Sport Sciences at Ankara University (AUFSS, 2022). Training young local and international individuals -especially future teachers- in traditional sports equips them to place greater emphasis on these activities in the schools and communities where they will serve. Teaching traditional Turkish sports at a level that enables foreign students to become trainers themselves holds great value for cultural diplomacy.

Conclusion

The preservation and transmission of a nation's culture to future generations are vital to its continuity. One of the most essential components of culture is traditional games and sports—forms of traditional recreation we refer to as ethnosports. Today, these practices are under serious threat of extinction worldwide. Therefore, social, academic, and cultural activities play a crucial role in reviving, promoting, and sustaining ethnosports and ensuring their transmission to future generations.

The 21st century stands before us as the “Century of Experience”. In this era, where technology and digital capabilities have reached unprecedented levels, traditional knowledge and ways of life face increasing challenges in maintaining their relevance. As such, digital tools and technologies should not be feared or rejected, but rather utilised in a benefit-oriented and strategic manner.

Contrary to the West's often condescending attitude that elevates its own values above all else, the ethnosport perspective emphasises that true richness lies within folk culture. This understanding must be promoted and mainstreamed. To achieve this, there is a pressing need for non-governmental organisations like the World Ethnosport Union -organisations that are ‘willing to take initiative and shoulder responsibility’.

In this study, the activities of the World Ethnosport Union, which introduced the concept of ethnosports and has conducted significant work in this field, are examined across four dimensions. An analysis of these activities reveals that they are approached in a multifaceted manner within the framework of a clear and coherent vision.

The preservation, transmission, and adaptation of ethnosport -considered the traditional heritage of communities- into the modern world is essential. Although the Russians had previously established a similar NGO, their failure to achieve success stands in stark contrast to the World Ethnosport Union, which, despite being a relatively new organisation, has rapidly emerged as the most authoritative institution in the field of ethnosports globally. This success is largely attributed to the objective and

balanced approach adopted by Union. The World Ethnosport Union does not promote a cultural imperialist agenda toward its member states. Thanks to this stance, it has garnered the sympathy and trust of its members. Its ability to engage even a traditionally neutral country like Turkmenistan as a member marks a significant achievement in the realm of cultural diplomacy. When examining the ethnosport activities undertaken, one can observe a trajectory that began modestly but has since gained remarkable momentum.

It is certain that cultural and sporting activities make significant contributions to resolving crises between societies and establishing peace. The activities carried out by the World Ethnosport Union also serve this purpose. In this respect, it can be said that the WEU contributes to world peace.

Based on the understanding that every culture is valuable and unique, the World Ethnosport Union has provided cultures with diminished representation opportunities to express themselves through its activities. This situation can be considered valuable in terms of revitalizing, preserving, and passing on local cultures and their values to future generations.

The strengthening of Türkiye in political and military spheres significantly contributes to its cultural interests, and in this context, ethnosport activities hold considerable importance. Indeed, it is evident that cooperation between the Organisation of Turkic States and institutions such as the World Ethnosport Union -particularly in the cultural domain- as well as the financial, moral, and technical support of such existing organisations, will undoubtedly serve the vision of a future Türkiye-centred formation. Therefore, increasing the support already provided by the state to non-governmental organisations such as the World Ethnosport Union, and offering new areas of collaboration -particularly through state institutions and universities- is essential. In doing so, it is important to adopt an experience-based approach and develop a holistic perspective in fields such as the culture industry, cultural economy, and cultural diplomacy.

REFERENCES

- Akimkanova, G. (2019). Uluslararası bir halkla ilişkiler uygulaması olarak Türkiye'nin kamu diplomasisi sürecinde etnospor kullanımı: "Dünya Etnospor Konfederasyonu" vaka analizi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alliance Française. (2025). Discover Alliance Française. Retrieved from <https://af-france.fr/discover-alliance-francaise/> Access D. 12 June 2025.
- Anatolian Agency. (2022). 5. Etnospor Forumu sona erdi. Retrieved from <https://www.trtspor.com.tr/haber/diger-sporlar/5-etnospor-forumu-sona-erdi-251367.html> Access D. 12 June 2025.
- Aşıkçı, E and Erel, F. (2025). 7th Ethnosport Forum in St. Petersburg concludes with award ceremony. Retrieved from <https://www.aa.com.tr/en/sports/7th-ethnosport-forum-in-st-petersburg-concludes-with-award-ceremony/3544543> Access D. 11 June 2025.
- AUFSS. (2022). Geleneksel sporlar eğitmen eğitim kursu. Retrieved from <http://www.sporbilimleri.ankara.edu.tr/2022/03/16/geleneksel-sporlar-egitmen-egitimi-fakultemizdeki-ogrencilere-yonelik-mangala-mas-guresi-ve-okculuk-egitimleri-verilecektir/> Access D.11 June 2025.
- Beekes, R. S. P. (2010) *Etymological dictionary of Greek (Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series 10)*. Leiden, Boston: Brill.
- Ceylan, E. (2020). Kültürel diplomasi. In A. R. Usul & İ. Yaylacı (Eds.), *Dönüşen diplomasi ve Türkiye*, (pp. 321-352). İstanbul: Küre Yayınları.
- Cull, N. J. (2006). Public diplomacy before Gullion: The evolution of a phrase. USC Center on Public Diplomacy Blog, April 18. Retrieved from <https://uscpublicdiplomacy.org/blog/public-diplomacy-gullion-evolution-phrase> Access D. 13 November 2025.
- Cull, N. J. (2020). Public diplomacy before Gullion - The evolution of a phrase. In N. Snow and P. M. Taylor (Eds.), *Routledge handbook of public diplomacy*. (Second Edition), (pp. 13-19). Albingdon and New York: Routledge.
- Cummings, M. C. (2003). *Cultural diplomacy and the United States Government: A survey*. Washington, D.C.: Center for Arts and Culture.
- Demirtaştan, M. (2019). 4. Etnospor Kültür Festivali'ne yoğun ilgi. Retrieved from <https://www.aa.com.tr/tr/spor/4-etnospor-kultur-festivaline-yogun- ilgi/1604425> Access D. 11 June 2025.
- Demirtaştan, M. (2021). 4. Etnospor Forumu çevrim içi gerçekleştirildi. Retrieved from <https://www.aa.com.tr/tr/dunyadan-spor/4-etnospor-forumu-cevrim-ici-gerceklestirildi/2205951> Access D. 11 June 2025.
- Doğan, E. (2018). 3. Etnospor Kültür Festivali başladı. Retrieved from <https://www.aa.com.tr/tr/spor/3-etnospor-kultur-festivali-basladi-/1140180> Access D. 14 June 2023.
- ECF. (2016). 1. Etnospor Kültür Festivali 2016. Retrieved from <https://worldethnosport.org/ethnosports-culture-festival> Access D. 14 June 2025.
- Ekşi, M. (2018). *Kamu diplomasisi ve AK Parti dönemi Türk dış politikası*. Ankara: Siyasal.
- Ekşi, M. (2023). *Klasik diplomasiden kamu diplomasisine: Yeni yöntem ve araçlar*. Ankara: Nobel.

- Erdoğan, N. B. (2022). Etkin bir kamu diplomasisi örneği olarak "Dünya Etnospor Konfederasyonu". *Cihannüma*, 11, 15-19.
- ETSG. (2025). About the Encyclopedia. Retrieved from <https://encyclopedia.worldethnosport.org> Access D. 14 June 2025.
- Farhan, A., Abo el Magd, A. and Ahmed, M. (2021). Occasions of presenting royal gifts during the New Kingdom. *Minia Journal of Tourism and Hospitality Research MJTHR*. 11, 1-9.
- Green, T. A. (1997). *Folklore an encyclopaedia of beliefs, customs, tales, music and art I-II*. Santa Barbara, California: ABC-CLIO.
- Kylasov, A. V. (2012). *Theory of ethnosport: A monograph*. Moscow: Sovietski Sport.
- Melissen, J. (2005). The new public diplomacy: Between theory and practice. In J. Melissen (Ed.), *The new public diplomacy: Soft power in international relations*. (pp. 3-27). Basingstoke: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230554931>
- Nye, J. S. (2008). Public diplomacy and soft power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616, 94–109. <http://www.jstor.org/stable/25097996>.
- Saliu, H. (2020). The evolution of the concept of public diplomacy from the perspective of communication stakeholders. *Medijska Istrazivanja*, 26, 69-86. <https://doi.org/10.22572/mi.26.1.4>
- Sancar, G. A. (2012). *Kamu diplomasisi ve uluslararası halkla ilişkiler*. İstanbul: Beta.
- Şehitoğlu, R. (2025). Küresel köyde vatandaş diplomat olmak: Türkiye'nin YLSY bursiyerleri. *İletişim ve Diplomasi*, (14), 71-92. <https://doi.org/10.54722/iletisimvediplomasi.1681387>
- Snow, N. (2020). Rethinking public diplomacy in the 2020s. In N. Snow and N. Cull (Eds.). *Routledge handbook of public diplomacy* (Second Edition). (pp. 3-12). New York-London: Routledge.
- Szondi, G. (2008). *Public diplomacy and nation branding: Conceptual similarities and differences*. Den Haag: Clingendael Institute.
- Taylor, E. B. (1958). *The Origins of culture and religion in primitive culture*. New York: Harper and Brothers.
- TRT SPOR. (2022). 5. Etnospor Kültür Festivali sona erdi. Retrieved from <https://www.trtspor.com.tr/haber/diger-sporlar/5-etnospor-kultur-festivali-sona-erdi-18448365> Access D. 11 June 2025.
- TRT (2017). 2. Etnospor Kültür Festivali ödül töreniyle tamamlandı. Retrieved from <https://www.trthaber.com/haber/spor/2-etnospor-kultur-festivali-odul-toreniyle-tamamlandi-314355.html> Access D. 14 June 2025.
- Varişoğlu, M. C. and Varişoğlu, B. (2023). Türkiye's perspective towards Lithuania and Lithuanian Tatars in the framework of cultural diplomacy. *Lietuvos istorijos studijos*, 52(2), 149–158. doi:10.15388/Totoriai-Lietuvos-istorijoje.2023.11.
- WEF (2018). Forum 2018. Retrieved from <https://ethnosportforum.org/forum-2018/> Access D. 14 June 2025.
- WEF (2019). Forum 2019. Retrieved from <https://ethnosportforum.org/forum-2019/> Access D. 14 June 2025.

- WEF (2020a). Forum 2020. Retrieved from <https://ethnosportforum.org/forum-2020/> Access D. 16 June 2025.
- WEF (2020b). "International Ethnosport Forum" has begun. Retrieved from <https://ethnosportforum.org/2020/02/22/international-ethnosport-forum-has-begun/> Access D. 16 June 2025.
- WEF (2021). Forum 2021. Retrieved from <https://ethnosportforum.org/forum-2021/> Access D. 16 June 2025.
- WEF (2022). 5th Ethnosport Forum held in Baku. Retrieved from <https://ethnosportforum.org/2022/03/08/5th-ethnosport-forum-held-in-baku/> Access D. 16 June 2025.
- WEF (2023). The 6th Ethnosport Forum will be held in Antalya. Retrieved from <https://ethnosportforum.org/2023/01/09/the-6th-ethnosport-forum-will-be-held-in-antalya/> Access D. 17 June 2025.
- WEF (2024). 6th Ethnosport Forum held in Antalya. Retrieved from <https://ethnosportforum.org/2024/02/20/6th-ethnosport-forum-held-in-antalya/> Access D. 17 June 2025.
- WEU E-Bulletin (2020). WEU's Support for PhD Students Continues. Retrieved from https://worldethnosport.org/tr/yuklemeler/sertifikalar/91091e-bulletin-2ndq-tr_compressed.pdf Access D. 16 July 2025.
- WEU (2023d). Corporate members. Retrieved from <https://worldethnosport.org/corporate-members> Access D. 12 June 2025.
- WEU (2025a). What is Ethnosport. Retrieved from <https://worldethnosport.org/what-is-ethnosport> Access D. 11 June 2025.
- WEU (2025b). About us. Retrieved from <https://worldethnosport.org/about-us> Access D. 11 June 2025.
- WEU (2025c). 7. Etnospor Kültür Festivali 1,83 milyon ziyaretçiyi ağırladı. Retrieved from <https://worldethnosport.org/tr/7-etnospor-kultur-festivali-1-7-milyon-ziyaretciyi-agirladi> Access D. 16 June 2025.
- Yavuz, S. (2024). 6. Etnospor Kültür Festivali başladı! 30 ülkeden dev katılım. Retrieved from <https://spor.haber7.com/diger-branslar/haber/3430706-6-etnospor-kultur-festivali-basladi-30-ulkeden-dev-katilim> Access D. 18 June 2025.
- YEI (2023). Yunus Emre Institute. Retrieved from <https://www.yee.org.tr/en/node/59> Access D. 11 June 2025.

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

Çıkar çatışması/Conflict of interest:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir/The author have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The author declared that this article has received no financial support.

Kamu Diplomasisi ve Uluslararası İlişkiler: Bir Kavramsal Yaklaşım

Public Diplomacy and International Relations: A Conceptual Approach

Derleme Makalesi / Review Article

Sorumlu yazar/
Corresponding author:
Hakan Aydın

ORCID:
0000-0002-5061-5631

Geliş tarihi/Received:
20.10.2024

Son revizyon teslimi/Last
revision received:
19.12.2025

Kabul tarihi/Accepted:
24.12.2025

Yayın tarihi/Published:
25.12.2025

Atıf/Citation:
Aydın, H. (2025). Kamu
Diplomasisi ve Uluslararası
İlişkiler: Bir Kavramsal
Yaklaşım. *İletişim ve
Diplomasi*, 15, 207-226.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1570857

Hakan AYDIN¹

ÖZ

21. yüzyılda uluslararası ilişkilerin karmaşık hâle gelmesi, yeni/ değişen diplomasi tartışmaları yönünden kamu diplomasisini dış politika yöntemi hâline getirmiştir. Kamu diplomasisi muhatap kamuoyuyla diyalog ve iş birliği süreçleri kurma, etkileme ve toplumsal ilişkileri geliştirme amacına yöneliktir. Güç kavramıyla da yakın bir ilişki kurularak anlaşılmaya çalışılması, kamu diplomasisinin uluslararası ilişkiler disiplini içerisindeki konumunu perçinlemiştir. Gücün hem ilişkisel hem de kaynak/kapasite yönleri doğrultusunda kamu diplomasisiyle ilgili sonuçlar tartışmaya açılmaktadır. Kamu diplomasisi uygulamaları kültür, eğitim, dış ve insani yardımlar, medya, ekonomik ve siyasi ilişkiler gibi alt alanlarla çeşitlilik göstermektedir. Devletlerin içerisinde buldukları olağan ve olağanüstü dönemlerde kamu diplomasisi uygulamaları farklılaşmaktadır. Bu sebeple kamu diplomasisi uygulamaları, uluslararası konjonktürün etkisi altındadır. Ayrıca stratejik bir şekilde politikalarla desteklenmesi gereken bir süreç olması, kamu diplomasisi hususunda devlet aktörünün önemine işaret etmektedir. Bu çalışmanın amacı, kamu diplomasisi metodolojisinin incelenmesiyle birlikte kavramın uluslararası ilişkiler açısından nasıl araçsallaştırıldığının anlaşılmasıdır. Ayrıca literatür üzerinden kamu diplomasisi ve uluslararası ilişkiler bağlantısının nasıl kurulduğunun analiziyle birlikte kamu diplomasisi politikaları oluşum süreci değerlendirilmektedir. Sonuç olarak devletlerin güç kapasitelerinin değişkenliği ve standart bir kamu diplomasisi uygulama planı olamayacağından hareketle, kamu diplomasisi stratejileri ülke özelinde farklılaşmalıdır. Bu noktada aktörden ak-

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Kırklareli, Türkiye, hakanaydin@klu.edu.tr

töre kamu diplomasisi uygulama yöntemleri de değişiklik gösterecektir.

Anahtar Kelimeler: Kamu diplomasisi, uluslararası ilişkiler, dış politika, güç, yöntem

ABSTRACT

In the 21st century, the complexity of international relations has rendered public diplomacy a foreign policy method in terms of new/changing diplomacy debates. Public diplomacy aims to establish dialogue and cooperation with the target audiences, influencing and improving societal relations. Attempts to understand it by establishing a close relationship with the concept of power have reinforced the position of public diplomacy within the discipline of international relations. In line with both relational and resource/capacity aspects of power, the implications for public diplomacy are discussed. Public diplomacy practices vary across sub-fields such as culture, education, foreign and humanitarian aid, media, as well as economic and political relations. Public diplomacy practices differ in the ordinary and extraordinary periods of states. For this reason, public diplomacy practices are influenced by the international conjuncture. Moreover, the fact that it is a process that requires strategic support from policies underscores the importance of the state actor in public diplomacy. The aim of this study is to examine the methodology of public diplomacy and to understand how the concept is instrumentalised in international relations. In addition, the process of public diplomacy policy formation is evaluated by analysing how the link between public diplomacy and international relations is established through the literature. As a result, given the variability in states' power capacities and the fact that there cannot be a standard public diplomacy implementation plan, public diplomacy strategies should differ on a country-specific basis. At this point, public diplomacy implementation methods will vary from actor to actor.

Keywords: Public diplomacy, international relations, foreign policy, power, method

EXTENDED ABSTRACT

The aim of this study is to examine the methodology of public diplomacy and to understand how the concept is instrumentalised in international relations. In 21st-century international politics, public diplomacy is seen as a foreign policy tool. As one of the indicators of the diversification of diplomacy, public diplomacy practices have been reciprocated in foreign policy. Although the concept of public diplomacy was encountered during the Cold War, it found its application ground in the post-Cold War international conjuncture. The impact of the transformation of the international system and developments in communication technologies cannot be ignored. Com-

munication-based public diplomacy has developed as a new area of discussion in the international relations literature. Public diplomacy aims to establish dialogue and cooperation with the target audiences, to influence public opinion and to improve social relations.

In line with the increasing diversity of issues in international relations, public diplomacy has opened up a space for itself. The concept of public diplomacy is inevitably linked to the concept of power. Indeed, public diplomacy is evaluated by focusing on the instruments of power. Attempts to understand it by establishing a close relationship with the concept of power have reinforced the position of public diplomacy within the discipline of international relations. For states, public diplomacy activities are also seen as a means of power acquisition. Within the context of public diplomacy, both the relational and resource/capacity aspects of power are brought into discussion. Power should not be thought of in terms of getting something done, but in terms of building capacities for cooperation and relationship building.

Although public diplomacy is often defined in terms of soft power, it is essential to view the concept in an integrated way, incorporating hard power elements. Along with the difficulty of measuring power, the question of which public diplomacy activities generate how much power needs to be answered. Public diplomacy practices vary in sub-fields such as culture, education, foreign and humanitarian aid, media, economic and military relations. Public diplomacy practices are influenced by the international conjuncture. Public diplomacy practices differ during ordinary and extraordinary periods faced by states. When tensions between states increase, the public diplomacy environment is negatively affected. Public diplomacy can be conducted differently in times of emergency.

Public diplomacy practices have become outputs of states' goals of conducting a participatory/active foreign policy. The tools of public diplomacy can be understood by categorising them in terms of political, economic and social relations. The means of implementation can be sub-headings such as social and cultural, education, media, aid, diplomatic, military, trade and investments. Public diplomacy is determined in the short and long term, depending on the foreign policy of countries. Public diplomacy is the building of long-term relationships through short-term interactions. The effects of public diplomacy activities will emerge in the long term. Public diplomacy is two-way, as public to public and state to public. Establishing ties between states through public diplomacy is possible through activities in social fields such as education and culture. Economic relations show how deep the relations between actors have become. Cultural activities can also be seen as a means of changing prejudiced attitudes between states as part of the public diplomacy process. For this issue, it is essential to establish language and cultural institutes.

The difficulty of measuring public diplomacy stems from the fact that subjectivity is at the forefront. The response to the activities can be determined through surveys and interviews in the field. It can be said that the methodological framework in studies on public diplomacy has not yet diversified. Generally, field studies/comparative analyses are conducted through content analysis and interviews with experts. Most studies are qualitative in nature, while quantitative methods are used less frequently. The analytical framework of the concept of public diplomacy has expanded with debates in the discipline of international relations. Public diplomacy is on its way to becoming a separate discipline. Public diplomacy practices should transform from government policy to state policy. The fact that it is a process that needs to be strategically supported by policies requires public diplomacy practices to be based on plans and programs. Given the variability of states' power capacities and the fact that there cannot be a standard public diplomacy implementation plan, public diplomacy strategies should be differentiated on a country-specific basis. At this point, public diplomacy implementation methods will vary from actor to actor.

Giriş

Uluslararası ilişkiler, devletlerin çeşitli araçları kullanmasını gerektirmiştir. Hiç şüphesiz en temel araç diplomasi'dir. Diplomasi ekseninde uluslararası ilişkilerde yeni tartışma konuları/alanları ortaya çıkmış, toplumlar arası diyalogun gelişimine yönelik olarak faaliyetler önem kazanmıştır. Bu noktada kamu diplomasisi kavramı, işlevsel bir anlam taşımıştır. Devletler arası siyasi, ekonomik ve askerî iş birliği ilişkilerinden çatışmaların yaşanmasına kadar gelişen düzlem, çeşitli politikaların ortaya çıkmasını sağlamıştır. 21. yüzyıl uluslararası ilişkiler literatüründe, politikaların belirli araçlarla test edilmesi hususunda kamu diplomasisi tartışmaları gelişmiştir.

Diplomasi, dış politikanın aracı konumundadır. Diplomasi'nin çeşitlenmesinin göstergelerinden biri olarak kamu diplomasisi uygulamalarının dış politikada karşılık taşıdığı görülmektedir. Kamu diplomasisi uygulamaları, devletlerin diplomasi'nin dinamik hâle geldiğini bilerek katılımcı/aktif bir dış politika yürütme hedefinin çıktısına dönüşmüştür. Bu sebeple kamu diplomasisi dış politika yaklaşımlarının bir tezahürü olarak değerlendirilebilir. Ayrıca geleneksel diplomatik faaliyetlerin dışındaki uygulamalar da öne çıkmıştır. Bu doğrultuda kamu diplomasi'sinin uluslararası ilişkiler disiplindeki konumu derinleşmektedir. Literatürdeki tartışmalarda kamu diplomasisi kavramına Soğuk Savaş döneminde rastlansa da uygulama zeminini Soğuk Savaş sonrası uluslararası konjonktürde bulmuştur. Bu hususta uluslararası sistemdeki dönüşümün ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin etkisi göz ardı edilemez (Budak, 2022). Kamu diplomasi'sinin araçsallığıyla gelişen süreçte, dış politika hedefleriyle devletlerin imaj ve prestijlerini artırma amacı da belirgin hâl alırken, devletlerin uluslararası anlamda politikalarına meşruiyet katma niteliği de söz konusudur.

Kamu diplomasisi; kültürel diplomasi, insani diplomasi, yardım diplomasisi, dijital diplomasi, sağlık diplomasisi, eğitim diplomasisi gibi kavramlarla çatı bir kavrama dönüşmüştür (Akar, 2023). Kamu diplomasisiyle ilgili tartışmalar, salt uluslararası ilişkiler disipliniinde seyretmemektedir. Kavramın esas itibarıyla iletişim, kamu yönetimi, halkla ilişkiler gibi disiplinlerde de yer edindiği görülmektedir (Aydın, 2021, s. 522). Kamu diplomasisinin temelini iletişim faaliyetleri oluştursa da muhatap kamuoyuyla ilişki inşasını sağlayacak siyasi, ekonomik ve sosyal faaliyetlere ihtiyaç vardır. Tarihsel gelişmelerinse bu hususta önemli bir etkisi söz konusudur. Devletin, diplomasiinin yürütülmesi tekeline elinde bulundurması, kamu diplomasisi sürecinde devletlerin aktör bazında önemini de artırmaktadır.

Kamu diplomasisi uygulama araçları siyasi, ekonomik ve sosyal ilişkiler ekseninde üst kategori kurularak anlaşılabilir. Uygulama araçları sosyal ve kültür, eğitim, medya, yardım, diplomatik, askerî, ticaret ve yatırımlar gibi alt başlıklarla ifade edilebilir. Öte yandan kamu diplomasisiyle uluslararası ilişkiler arasında bağlantı kurulmasını sağlayan ana kavram güçtür. Kamu diplomasisinin güç kavramıyla ilişkisi daha çok 'yumuşak güç' kavramı doğrultusunda görülse de kaynak/kapasiteye sahipliğin de devletler arası ilişkilerdeki belirleyici rolünden hareketle sert güçle birlikte iki güç türünün bir araya geldiği 'bütünleşik güç' kavramı daha uygun bir değerlendirme zemini sunmaktadır (Nye, 2008).

Muhatap kamuoyuyla iletişim ve ilişki inşasının hedeflendiği kamu diplomasisinde, dolaylı olarak hedef ülkenin dış politikası değiştirilmeye/etkilenmeye çalışılırken iş birliği alanlarının artırılması amaçlanır. Bu noktada kamu diplomasisi kullanımı, çıkar ve etki oluşturmayla ilişkilendirilir. Devletlerin dış politikalarında benzer hedeflerin varlığı, ortak noktaların ve iş birliği alanlarının genişlemesi, kamu diplomasisi sürecini olumlu anlamda etkileyecektir. Doğal olarak kamu diplomasisi politikaları, ülkelerin içerisinde buldukları koşullar doğrultusunda farklılaşacak ve uygulama yöntemleri de değişiklik taşıyacaktır. Kamu diplomasisi kavramının faaliyet ağırlıklı niteliği, kavramın teorik boyutundan ziyade pratik boyutunun ön plana çıkmasına yol açmaktadır. Nihayetinde kamu diplomasisinin hem kavramsal gelişiminde hem de uluslararası ilişkiler disiplini içerisinde yerini sağlamlaştırması teorik boyutuyla ilgili tartışmalara bağlıdır.

Kamu Diplomasisi: Kavramsal Arka Plan

İletişim tabanlı kamu diplomasisi, uluslararası ilişkiler literatüründe yeni bir tartışma alanı olarak gelişme göstermiştir (Melissen, 2005). Kamu diplomasisine yönelik akademik tartışmaların artması, kavramsal sınırların çizilmesini kolaylaştıracaktır. Her ne kadar mevcut durumda bir iddia niteliği taşısa da kamu diplomasisinin ayrı bir disiplin olma yolunda ilerlediği ifade edilmelidir. Bu sebeple hem kavramsal hem de örnek olaylar bakımından kamu diplomasisi çalışmalarının niceliksel artışı, bu yolda daha hızlı mesafe alınmasını sağlayabilecektir.

Kamu diplomasisi kavramı; bir ülke hükûmetinin, muhatap ülkenin kamuoyuyla ilişki inşası oluşturabilme amacıyla hareket ettiği faaliyetlerin toplamıdır (Leonard, 2002). Geniş tanımıyla birlikte kamu diplomasisi kavramının kapsamı da farklılaşırken iletişim ve diplomasi alanlarının birlikteliği üzerinden disiplinler arası bir anlam ortaya çıkmaktadır (Gilboa, 2008). Bu durum, kavramın tanımsal ve tartışma boyutunu derinleştirir. Öte yandan kavrama yönelik belirli bir çerçeve çizilmesini ise zorlaştırabilir. Dış politikada her faaliyet, her konu, kamu diplomasisi ile ilişkilendirilebilir. Bu da kavram kargaşasına yol açabilir. Kamu diplomasisi, geleneksel diplomasinin alternatifi değildir. Esasında onun tamamlayıcısı veya etkin hâle getirilmesine hizmet etmektedir. Kamu diplomasisi, devletlerin dış politika stratejilerinin aracı olarak görülmektedir. Kamu diplomasisinin gelişiminde Soğuk Savaş sonrasında teknolojik gelişmelerle birlikte enformasyon akışının hızlanması ve toplumların buna maruz kalması etkindir.

Kamu diplomasisi kavramı ilk kez 1871'de Newyork Times haberinde kullanılmıştır. Dominik Cumhuriyeti'nin ilhak edilmesiyle ilgili ABD Kongresindeki tartışmada Samuel C. Cox, açık kamu diplomasisinden bahsetmektedir (Cull, 2020, ss. 13-14). Ayrıca Birinci Dünya Savaşı sonrasındaki görüşmelerde ABD Başkanı W. Wilson'ın Almanya ile yapılan diplomatik anlaşmaların halka duyurulması konusundaki vurgusu kamu diplomasisine işaret eder (Cull, 2020, s. 14). Soğuk Savaşın ilk dönemlerinde kamu diplomasisi pratiği olarak propaganda ve psikolojik savaş ön plana çıkmıştır. Hatta öyle ki propagandanın olumsuz etkilerinden kaçınmak için ABD ve SSCB, kendi aralarındaki görüşmeleri gizli yürütmek zorunda kalmıştı (Cull, 2020, s. 15). Pek tabii propaganda ve kamu diplomasisi arasında derin bir ayrım bulunmaktadır.

Akademik çerçevede kamu diplomasisi terimi, 1965 yılında Tufts Üniversitesi Fletcher Hukuk ve Diplomasi Okulu Dekanı ve emekli dışişleri görevlisi olan Edmund Gullion tarafından E. R. Murrow Kamu Diplomasisi Merkezi kurulduğunda ortaya atılmıştır. Merkeze göre kamu diplomasisi, geleneksel diplomasinin ötesinde uluslararası ilişkilerin boyutlarını kapsayarak hükûmetler tarafından muhatap ülkelerdeki kamuoyunun geliştirilmesine yönelik bir ülkedeki özel grupların ve çıkarların etkileşimi, dış ilişkilerin raporlanması ve politika üzerindeki etkisi ve kültürler arası iletişim sürecini kapsamaktadır (Cull, 2020, s. 13).

Kamu diplomasisiyle geleneksel diplomatik araçların dışında kalan alana dikkat çekilirken, kavram dış politikada muhatap kamuoyunu benzer politikaları benimseme hususunda belirli bir değişim oluşturmak için kullanılır. Kamu diplomasisi; diplomasi-nin gizli, kapaklı olmadığı deklare edilerek yürütülür. Geleneksel diplomatik faaliyetlere ek olarak ilişki içerisinde olunan kamuoylarıyla da sosyal faaliyetler üzerinden bağlantı kurulması öncelenir. Tuch, kamu diplomasisini bir ulusun fikir ve ideallerini, kurum-larını ve kültürünü, ulusal hedef ve politikalarını anlamak amacıyla yabancı halklarla iletişim kurma süreci olarak tanımlamıştır (Tuch, 1990, s. 3).

Diplomasi; hükümetlerin resmî temsilcileri diplomatlar aracılığıyla gerçekleştirilen karşılıklı görüşme sürecini belirtmesinin yanında, bir ülkenin dış politikasında siyasal etkileme yöntem ve tekniklerini ifade etmektedir. Diplomasi, temsilciler aracılığıyla devletler arasındaki resmî ilişkilerin sağlanması ve anlaşmaların müzakere edilmesi üzerine kuruludur. Cull, diplomasiyi 'bir aktörün uluslararası ortamı yönetmek için kullandığı savaş dışı mekanizmalar' şeklinde tanımlamıştır (Cull, 2009, s. 12). Diplomasi, dış politikanın bir aracı iken kamu diplomasisi ise diplomasiğin enstrümanıdır. Kamu diplomasiğinin ise pek çok aracı bulunmaktadır. Kamu diplomasisi, ülkenin dış politika gündemini destekleyen bir şekilde oluşturulurken diplomasiğinin kapsamının genişlediğini göstererek dışişleri kurumlarının tekelinden çıktığını da ifade etmektedir (Oğurlu, 2019).

Kamu diplomasisi, ülkelerin dış politikasına bağlı olarak kısa ve uzun vadede belirlenir (Gonesh ve Melissen, 2005). Dış politika, ulusal çıkarları sağlamaya yönelik eylem ve stratejileri içermektedir. Dış politikanın dinamik bir süreç olmasından hareketle pek çok araç kullanılabilir. Kamu diplomasisi, devletin işleyişinde temel bir bileşene dönüşmektedir. Bu doğrultuda kamu diplomasisi dış politika önceliklerini desteklemek, ekonomik fayda sağlamak, ilişki inşası ve karşılıklı anlayışı artırmak, değerlere dikkat çekmek, imajı artırma ve krizleri yönetme süreçlerinin bir parçası olarak görülmektedir. Özellikle halktan halka olan diyalogun artırılması hususunda ilişki inşası kritik önem taşımaktadır (Kurtuluş, 2015, s. 190).

Kamu diplomasisi, devletlerin ve devlet dışı aktörlerin yabancı bir hükümetin politikalarını etkilemek için kullandıkları bir iletişim sürecidir (Gonesh ve Melissen, 2005, s. 7). Bu sebeple kamu diplomasisi, kamuoyunun oluşumuna hizmet eder. Kamuoyu, belirli bir konu üzerine ifade edilen görüş ve inançların toplamıdır. Kamu diplomasisi, 'halktan halka' ve 'devletten halka' şeklinde iki yönlüdür (Şahin ve Çevik, 2015, s. 5). Plan/program gerektirmesi yönünden, devletten halka olan boyutu öncelikli ve belirleyicidir. Kamu diplomasisi, ülkeler arasındaki iş birlikleri için gerekli bir zeminin oluşturulmasını sağlar. Özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde iç ve dış politika arasındaki ayrımın kalkması, uluslararası ortamın değişmesi, ülke kamuoylarını ikna etme gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla kamu diplomasisi, etkili bir uluslararası iletişim çevresi oluşturmak ve ulusal çıkarlara yönelik hareket etmek üzerinden şekillenmektedir (Zhang ve Swartz, 2009).

Kamu diplomasisi; kültürleri anlamak, ilişkiler kurmak ve yönetmek, fikir ve eylemleri etkilemek için kullanılan bir iletişim aracıdır (Gregory, 2008, s. 276). Ülkelerin kendi hikâyelerini, iletişim yöntem ve teknikleriyle hedef topluma aktarması söz konusudur. Kamu diplomasiğinin stratejik bir nitelik taşıması, onun stratejik iletişim faaliyeti şeklinde görülmesine yol açmaktadır. Öte yandan kamu diplomasisi tartışmalarıyla ilgili Castells'in "ağ toplumu" çalışması da vurgulanmalıdır (Castells, 1996). İletişim teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla toplumlar arası bağların artmasının göstergesi olan kavram, kamu diplomasiğiyle ilişkili anlam taşımıştır.

Kamu diplomasisi, dinleme, iş birliği ve faaliyetlerle uygulama üzerine şekillenir. Kamu diplomasisi uygulamalarındaki adımlar; farkındalık, ilişki inşası, imaj gelişimi ve ileri düzeyde iş birlikleridir. Kamu diplomasisi, dış kamuoyunu anlama, bilgilendirme ve etkileme yoluyla ulusal çıkarların savunulmasıdır. Özellikle dinleme faaliyetleriyle muhatap toplumdaki bilgi toplanmaktadır (Cull, 2009, s. 18). Kamu diplomasisi doğrultusunda yapıcı bir diyalog inşasıyla birlikte toplumlar arası ilişkiler oluşturularak muhatap aktörün ihtiyaçlarını da bilerek iş birliği süreçleri kurma hedeflenir.

Kamu diplomasisi uygulayıcısı aktörün imajının/görünürlüğünün ön planda olabilmesi, enformasyon faaliyetlerini önemli kılmaktadır. Ancak bunun etkisi sınırlıdır. Kamu diplomasisi sürecinde devletler arasında bağ kurulabilmesi, eğitim, kültür gibi sosyal alanlardaki faaliyetlerle mümkündür. Ekonomik ilişkiler ise aktörler arasındaki ilişkilerin ne kadar derinleştiğini göstermektedir. Zira ekonomik ilişkiler, diğer ilişki alanlarına da yön verebilmektedir.

Kamu diplomasisiyle hükümet politikaları aktif hâl alırken stratejik bir nitelik taşımasından dolayı kamu diplomasisi, dış politika yaklaşımlarının/programlarının etkisi altındadır. Kamu diplomasisi sürecinde aktöre yönelik hangi amaç ve planların olduğunun belirlenmesine ve bir yol haritasına ihtiyaç bulunmaktadır. Hatta aktörlerin birbirleriyle ilgili bilgisi de bu süreçte kullanılacak araçlar üzerinde etki yaratır. Neticede her araç farklı aktörle olan ilişkide aynı etki/sonucu üretmez. Bir devletin uluslararası siyaset içerisindeki konumu da kamu diplomasisi sürecini şekillendirmektedir. Dolayısıyla siyasi ilişkilerden azade bir kamu diplomasisi süreci mümkün değildir. Kamu diplomasisi bazen krizlerin çözümünde rol oynayabilir. Çatışma ortamında ise kamu diplomasisi uygulamalarının işletilmesi zordur. Aktörler arasında sorun alanlarının olmaması bu süreci kolaylaştırır.

Dış politika stratejileriyle entegre bir şekilde kamu diplomasisi faaliyetleri kısa ve uzun vadede yürütülür. Kısa dönemde kamu diplomasisi iç ve dış politikadaki mevcut gelişmeler ve iletişim eksenliken, uzun dönemde ilişki inşası hedefiyle hareket edilir. Devletler kamu diplomasisine, dış politikanın daha iyi düzeyde yürütülmesini sağlayacağı için başvurur. Kullanılan uygulama aracı bağlamında hem kısa hem de uzun vadede karşılık alınmaya çalışılır. Örneğin askerî destek veya yardım gerektiren insani kriz anında kamu diplomasisi daha kısa vadeli şekillenirken eğitim ve kültürel faaliyetler uzun vadede gelişmektedir. Esasında kamu diplomasisi, kısa vadeli etkileşimlerle uzun vadeli ilişkilerin inşa edilmesindeki siyasi, ekonomik ve sosyal alandaki faaliyetlerin toplamıdır.

Kamu diplomasisi konusunda hükümetler arası geleneksel diplomatik yöntemlerin aksine muhatap topluma yönelik faaliyetlere ihtiyaç olduğu için hükümet dış aktörlerle de etkileşim önemsenir. Kamu diplomasisi sürecinde sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri, kamu diplomasisi uygulanan aktöre yönelik nasıl bir sonuç getire-

ceği tam olarak bilinmediği için tartışmalıdır. Kamu diplomasisi aktörü olarak devletin yönlendiriciliği ve uygulama pratiklerini belirlemesi hasebiyle, sivil toplum örgütüne göre üstünlüğü söz konusudur. Sivil toplum kuruluşları, kamu diplomasisi aracı olarak kullanılabilirler ancak bağımsız aktör niteliğinde olmaları kendi ajandaları bulunduğunu göstermektedir (Gilboa, 2023, s. 18). Bu sebeple devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisi uygulayıcısı olması üzerinde tartışma devam etmektedir (Fitzpatrick, 2007). Devlet dışı aktörlerle ilgili çalışmaların yoğunlaşması, kamu diplomasisi politikalarının oluşumu hususunda devletin merkeziliğini etkileyecektir (Yun, 2022, s. 3064). Diplomasi sürecinde sivil toplum aktörlerinin rolünü reddetmek, çizginin dar çizildiğini göstermekteyken, sivil toplum kuruluşlarını bir diplomatik aktör olarak görmek ise çizgiyi genişletmektedir (Gilboa, 2023, s. 9). Bu noktada denge önemlidir. Gregory, kamu diplomasisinin sınırlarını çizme konusunda diplomasiyle dış politika, sivil toplum ve yönetim arasında ayırım yaparak diplomasi kamusal çerçevesi olduğunu vurgulamaktadır (Gregory, 2016).

Kamu diplomasisi insanları manipülasyon yoluyla etkilemeyi ifade eden propaganda kavramından farklılaşır. Propaganda özellikle savaş zamanında zaferlerin kazanılmasında bir araç niteliği taşımıştır (Murphy ve White, 2007). Kamu diplomasisi sürecinde gerçek ön planda iken propaganda, gerçek dışı bir şekilde kurulur. Planlı ve amaca yönelik bir şekilde yürütülen kamu diplomasisinde propogandanın tersine, açık iletişim süreci vurgulanır. Propaganda 'beyaz', 'gri' ve 'kara' şeklinde türlere ayrılabilir. Beyaz, kaynağı açık olan ve doğru olduğu düşünülen faaliyetleri belirtirken kara; gerçek olmayan ve örtülü şekilde icra edilen propaganda eylemlerini içerir. Gri propaganda ise kara ve beyaz propaganda arasında bilgilerin doğruluğunun belirsiz olduğu propaganda türüdür (Karadağ, 2023, ss. 68-69). Kamu diplomasisi ve propogandanın ortak noktaları arasında teşkilatlı bir yapı gerektirmeleri, ulusal çıkar odaklılık ve iletişim araçlarını etkin şekilde kullanmaları gösterilebilir (Karadağ, 2023, s. 73).

Leonard kamu diplomasisini reaktif, proaktif ve ilişki inşası şeklinde üç farklı boyutla ele alır. Reaktif, uluslararası ilişkilerdeki günlük enformasyon yönetimini içerir. Proaktif iletişim, haftalar içinde planlanır. İlişki inşasının ise uzun vadede kurulacağı düşünülmektedir (Leonard, 2002, s. 11). Her bir boyut, kamu diplomasisi uygulayıcısı aktör için farklı yetenekler ve örgütsel kültürleri gerektirir. Nye'a göre ise kamu diplomasisinin 'günlük iletişim', 'stratejik iletişim' ve 'uzun süreli ilişkiler' şeklinde üç boyutu bulunmaktadır (Nye, 2005, s. 107). Enformasyon günlük iletişimin sonucuyken, stratejik iletişim bir kampanya doğrultusunda gelişmektedir. Örneğin değişim programları aracılığıyla uzun vadeli ilişkiler kurulmaktadır.

Cull, kültürel diplomasi, dinleme, savunuculuk, değişim ve uluslararası yayıncılık içeren bir kamu diplomasisi tipolojisi sunmaktadır (Cull, 2008). Cull'un sınıflandırmasına ek olarak yardım, eğitim, siyasi, askerî ve ekonomik ilişkiler başlıkları da eklenmelidir. Kültürel diplomasi, kamu diplomasisinin temel taşıdır (US Department of State,

2005, s. 1). Kültürel diplomasi, ulusal çıkarlar doğrultusunda resmî devlet temsilcileri tarafından harekete geçirilmektedir (Arndt, 2006, s. XVIII). Uzun bir süreç gerektiren kültürel diplomasi, karşılıklı anlayışı teşvik etmek amacıyla toplumlar arasında fikir, bilgi ve sanat unsurlarının değişimini de ifade eder (Cummings, 2003, s. 1). Bu noktada sanat gösterileri de kamu diplomasisi niteliği taşımaktadır (Brawn, 2020, s. 79). Kültürel diplomasi faaliyetlerinin sahadaki etkinlik ölçümü zordur. Kültürel diplomasi sürecinde dil öğrenimine yönelik faaliyetler önem kazanırken dil ve kültür enstitülerinin kurulması gerekir (Zaharna, 2008, s. 91). Kültürel faaliyetler, kamu diplomasisi sürecinin parçası olan devletler arasındaki ön yargılı yaklaşımları değiştirmenin aracı biçiminde de görülebilir. Kamu diplomasisinde savunuculuk ise bir aktörün belirli politikalarla iletişim faaliyetleri geliştirerek uluslararası ortamı yönetme girişimidir. Uluslararası yayıncılık, medyanın bir toplum tarafından başka bir toplumun insanlarının ve liderlerinin görüşlerini şekillendirmek için kullanılmasıdır. Uluslararası yayıncılık, belirli bir program dâhilinde kamu diplomasisi aracına dönüşebilir (Price, 2008). Muhatap ülkeden bilgi toplama, diplomasi ana karakteridir. Kamu diplomasisi kapsamında bu durum, dinleme faaliyeti olarak değerlendirilmektedir (Martino, 2020, s. 21). Diyalogla ilişki inşasını gerektiren, güven ve anlayışı teşvik eden aktif dinleme öne çıkmaktadır (Martino, 2020, s. 22). Muhatap kamuoylarıyla gerçekleştirilecek anketler de dinleme kapsamında değerlendirilir.

Tablo 1: Kamu Diplomasisi

Faktörler/Kamu Diplomasisi	Geleneksel Kamu Diplomasisi	21. yüzyıl Kamu Diplomasisi
Ortam	Çatışmacı	Barışa dönük
Amaç	Hedef kitlede davranış değişikliği	İmaj inşası, çıkarlar temelinde daha uzun vadeli
Strateji	Basit (ikna)	İlişki kurma ve geliştirmeye dayalı
İletişimin yönü	Tek yönlü	İki yönlü
Mesajın içeriği	İdeolojik, çıkar temelli	Düşünceler, değerler
Kanal	Geleneksel iletişim kanalları	Eski ve yeni medya

Kaynak: Snow ve Taylor, 2008.

Tablo 1'de görüldüğü üzere geleneksel ve 21. yüzyıl kamu diplomasisi uygulamaları; ortam, amaç, strateji, iletişim yönü, mesaj içeriği ve kanal doğrultusunda farklılaşmaktadır. Özellikle uluslararası ortamdan hareketle amaç ve strateji boyutlarının değişmesi iletişim yönünü, mesaj içeriğini ve iletişim kanalını da biçimlendirmektedir. Böylelikle 21. yüzyıl kamu diplomasisi uygulamaları uzun vadede ilişki kurma ve geliştirmeye dayalı hâl alırken teknik araç gerekliliğinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Kamu diplomasisiyle ilgili 'esnek' ve 'katı' olarak iki perspektif öne çıkıyor. Esnek perspektifte; karşılıklı anlayışı insanlar arasında geliştirmek, bilgi ve kültür programlarıyla uzun vadeli ulusal hedeflere odaklanılmasına ve karşılıklı anlayış ortamının oluşturulmasına dikkat çekiliyor. Katı perspektifle birlikte daha etki odaklıdır ve dış kamuoyuna yönelik ikna temelli yürütülen faaliyetlere vurgu yapar (Signitzer ve Coombs, 1992). Kamu diplomasisinin hedefleri arasında uluslararası imajı güçlendirerek dış politika süreçlerini desteklemek söz konusudur. Ülke hakkında oluşmuş yanlış, ön yargılı bilgilerin/algıların düzeltilmesi kamu diplomasisiyle mümkündür. Kamu diplomasisi çatısı altında kimlik, imaj ve ün içeren 'ulus markalama' kavramıyla ise ekonomik süreçlere vurgu yapılmaktadır.

Kamu diplomasisinin işletme, halkla ilişkiler, tarih, uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, sosyoloji, psikoloji, teknoloji, kültürel çalışmalar ve medya gibi disiplinlerle ilişkili bir şekilde çok disiplinli bir nitelik taşıdığı vurgulanmaktadır (Gilboa, 2008). Kamu diplomasisi çatısı altında ise dijital diplomasi, insani diplomasi, sağlık diplomasisi, gastro diplomasi, sanat diplomasisi, spor diplomasisi, bilim diplomasisi, ticaret diplomasisi gibi başlıklar yer almaktadır. Hem diğer disiplinlerle ilişkisi hem de çatı bir kavram şeklinde görülmesi, kamu diplomasisinin ayrı bir disiplin olması yolunda önemli göstergelerdir. Öte yandan yapılan bir araştırmada 1965-2017 yılları arasında kamu diplomasisiyle ilgili İngilizce yayımlanmış 2.124 makale bulunmuştur. 2001 yılına kadar 75 makalenin yayımlanması, toplam oranın yüzde 4'ün de altında kaldığını göstermektedir. Makale yayımındaki artış, 2001'den sonra başlamaktadır. Özellikle 2008-2017 yılları arasında yıllık 100'ün üzerinde çalışma yayımlanırken 2017'deki makale sayısı 2001'dekinin 7 katından daha fazladır (Sevin, Metzgar ve Hayden, 2019). Uluslararası ilişkiler alanında kamu diplomasisi çalışmalarına yönelik rağbetin artması da bu niceliksel değişimin göstergelerindedir.

Kamu Diplomasisi ve Uluslararası İlişkiler

Kamu diplomasisi alanının gelişiminde iletişim ve uluslararası ilişkiler disiplinlerindeki tartışmaların etkisi büyüktür. Özellikle uluslararası ilişkiler çalışmalarında olayların analitik çerçevesini genişletmek için kamu diplomasisi kavramı üzerinden yapılan incelemeler öne çıkmaktadır. Kamu diplomasisiyle uluslararası ilişkileri birbirine yakınlılaştıran başka bir husus ise her iki kavramın da uluslararası sistemdeki aktörlerin davranışlarını anlama, yönlendirme ve etkileme amacı gütmesidir. Bu doğrultuda kamu diplomasisi, bir ülkenin imajını şekillendirme ve olumlu bir algı oluşturma amacını taşırken, uluslararası ilişkiler, devletler arasındaki çeşitli dinamikleri ve ilişki biçimlerini açıklamayı konu alır. Ulusal çıkarların farklı politika ve stratejilerle savunulması hususunda kamu diplomasisinin bir araç olarak kullanılması, kavramın uluslararası ilişkilerle bağlantısını artırmıştır.

Küreselleşme doğrultusunda diplomasideki paradigmatik değişim, kamu diplomasisiyle bağdaştırılmaktadır (Ekşi, 2014, s. 81). Küreselleşme, devletlerin iletişim dav-

ranışlarını tanımlayan yeni sosyal ve kültürel normlar, inançlar ve anlatılar katmanları ekleyerek uluslararası politikada yeni bir ideolojik boyutun ortaya çıkmasına neden olmuştur (Steger, 2009, s. 11). Bu ideolojik boyutun uluslararası ilişkiler aktörleri arasında etkileşime dönüşmesinde, kamu diplomasisi işlevsel hâl kazanmaktadır. Öte yandan kamu diplomasisinin, devletleri çatışma ortamından uzaklaştırma misyonu da bulunmaktadır. Bu doğrultuda Melissen'e göre kamu diplomasisi sorunsuz uluslararası ilişkileri teşvik etmek ve sürdürmekle ilgilidir (Melissen, 2005, s. 21). Hatta küresel krizlere yönelik iş birliği ve anlayış mekanizmasının gelişimi hususunda kamu diplomasisi etkili olabilir.

Temelde diplomasi, dışışleri tarafından yürütülerek ilişki kurmayı ve geliştirmeyi sağlamaktadır. Kamu diplomasisi, diplomasinin nüfuz etme potansiyelini genişletmiş, uluslararası sistemin yönetimini konu almıştır. Hükümetler, kamu diplomasisi aracılığıyla karşılıklı olarak güven inşasını da sağlamaktadırlar. Kamu diplomasisi, salt devletlerin uhdesinde değildir. Ancak devletlerin diplomasi ve uluslararası ilişkiler hususundaki önemi devam etmektedir. Zira çalışmalarda yoğun olarak devletlerin kamu diplomasisi politikalarının değerlendirilmesi ve karşılaştırılması yapılmaktadır.

Güç kavramı, uluslararası ilişkiler disiplininin temel tartışmalarının merkezinde yer almaktadır. Güç istenen bir sonuç karşısında diğer aktörün davranışını etkileyebilmekle ölçülmektedir (Dahl, 1957, s. 203). Güç ile muhatabın davranışını etkilemenin gerçekleşmesi için önce kaynak ve kapasite oluşumuna ihtiyaç varken sonrasında bu durum ilişkilere sirayet edebilecektir (Yaylacı, 2020, s. 49; Baldwin, 2016). Uluslararası ilişkilerde güç öncelikle maddi unsurlar (nüfus, yüzölçümü, doğal kaynaklar, ekonomik büyüklük ve askerî kuvvetler) üzerinden ölçümlenerek sert güç kapasitesiyle ortaya çıkmaktadır. Güç; zorlayıcılık, cezbetme ve iş birliğiyle kurulmaktadır. Uluslararası ilişkiler teorileri doğrultusundaki tartışmalarda güç kavramıyla ilgili referanslara da rastlanmaktadır. Özellikle gücün siyasette tahkim edici bir niteliği olması, onu temel bir öge kılmaktadır (Carr, 2001, s. 97). Devletlerin birbirleriyle olan ilişkilerinde güç kavramı üzerindeki tartışmalar çeşitlilik taşımıştır.

Kamu diplomasisi kavramı kaçınılmaz bir şekilde güç kavramıyla bağlantılıdır (Snow, 2020, s. 4). Zira kamu diplomasisi, gücün araçları üzerinde durularak değerlendirilmektedir. Kamu diplomasisi kavramıyla güç kavramının ilişkisi hassas dengeler üzerinde kurulmaktadır. Kamu diplomasisi çerçevesinde güç kavramının ilişkisel yönünden daha çok kaynak ve kapasite yönü vurgulanır. Gücün zorlayıcı boyutunun dışında cezbetme ve iş birliği yaklaşımı kamu diplomasisi hususunda ön plandadır.

Wei, kamu diplomasisinin en önemli işlevinin bir ülkenin genel varlıklarını yumuşak güç kaynaklarına dönüştürmek olduğunu öne sürmüştür (Wei, 2020). Güç çeşitleri içerisinde yumuşak güç endeksli bir şekilde gelişen kamu diplomasisi politikalarının etkinlik kazanması, sert güç unsurlarını da görmezden gelmemeyi gerektirmektedir.

Dolayısıyla salt kamu diplomasisi-yumuşak güç eşitliği yanılıcıdır. Yumuşak güçle birlikte sert güç unsurları, kapasite gelişimini desteklemektedir. Bu noktada bütünleşik güç perspektifinin kamu diplomasisi sürecine etkinlik katacağı söylenebilir.

Sert güç kapasitesi üzerinden yumuşak güç daha kolay tesis edilebilir. Yumuşak güç kapasitesine sahip olmayan ülkelerin kamu diplomasisi politikaları yürütmele-ri olanaksızdır. Bir ülkenin yumuşak gücü kültür, siyasal değerler ve dış politika gibi soyut unsurlara dayalıdır. Bu unsurlar üzerinden ilişkiler meşru görülerek yürütülür. Kültür; bir ülkenin ortak yaşam ve düşünce birliğini oluşturan maddi ve manevi değerlerdir. Bir ülkenin demokratik sistemi, barış ve insan haklarına katkısı ise siyasal değerle-rini oluşturmakta iken dış politikada evrensel değerler doğrultusunda adımlar atması beklenmektedir. Nye'a göre ikna etme, olumlu cazibe yaratma ve gündemi çerçeve-lemeye yumuşak güç işletilebilir (Nye, 2011, s. 21). Ancak yumuşak gücün daha geniş çapta düşünülmesi gerekir. Yumuşak güçle ikna etme/etkilemenin ötesinde çekicilik oluşturulurken iş birliği süreçleri kolaylaşmaktadır. Yumuşak güç hedefini razı ederek kendi iddiaları doğrultusunda inandırmakla sağlanır. Dolayısıyla yumuşak güç karşı aktörü yanına çekme ile başarılırken, kamu diplomasisiyle meşrulaştırılır. Öte yandan yumuşak gücün etkin olmasını kamu diplomasisi sağlamaktadır. Böylelikle devletler arasında etkileşim ortamının tesisi mümkün hâle gelir.

Yumuşak güç kavramı, güçlü devletlerin incelenmesi için yararlıyken, söz konusu kavram savunmasız devletler ve çağdaş küresel krizlerle daha az ilgili görünmektedir. Küresel yumuşak güç endeksinin yıllık olarak veriler üzerinden hesaplanmasıyla bir-likte ülkelerin kendileri özelindeki yumuşak güç kapasiteleri ve birbirleriyle karşılaştı-rılmaları sağlanmaktadır (Brand Finance, 2024). 2016 yılı sonrasında ABD başta olmak üzere dünya genelinde demokrasilerde yaşanan sorunlar doğrultusunda düşünüldü-ğünde, yumuşak güç kavramının popülerliğini yitirdiği yönünde görüş de mevcuttur (Hayden, 2023, s. 127). Ancak kamu diplomasisi konusunda bütünleşik güç perspektifi içerisinde hareket edilmesi gerektiği geçeriğini korumaktadır.

Neticede kamu diplomasisinin bağımsız bir disiplin olup olmadığıyla ilgili tartışma mevcuttur. Bu konudaki değerlendirmeler, temel kriterlerin oluştuğunu göstermek-ten, kamu diplomasisinin ayrı bir disiplin yapısı teşkil edebileceğini ortaya koymak-tadır (Gilboa, 2023, s. 17). Kamu diplomasisi uygulama ve metodolojileriyle ilgili çalış-maların da ayrı bir disiplin olma hususundaki süreci destekleyeceği çok açıktır.

Kamu Diplomasisi Uygulama ve Metodolojisi

Kamu diplomasisi uygulamaları, plan ve programa dayalı bir şekilde yürütülmeli-dir. Uygulamalar siyasal, ekonomik ve sosyal ilişkilerin geliştirilmesi yönünden ana baş-lıklara ayrılabilir. Bu anlamda bakıldığında kamu diplomasisinin uygulama pratikleri çeşitlenmektedir. Farklı araçların kullanılması, kamu diplomasisi sürecinin yönetimi-

ne de etkide bulunmaktadır. Kamu diplomasisi uygulamalarının gelişiminde temel gereklilik siyasi/ekonomik güç kaynağı/kapasitesinin varlığıdır. Öte yandan yardım, eğitim, medya vb. alanlardaki faaliyetlerle kamu diplomasisi politikaları şekillendirilmektedir. Bununla birlikte tarihî ve kültürel altyapı doğrultusunda teşkilatlanmayla politikaları belirlemek gerekmektedir.

Kamu diplomasisi, devletten halka ve halktan halka şeklinde yürütülür. Kamu diplomasisi iki düzeyde uygulanabilir. Birincisi, bir aktör başka bir devlette destekleyici bir kamuoyu yaratmak için iletişimi kullanır. İkincisi, bilgilendirilmiş yabancı kamuoyu, hükûmetini bu aktöre karşı dostane bir politika benimsemesi için etkiler. Devlet kurumlarının projelerle devlet dışı aktörlerin çalışmalarını desteklemeleri mümkündür. Devlet dışı aktörler olarak sivil toplum kuruluşları faaliyetleriyle birlikte ilgili toplumda karşılık bırakmaktadır.

Kamu diplomasisi, uzun bir süreç yönetimini ortaya çıkarmaktadır. Öncelikle muhatap kamuoyuyla ilgili bilgi toplama ve kaynaklar üzerinden planlama ve karar alma sağlanmalıdır. İkinci adımda beşerî ve maddi kaynakları tahsis ederek organize etmek gereklidir. Bu süreç yönetiminin önemli adımlarından biri de liderlik ve stratejik yönetim yaklaşımıdır. Dördüncü adımda ise faaliyetlerin kontrolü düşünülmektedir. Kamu diplomasisi sürecinde dinleme, bilgilendirme, savunma, bağlantıda olma ve güçlendirme doğrultusunda hareket edilmelidir (Banks, 2020, s. 64). Kamu diplomasisi uygulamaları hedef toplumun özelliklerine göre değişebilir. Ayrıca kamu diplomasisi yaklaşımları hedefler ve kaynak kısıtlaması doğrultusunda farklılık gösterebilir (Banks, 2020, s. 72).

Kamu diplomasisi uygulamalarıyla muhatap toplumu bilgilendirme, dönüştürme, ön yargıları ortadan kaldırma hedeflenir. Çıkarlar, değerler ve jeostratejik bağlamlar kamu diplomasisinin kapsam ve uygulamalarını şekillendirecektir (Gregory, 2008, s. 274). Kamu diplomasisi sürecinde liderlik, bağlılık ve kaynaklar şeklinde bileşenlerin etkin şekilde kullanılması gerekir (Banks, 2020, s. 74). Öte yandan kamu diplomasisi, uygun bir vizyona ihtiyaç duymaktadır (Armstrong, 2020, s. 83). Kamu diplomasisi sürecinde mesajları etkili bir şekilde sunmak için açık, şeffaf ve güvenilir verilere ihtiyaç vardır. Kullanılan araçlar ve yaklaşımlar bağlamında kamu diplomasisinin hibrit bir şekle dönüştüğü vurgulanmaktadır (Wang ve Tang, 2023). Kamu diplomasisi sürecinde çok fazla iletişim, iyi bir iletişimi garanti etmemektedir. Zira iletişim sürecinde yanlış anlamalar ve ifadeler olabilmektedir. Bu sebeple etkin bir iletişim daha doğru bir süreç yönetimi anlamı taşıyacaktır.

Diplomatların geleneksel diplomasinin kısıtlamalarını aşmak için dijital teknoloji kullanımı söz konusudur. Devletler açısından dijital teknolojilerin kullanımı, olumlu imaj oluşturma amacını da desteklemektedir (Manor ve Segev, 2015). Enformasyon akışının olması, dijital mecralardaki bu akışın yönetilmesini gerektirmiştir. Dijital diplomasi faaliyetleri çerçevesinde sosyal platformların etkin bir şekilde kullanılması, za-

man boyutunu ve etkileşimi farklılaştırır. Diplomatik temsilcilerin bilgilendirme eylemi dijital bilgi kaynakları tarafından sağlanabilirken, bir ölçüde bilgi akışı yönetilmektedir. Teknolojik araç çeşitliliği doğrultusunda kamu diplomasisinin dijitalleşmesi söz konusudur (Manor, 2019).

Kamu diplomasisi sürecinde kültürel faaliyetlerle ülkeyle ilgili pozitif görüşün dış kamuoyu nezdinde oluşturulması, daha güçlü iş birliği kurulması ve siyasi ittifaklarla birlikte uluslararası siyasetteki konumun güçlenmesi ve güvenlik sağlama amaçlanır. Kültürel diplomasi, dil ve eğitimin önemini göstermektedir. Kamu diplomasisi uygulayıcısı ülke, hedef ülkelerde dil eğitimini yaygınlaştırmayı amaçlar. Kamu diplomasisiyle amaçlanan sonuçlardan biri, markalaşmanın ortaya çıkmasıdır. Bu durum, devletler arası algılanma biçimlerini de etkileyecektir (Özkan, 2014). Kamu diplomasisinin başarısı düşünce, değerler ve davranış gibi maddi olmayan unsurlar üzerindeki değişimle ölçülebilir.

Ulus üstü kuruluşlar da kamu diplomasisi çalışmaları yürütebilirler. Örneğin "Afrika Birliği'nin" panafrikanizmi teşvik etmesi, kıtanın siyasi, ekonomik ve sosyal sorunlarını çözmeyi hedeflemesi bunun göstergesidir (Agupusi, 2021). Afrika Birliği karşılıklı çıkarlar temelinde bölgesel entegrasyonun sağlanması, kıtanın siyasi istikrarı ve ekonomik kalkınması, Afrika kıtasındaki barış ortamı vurgusu ön plana çıkarılarak ifade edilir. Şu husus belirtilmelidir ki; kamu diplomasisi çatışmazlık ortamında sürdürülebilir. Devletler arası gerilimin arttığı durumda kamu diplomasisi uygulamaları olumsuz anlamda etkilenir. Olağanüstü dönemlerde kamu diplomasisi daha fazla çaba gerektirirken farklı eylemlerle yürütülür.

Kamu diplomasisi faaliyetleri sonucunda oluşan etkinin ölçülenmesinin zorluğu, özelliğinin ön planda olmasından kaynaklanmaktadır. Yapılan faaliyetlerin nasıl karşılık taşıdığı sahadaki anket, görüşme gibi çalışmalarla mümkün olur. Kamu diplomasisi faaliyetlerinin etkileri uzun vadede ortaya çıkacaktır. Ayrıca kamu diplomasisi sürecinde etik hususlara dikkat etmek gerekir. Dezenformasyonun etkin olduğu bu dönemde özellikle bilgi teknolojileri kullanımında şeffaflık ve etik ilkelere bağlılık gerekmektedir (Bjola ve Pamment, 2018). Öte yandan enformasyon savaşları o kadar derinleşti ki dönemin ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton, ABD'nin bu savaşı kaybediyor olduğunu ifade etti. 2016 ABD seçimlerindeki manipülasyon iddiaları da düşünüldüğünde ABD'nin bu savaşı Rusya'ya karşı kaybettiği vurgulanıyordu (Snow, 2020, ss. 5-6). Ukrayna Savaşı sürecindeki paylaşımlarla birlikte Rusya'nın küresel enformasyon savaşları konusundaki etkisi artmaktadır. Bu örnekler kamu diplomasisi sürecinde doğru ve şeffaf bilgi akışının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Kamu diplomasisi alanıyla ilgisi bağlamında yapılan araştırmada, iletişim disiplininin sonra tarih disiplininin önemi belirtilmelidir (Sevin, Metzgar ve Hayden, 2019). Ülkeler arası ilişkilerde tarihî gelişmelerin kullanılması, kamu diplomasisi uygulamaları için de referans noktalarından biri olarak görülmektedir. Kamu diplomasisiyle ilgili ça-

İşmalarda metodolojik çerçevenin henüz çeşitlilik kazanmadığı söylenebilir. Genellikle içerik analizi ve uzmanlarla görüşmeler yapılarak alan çalışmaları/karşılaştırmalı analizler ortaya çıkmaktadır. Çoğu çalışma nitel özellikliken nicel yöntem daha az kullanılmaktadır. Makalelerde tarih, sosyoloji ve iletişim disiplinlerindeki teknikler, istatistiksel analiz, görüşmeler gibi metotlarla birleştirilmekte ve dijital medya vaka çalışmaları ortaya çıkmaktadır (Gilboa, 2023, ss. 11-12). Hâlbuki söylem analizi, olası çalışmalarda bir yöntem olarak kullanılabilir. Kamu diplomasisi çalışmaları genellikle ülke özelinde ortaya çıkmaktadır. Ancak karşılaştırmalı analizler yapılması gerekir. Genellikle araştırmalarda nitel veriler kullanılırken nicel yöntemlerin yer aldığı çalışmaların sayısı azdır.

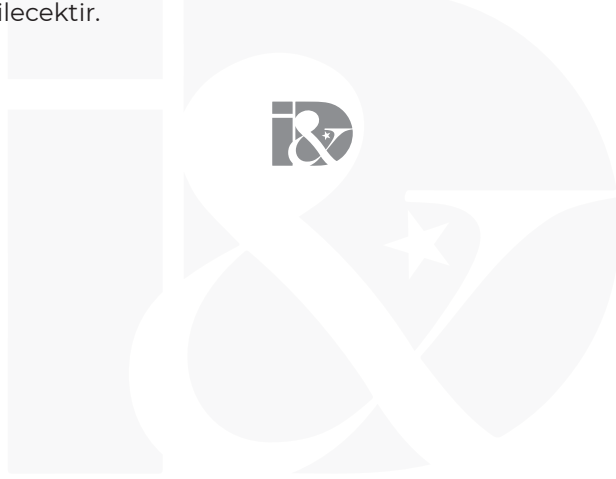
Sonuç

Kamu diplomasisi kavramının analitik çerçevesi, uluslararası ilişkiler disiplinindeki tartışmalarla genişlemiştir. Kamu diplomasisi ayrı bir disiplin olma yolundadır. Bu hususta akademik literatürdeki çalışmalarda artış yaşanmaktadır. Kamu diplomasisi, uluslararası ilişkiler ve iletişim temelli yeni bir disiplinin gelişimi olarak görülebilir. Daha geniş perspektiften ise iletişim, uluslararası ilişkiler, tarih, ekonomi gibi pek çok disiplinle entegre bir şekilde disiplinler arası bir nitelik taşımaktadır.

Uluslararası ilişkilerde iş birliklerinin kurulması hususunda kamu diplomasisi faaliyetleri araç mahiyetindedir. Uluslararası ilişkilerde kamu diplomasisinin araçsallaştırılması, devletleri kamu diplomasisi politikaları belirlemeye yöneltmiştir. En temelde devletler, uluslararası ilişkilerde ulusal çıkarlarını koruma, yabancı devletlerin kamuoyunu ikna etme, olumlu imaj ve algı oluşturma amacıyla kamu diplomasisini kullanmaktadır. Her ülkenin içerisinde bulunduğu konum ve güç kaynak/kapasitesi gereği kamu diplomasisi politikaları ve uygulamaları farklılaşacaktır. Neticede kamu diplomasisi belirli güç kapasitesi/kaynağına dayanmalıdır. Ayrıca kamu diplomasisi uygulama araçları çeşitlilik taşıırken, muhatap ülke özelinde hangi araçların etkin olduğu değişiklik arz edecektir. Dolayısıyla tek bir kamu diplomasisi uygulama biçimi yoktur. Süreklilik taşıması gereken iletişim uygulamaları dışında ilişki inşasını oluşturacak siyasi, ekonomik ve sosyal alanlardaki faaliyetler muhatap ülkenin beklentileri ve uluslararası konjonktür doğrultusunda farklılaşabilecektir. Sosyal alanlardaki faaliyetler, siyasi ve ekonomik ilişkileri de olumlu anlamda etkileyecektir. Kamu diplomasisi uygulama sürecinde ülkeler özelinde ayrı plan/programların uygulanması ihtiyacı söz konusudur. Bu noktada ülkeler arası tarihsel ve mevcut ilişkilerin de belirleyici yönü kabul edilmelidir.

Devletler özelinde planlı, programlı ve stratejik şekilde kamu diplomasisi faaliyetlerini koordine edici üst bir kuruma ihtiyaç vardır. Ayrıca faaliyetlerin nasıl sonuçlar getirdiğini, ülke imajı ve ilişki inşasına etkisini ölçümlemek de kritik mahiyettedir. Bu hususta sahada birebir güvenilir çalışmalar yapılması gerekecektir. Devletlerin yanı sıra sivil toplum kuruluşları da kamu diplomasisi aktörü olarak görülmektedir. Ancak kamu

diplomasisi politikalarının uygulanması noktasında devlet aktörü ön plandadır. Her ne kadar sivil toplum örgütleri de kamu diplomasisi aktörü şeklinde görülse de kamu diplomasisi uygulamaları stratejik bir şekilde oluşturulduğu için devletin yönlendiriciliği aslidir. Bu sebeple devletlerin birincil konumu ve politika belirleyici özelliği bulunmaktadır. Öte yandan devletlerin belirli önceliklerle hareket etmesi ve diğer aktörlerin buna göre davranması beklenmektedir. Kamu diplomasisi süreci, plan ve program gerektirdiği için aktörler arasında iş birliği elzemdir. Kamu diplomasisini anlamlandırma açısından iletişim faaliyetleri temel gereksinimdir ancak ilişki inşasını sağlayacak sosyal ve ekonomik faaliyetler oldukça önemlidir. Kamu diplomasisi uygulamalarının sonuçları kısa vadede belirli göstergeler taşıırken uzun vadede anlamlı hâl alabilecektir. Nihayetinde uluslararası ilişkiler disiplininde kamu diplomasisi tartışmaları, kavramın analitik çerçevesini genişletmektedir. Kamu diplomasisi uygulamalarının ülkeler özelinde tasarımı, koordinasyonunu sağlayacak üst birimle hükümet politikasından devlet politikasına dönüşmesi, dış politikada uzun vadeli stratejik bir sürecin yürütülmesini mümkün kılacaktır.

KAYNAKÇA

- Agupusi, P. (2021). The African Union and the Path to an African Renaissance, *Journal of Contemporary African Studies*, 39(2), 261-284.
- Akar, E. (2023). *Eğitim Diplomasisi*. İstanbul: TASAM Özel Rapor.
- Armstrong, Matthew C. (2020). Operationalizing public diplomacy. In Nancy Snow & Nicholas J. Cull (Ed.), *Routledge handbook of public diplomacy*. New York: Routledge.
- Arndt, Richard T. (2006). *The first resort of kings: American cultural diplomacy in the 20th century*. United States: Potomac Books.
- Aydın, Hakan. (2021). Güvenlik ekseninde kamu diplomasisini tartışmak, Kovid-19 sonrası geleceğin güvenlik kurumları ve stratejik dönüşüm, TASAM İstanbul Güvenlik Konferansı, 520-537.
- Baldwin, David (2016). *Power and international relations: A conceptual approach*, Oxford: Princeton University Press.
- Banks, R. (2020). Public Diplomacy Evaluation. In N. Snow & N. J. Cull (Eds.), *Routledge handbook of public diplomacy*. New York: Routledge.
- Bjola, C. ve Pamment, J. (2018). *Countering online propaganda and extremism: The dark side of digital diplomacy*, New York: Routledge.
- Brand Finance (2024). Global soft power index. Retrieved from <https://static.brandirectory.com/reports/brand-finance-soft-power-index-2024-digital.pdf> Erişim T. 20 Ekim 2024.
- Brawn, J. (2020). Arts diplomacy: The neglected aspect of cultural diplomacy. In N. Snow & N. J. Cull (Eds.), *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, New York: Routledge.
- Budak, M.M. (2022). Kamu diplomasisi ve dijital iletişim. *Erciyes İletişim Dergisi*, 9(1), 317-335.
- Carr, E.H. (2001). *The twenty years' crisis 1919-1939: An introduction to the study of international relations*. London: Palgrave Macmillan.
- Castells, M. (1996). *The rise of the network society*. Oxford: Blackwell.
- Cull, Nicholas J. (2008). Public diplomacy: Taxonomies and histories. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616, 31-54.
- Cull, Nicholas J. (2009). *Public diplomacy: Lessons from the past*. Los Angeles: Figueroa Press.
- Cull, Nicholas J. (2020). Public diplomacy before gullion: The evolution of a phrase. In N. Snow & N. J. Cull (Eds.), *Handbook of public diplomacy* (ss.13-17). New York: Routledge,
- Cummings, Milton C. (2003). *Cultural diplomacy and the United States Government: A survey, center for arts and culture*. Washington/D.C.: Center for Arts and Culture.
- Dahl, Robert A. (1957). The concept of power. *Behavioral Science*, 2(3), 201-215.
- Ekşi, M. (2014). *Kamu diplomasisi ve Ak Parti Dönemi Türk dış politikası*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Fitzpatrick, K. (2007). Advancing the new public diplomacy: A public relations perspective. *The Hague Journal of Diplomacy*, 2(3), 187-211.

- Gilboa, E. (2008). Searching for a theory of public diplomacy. *The Annals of The American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 55-77.
- Gilboa, E. (2023). Moving to a new phrase in public diplomacy research. In E. Gilboa (Ed.), *A research agenda for public diplomacy*. UK: Edward Elgar Publishing.
- Gonesh, A. ve Melissen, J. (2005). *Public diplomacy: Improving practice*. Netherlands: Netherlands Institute of International Relations.
- Gregory, B. (2008). Public diplomacy: Sunrise of an academic field. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 274-290.
- Gregory, B. (2016). Mapping boundaries in Diplomacy's public dimension. *The Hague Journal of Diplomacy*, 11(1), 1-25.
- Hayden, C. (2023). International relations. In E. Gilboa (Ed.), *A research for public diplomacy*. UK: Edward Elgar Publishing.
- Karadağ, H. (2023). Kamu diplomasisi ve siyasi propaganda, *Turkish Journal of War Studies*, 4(1), 65-76.
- Kurtuluş, B. (2015). Türkiye'nin kamu diplomasisinde sivil toplum kuruluşlarının rolü: İnsani Yardım Kuruluşları ve İnsani Diplomasi Perspektifi. In M. Şahin & B. S. Çevik (Eds.), *Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Leonard, Mark (2002). *Public diplomacy*. London: Foreign Policy Centre.
- Manor, I. (2019). *The digitalization of public diplomacy*. London: Palgrave Macmillan.
- Manor, I. ve Segev, E. (2015). America's selfie: How the US portrays itself on its social media accounts. In C. Bjola & M. Holmes (Eds.), *Digital diplomacy theory and practice*. New York: Routledge.
- Martino, Luigi Di (2020). The spectrum of listening. In N. Snow & N. J. Cull (Eds.), *Routledge handbook of public diplomacy*. New York: Routledge.
- Melissen, Jan (2005). The new public diplomacy: Between theory and practice. In J. Melissen (Ed.), *The new public diplomacy*. London: Palgrave Macmillan.
- Murphy, D. M. ve White, J. F. (2007). Propaganda: Can a word decide a war? *Parameters*, 37(3), 15-27.
- Nye, Joseph S. (2005). *Dünya siyasetinde başarının yolu*. Ankara: Elips Kitap.
- Nye, Joseph S. (2008). Public diplomacy and soft power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616, 94-109.
- Nye, Joseph S. (2011). *The future of power*. New York: Public Affairs.
- Oğurlu, Ebru (2019). Understanding the distinguishing features of Post-Westphalian Diplomacy, *Perceptions*, 24(2-3), 175-194.
- Özkan, Abdullah (2014). Role of public diplomacy in establishing nation branding and public diplomacy possibilities of Turkey. *European Journal of Research on Education*, Special Issue: International Relations.
- Price, Monroe, Haas, Susan, ve Margolin, Drew (2008). New technologies and international broadcasting. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 150-172.

- Sevin, E., Metzgar, E. ve Hayden, C. (2019). The scholarship of public diplomacy: Analysis of a growing field. *International Journal of Communication*, 13, 4814-4837.
- Signitzer, Benno H. ve Coombs, Timothy (1992). Public relations and public diplomacy: Conceptual convergence, *Public Relations Review*, 18(2), 137-147.
- Snow, N. (2020). Rethinking public diplomacy in the 2020s. In N. Snow & N. J. Cull (Eds.), *Routledge handbook of public diplomacy*. New York: Routledge.
- Snow, Nancy ve Taylor, Philip M. (2008). *Routledge handbook of public diplomacy*. New York: Routledge.
- Steger, M. (2009). *Globalization: A very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Şahin, M. ve Çevik, B. Senem (2015). Türkiye'de kamu diplomasisi ve yumuşak güç. In M. Şahin & B. S. Çevik (Eds.), *Türk dış politikası ve kamu diplomasisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tuch, Hans N. (1990). *Communicationg with the world*. New York: St. Martin's Press.
- US Department of State (2005). *Cultural diplomacy: The linchpin of public diplomacy*. US: Report of the Advisory Committee on Cultural Diplomacy.
- Wang, J. ve Tang, J. L. (2023). Hybrid communication. In E. Gilboa (Ed.), *A research agenda for public diplomacy*. UK: Edward Elgar Publishing.
- Wei, C. (2020). Public diplomacy: Functions, functional boundaries and measurement methods. In D. Turcanu-Carutiu (Ed.), *Heritage*. Retrieved from <https://www.intechopen.com/chapters/72251#> Erişim T. 20 Ekim 2024.
- Yaylacı, İ. (2020). Güç kavramsallaştırmaları ve diplomasi. In A. R. Usul ve İ. Yaylacı (Eds.), *Dönüşen diplomasi ve Türkiye: Aktörler, alanlar, araçlar*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Yun, S.H. (2022). Against the current: Back to public diplomacy as government communication. *International Journal of Communication*, 16, 3047-3064.
- Zaharna, R. (2008). Mapping out a spectrum of public diplomacy initiatives: Information and relational communication frameworks. In N. Snow & P. M. Taylor (Eds.), *Routledge handbook of public diplomacy*. New York: Routledge.
- Zhang, J. ve Swartz, B. C. (2009). Public diplomacy to promote global public goods (GPG): Conceptual expansion, ethical grounds, and rhetoric. *Public Relations Review*, 35(4), 382-387.

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

Çıkar çatışması/Conflict of interest:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir/The author have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The author declared that this article has received no financial support.

ETİK İLKELER VE YAYIN POLİTİKASI

ETİK İLKELER VE YAYIN POLİTİKASI

Giriş

İletişim ve Diplomasi Dergisi, yayın sürecinin tüm aşamalarında en yüksek düzeyde araştırma ve yayın etiği standartlarına uymayı taahhüt eder. Makalelerin etik kurallara uygunluğu yazarların sorumluluğundadır. Dergi, Committee on Publication Ethics (COPE), Directory of Open Access Journals (DOAJ), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA) ve World Association of Medical Editors (WAME) tarafından yayınlanan etik yayıncılık ilkelerini benimser. Ayrıca TR Dizin Etik İlkeleri ve YÖK "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi"nde belirlenen esaslar dikkate alınmaktadır.

Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing başlığı altında ifade edilen ilkeler için: <https://publicationethics.org/resources/guidelines-new/principles-transparency-and-best-practice-scholarly-publishing>

İletişim ve Diplomasi Dergisi araştırma ve yayın etiği çerçevesi, yayın sürecine dahil olan tüm paydaşların (yazarlar, editörler, hakemler) uyması gereken temel etik sorumlulukları tanımlar.

Bölüm 1: Yazarların Etik Sorumlulukları

1.1. **Özgünlük, Doğruluk ve Kaynak Gösterme:** Yazarlar, dergiye sundukları çalışmaların kendi özgün eserleri olduğunu, daha önce başka bir yerde ya da dilde yayımlanmadığını ve başka bir yayın organında değerlendirme sürecinde olmadığını beyan ve garanti ederler. Çalışmada kullanılan veya atıfta bulunulan tüm fikirler, veriler, metinler, görseller ve diğer materyaller için doğru, eksiksiz ve tutarlı bir şekilde kaynak gösterimi yapılmalıdır. Alıntı yapılan metinler açıkça belirtilmeli, başkalarının çalışmaları uygun şekilde referanslandırılmalıdır. Yazarlar, sundukları verilerin

ve sonuçların doğruluğundan sorumludur. Verilerin uydurulması, çarpıtılması veya seçici olarak sunulması kabul edilemez. İntihal (plagiarism), yani başkalarının fikirlerini, süreçlerini, sonuçlarını veya metinlerini atıf yapmadan veya izin almadan kullanmak, ciddi bir etik ihlaldir ve kesinlikle yasaktır.

1.2. Yayın Etiği İhlalleri: * **Mükerrer Yayın** (Duplicate Publication): Aynı veya büyük ölçüde benzer bir çalışmanın birden fazla dergide yayımlanmasıdır. * **Dilimleme** (Salami Slicing): Kapsamlı bir çalışmayı, yapay olarak bölerek birden fazla küçük makale halinde yayımlamaktır. * **Eş Zamanlı Gönderim** (Simultaneous Submission): Aynı makalenin aynı anda birden fazla dergiye değerlendirme için gönderilmesidir. * **Uydurma** (Fabrication): Olmayan verileri veya sonuçları üretmek ve bunları rapor etmektir. * **Çarpıtma** (Falsification): Araştırma materyallerini, ekipmanlarını veya süreçlerini manipüle etmek ya da araştırma verilerini veya sonuçlarını değiştirmek veya çıkarmak suretiyle araştırma kaydının doğru olmamasının sağlanmasıdır. * **Doğrudan İntihal** (Direct Plagiarism): Başka bir yazarın çalışmasındaki metni veya ifadeleri kelimesi kelimesine kopyalamak ve kaynak göstermeden kullanmaktır. * **Kısmi İntihal** (Patchwriting): Başka bir çalışmadan belirli bir bölümü veya ifadeleri alarak küçük değişiklikler yapıp kendi çalışması gibi sunmaktır. Yeniden ifade edilen (paraphrase) metinler bile uygun bir şekilde kaynak gösterilmediği takdirde intihal sayılır. * **Mozaik İntihali** (Mosaic Plagiarism): Farklı kaynaklardan alınan cümlelerin veya ifadelerin birleştirilerek, orijinal bir metin gibi sunulmasıdır. Bu tür intihalde, metnin farklı bölümleri bir araya getirilip yeniden düzenlense bile, kaynak belirtilmezse intihal sayılır. * **Kaynak Göstermede Yanıltma** (Misattribution): Bir çalışmadan yapılan alıntı veya bilgilerin, doğru bir kaynaktan gelmediğini göstermek ya da yanlış veya sahte bir kaynak vermek de intihal kapsamına girer. * **Atıf Yapmama** (Failure to Cite): Başka bir çalışmanın verilerini, fikirlerini, yöntemlerini ya da sonuçlarını kullanırken, uygun şekilde atıfta bulunmamak veya kaynak göstermemek intihalin bir başka türüdür.

Bu tür uygulamalar, kaynak israfına yol açtığı ve literatürü gereksiz yere şişirdiği için etik dışı kabul edilir ve dergimiz tarafından kesinlikle reddedilir. Yazarlar, gönderdikleri çalışmanın bu tür ihlaller içermediğini teyit etmelidir.

1.3. Yazarlık Hakkı ve Katkı Beyanı: Yazarlık, çalışmanın kavramsal tasarımına, veri toplanmasına, analizine veya yorumlanmasına önemli bilimsel ve entelektüel katkıda bulunan kişilerle sınırlı olmalıdır. Yazar sıralaması, tüm yazarların ortak mutabakatı ile belirlenmeli ve genellikle katkı sırasını yansıtmalıdır. Yazarlardan herhangi birinin adı, tüm yazarların yazılı onayı olmaksızın yazar listesinden çıkarılamaz, mevcut listeye yeni bir yazar eklenemez ve yazarların sıralaması değiştirilemez. Sorumlu yazar, tüm yazarların çalışmanın son halini görüp onayladığını ve gönderime rıza gösterdiğini teyit eder. Çalışmaya teknik destek, veri toplama yardımı, finansman sağlama gibi katkılarda bulunan ancak yazarlık kriterlerini tam olarak karşılamayan kişi ve kurumlara “Teşekkür” bölümünde yer verilmelidir.

Yazarlık Hakkı İhlalleri (Authorship Issues): * **Hayalet Yazarlık** (Ghost Authorship): Çalışmaya önemli katkısı olan birinin yazar olarak belirtilmemesidir. * **Misafir Yazarlık** (Guest Authorship): Çalışmaya anlamlı bir katkısı olmayan birinin sırf prestij veya nüfuzundan yararlanmak amacıyla yazar olarak eklenmesidir. * **Hediye Yazarlık** (Gift Authorship): Çalışmaya hiçbir katkısı olmayan birine nezaketen veya karşılıklı çıkar ilişkisi nedeniyle yazarlık verilmesidir. * **Yazar Sırasının Uygun Olmaması** (Inappropriate Author Order): Yazarların katkı düzeylerini yansıtmayan bir sırada listelenmesidir.

1.4. Yapay Zekâ (AI) Araçlarının Kullanımı: İletişim ve Diplomasi Dergisi, yapay zekâ (AI), makine öğrenmesi (ML) veya benzeri algoritmik araçların araştırma ve yazım süreçlerindeki potansiyelini kabul eder. Ancak bu araçların kullanımı şeffaf ve sorumlu bir şekilde gerçekleştirilmelidir. * **Yazarlık:** Yapay zekâ araçları (örneğin, büyük dil modelleri, sohbet botları, görüntü oluşturucular), bir makalenin yazarı olarak kabul edilemez ve yazar listesine dahil edilemez. Yazarlık, yalnızca insan katkısını ve sorumluluğunu ifade eder. * **Şeffaflık ve Beyan:** Yazarlar, makalenin taslağının hazırlanmasında, metin oluşturmada, literatür taramasında, veri analizinde, şekil veya grafik üretiminde AI araçlarını kullandıysalar, bu durumu makalenin "Yöntem" bölümünde ve ayrı bir beyan kısmında açıkça belirtmelidir. Kullanılan aracın adı (örneğin, ChatGPT, Midjourney, Gemini, DeepSeek, Claude vb.) ve kullanım amacı/şekli açıklanmalıdır. * **Sorumluluk:** Yazarlar, AI araçları tarafından üretilen veya desteklenen tüm içeriğin (metin, veri, kod, görsel vb.) bilimsel doğruluğundan, özgünlüğünden (intihal içermediğinden) ve etik uygunluğundan tamamen sorumludur. AI tarafından üretilen bilgilerin doğrulanması ve uygun şekilde atıf yapılması yazarın yükümlülüğündedir. AI araçlarının üretebileceği potansiyel hatalar, eksiklikler veya yanlışlıklar yazarlar tarafından kontrol edilmelidir.

1.5. Çıkar Çatışması Beyanı: Yazarlar, araştırmanın yürütülmesini, sonuçlarını veya yorumunu etkileyebilecek potansiyel mali (örneğin, fon desteği, danışmanlık, hisse sahipliği) veya mali olmayan (örneğin, kişisel ilişkiler, akademik rekabet, güçlü inançlar) tüm çıkar çatışmalarını açıkça beyan etmelidir. Bu beyan, makale metninin sonunda ayrı bir başlık altında yer almalıdır. Çıkar çatışması olmaması durumunda, bu durum da belirtilmelidir.

1.6. Veri Erişimi, Paylaşımı ve Saklama: Yazarlar, editörlerin veya hakemlerin talep etmesi halinde, değerlendirme süreci için çalışmalarının temelini oluşturan verilere (anonimleştirilmiş şekilde) erişim sağlamaya hazır olmalıdır. Dergi, şeffaflık ve tekrarlanabilirlik ilkeleri doğrultusunda, yazarları verilerini uygun bir veri havuzunda paylaşmaya teşvik eder (etik ve yasal kısıtlamalar olmadıkça). Yayımlanan bir makalenin temel aldığı verilerin, doğrulanabilirlik amacıyla makul bir süre (en az 5 yıl) boyunca yazarlar tarafından saklanması beklenir.

1.7. Etik Kurul Onayı, İzinler ve Mahremiyet: İnsan katılımcılarla (anket, mülakat, gözlem, deney vb.) veya hayvanlar üzerinde yürütülen tüm araştırmalar için yetkili

bir etik kuruldan onay alınması zorunludur. Onayın alındığı kurum, tarih ve karar numarası makalenin “Yöntem” bölümünde belirtilmelidir. Özellikle hassas verilerin veya kimliklerinin ifşa olma riski bulunan durumlarda (örneğin, olgu sunumları, fotoğraflar), ek önlemler alınmalı ve bilgilendirilmiş onam formlarının alındığı belgelendirilmelidir. Araştırmalarda, çocukların, yasal olarak velayet altında bulunan bireylerin veya tıbbi olarak onaylanmış hastalığı olan kişilerin katılımı söz konusu olduğunda, yasal vasilelerinin açık izni alınması zorunludur ve bu izin belgeleri gerektiğinde sunulabilmelidir. Eğer araştırmalar herhangi bir kurum veya kuruluş bünyesinde yürütülecekse, ilgili kurumdan gerekli izinlerin önceden alınmış olması gerekmektedir ve bu izin belgeleri talep edildiğinde ibraz edilmelidir. Çalışmada kullanılan ve telif hakkına sahip olan başkalarına ait her türlü ölçek, anket, görsel materyal için gerekli izinlerin temin edildiği veya bu materyallerin açık erişimli olduğu belirtilmelidir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ve ilgili diğer ulusal/uluslararası düzenlemelere tam uyum sağlanmalıdır. Ayrıca etik kurul onayının gerekli olmaması durumunda, bu durum da makalede belirtilmelidir.

1.8. Hata Bildirimi ve İşbirliği: * Yazarlar, inceleme sürecinde veya yayımlanmış çalışmalarında önemli bir hata veya tutarsızlık fark ettiklerinde, derhal dergi editörlüğünü bilgilendirmek ve hatanın düzeltilmesi (correction/erratum) veya gerekirse makalenin geri çekilmesi (retraction) için editörlerle tam işbirliği yapmakla yükümlüdür. Ayrıca yazarlar, makalenin değerlendirilmesi sırasında hakemlerin veya editörlerin talep ettiği ek bilgileri sağlama konusunda işbirliği yapmalıdır.

Bölüm 2: Editörlerin Etik Görev ve Sorumlulukları

2.1. Yayın Kararları ve Bağımsızlık: Editörler, dergiye gönderilen yazıların yayınlanması konusundaki kararlarında tam bağımsızlığa sahiptir. Kararlar, makalenin özgünlüğü, önemi, açıklığı, metodolojik sağlamlığı, derginin amaç ve kapsamına uygunluğu ve hakem değerlendirmeleri temelinde alınır. Yazarların kimliği, bağlı olduğu kurum veya diğer kişisel özellikleri kararı etkilemez.

2.2. Tarafsızlık ve Adil Süreç: Editörler, tüm yazarlara ve gönderilen tüm makalelere önyargısız yaklaşır. Çift kör hakemlik sürecinin adil, tarafsız ve zamanında işlenmesini sağlarlar.

2.3. Gizlilik: Editörler, değerlendirme sürecindeki makalelerle ilgili bilgileri (yazarların kimliği, hakemlerin kimliği, makale içeriği, hakem raporları) gizli tutar ve yalnızca ilgili kişilerle (yazarlar, hakemler, yayın kurulu üyeleri) paylaşır.

2.4. Çıkar Çatışmaları: Editörler, değerlendirdikleri makalelerle ilgili potansiyel çıkar çatışması (mali, kişisel, akademik vb.) durumunda sürece dahil olmazlar ve makaleyi başka bir editöre devrederler. Yazarlardan ve hakemlerden çıkar çatışması beyanlarını talep ederler.

2.5. Hakem Seçimi ve Değerlendirme Yönetimi: Editörler, makaleleri değerlendirmek üzere uygun uzmanlık alanına sahip, nitelikli ve tarafsız hakemleri seçer. Hakem değerlendirmelerinin yapıcı, saygılı ve bilimsel temellere dayanmasını gözetirler.

2.6. Etik İhlal İddialarının Yönetimi: Editörler, intihal, veri sahteciliği, mükerrer yayın, çarpıtma, dilimleme, haksız yazarlık veya yazarlık anlaşmazlıkları gibi etik ihlal iddialarını veya şüphelerini ciddiyetle ele alır. Bu tür durumlarda COPE akış şemalarını ve yönergelerini takip ederek gerekli incelemeleri yapar, ilgili taraflardan (yazarlar, kurumlar) açıklama ister ve kanıtlanmış ihlallerde uygun yaptırımları (red, geri çekme, düzeltme, endişe bildirimi) uygular.

2.7. Yapay Zekâ Kullanımının Değerlendirilmesi: Editörler ve hakemler, AI araçlarının kullanıldığı belirtilen veya şüphelenilen makaleleri değerlendirirken, bu kullanımın şeffaflığını, uygunluğunu ve sonuçların doğruluğunu dikkate alırlar.

2.8. Düzeltmeler, Geri Çekmeler ve Endişe İfadeleri: Editörler, yayımlanmış makalelerde tespit edilen önemli hataları düzeltmek (correction/erratum), bilimsel bütünlüğü tehlikeye atan veya güvenilir olmayan çalışmaları geri çekmek (retraction) veya ciddi endişeler bulunan ancak kesin kanıt olmayan durumlarda endişe ifadesi (expression of concern) yayımlamakla sorumludur. Bu süreçler COPE rehberliğinde yürütülür.

2.9. Kalite Güvencesi ve Geliştirme: Editörler, derginin bilimsel kalitesini, etik standartlarını ve yayın süreçlerini sürekli olarak gözden geçirir ve iyileştirmek için çaba gösterir.

Bölüm 3: Hakemlerin Etik Sorumlulukları

3.1. Tarafsızlık ve Objektiflik: Hakemler, değerlendirdikleri makaleleri bilimsel liyakat temelinde, objektif ve önyargısız bir şekilde ele almalıdır. Kişisel veya profesyonel önyargılar, eleştirilerde veya tavsiyelerde belirleyici olmamalıdır. Değerlendirmeler yapıcı ve gerekçeli olmalıdır.

3.2. Gizlilik: Hakemlere gönderilen makaleler gizli belgelerdir. Hakemler, değerlendirme sürecindeki bilgileri veya makale içeriğini editörün izni olmadan üçüncü taraflarla paylaşmamalı veya kişisel avantajları için kullanmamalıdır.

3.3. Çıkar Çatışması: Hakemler, değerlendirecekleri makaleyle veya yazarlarıyla ilgili potansiyel bir çıkar çatışması (rekabetçi, işbirlikçi, mali veya başka türlü) tespit ederlerse, durumu derhal editöre bildirmeli ve değerlendirme görevinden çekilmelidir.

3.4. Uzmanlık ve Yetkinlik: Hakemler, yalnızca uzmanlık alanlarına giren ve yetkin bir şekilde değerlendirebileceklerine inandıkları makaleler için hakemlik davetini kabul etmelidir. Hakem, eğer makalenin içeriği kendi uzmanlık alanının dışındaysa veya sadece belirli bölümlerini değerlendirebilecek düzeydeyse, bu durumu editöre iletme-

lidir. Bir hakemin, uzmanlığına uygun olmayan çalışmalar hakkında değerlendirme yapması uygun değildir.

3.5. Zamanındalık: Hakemler, değerlendirmeyi kabul ettikleri takdirde, dergi tarafından belirtilen süre içinde tamamlamaya özen göstermelidir. Gecikme yaşanacaksa editörü bilgilendirmelidirler.

3.6. Kaynakların ve Özgünlüğün Kontrolü: Hakemler, makalede atıf yapılmamış önemli ilgili çalışmaları belirtmeli, intihal veya mükerrer yayın şüphelerini editöre bildirmelidir. Yöntemlerin, bulguların ve yorumların özgünlüğünü ve sağlamlığını eleştirel bir gözle değerlendirmelidirler.

3.7. Yapay Zekâ Kullanımına Dikkat: Hakemler, AI kullanımının beyan edildiği veya makalede AI etkisinin belirgin olduğu durumlarda, bu kullanımın uygunluğunu, şeffaflığını ve sonuçların güvenilirliğini değerlendirmede dikkate almalıdır.

Makalenin bilimsel kalitesini ve yayın sürecinin dürüstlüğünü doğrudan etkileyen hakemlik aşamasında gerçekleştirilen etik ihlaller, İletişim ve Diplomasi dergisi tarafından kesinlikle hoş görülmez ve bu tür davranışlar tespit edildiğinde hakemlik görevi iptal edilecektir. Bu nedenle hakemlerin büyük bir titizlik ve etik sorumlulukla hareket etmeleri hayati önem taşımaktadır.

Hakemlik Sürecinde Oluşabilecek Etik İhlalleri (Ethical Violations in Peer Review): * **Hakemlerin Tarafı Davranması (Bias in Review):** Değerlendirme sürecinde kişisel önyargılar, rekabet veya işbirlikleri nedeniyle adil olmayan değerlendirme yapılmasıdır. * **Hakemlerin Gizliliği İhlal Etmesi (Breach of Confidentiality):** Değerlendirme için gönderilen bir makalenin içeriğini yetkisiz kişilerle paylaşması veya kendi çıkarı için kullanmasıdır. * **Hakemlerin Gecikmeye Neden Olması (Unjustified Delays):** Makul bir gerekçe olmaksızın değerlendirme sürecini uzatmasıdır. * **Hakemlerin Kendilerine Atıf Yapılmasını Talep Etmesi (Coercive Citation):** Değerlendirdiği makalenin yazarlarından kendi yayınlarına gereksiz yere atıf yapmalarını istemesidir.

Bölüm 4: Yayın Süreci ve Politikalar

4.1. Hakemlik Süreci: Dergimiz, makalelerin bilimsel kalitesini sağlamak amacıyla çift kör hakemlik (double-blind peer review) sürecini uygular. Hakem değerlendirme sürecinde farklı görüşlerin ortaya çıkması halinde, ilgili makale üçüncü bir hakeme yönlendirilir ve nihai karar, bu hakemin vereceği değerlendirme doğrultusunda şekillenir. Bu süreçte yazar ve hakem kimlikleri karşılıklı olarak gizli tutulur. Süreç, editöryal ön kontrol, en az iki bağımsız hakem tarafından değerlendirme, editör kararı (kabul, revizyon, ret) ve yazar revizyonu adımlarını içerir.

4.2. **İntihal Politikası:** Tüm gönderilen makaleler, intihal tespit yazılımları (iThenticate veya Turnitin) aracılığıyla taranır. **%10** benzerlik oranını aşan veya açıkça intihal içeren çalışmalar doğrudan reddedilir. Tek bir kaynaktan benzerlik oranı %3'ten az olmalıdır. Editörler hakemlik süreci boyunca veya sonrasında benzerlik kontrolü yapabilirler. Ayrıca, benzerlik oranı %10 altında olsa da tek bir kaynaktan alınan ve ilgili kaynağa gönderme yapılmayan her türlü ifade ve/veya bloklar halinde bir intihal tespit edilirse, çalışma yazara iade edilecektir.

4.3. **Açık Erişim Politikası:** İletişim ve Diplomasi Dergisi, bilginin serbest dolaşımını destekleyen bir açık erişim dergisidir. Yayımlanan tüm makalelere anında, ücretsiz ve kalıcı erişim sağlanır. Makaleler Creative Commons Atıf (CC BY-NC 4.0) lisansı altında yayımlanır.

4.4. **Arşivleme Politikası:** Dergi, yayımlanan içeriğin uzun süreli korunması ve erişilebilirliği için DergiPark platformu ve Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı kurumsal web sayfasında güvenilir dijital arşivleme çözümlerini kullanır.

Bölüm 5: Etik Kuralların İhlali Durumunda İzlenecek Yol

Dergi editörlüğü, etik kuralların ihlal edildiğine dair iddia veya şüphe durumlarında COPE yönergelerini takip ederek adil ve nesnel bir soruşturma yürütür. İhlalin niteliğine ve ciddiyetine bağlı olarak, ilgili taraflarla iletişim kurulur ve gerekli düzeltici veya cezai önlemler (makalenin reddi, yayından çekilmesi, düzeltme yayınlanması, yazarın kurumuna bildirim vb. gibi) alınır.

İletişim ve Diplomasi Dergisi, yayın etiği konusundaki tüm sorumluluklarını titizlikle yerine getirme taahhüdünde bulunmaktadır. Dergi, yayıncılık alanında ortaya çıkabilecek yeni etik tartışmaları ve güncel gelişmeleri yakından takip ederek, bu gelişmeleri en kısa sürede kendi ilkelerine yansıtmayı hedeflemektedir. Derginin yayın sürecine ilişkin her türlü şeffaf bilgi paylaşımı için iletisimvediplomasi@iletisim.gov.tr e-posta adresi üzerinden iletişim kurulabilir.

YAZIM KURALLARI

YAZIM KURALLARI

YAYIN İLKELERİ

1. İletişim ve Diplomasi dergisinde değerlendirilmek üzere gönderilen makaleler makul bir akademik dille yazılmalı, belirgin bir kuramsal ve yönetsel arka plana sahip olmalı ve bu noktalar metin içerisinde sistematik bir biçimde ifade edilmelidir.
2. Makaleler; Türkçe başlık, İngilizce başlık, Türkçe özet (200-220 kelime), Türkçe anahtar kelimeler (5 adet), İngilizce özet (200-250 kelime), İngilizce anahtar kelimeler (5 adet), giriş, kavramsal arka plan, yöntem, analiz/bulguların tartışılması, sonuç, teşekkür (acknowledgments) ve kaynakça kısımlarından oluşmalıdır.
3. Giriş bölümünden önce 600-800 kelimelik İngilizce genişletilmiş özet yer almalıdır.
4. Makaleler için kapak sayfası hazırlanmasına gerek yoktur. Makale Türkçe ve İngilizce başlıklarla başlamalı, özetler ve anahtar kelimelerle devam etmelidir. Yazar isimleri başlıkların altında yer almalıdır.
5. Yazarların kurumsal bilgileri, posta adresleri, e-posta adresleri, ORCID numaraları makalenin ilk sayfasında başlığın altında yer alan yazar isimlerine verilecek dipnotla belirtilmelidir.
6. Makale bir tezden veya konferans bildirisinden üretiliyse, bu durum teşekkür/acknowledgments kısmında açıkça belirtilmelidir.
7. Dergimize tezden üretilen makaleler gönderilebilmektedir. Bu makalelerin yayınlanabilmesi, diğer makalelerde olduğu gibi hakem değerlendirmeleri ve editör kararı doğrultusunda gerçekleşebilmektedir. Hakemler veya editör, makalede revizyon talep edebilir. Tezden üretilen makalelerin yayınlanabilmesi için revizyon taleplerinin yerine getirilmesi gereklidir. Hakem veya editör görüşleri doğrultusunda revize edilmeyen tezden üretilmiş makaleler iade edilir.

YAZIM KURALLARI

1. Makaleler Microsoft Word dokümanında, Times New Roman, 12 punto, 1,5 satır aralığında yazılmalıdır. A4 boyutundaki kağıdın bir yüzüne, üst, alt, sağ ve sol taraftan 2,5 cm. boşluk bırakılarak hazırlanmalıdır. Paragraflar 1 cm içeriden başlamalıdır.
2. Makaleler için kelime üst sınırı, Türkçe özet, İngilizce özet, anahtar kelimeler, dipnotlar, teşekkür ve kaynakça dahil olmak üzere 7000'dir.
3. Makaleler Türkçe veya İngilizce dillerinde gönderilebilir.
4. İngilizce makale göndermeyi düşünen yazarların, gerekli redaksiyon desteği olarak metinlerini düzgün bir dil ve anlatıma kavuşturmaları ve bu şekilde dergiye göndermeleri gerekmektedir. Dil ve anlatım yeterliliği taşımayan İngilizce makaleler yayın sürecine alınmamakta ve iade edilmektedir.
5. Güncel gelişmeler hakkında değerlendirmeler ve yorum yazıları için kelime üst sınırı, dipnotlar ve kaynakça dahil olmak üzere 3000 kelimedir.
6. Çalışmalarda yazar/yazarların vurguları tek tırnak ile belirtilmeli; italik ise sadece kitap, film, gazete isimlerinde kullanılmalıdır. 40 kelimeyi aşan alıntılar içerden, tek aralık ve tırnaksız bir biçimde verilmelidir.
7. Makaleler gönderilirken yazarların aynı zamanda "Telif Hakkı Devir Formu" yüklemeleri gerekmektedir.

Referanslar

Metin için Atıflar

Çalışmalarda birincil kaynaklara atıf vermek esastır. Ancak birincil kaynaklara erişmenin mümkün olmadığı hallerde aktarana göndermede bulunulur.

Metnin içinde gerek görülen açıklamalar dipnot şeklinde verilmeli ve numaralandırılmalıdır.

Metin içinde kaynaktan doğrudan alıntılar çift tırnak (" ") içinde verilmelidir. Alıntılar 40 kelimeyi geçiyorsa ayrı bir paragraf olarak tırnak olmadan metne dahil edilmelidir.

Kullanılan referanslar parantez içinde, yazarın adı, basım yılı ve sayfa numaraları ile belirtilir. (Soyad, Yayın Yılı, s. Sayfa Sayısı)

(Foucault, 1977, s. 25)

Birden çok sayfaya referans verilecekse:

(Foucault, 1977, ss. 25-26)

Yazar ismi metin içinde geçiyorsa, parantez içinde yalnızca kaynağın yayın tarihi ve sayfa numarası yazılır: (1977, s. 25)

İki yazarlı referanslarda, her iki yazarın soyadı da kullanılır: (Horkheimer & Adorno, 1972, s. 122), aynı kaynağa metin içinde daha sonra atıf yapılacaksa: (Horkheimer et al., 1972, s. 122).

Aynı yazarın, aynı yıl yayınlanmış birden fazla eseri kullanılıyorsa, basım yılına a, b, c, gibi harfler eklenerek birbirinden ayrılır: (Foucault, 1977a; 1977b).

Metin içinde aynı konuda birden çok kaynağa referans verilecekse kaynaklar birbirinden noktalı virgül ile ayrılır: (Foucault, 1977, ss. 25-26; Mitchell, 2007, s. 90)

Kaynakça Formatı

Kaynaklar alfabetik olarak çalışmanın sonunda sıralanmalıdır.

Kitaplar

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 6. baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.

Dergi Makaleleri

Mitchell, J. P. (2007). A fourth critique of the enlightenment: Michel de Certeau and the ethnography of subjectivity. *Social Anthropology*, 15(1), 89-106.

Solmaz, B., & Görkemli, H. N. (2012). Büyükşehir belediyeleri ve sosyal medya kullanımı. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 18, 9-20.

Çeviri Kitaplar

Laplace, P. S. (1951). *A philosophical essay on probabilities* (F. W. Truscott & F. L. Emory, Çev.). New York, NY: Dover. (Orijinal eser yayın tarihi: 1814).

Editörlü Kitaplar

Jensen, K. B. (2002). (Ed.). *A handbook of media and communication research: Qualitative and quantitative methodologies*. London: Routledge.

Editörlü Kitaplarda Makaleler

O'Neil, J. M., & Egan, J. (1992). Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. In B. R. Wainrib (Ed.), *Gender Issues Across The Life Cycle* (ss. 107-123). New York, NY: Springer.

Yayınlanmamış Doktora Tezleri

Demir, M. (2008). Sinemada 'öteki'. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gazete Makaleleri

Internet pioneer to oversee network redesign. (2007, 28 Mayıs). The Canberra Times, s. 15.

Elektronik Kaynaklar

Spotlight Resources. (n.d.). Retrieved from https://owl.purdue.edu/owl/about_the_owl/owl_information/spotlight_resources.html Erişim T. 24 Temmuz 2020.

OECD (2005). Modernising government the way forward. Retrieved from <https://www.ntpu.edu.tw/~pa/course/syllabus/herman/96-2Modernising%20gov.pdf> Erişim T. 24 Temmuz 2020.

Bernstein, M. (2002). 10 tips on writing the living web. A List Apart: For People Who Make Websites, 149. Retrieved from <https://www.alistapart.com/articles/writeliving> Erişim T. 24 Temmuz 2020.

Tablolar

Makale içerisinde yer verilen tablo, şekil veya görsellerin başlıkları ilgili alanın (tablo, şekil, görsel) üstünde, bold olacak şekilde, 10 puntoda ve ortalı yazılmalıdır. Ayrıca tablo, görsel veya şekillere ait eklenecek bir kaynak var ise yine ilgili (tablo, şekil, görsel) hemen altında yine sola hizalı olarak yer almalıdır.

Örnekler:

Tablo 1. İletişim ve Diplomasi Dergisi Yazım Kuralları

Tablo

Kaynak: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iletisimvediplomasi/writing-rules>

Şekil 1. İletişim ve Diplomasi Dergisi Yazım Kuralları

Şekil

Kaynak: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iletisimvediplomasi/writing-rules>

Görsel 1. İletişim ve Diplomasi Dergisi Yazım Kuralları

Görsel

Kaynak: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iletisimvediplomasi/writing-rules>

İLETİŞİM ve DİPLOMASİ
Communication and Diplomacy

Yıl/Year: Aralık/December 2025 Sayı/Issue: 15 ISSN: 2147-6772 e-ISSN: 2791-7649

**Dijital Yalnızlık ve Aile İçi İletişim Kopukluğu:
Eighth Grade Filminde Ebeveyn-Çocuk
Yabancılaşması**

**Digital Loneliness and Communication Breakdown
within the Family:
Parent-Child Alienation in the Movie Eighth Grade**
Semra KOTAN

**Bilişsel ve Davranışsal Boyutlar Açısından
Dijital Ebeveynlik Farkındalığının Çocukların
Problemli İnternet Kullanımı ile İlişisine
Yönelik Ampirik Bir Araştırma**

**An Empirical Study on the Relationship between
Digital Parenting Awareness (in Terms of
Cognitive and Behavioural Dimensions) and
Children's Problematic Internet Use**
Mehmet ULAŞ

**Kardeşlik Bağının Sinemadaki Yolculuğu:
Uncharted Dijital Oyununun Sinemaya
Uyarlanmasında Aile Anlatısının Dönüşümü**

**The Journey of Brotherhood in Cinema:
The Transformation of the Family Narrative in the
Cinematic Adaptation of the Uncharted Digital Game**
Leyla TURĞAL, Gül Rengin KÜÇÜKERDOĞAN,
Bilge KALKAVAN

**Dijital Ebeveynlik ve Gözetim Kapitalizmi:
Ailede Bedensel Disiplinin Yeni Biçimleri**

**Digital Parenting and Surveillance Capitalism:
New Forms of Bodily Discipline in the Family**
Mustafa GÜLTEPE

**Family Representation in Local Media:
The Case of Trabzon Local Newspapers**

**Yerel Medyada Aile Temsili:
Trabzon Yerel Gazeteleri Örneği**
Esra OĞUZHAN

**Ailenin Korunmasında Jandarma Genel
Komutanlığının Rolü:**

**Halkla İlişkiler Perspektifinden Bir Araştırma
The Role of the Gendarmerie General Command in
Protecting the Family:
A Research from a Public Relations Perspective**
Ali YILDIRIM

**Families Going Silent: Digital Silence
as a Form of Communication among
Newlywed and Divorced Couples**

**Sessizleşen Aileler: Yeni Evli ve Boşanmış Çiftlerde
Dijital Sessizliğin İletişim Biçimi Olarak Görünümü**
FeYZa DALAYLI

**Türkiye's Public Diplomacy Tools in Central Asia:
An Inter-Institutional Comparative Analysis**

**Türkiye'nin Orta Asya'daki Kamu Diplomasisi Araçları:
Kurumlar Arası Karşılaştırmalı Bir Analiz**
İbrahim Halil YAŞAR

**The World Ethnospor Union as a Rising Actor
in Turkish and Global Public Diplomacy**

**Türk ve Küresel Kamu Diplomasisinde Yükselen
Bir Aktör Olarak Dünya Ethnospor Birliği**
Sinan YAMAN

Derleme Makalesi / Review Article

**Kamu Diplomasisi ve Uluslararası İlişkiler:
Bir Kavramsal Yaklaşım**

**Public Diplomacy and International Relations: A
Conceptual Approach**
Hakan AYDIN

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI
YAYINLARI

/dergipark.org.tr/tr/pub/
iletisimvediplomasi